Biogr
Sv

FRITZ VON DARDEL

MINNEN FRÅN SENARE ÅR

1888—1898

Stockholm / P. A. Norstedt
& Söners Förlag

Fritz von Dardel

MINNEN FRÅN SENARE ÅR

1888—1898

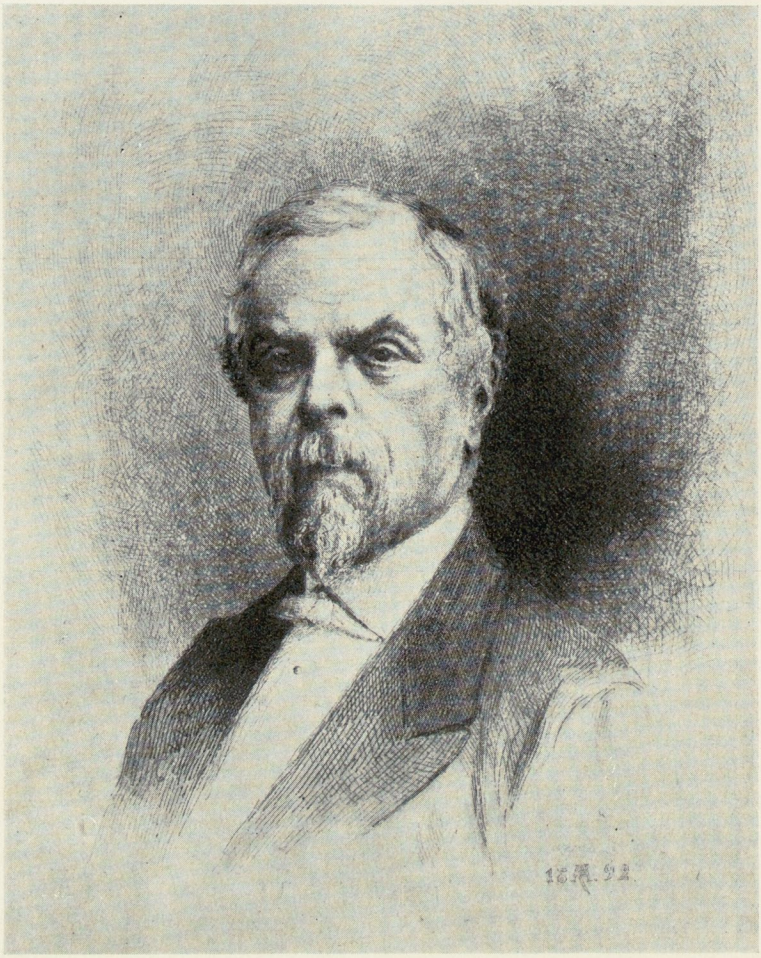

Fritz v. Dardel.

Etsning av R. Haglund.

MINNEN FRÅN SENARE ÅR

1888—1898

av

Fritz von Dardel

P. A. Norstedt & Söners
Förlag / Stockholm

KUNGL. BIBLIOTEKET STOCKHOLM

STOCKHOLM 1931
KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER
311306

FÖRORD.

De »Minnen från senare år» av Fritz von Dardel, som här lämnas åt offentligheten, utgöra ej någon direkt fortsättning på hans förut utgivna »dagboksanteckningar». Det synes nämligen hava varit författarens mening att avsluta sina memoarer med början av år 1885, sedan han lämnat presidiet i Akademien för de fria konsterna och av sina förut innehavda befattningar endast ännu för någon tid bibehållit den såsom ordförande i Nationalmusei nämnd. Men under loppet av år 1888 grep honom tydligen åter lusten att nedskriva sina intryck beträffande dagshändelserna, något varmed han sedan fortsatte, till dess en alltmer försvagad syn tvingade honom att alldeles upphöra med såväl skrivning som teckning.

I olikhet med de förut publicerade minnen och dagboksanteckningar av hans hand, vilka återgåvos i översättning från franska språket, äro dessa minnen från senare år till största delen av honom nedskrivna på svenska. Som författaren, född och uppfostrad i franska Schweiz, ej behärskade svenska språket lika väl som det franska och hans anteckningar nedskrivits i hast, utan att han underkastat dem någon slutlig redigering, hava några språkliga rättelser vidtagits, utan att innehållet därför undergått någon förändring. Åtskilliga uteslutningar ur manuskriptet hava ansetts lämpliga, dels av sådant, som synts vara av mindre allmänt intresse, dels av vissa uttalanden angående nära vår egen tid liggande händelser och förhållanden av mera ömtålig natur.

Samtliga här återgivna akvareller och penntecknings äro sådana av författarens hand, vilka ej förut varit publicerade. En stor del av dem äro utförda under de år, minnena omfatta, andra åter äro hämtade ur dem av hans äldre album, som ännu äro i familjens ägo, men återgivande personer eller händelser, omtalade i minnena från senare år.

Från Svea livgardes officerskårs rika samling akvarellmålningar och handteckningar av Dardel från den tid, han tillhörde detta regemente, ha välvilligt några av honom utförda kamratporträtt ställts till utgivarens förfogande.

En annan, måhända lika betydande samling av alster från hans ritstift tillhörde konung Carl XV och dennes gemål, men överfördes efter monarkens död till Danmark, något varöver tecknaren uttalade sin stora ledsnad, emedan han ansåg, att dessa bilder, som nästan uteslutande behandlade personer och tilldragelser vid svenska hovet, bort stanna här i landet.

Med frikostig hand utdelade han för övrigt sina teckningar till vänner och bekanta, hos vilkas avkomlingar säkerligen åtskilliga prov härav förefinnas.

Stockholm i juli 1931.

H. L. v. Dardel.

1888.

20. *mars.* Skulptören Dyfverman exponerar sedan några dagar på Carl XII:s torg en under tälttak uppställd snögrupp, »Välgörenheten», kvinna i kolossal storlek, omgiven av fattiga barn. Sparbössor vid ingången emottaga frivilliga gåvor, och omkr. 7,500 kronor äro redan insamlade till de behövande. Detta arbete, utan att vara ett konstverk av särdeles värde, är dock förtjänstfullt, om man besinnar att konstnären ej använt annat material än snö och detta under en temperatur av 15 à 20 grader under fryspunkten, som sedan en månads tid här varit vår lott. I södra Sverige hindra snöstormar all regelbunden trafik. En så sträng vinter har, påstår man, ej varit rådande sedan 1783. Konung Oscar är återkommen från Kristiania och är förutom den sjuka systern Eugenie för tillfället den enda här närvarande av den kungliga familjen. Drottningen sköter sin hälsa i Bournemouth, prins Oscar och hans unga fru njuta sin smekmånad på ön Wight, kronprinsparet begraver morfadern Wilhelm i Berlin, prins Carl är på hemväg, och prins Eugen målar i Paris. Ryktet vill påstå, att ett giftermål är i fråga mellan den sistnämnde och hertigens av Elchingen dotter, fru Heines rika dotterdotter.

26. *mars.* Jag var i går befalld till middag hos kungen. Andra gäster, utom de vakthavande, kabinettskammarherre Bråkenhielm och adjutanten v. Vegesack, voro endast Sven Lagerberg och Viktor Ankarcrona. Grevinnan Malvina De la Gardie samt hovfröknarna Stierncrona och Nor-

denfeldt utgjorde damerna. Middagen var ganska glad och ogenerad, och det gemensamma samkvämet fortsattes vid kaffebordet en timmes tid, varefter herrarna begåvo sig till biljardsalen. Jag spelte whist med kungen, L. och A. Lagerberg kommer just i dessa dagar från sin misslyckade ambassad till Berlin, dit han var skickad till kejsar Wilhelms begravning men till följd av snöhinder blott kom till Ringsted i Danmark 2 dagar efter begravningen.

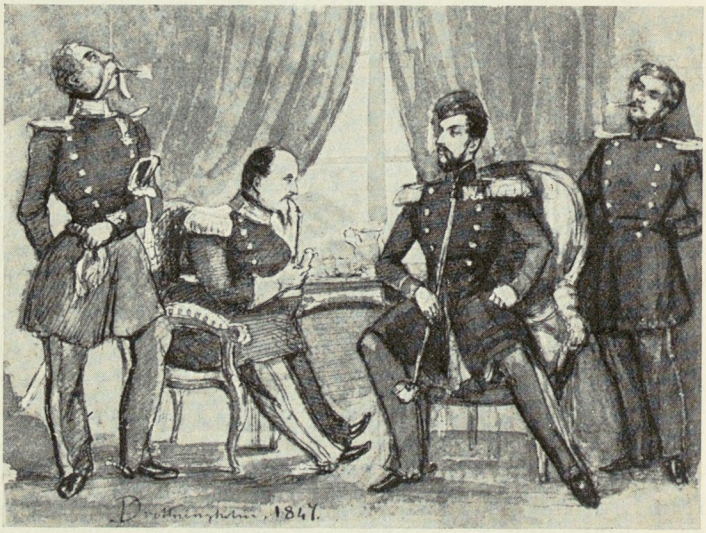

Drottningholm 1847.
Güldenstern-Sehested. Fredrik VII. Kronprins Carl. Dardel.

Därifrån blev han rapellerad och fick nya missöden på hemvägen.

Kungen var mycket meddelsam, talade om sina memoarer och deras stora betydelse. Han nämnde bl. a., att konung Fredrik VII sökt övertala honom att följa sig till Jutland, där danske monarken ville proklamera honom såsom sin tronföljare, men att han nekat därtill, att en annan gång Monrad besökt honom på Sofiero för att föreslå, att tronföljden inom det blivande skandinaviska riket skul-

le alternera varannan gång med en svensk och varannan gång med en dansk monark. Gemensamma ungdomsminnen, glada anekdoter och allvarsamma reflexioner omväxlade för övrigt, och soarén var slut kl. 12. Bland andra berättelser vill jag citera Vegesacks om två judar, Aron och Levi, vilka, bjudna på en fest, ej kunde motstå begäret att var och en hemtaga därifrån ett silverkuvert. Aron begagnade sig av ett obevakat ögonblick för att stoppa sked och gaffel i sitt stövelskaft. Levi märkte dock spelet. Då värden uppmanade sina gäster att visa kort- och andra trollkonster, bad Levi att någon av sällskapet ville stoppa ett silverkuvert i hans ficka, och då så skett ropade han: »Ein, zwei, drei, kuvertet ligger i Arons stövlar.» Där återfanns ganska riktigt ett kuvert, och Levi fick obemärkt behålla sitt. Jag berättade å min sida, huruledes guldsmeden Hammer, som lurat så många andra, i sin tur blev lurad av en annan jude. H. hade blivit ägare av en ovanligt stor och värdefull pärla, fordom familjen Fersens tillhörighet, och reste till Hamburg för att erbjuda den till en världsbekant juvelhandlare därstädes. Införd i den rike mannens salong, framtog H. sin dyrbara klenod. Juden föll i hänförelse, och i en handvändning svalde han pärlan. »Tag hit min pärla», ropade H. förskräckt. »Vilken pärla? Är herrn galen?» svarade juden helt lugnt. Inga böner eller hotelser hjälpte. Polisen, som ansåg juvelhandlaren vara en man av ära, skrattade åt H:s försäkringar, och juden hotade honom med process för äreröriga beskyllningar. Pärlan var för H. förlorad. Sedan dess tager han alltid sin hustru med sig vid dylika transaktioner. »Och sedan», utropade hovfröken Nordenfeldt naivt, »vart tog pärlan vägen?» (allmänt skratt).

Vid Bomans auktion, då keramiska avdelningen såldes, gjorde kungen dyrbara inköp, som han med stolthet visade mig. Dessutom skänkte han 1,000 kr. för att förstärka den summa, som Nationalmuseum hade att för ändamålet disponera. Andra konstälskare följde exemplet. Museet har därigenom riktat sina dyrbara Rörstrands- och Mariebergssamlingar med ytterst sällsynta pjäser.

Kungen sade sig hava erbjudit 300,000 kr. för samtliga konstsaker, ett anbud som icke accepterades. James Dickson, ombud för Göteborg, fördyrade uppköpen både för kungen och Nationalmuseum, vilka överenskommit att ej tävla sinsemellan. Soppterriner inropades för över 400 kr. stycket o. s. v.

Man väntar hit från Berlin en prins av Reuss, skickad att notifiera kejsar Fredriks tronbestigning. Detta påminner mig om en anekdot om en annan Reuss, den 22:e av detta namn, som gifte sig med en aktris. Efter vigseln omfamnade han sin brud under utropet: »Meine einzige!» »Mein zwei und zwanzigste», genmälde hon och tryckte honom mot sitt hjärta.

2 april. Major Gyllenram har i dag uppvaktat kungen för att inhämta dennes tanke angående vår avsikt att anskaffa medel till uppresandet av en ryttarstaty över Carl XV. Vi ansågo nämligen grannlagenheten fordra att ej företaga någon förberedande åtgärd bakom kungens rygg, och som han avreser om några dagar till Italien och Portugal, var detta besök passande just nu. Kung Oscar förklarade sig intresserad för saken, sägande likväl, att det av hans broder genomförda representationsförslaget ej hörde till hans meriter såsom kung. Han tycktes i övrigt beklaga, det ingen föreslagit något monument över hans far, Oscar I. Kungen yttrade slutligen sin önskan, att Nyströms skiss ej skulle accepteras, utan att allmän tävlan mellan skulptörerna skulle företagas.

Nyströms förslag har den stora meriten av en slående likhet i såväl dragen som i synnerhet kroppsställningen med Carl XV. Vad hästen vidkommer, lämnar den ett rikt fält för anmärkningar, men artisten kan ju taga till mönster någon av de hästar i likartad ställning, som finnas i Wien, Madrid eller andra huvudstäder. Jag tänker någon av de närmaste dagarna sammankalla hos mig de personer, som livligt intressera sig för sakens framgång, för att förbereda ärendet. Gyllenram har varit outtröttlig i att värva anhängare. De, som på ett eller annat sätt äro beroende av nuvarande kungen, hava naturligen undandra-

git sig av fruktan att misshaga honom, som, vad han än må yttra, i sitt innersta ogillar denna hyllning åt en företrädare, vilkens popularitet han ej själv lyckats ärva med tronen.

Statsrådet Wennerberg (med förbehåll att ej hans namn offentliggöres), Georg von Rosen, grosshandlare Cederlund, riksdagsmannen Sven Nilsson i Everöd, professor A. Malmström, Nils Larson i Tullus, Gyllenram och jag, se där till att börja med listan.

Jag har i dessa dagar rengjort från ett tjockt lager av rök och annan smuts ett dörrstycke, köpt av mig hos antikvitetshandlanden Mattson för 25 kr. Då tavlan blivit rentvättad, upptäckte jag till min glädje, att jag ej misstagit mig, den är utan tvivel av Taraval, den franske dekorationsmålaren, som var hitkallad av C. G. Tessin för Stockholms slotts dekorering. Ämnet föreställer en späd, naken liten flicka, hållande framför sig på ett marmorbord en spegel; en orm slingrar sig upp från bordets undersida och sticker huvudet framför spegeln, troligen för att fresta Evas lilla dotter till självbeundran. Färgerna äro hållna i ljusa, behagliga toner i Bouchers smak, men tämligen urblekta. Det är tredje gången, som jag har haft turen återställa dukar, ansedda såsom värdelösa. Första gången var det ett pastellporträtt, å vilket man knappt kunde urskilja dragen, och som köpts i Södermanland för den rikt skulpterade ramens skull; då jag lyfte av glaset, befanns det på insidan betäckt med ett lager av smuts, och inunder lyste ett charmant porträtt av Gustav III som barn av Lundberg, lika fräscht, som hade det varit målat i går. Troligen hade pastellkritorna något avdunstat och småningom bildat denna skorpa, som skyddat målningen för solens åverkan. Andra gången hade jag ungefär samma lycka med ett frukoststycke, signerat Hilleström och det bästa i denna genre, jag sett av denne mästare.[1]

4 april. Jag har nyss till Nationalmuseum överlämnat en översättning till franska av doktor Göthes katalog eller

[1] Denna tavla finnes reproducerad i Osvald Siréns arbete »Pehr Hilleström d. ä.» Anm. av utgivaren.

beskrivande förteckning över tavelsamlingen därstädes. Översättningen har upptagit mina lediga stunder under tre månaders tid; sedan jag slutat härmed, känner jag mig sysslolös.

De ständigt avbrutna kommunikationerna hava tvungit kronprinsessan att uppskjuta sin hemresa från Berlin. Detta hindrar icke kungen att i afton anträda sin färd till Södern. Några viktiga utnämningar hava skett innan kungens avresa. R. Björnstjerna har blivit generalbefälhavare efter Vegesack, och H. Ankarcrona är utnämnd till sekundchef för Svea livgarde i svågerns ställe, detta till förfång för överstelöjtnanten vid regementet baron Funck, som trots sin duglighet som militär ej ansågs passa till chef för gardet.

11 april. Två dödsfall i går: överstekammarherren greve Carl von Platens och två timmar efter generalkonsul Carl Benedicks, den förstnämnde 55, den sistnämnde nära 80 år. Carl v. Platen kan anses såsom självvållande till sin, relativt till hans starka kropp tidiga död. Han har under sin bana här på jorden en kort tid tjänat vid gardet till häst, några år representerat Malmöhus län i första kammaren, varit förlovad tre särskilda gånger (m. fröknarna Brahe, Koskull och Löwenskiold) men ledsnat på dem och romperat, slutligen gift sig med fröken Stephanie Hamilton, som lyckats göra honom till sin lydige tjänare och hans hus till ett av de få verkligt aristokratiska. Tack vare värdinnans skönhet och älskvärdhet var hennes salong såväl i staden som på landet ett eftersökt tillhåll för diplomaterna, av vilka ej få förgäves sökt väcka ömma känslor hos henne. Platen blev för ett år sedan i ledigheten efter Carl Jedvard Bonde överstekammarherre; denna utmärkelse klandrades av många, och den nye dignitären gav dem rätt, ty han sågs kort efter sin utnämning uppträda med slingrande ben på en bal hos norske statsministern och falla omkull under konversation med några damer. En allvarsam kunglig varning följde dagen därefter. Hans mor, änkegrevinnan v. Platen, ligger själv mycket sjuk och sörjer djupt sin ende son, som var hennes älskling. Som han dog utan

att lämna efter sig några barn, är grevliga ätten v. Platen utdöd med honom. C. Benedicks var en liten man, rik själv och rikare genom sitt giftermål med sin kusin. Många år bankir under firma Michelson & Benedicks, slutade han för några år sedan med denna rörelse och skötte sedan sina enskilda affärer; han var, då tillfälle yppade sig, frikostig och givmild mot de fattiga. För övrigt en enkel och obemärkt millionär med judiskt utseende.

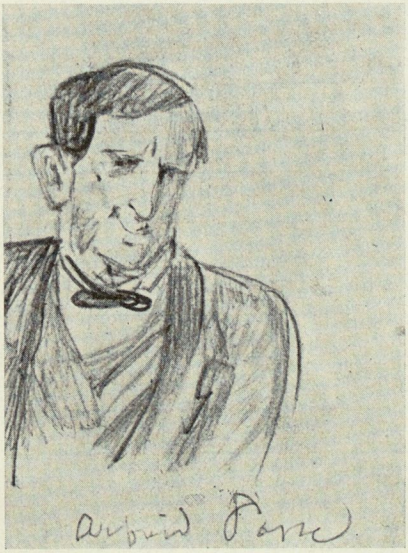

Arvid Posse.

15 april. Jag åt middag i går hos major Gyllenram i sällskap med Arvid Posses, Roger Björnstjernas, Soto Major och min son Georges. Värdinnan i huset är född på Korfu men har blivit uppfostrad i Genève och Paris; det är en särdeles vacker kvinna, som G. har hemfört från Aten, varest hon vid hovet innehade befattningen såsom guvernant för de kungliga barnen. Hon har förut varit gift med en professor, med vilken hon har två barn, men från vilken hon är skild. Fru Gyllenram är mycket behaglig; hon är dessutom en praktisk människa, som före-

faller att hava bibehållit den i Schweiz inpräglade smaken för enkelhet, och hon har behov av all sin förmåga för att få hushållet att gå ihop.

Min förre reskamrat Hans Wachtmeister kommer nu från Mentone, där han solat sig under tre månader; då han anlände dit i slutet av januari, var allting redan i blomning. Hans äldste son, som hade förlovat sig under faderns frånvaro med fröken Carleson, har i går brutit sin förlovning.

18 april. Man spelade i går en komedi hos min dotter Augusta (»En glass»). De medverkande voro fröknarna Kantzow och v. Schulzenheim, löjtnant Weidenhielm och min son Hans. Fröken Kantzow har nyligen förlovat sig med löjtnant Lagercrantz efter att hava övergått till lutherska läran, sin fars religion, som hon på moderns tillskyndan i Portugal övergivit för den katolska. Fadern Kantzow, som såg sig dragen vid näsan, gjorde då fåfänga protester. Nu har kärleken kommit honom till hjälp, och det är mammans tur att vara bedrövad. Fröken v. Schulzenheim är artist och målar företrädesvis hundar. Bägge dessa unga damer spelade med ledighet och togo sig bra ut på scenen.

Carl Benedicks har testamenterat över 200,000 kr. till barmhärtighetsinrättningar. Carl v. Platens lik har varit exponerat uti ett med svart flor och silverstjärnor betäckt rum, rikt upplyst; huvudet var efter den dödes förordnande betäckt med en näsduk, blott händerna voro för den nyfikna allmänheten synliga. Begravningen kommer att ske vid Sundby, dit den avlidnes närmaste släktingar och några få vänner äro inbjudna.

26 april. En basar till förmån för Nordiska museets byggnadsfond och arrangerad på Börsen tager nu allmänna uppmärksamheten i anspråk. I likhet med »La rue des Nations» vid sista världsutställningen i Paris 1878 har man i stora börssalen medelst framför små salubodar klistrade fasader framställt olika länders karakteristiska byggnadsstilar. Inuti dessa stånd ser man damer, bärande därmed överensstämmande nationaldräkter och säljande produkter

från respektive länder. Dessa pappdekorationer i miniatyr och de brokiga dräkterna innanför göra intryck av att vara uttagna från någon leksaksask. Över 100 fruar och fröknar (däribland mina båda döttrar) stå i spetsen för denna fest, som under 6 dagar lockar strömmar av nyfikna. Jag såg bland de unga försäljerskorna några verkligen vackra och många graciösa gestalter: en orientalisk typ, präktigt återgiven av fröken Fränckel, en andalusisk doña, fröken Bukowski (polska), en marketenterska, fröken Cederlund, en grekinna, fröken Barck, en pierrette, Ebba De la Gardie, en »Folie», hennes syster, blomsterflickor i Ludvig XV:s stil: fröknarna Sandströmer och min dotter Amelie. Jag citerar blott dem som föllo mig mest i smaken. Doktor Hazelius är uppfinningsrik i fråga om anskaffandet av medel. De två första dagarna av hans basar hava redan inbragt 10,000 kr., och detta i en tid, då alla klaga över minskade inkomster.

. . *28 april.* En rådplägning ägde rum hos mig i går afton angående lämpligaste sättet att få i gång frågan om en staty åt Carl XV. Närvarande utom jag voro Wennerberg, Georg v. Rosen, Gyllenram, Malmström, Edv. Cederlund och Sven Nilsson i Everöd. Efter ett par timmars diskuterande, varunder W. drev den satsen, att subskriptionsbeloppet för var och en ej skulle få överstiga 10 öre och företaget därigenom skulle erhålla en folklig karaktär, medan andra däremot ville lämna var och en fritt att efter tillgång lämna sitt bidrag, segrade den första meningen, dock, på mitt yrkande, med den modifikationen, att beloppet skulle höjas till 25 öre, varigenom det blott skulle fordras att en fjärdedel av Sveriges befolkning lämnade sitt bidrag för att få ihop de 300,000 kr., som anses behövliga för en ryttarstaty. Om insamlingen efter denna grund ej inbringade det fulla beloppet, skulle man vända sig till kapitalister för att fylla bristen. Wennerberg och vice talmannen Sven Nilsson ansågo, att inbjudan till allmänheten borde om möjligt undertecknas av riksdagens nuvarande talmän och vicetalmän samt dessutom av ärkebiskopen och förra statsskickets ännu levande talmän

Asker och Nils Larson i Tullus. Samtycka dessa att gå i spetsen, anses företagets framgång betryggad. Få nu se om de låta övertala sig? Både Wennerberg och vicetalmannen åtogo sig att underhandla med dem, så att saken blir avgjord innan riksdagens slut.

Meningen vore då att lämna varje riksdagsman i uppdrag att inom sin ort låta cirkulera inbjudningslistorna. Cederlund erbjöd sig bliva kassaförvaltare och Gyllenram sekreterare. Sammanträdet slutade med en glad supé. Jag motser svårigheter från nuvarande talmännens sida. Det nya statsskicket bedömes olika, och Carl XV:s vänliga och svenska sinnelag, hurtiga och intagande väsen, som gjort honom så populär, anse somliga ej innebära tillräckligt skäl för att berättiga honom till en staty framför Carl IX och Carl X Gustav, som ännu sakna sådana.

4 maj. Carl XV:s födelsedag firades i går som vanligt av de personer, som tillhörde hans hov och stab, genom en middag på Hasselbacken. 26 voro närvarande. Statsministern Bildt proponerade nuvarande kungens skål, statsrådet v. Essen höll festtalet, ägnat åt Carl XV:s minne. Sedan dennes död hava åtskilliga av de närvarande stigit några trappsteg på ärans tempel, Bildt och Lagerberg ha blivit serafimerriddare, Essen finansminister, dåvarande kaptener äro nu överstar o. s. v. Alla hava behållit i kärt minne monarkens älskvärda egenskaper, vilka gåvo anledning till talens innehåll och enskilda konversationer. Stämningen var glad och angenäm och middagen utsökt.

5 maj. Riksdagen är nu sysselsatt med frågan om uppförandet av ett nytt riksdags- jämte riksbankshus på Helgeandsholmen. Utskottet har förordat denna lösning, och större delen av för ändamålet nödiga medel, nämligen omkr. 6 millioner, finnas tillgängliga. Diametralt motsatta åsikter fylla tidningsspalterna, sökande var efter sin uppfattning inverka på riksdagens blivande beslut. Medan en del av publiken, stödjande sig på överintendenten Zettervalls smak och erfarenhet samt belåten med de projekterade ritningarna, anser sig böra understödja det av utskottet gillade Lithanderska förslaget, framträder en annan och talrik

grupp, som ej vill hava några byggnader alls på Helgeandsholmen; de skulle, säges det, skymma Kungl. slottet; på sin höjd kunde en enda lägre byggnad få uppföras, helst en park där anordnas. Jag skulle för min del inrangera mig bland parkivrarna, om Stockholm vore beläget i ett mildare luftstreck, där man kunde påräkna 8 månaders grönska i stället för som här 8 månaders vinter och blott 4 månaders sommar. Utom det att Stockholm i Helgeandsholmens grannskap redan äger tillräckligt med rymliga promenadplatser, skulle anblicken under större delen av året av träd- och buskskelett ej utgöra någon prydnad för staden, och frånvaron av byggnader såsom skydd för vindarna, som fritt finge rasa över Norrbro, bleve en bestämd olägenhet för de trafikerande. Många, vilkas åsikter i frågan äro svävande, önska dock framgång åt det ifrågavarande förslaget endast för att få Kungl. hovstallet bortflyttat från holmen och de nuvarande ruskiga boningshusen där nedrivna. Försummas det nu erbjudna tillfället, är denna för huvudstadens skönhet så önskvärda åtgärd återigen uppskjuten, tänker man med rätta, till en avlägsen framtid. Man kan nämligen svårligen tänka sig möjligheten av att samla de millioner, som behövas till platsens ordnande, bland enskilda, och varken staten eller staden är benägen att anslå så stora medel till ett improduktivt ändamål.

6 maj. I går avgjordes frågan om Helgeandsholmens ordnande, varvid beslöts, att två särskilda byggnader skola uppföras där för inrymmande av riksdagen, riksgäldskontoret och justitieombudsmansexpeditionen samt riksbanken. Den, som ivrigt arbetat för beslutet, är Oscar Björnstjerna, vilkens envishet segrat. General B. A. Leijonhuvud, Beijer, Adelsköld m. fl. fackmän lugnade betänkligheterna rörande grundens lämplighet.

Nu vore platsen för Carl XV:s staty given, mitt emot det blivande riksdagshuset.

8 maj. Omständliga beskrivningar läsas i tidningarna över kungens resor i Italien och Algeriet, där han överallt på ett kungligt sätt firats. Han undvek kyssa påven på handen genom att genast taga gubben i famn.

En utställning av några nyligen avlidna konstnärers samlade arbeten äger nu rum på Konstföreningen: Brandelius, Birger, Nordgren och Wallander. Utan att kunna anses som målare av första ordningen hava var och en sin egen originalitet. Den förstnämnde var djurmålare, han framställde sina hästar och oxar på ett ofta ganska humoristiskt sätt och uti med dessa harmonierande landskap av frisk kolorit; det fattades honom dock allvarliga studier, också överskred han knappast gränsen, som skiljer dilettantismen från verkligt konstnärskap. Birger var en ivrig adept av den nyare franska realismen, sökte återgiva solsken i sina tavlor, använde blott lokaltoner, såg träden ljustgröna och målade dem så. Därav skrikande toner, brist på harmoni; dessutom var han en svag tecknare. Birger vistades länge i Spanien, där han hämtade sina motiver och gifte sig. Interiören av en gård, omgiven av en yppig vegetation och i fullt solsken, är, ehuru lidande av nyss anförda fel, hans bästa arbete.

Nordgren var en ärlig representant för skolan i Düsseldorf, där han var bosatt, målade företrädesvis dystra svenska klippkuster med stor natursanning men med en hård pensel och tung kolorit; klippor äro hans force. På slutet målade han kraftiga månsken. Wallander ägnade sin pensel åt bond- och folkscener och var lycklig i valet av sina motiv, som han målade med entrain och godmodighet. I Vingåker och Dalarna fann han de färgrika kostymer, som pryda hans dansgillen, marknader och herdescener. W. var mindre lycklig, då han försökte sig på historiska eller romantiska kompositioner; hans scener ur Bellman, som finnas på Nationalmuseum, uppgå ej mot hans bondscener; de hava en sökt och affekterad glättighet samt sakna hans Vingåkers- och dalkullors naturliga levnadslust. W:s färg var ofta tung och kompositionen orolig. Även han hör till Düsseldorfskolan.

Kronprinsessan är nu sysselsatt med att, biträdd av skulptören Nyström, modellera en byst av sin nyligen avlidne broder, prins Ludwig av Baden. Hon har en ståtlig figur och god hållning, men lider av skrofler och behöver

årligen begagna bad. I år beger hon sig till Franzensbad. Till karaktären säges hon vara högdragen. Kronprinsparet tyckes leva i bästa förhållande till varandra. Kronprinsen själv har ett allvarsamt lynne, ser timid ut, saknar förmågan att genom ett öppet väsen tillvinna sig folkgunsten men berömmes av dem, som äro i tillfälle att arbeta med eller umgås förtroligare med honom, såsom en förståndig och rättskaffens man. Som militär ledes han mera av pliktkänsla än av håg för yrket. Jakt och kortspel roa honom däremot, och han är skicklig skytt. Till utseendet är han, trots sin långa, magra gestalt och den pincené, som ständigt skymmer hans blick, distingerad och utan all affektation.

20 maj. Skulptören Nyström har meddelat mig en biljett från Wennerberg till honom, så lydande: Jag har enligt överenskommelsen hos Dardel talat vid talmännen och ärkebiskopen; vicetalman Sv. Nilsson är villig, de övriga icke ovilliga, men skjuta saken ifrån sig, sägande att »om Lagerbjelke skriver på, så skall jag skriva på». Jag har ej själv tid befatta mig med vidtalande av dem ytterligare utan beder Herr N. underrätta Dardel eller Gyllenram om vad jag meddelat.

Jag har i anledning därav tillskrivit Lagerbjelke och med ömmande skäl sökt förmå honom bidraga med sitt namn på uppropet till allmänheten för statyns framgång. W., som jag råkade i går, vill tydligen ej kompromettera sin ställning hos nuvarande kungen genom att öppet arbeta för saken. Å en annan sida är han för klok för att söka hindra en manifestation, som kan bli populär. Dessutom har han huvudsakligen Carl XV att tacka för sin karriär.

I Norge utkämpas en politisk kris; inom ministären råder oenighet mellan Sverdrup och övriga statsråd, som hota att taga avsked. S., förut det radikala partiets chef och gunstling, anses hava förrått sina förra beundrare, som nu med Björnson i spetsen vilja störta honom. De mera moderata inom partiet luta nu mera åt höger. Denna schism inom vänstern har betydligt försvagat partiet. Björnson har nyligen gjort en resa i Sverige och hållit föredrag i

sedlig riktning, prisande giftermålets välgörande inverkan, och dessutom hållit lovtal över Gambetta, hans ideal såsom statsman. B. har onekligen stora gåvor som talare med en för Norden ovanlig glöd i sitt föredrag.

23 *maj.* Greve Lagerbjelke besvarar min anhållan nekande. Han har, säger han, i kärt minne Carl XV:s älskvärda egenskaper men uppträdde som motståndare till det av denne konung oktrojerade nya statsskicket, angående vilket han fortfarande hyser samma uppfattning, är således ej rätte mannen. Jag har meddelat detta brev till Wennerberg. En ny kombination utan herrar talmäns understöd är nödvändig, ifall frågan skall hållas vid liv. För egen del har jag från första början förklarat mig hindrad att deltaga i en kommitté för ändamålet. Inbjudarna böra vara opartiska personer, fria från personliga tacksamhetsförbindelser till den avlidne. Det har ej hindrat tidningarna att omnämna det lilla sammanträde, som ägde rum hos mig, med tillägg av oriktiga uppgifter och slutsatser.

25 *maj.* Norska stortinget har beviljat 100,000 kr. till landets deltagande i Exposition universelle i Paris nästa år. Regeringen hade blott begärt 75,000, men då svenska riksdagen ej för ändamålet anslagit några medel, och Sveriges industri sannolikt ej alls blir representerad vid detta tillfälle, så hava norrmännen med begärlighet passat på för att uppträda ensamma och visa världen, att Norge utgör en självständig nation, som kan sköta sig oberoende av Sveriges beskydd och dess motvilja för revolutionens firande. Några svenska konstnärer, såväl akademiska som opponenter, hava förenat sig om att åtminstone svensk konst måtte bliva representerad å nämnda exposition samt till regeringen inlämnat en anhållan om dess understöd härför. Salmson, Malmström, Cederström och Hasselberg hava ställt sig i spetsen, och ett närmande mellan de förr så fientliga lägren har sålunda ägt rum. Samtidigt har Josephson, den oförsonligaste bland opponenterna, skänkt Nationalmuseum en honom tillhörig tavla av Skånberg, värderad till 1,200 kr. Schismen tyckes sålunda närma sig

sitt slut. Opponenterna tillhöra den nya estetiska skola, som synes fördöma allt vad akademier heter, vilka institutioner anses fientliga mot alla genialiska anlag. Hos dessa opponenter tyckes »teckningen» vara en bisak och »episoden» föraktlig; den s. k. »valören» eller tonernas motsättning får ersätta koloriten. Dessa intentionister hava ej hittills lyckats besegra smaken här i Sverige åtminstone. Deras opposition har dock verkat gott; deras kärlek till fria luften framför ateljébelysningen är berättigad.

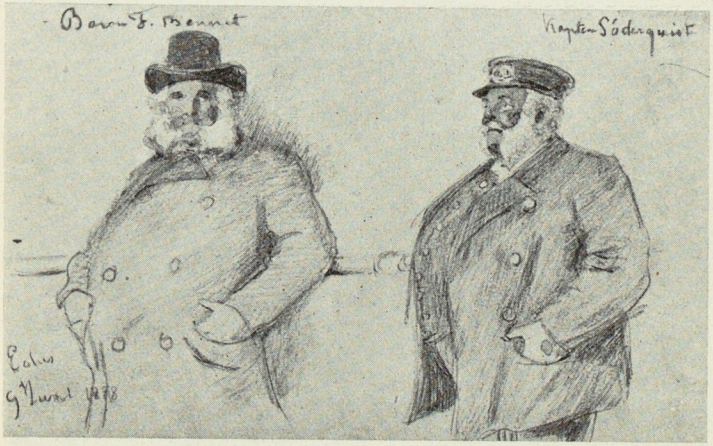

F. Bennet. *Kapten Söderqvist.*

En av våra släktingar, grevinnan M. L. Barnekow, f. Lewenhaupt, har nyligen avlidit till följd av en olyckshändelse; hästarna för hennes vagn skenade helt nära hennes hem Spannarp, och då hon förskräckt hoppade ur vagnen, slog hon sitt huvud i marken och var sanslös tills hon dog flera dagar därefter. Hon lämnar inga barn men däremot en make, för vilken hon ansågs oumbärlig beträffande skötandet av hans egendom.

29 *juni.* Hemkommen i förra veckan från en 14 dagars resa i sällskap med min dotter Amelie till Köpenhamn och Skåne. Vi foro från Stockholm med ångbåten »Eolus», kapten Söderqvist; präktigt fartyg, fryntlig befälhavare.

Jag hade till hyttkamrat en hygglig finne, professor Malmqvist, medlem av kommittén för regleringen av gränsen mellan Finland och Sverige. Vi lade till vid Kalmar, Karlskrona, Ronneby och Malmö. I Karlskrona besåg jag prins Bernadottes blivande bostad, ett gammalt trähus av ett mycket anspråkslöst yttre, som han betalt med 40,000 kr. Ingången till gården sker genom ett plank. Byggnaden innehåller blott 10 rum, och som det unga parets betjäning består av 6 personer, har man svårt att fatta huru

Fru Sjöquist. *Friherrinnan Bennet.*

allt skall kunna rymmas. Man sade oss, att prinsen, då han köpte huset, trodde sig mena ett annat, närbeläget större, kallat också »Ankarcronska huset». Under sommaren bebo de nygifta ett landställe nära Nättraby. Från Ronneby har jag ett behagligt minne; eleganta villor äro av brunnsdirektionen uppförda i en skuggrik engelsk park av den friskaste grönska. Vi besökte där familjen Barnekow (grevens), som bebor en av dessa villor. Från Karlskrona ökades passagerarnas antal med kommendörkaptenen baron Bennet och hans fru, född Thott, en glad och språksam dam, som med punschglaset i hand och cigarr i mun genast formerade släktskap med mig och min dotter.

Söndagen kl. 12 voro vi i Köpenhamn, där Ch. Emil Ramel och Amelies goda vän fröken Dagmar Weidenhielm mötte vid hamnen. Den sistnämnda genomgår en kur för sina ögon och bor under tiden härför hos friherrinnan

Camille Harmens 1849.

Bille-Brahe, den f. d. vackra Camille Harmens, dåvarande prins Oscars första flamma, och för vilkens svarta ögons skull Axel Lagerbielke, driven av olycklig kärlek, sökte och fann döden i danska kriget 1849. Nu är hon en bedagad änka, från vars ögon ej längre utgår någon förförisk eld. Tacksamheten bjuder mig dock att berömma den

utmärkta gästfrihet, med vilken hon mottog Amelie under vistelsen i Köpenhamn, där hon bebor ett palats nära Amalienborg, och den utsökta middag hon gav mig själv och varunder hon visade den största amabilitet. För att återkomma till vår debut i Köpenhamn, så bjödos vi samma dag till middag hos Ch. E. Ramel, hos vilken min syster är en séjour för att bese den nu pågående utställningen, som vi följande dag besökte tillsammans. Denna utställning, som är förenad med Tivoli förlustelseställe, är väl ordnad och i det inre oklanderlig. Huvudbyggnadens yttre däremot synes mig tungt och klumpigt. Man har tydligen velat undvika all onödig kostnad och reserverat sina utgifter för inredningens praktiska anordnande. Längs högra långsidan (åt Tivoli) av huvudbyggnaden äro av de särskilda deltagande länderna uppförda träpaviljonger till olika ändamål och i olika byggnadsstilar. Mot själva långväggens mitt uppreser sig en kolossal port i rysk-bysantinsk stil, vars rika ornamentik och skulpterade mästerverk i ljust trä sticka bjärt fram och slå ned såväl den tarvliga huvudbyggnaden som övriga isolerade konstruktioner. Kejsaren av Ryssland har av artighet mot sin svärfar sänt ett urval av sina samlingar av konstindustrialster till utställningen, de flesta av så dyrbar beskaffenhet såväl vad rudimateria som själva arbetet angår, att de näppeligen kunna anses såsom ett uttryck för ryska industriens nuvarande ståndpunkt. Vad smaken beträffar överträffas de av de franska expositionsartiklarna från Barbedienne, Chrystophe etc. Utställningen i sin helhet lämnar mig samma intryck som de talrika sådana jag bevistat under de senare 20 åren, och efter en vandring förbi alla dessa mer eller mindre pretentiösa skåp eller montrer stiger man åter med välbehag ut i fria luften, där dock även reklamen gör sig gällande. Bryggaren och mångmillionären Jacobsen har nämligen velat låta påminna om sig genom uppförandet av en jättelik ölbutelj, från vars topp man har en vidsträckt utsikt över utställningsområdet. Denna bryggareåfänga må gärna förlåtas mecenaten Jacobsen, som utom med sitt öl illustrerat utställ-

ningen med ett galleri av fransk konst, tavlor och statyer, som han med hjälp av konsthandlaren Petit i Paris och för en kostnad av 1,000,000 fr. uppställt i en härför uppförd byggnad. Jag återsåg där många från salongerna redan kända tavlor av sådana mästare som Bonnat, Gérôme, Bastien-Lepage, Carolus Durand m. fl., och samlingen i sin helhet, ehuru även innehållande alster av nutidens im-

C. O. Silfverschiöld. Augusta Silfverschiöld. A. Lagerbielke. C. G. v. Koch. 1845.
Underskrifter: Le coq (Koch) de la Polka.

pressionister av krassaste slag, bör kunna utöva ett hälsosamt inflytande, särskilt på danska målarkonsten, som med få undantag lever på sina traditionella sotiga färger, och vars ämnen äro av trivialaste slag. Prisen å goda tavlor i denna franska samling voro allt för höga för Nationalmusei till cirka 7,000 kr. inskränkta medel. »Le mendiant» av Bastien-Lepage t. ex. kostar 40,000 fr., Gérômes »Le bain» 25,000 o. s. v. Museinämndens härvarande leda-

möter, Nordenfalk, Upmark och jag, beslöto därför att, hellre än att köpa en medelmåttig tavla, beställa en reproduktion i brons av en staty och valde härtill en David, dragande svärdet ur skidan, av Mercié. Räcka pengarna till mer, fick Upmark i uppdrag att även skaffa en reproduktion av Victor Hugos byst och några urval av de förträffliga här exponerade etsningarna.[1]

Vad de skandinaviska konstexpositionerna beträffar, blekna de naturligtvis bredvid den franska, synnerligen i fråga om skulpturen. Svenska avdelningen, ehuru fattig på mästerverk, är jämnare och mera omväxlande än de andra, dessutom äro här tavlorna mera glest upphängda och taga sig förmånligare ut. Det är baron Gustaf Cederström, som är vår kommissarie. Han hade sålt flera av tavlorna, däribland Zorns stora akvarell för 2,000 kr. till danska staten, ett vinterlandskap av Schultzberg för 2,000 och ett stenbrott av Jungstedt för 1,500. Norska avdelningen visar goda tavlor av Gude men är för övrigt tarvlig. I den danska märkas bra saker av djurmålaren Bache och ett par friska landskap, i finska avdelningen Pasteurs porträtt av Edelfelt, landskap av Lindholm och Munsterhjelm. Vi använde en förmiddag att bese Jacobsens Glyptotek i stadens utkant. Han har uti ett av honom uppfört galleri samlat dels efterbildningar av de bästa antika plastiska konstverk, dels i original marmorstatyer av franska och danska mästare. Salarna äro väl upplysta, och samlingen gjord med urskillning. Jag hör, att herr Jacobsen erbjudit sig att skänka hela detta dyrbara galleri till danska staten, endast med det villkor att staten bestrider halva kostnaden för en nybyggnad; andra hälften består han själv med 500,000 kr. Danska riksdagen har i dessa dagar accepterat förslaget, och så snart utställningen slutar, rives träbyggnaden för franska expositionen ned, och en ny sådan av sten uppföres för Glyptoteket på samma plats eller mitt emot ingången till Tivoli. Andra

[1] Ovannämnda beställningar och inköp synas icke hava kommit till stånd. Först 1903 inköptes för Musei räkning Victor Hugos byst av Rodin. Anm. av utgivaren.

mecenater här hava vid åtskilliga tillfällen redan visat sin obegränsade frikostighet mot sitt land; det är Jacobsens far, som återupprest Frederiksborgs slott ur askan, och etatsrådet Tietgen, som fullbordat Marmorkyrkan i Köpenhamn.

Åtskilliga utfärder och fester anordnades för att fira de fjorton franska konstnärer, som kommit hit till utställningen, allt på Jacobsens bekostnad. Jag undvek att vara med härom. Däremot ansåg jag mig pliktig att uppvakta kronprinsessan Louise och sökte i sådan avsikt general Nægler, hennes hovchef, men fann honom ej i staden. Ett par dagar därefter bjöds jag på middag ut till Charlottenlund tillsammans med överfältläkare Edholm och J. Nordenfalk, men fick telegrammet för sent för att kunna hörsamma inbjudningen, varför jag följande förmiddag begav mig ut till detta sommarresidens, som är beläget nära Klampenborg. Jag tog Amelie med mig, och vi foro med ångvagn, njutande från dess tak av den täcka strandvägen, beströdd med lantliga villor, omgivna av blomstrande syren- och körsbärsträd. En kvartett sjungande studenter, liksom vi åkande på taket, gav en festlig prägel åt vår lilla färd. Vi stego ut vid ingången till Charlottenlundsparken och vandrade i skuggan av dess lummiga träd fram till slottet för att få någon hovman, villig att anmäla mig till audiens hos deras Kungl. Högheter, förgäves, ingen syntes till, men, seende en dubbeldörr åt trädgården öppen, bad jag Amelie retirera sig bakom en trädgrupp och vänta mig där tills jag lyckats få företräde. Knappt var min dotter försvunnen bakom sitt gömställe, förrän kronprins Fredrik själv trädde ut ur den öppna dörren, som befanns vara ingång till salongen, och bad mig vara välkommen. »Stig in», sade han vänligt, »och tag deres dotter med, jag såg att hon smet bakom buskarna.» Så skedde, och snart infann sig kronprinsessan, lång och ståtlig som förr, med en stor och blond baby på armen. Mottagandet var hjärtligt. Prinsessan visade oss en samling pergamentsblad, prydda med citat ur bibeln i götiska bokstäver i guld och färger, alla olika varandra. Detta

arbete, på vilket hon använt 7 års tid, var ämnat till present åt drottning Sophie. Prinsessan gav Amelie och mig var sitt fotografi av sig med namnteckning. Sedan vi tagit avsked av Deras Högheter och vandrat ett stycke i parken, hörde vi lätta steg bakom oss; det var kronprinsessan, som kom springande. Hon önskade, sade hon, språka enskilt med mig och bad Amelie gå och plocka blommor under tiden. Konversationen, som varade över en halv timme, var av förtroligt innehåll och rörde sig mest om den till Carl XV:s ära tillämnade statyn, ett förslag, som, sade hon, låg henne särdeles om hjärtat. Jag meddelade henne allt, som var gjort i detta syfte, det motstånd jag rönt från vissa politiska personers sida, dels på grund av motvilja för det nya statsskicket, dels av fruktan för att misshaga på högre ort, men å andra sidan även den beredvillighet för saken, som säkert var att förvänta såväl från armén och konstnärerna som hos de lägre klasserna. »Jag tycker», yttrade prinsessan, »att nuvarande kungen borde vara glad att se en medlem av dynastien hedras, och han kan själv en gång göra sig förtjänt av ett monument — jag medger», tillade hon efter en paus, »att utsikterna därtill ej äro stora.» Jag lovade hålla henne au courant med allt av vikt, som gjordes rörande statyn. Därefter anförtrodde hon mig sina små bekymmer, härledande sig i synnerhet från den despotism, hennes svärmor drottningen utövar på familjen, och den ömtålighet, med vilken hon avlägsnar henne från allt vad som skulle sätta henne en évidence. En i dessa dagar passerad händelse hade, yttrade kronprinsessan, djupt sårat henne. Uppsala studentkör, på besök i Köpenhamn, hade nämligen anhållit att få giva henne en serenad, men drottningen hade förbjudit det. »Av vilken orsak», frågade jag. »Av avundsjuka», viskade hon. Från Klampenborg togo vi en vagn, som förde oss genom den härliga Dyrehaven med dess jättebokar, livade av otaliga dovhjortar, till Skodsborgs hotell, från vars terrass man har en vidsträckt utsikt över Sundet. En ångbåt förde oss längs kusten tillbaka till Köpenhamn.

Sedan vi besett Moltkes tavelsamling, Rosenborgs historiska slottssalar, Etnografiska museum och vistats en vecka uti danska huvudstaden, reste vi i sällskap med Ch. E. Ramel, som fått ett par dagars permission från legationen, och hans fru till Löberöd, dit min syster förut återvänt.

Ministern Beck-Friis hade dagen förut härbärgerat hos sig drottning Sophie, återkommen från England för att möta sin gemål konung Oscar vid hans hemresa från Italien, Algeriet, Portugal och Spanien. Kungen anlände kl. $^{1}/_{2}9$ på afton med bantåget från Berlin, där han besökt den döende kejsar Fredrik. Jag befann mig bland andra på stationen vid hans ankomst till Köpenhamn. Den danska kungl. familjen, högre danska dignitärer och svenska utställningens kommissarie önskade monarken välkommen. Han flög som vanligt från den ena till den andra; kommen till mig, fattade han mina händer, utropande: »Ack, så roligt jag har haft på resan!» »Att döma av de beskrivningar, som lämnats i tidningarna», sade jag, »fick man samma intryck.» »Å», fortsatte han, »dessa beskrivningar äro ingenting mot verkligheten.» Kronprinsessan, som på f. m. sagt sig ledsen att ej kunna visa mig sin långe son, upptäckte mig bland åskådarna, och med denne sin äldste son vid handen kom hon fram till mig och presenterade honom. Han är mörklagd och gapar. Belysningen i rummet var för svag för att tillåta mig noggrannare kritik. Oaktat den tröttsamma färden i vagongen från Berlin begav sig kungen, utan att ens tvätta och borsta sig, genast till utställningen i sällskap med sitt följe, Beck-Friis, Hochschild och Bredberg, besåg där en stor del av de olika avdelningarna och hörde på sångkonserten i Tivoli. Dagen därpå nya ansträngningar under hela dagen samt mottagandet av olycksbringande telegram, först angående kejsar Fredriks död, vilket han erhöll vid utställningen, sedan med underättelse om statsminister Richters självmord, som träffade honom på Amalienborgs slott, då han skulle sätta sig till bords. På kvällen embarkerade konungen och drottningen till Malmö, varifrån de fortsatte till Stockholm.

Vi passerade några dagar hos min syster på det vackra Löberöd, en med konst skapad oas mitt på slätten, som hon bebor med sin son Henrik och hans sköna hustru jämte deras 4 små döttrar, begagnande vartdera hushållet halva slottet. Andra dagen voro några grannar till middagen, min gamle vän Gottskalk v. Geijer med sin danska hustru och baron C. G. Wrangel med sin dotter. En annan dag kommo Otto Ramels och sonen Hans. Tredje dagen foro vi till Övedskloster, där vi råkade grevinnorna Alfred och Erik Piper samt unga fru Liedberg, född von Knorring, vilkens nätta bostad Svansjö jag besökte på vägen till Övedskloster. Två dagar därefter framfödde hon en son. Övedskloster är en av landets mest förnämliga residens och hålles med furstlig prakt. Värdinnan är en ståtlig dam, lika vacker som älskvärd, och modern, som bebor en paviljong i parken, är en livlig och ovanligt väl konserverad änka, vilken man har svårt att tro vara mormors mor. Otto Ramel meddelade mig ett nyss till hans underskrift av Gyllenram sänt förslag till upprop för resandet av en ryttarstaty åt Carl XV. Uppropet, som författats av Wirsén och motiveras medelst ett uppräknande av monarkens alla goda egenskaper, är tilltalande och tycks med några ändringar bliva lämpligt. Såväl Otto Ramel som Alfred Piper skrevo under detsamma. Jag skyndade att sända en avskrift till kronprinsessan av Danmark.

Med järnvägen återkommo vi den 22 juni till Stockholm och fortsatte därpå till Montebello.[1] Midsommardagen voro vi alla bjudna till Bogesund, där länsherren friherre Höpken firade sin födelsedag med en middag för sina vänner. Efter ett flerårigt vistande i England har han själv återtagit sina affärer, som under hans frånvaro rangerats av baron Cederström. H. är en enkel och timid man, som sysselsätter sig med sjömålningar och mekanik, men föga med lantbruk, hans egentliga bestämmelse såsom fideikommissarie. Ibland de inviterade på Bogesund funno vi familjen af Petersens. Herman, dess chef, är en

[1] En på Bogesunds mark vid Vaxholmsfjärden belägen förf. tillhörig villa, av vilken nu endast grunden återstår. Anm. av utgivaren.

stor jägare och sportsman, stark som en björn och vådlig att råka ut för, då han blir uppretad. Det hände för några år sedan på Bogesund, just vid en sådan fest som denna, då sällskapet begivit sig upp i tornet, vilket dominerar hela trakten, för att där dricka kaffe efter en god middag, att Petersens, som är starkare i armar än i ord, kom i dispyt med en herr Kirkegaard, känd för sin skarpa tunga. Denne lyckades så förarga Petersens, att han fattade K. i nacken och hängde honom utanför tornet ända tills han bad om nåd.

Den 28 juni kallades jag till ett möte på Grand Hôtel såsom en av de blivande undertecknarna av adressen till allmänheten angående statyn. Jag fann där flera betydande personer, vilka värvats för ändamålet, såsom statsrådena Bergström och v. Essen, bröderna Edholm och amiral Virgin. Dessutom anmäldes åtskilliga andra såsom villiga att underteckna, däribland presidenten Berg, general Abelin, generaldirektör Nordlander m. fl. Wirséns förslag till upprop kritiserades i vissa delar, och allmänna åsikten var, att tidpunkten för utfärdandet av detsamma var högst olämplig nu, då tankarna voro sysselsatta med nyheten om att två städer i Norrland, Sundsvall och Umeå, genom eldsvåda nästan totalt nedbrunnit. På Bergströms förslag blev därför sammankomsten ajournerad till den 31 oktober, kronprinsessan Louises födelsedag. Kungen har rest till de förstörda städerna, medförande tält och matvaror, drottningen har skänkt 200 but. vin, på börsen samlades första dagen 15,000 kr. och L. O. Smith sände ett ångkök till Sundsvall. En lycka i olyckan är att katastrofen skedde under den varma årstiden.

2 juli. I går hade vi några vänner hos oss: Erik Edholm, hans bror överfältläkaren, överste H. Ankarcrona med fru och son och Carl Leijonhufvud. A., som nyss blivit förflyttad till Svea garde, saknar sitt förra regemente, där han var avhållen, och Lund, där han näst biskopen var högsta hönset i korgen, medan han däremot i huvudstaden försvinner bland större personager, och vars levnadskostnader äro drygare.

8 juli. I förrgår på middag hos överfältläkare Edholm, som bebor en flygel av Ulriksdals slott; där voro hans bror, doktor af Wirsén, amiral Lagercrantz, generaldirektör Nordlander och den s. k. greve Lundström. Slottet och parken äro väl hållna under ståthållare Ribbings vård. På vägen dit gjorde jag bekantskap med den unga och vackra änkan Tauvon, som snart träder i nytt äktenskap med löjtnant v. Bornstedt vid Svea garde.

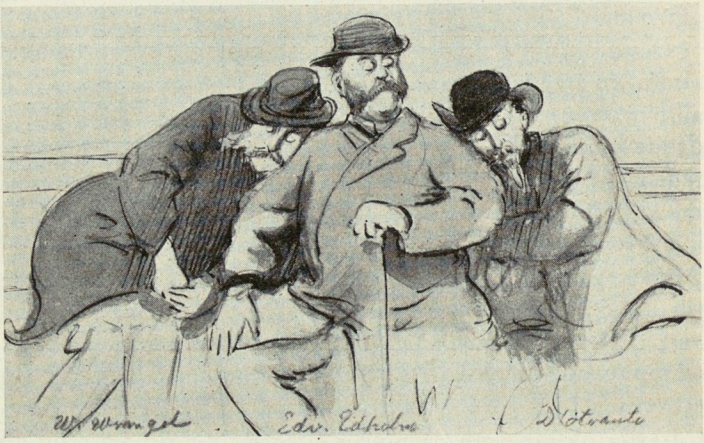

W. Wrangel. Edv. Edholm. D'Otrante.

14 juli. Kungen av Sachsen och hans drottning Carola, dotter till prinsen av Vasa, gästa Drottningholm och feteras på kungligt sätt med utfärder, middagar etc. Adam Lewenhaupt är anställd hos den främmande monarken.

. . *25 juli.* Jag var den 21 bjuden på middag hos Ehrensvärd tillsammans med en kinesisk ambassad, bestående av tre personer, av vilka en, tolken, talar något franska. Den äldste, en fet och koppärrig man med citrongult ansikte, är längre än de två andra, vilka däremot se mera livliga och intelligenta ut. De resa för att studera den europeiska konsten och industrien, varför Ehrensvärd till deras ära hade bland andra inbjudit professorerna Thorell, Werner och Montan samt ingenjör Pihlgren. Den nyligen utnämnde

norske statsministern Stang och svenska statsrådet Lönegren voro även inviterade; den förstnämnde är en högaxlad, gråskäggig och rödbrusig man, som ej har det yttre för sig. Kineserna åto snällt med kniv och gaffel och drucko champagne med välbehag. Förberedelser äro gjorda för kejsar Wilhelms annonserade ankomst till Stockholm i morgon. Eskadern skall möta honom vid Sandhamn och eskortera hans skepp Hohenzollern till Logårdstrappan, där en äreport är upprest. Efter alla de lysande fester, som givits

Kinesisk Ambassade. A. Ehrensvärd.

för honom i Petersburg, komma nog de våra att se tarvliga ut. Drottning Sophie har rest till Norge och lämnat kronprinsessan och hertiginnan Therese att göra les honneurs vid den galadiné, som skall givas.

29 juli. Kejsaren lämnade Stockholm efter två dagars vistande där. Mina döttrar åsågo hans ankomst från Logården; en samling unga damer bildade häck, då han i sällskap med kung Oscar passerade Logården, och strödde blommor på hans väg. Jämförd med kungen är han liten till växten och grovt byggd; han har någonting hårt i sitt uttryck; hans bror prins Henrik är något längre och ser älskvärdare ut. Efter dem följde greve Herbert Bis-

marck, vilkens utseende liknar faderns; för tillfället såg han förgrymmad ut, missnöjd över att vid debarkeringen ej hava fått plats i samma båt som kejsaren.

16 augusti. Min hustrus kusin Oskar Alströmer har nyligen avlidit i Marstrand. Han var en samvetsgrann och kunnig ämbetsman samt en enkel och älskvärd person,

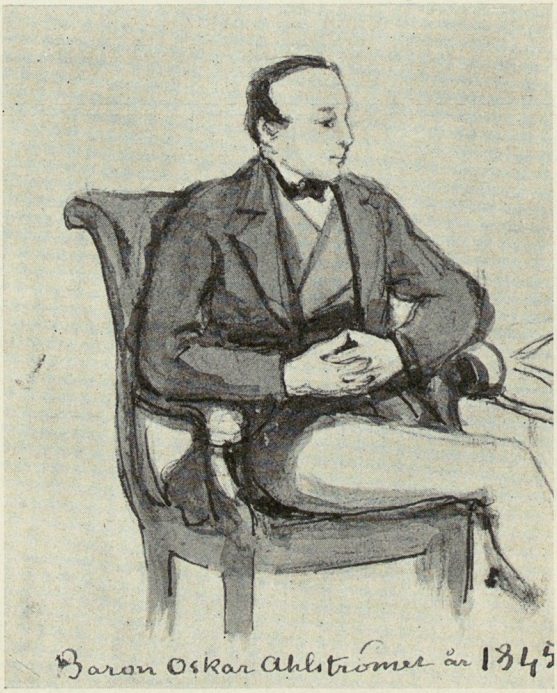

O. Alströmer 1845.

som från landshövdingeämbetet i Halmstad kallades till konsultativt statsråd, vilken post han innehade under åtskilliga år. Av en alltid ömtålig hälsa blev han under sista tiden nästan blind, men bibehöll ständigt sitt jämna lynne. Han lämnar efter sig en änka, som är ett trettiotal år yngre än han.

Änkan Mosander har också nyligen dött vid 75 års ålder.

Född på S:t Barthélemy av en holländsk mor, var hon i sin ungdom en skönhet, som bibehöll ända till det sista en relativ fräschör och anspråk på att fortfarande anses vacker; man ville till och med påstå, att hon ännu vid 60 års ålder hade en tillbedjare, som först genom dennes död berövades henne, baron A. Stiernstedt. Fru M. hade en salong, där man läste högt och odlade sin själ. Georg v. Rosen var en av habituéerna, och någon gång infunno sig hos henne några av de utländska diplomaterna.

28 augusti. Pressen attackerar Ehrensvärd, vilken ej anses hava uppträtt nog energiskt mot spanska regeringen, som i trots av handelstraktaten lagt beslag på Karlshamnsbolagets brännvin, emedan bolaget nekat att betala den höga tull, som nyligen i Spanien blivit lagd på varan och till beloppet övergår värdet av densamma. Detta brännvin säljes nu därstädes på offentlig auktion, och herr L. O. Smiths förlust uppgives till 4 millioner.

5 september. Kungen hemkom från Berlin i går. Han höll tal i Malmö och fäste däri uppmärksamheten på att den nyfödde tyske prinsen erhållit dopnamnen Oskar Gustaf Adolf Carl, ett tecken på de vänskapsband, som förena Sverige och Norge med deras mäktige granne. Man ville i kungens ord vid detta tillfälle se ett uppslag till närmare förbindelse med tyska kejsardömet. De bägge monarkerna utnämnde varandra till amiraler à la suite i respektive länder. Jag kan ej hindra mig från att jämföra situationen med den, som uppstod under tyska invasionskriget i Danmark 1864 och i Frankrike 1870; Carl XV:s sympatier voro då på danskarnas och fransmännens sida, och ingen anade då en sådan total frontförändring.

3 november. Jag bevistade såsom gäst det högtidliga ombytet av kasern för Svea livgarde. Regementet lämnade gamla Fredrikshov kl. 12 middag och marscherade med klingande spel in på sin nya kaserngård, där konungen, omgiven av generaler, harangerade truppen och korum hölls, varefter denna tog i besittning sina rymliga och komfortabla lokaler, som i lyx och bekvämlighet överträffa allt vad jag sett i den vägen. Sedan kungen gjort sin

rund överallt, serverades i officerarnas stora samlingssal och närbelägna rum en frukostmiddag, där kronprinsen fungerade som värd och föreslog kungens skål. Denne svarade i ett långt, väl format men föga hjärtligt tal, vari uppräknades de fordringar, han ställde på sitt garde, speciellt på officerarna. Vid kungens avresa kl. $^1/_2$6 var manskapet uppställt med facklor i handen och platsen upplyst av marschaller.

Jag begav mig därifrån till Grand Hôtel, där i dag på kronprinsessans av Danmark födelsedag en sammankomst var utlyst för avgörande av frågan om Carl XV:s staty. Endast få av de omkring 20 personer, som underskrivit uppropet, voro närvarande, nämligen utom jag bröderna Edholm, Nordlander, kanslisekreteraren Strandberg, Cederlund och Gyllenram. Anblicken av denna anspråkslösa konstituerande församling var ej uppmuntrande, och röster höjdes för att uppskjuta frågans avgörande till en senare sammankomst. Jag motsatte mig allt dröjsmål såsom för saken farligt och yrkade på tillsättandet av en kommitté på 5 personer, som skulle få i uppdrag att förbereda uppropet till allmänheten, listors utdelande o. s. v. Härpå valdes general Abelin (ordförande), E. af Edholm, professor Malmström, Cederlund (kassör) och Gyllenram (sekreterare). Edholm åtog sig att konferera med Wirsén angående vissa redaktionsändringar i uppropet, och ett telegram avsändes till kronprinsessan Louise.

Följande dag hade jag besök av två bildhuggare, Nyström och Söderman, vilka bägge redan ha sina statyetter färdiga. Jag upplyste dem om, att vi beslutat oss för allmän tävlan. Den sistnämndes Carl XV, som rider i skritt, har bränt hår, för liten näsa och för trång rock. Söderman beklagar sig över kung Oscar, som för några år sedan beställt en kolossal byst av drottning Sophie, men sedan arbetet blivit färdigt nekat att övertaga det, under påstående att han ej kunde påminna sig hava beställt denna byst.

Ministerkrisen, som räckt flera veckor, blev »une fausse couche», ingen ville nämligen bli utrikesminister under Wennerberg som statsminister. Förgäves erbjöds posten till

G. Åkerhjelm, C. Lewenhaupt, E. Piper, O. Björnstjerna — ja, ända till Magnus De la Gardie. De lita ej på Wennerberg, vilken de anse såsom doktrinär, och som anser sig själv vara ofelbar; man säger även, att kungen vill ha honom till statsminister, för det att han är den ende av nuvarande statsråden, som skulle vara villig kontrasignera prins Bernadottes utnämning till landshövding i Göteborg. Slutet blev att Bildt och Ehrensvärd övertalades att stanna kvar tillsvidare.

Drottningen lever isolerad från den övriga världen på Ulriksdal, där hennes favoritsällskap utgöres av hundar. Min svärmors lilla »Miss» har varit ditbjuden över en dag.

På Blanchs salong exponeras Forsbergs vid senaste Salongen i Paris med första priset belönade tavla »La mort d'un héros», ett förträffligt och gediget arbete såväl vad känsla som teknik beträffar. Artisten, som ej besökt Sverige på 20 år och aldrig förut varit i Stockholm, är nu här med hustru och son och har firats genom en fest å Grand Hôtel. Han har fördunklat sin medtävlare Julius Kronberg, vilken nyligen på Nationalmuseum exponerat en kolossal duk, som han kallar »Drottningen av Saba», och vars komposition är oklar. Företrädd av knäböjande slavar, bärande presenter, stiger hon ned från en med gröna växter prydd trappa; någon Salomo är icke synlig. Tavlan är färgrik, och ett par av slavarna mästerligt behandlade, men drottningen, målad efter fröken Fränckel härstädes, lämnar åskådaren kall. En inträdesavgift av 50 öre inbringade artisten efter 14 dagars utställning en ren behållning av 2,300 kr. Tavlan tillhör J. F. Dickson. Forsbergs tavla var beställd av en annan göteborgare, konsul Röhss. Svenska konstnärerna ha bestämt sig för att exponera på världsutställningen i Paris nästa år; Salmson och Hagborg ha fått i uppdrag att skaffa plats, men svenska regeringen har nekat att officiellt understödja saken.

Uppköpet av konstverk för Nationalmusem i år bestod av en grupp av Lundberg, »Fosterbröderna» (ämnad att utföras i brons), en mindre genretavla, »Gardister på Slottsterrassen», av Robert Lundberg, ett landskap av Thör-

ne och en fiskbasar i Venedig av Björck. Nämnden understödde Upmarks förslag att göra K. Maj:t uppmärksam på behovet av ökat anslag för inköp av levande konstnärers arbeten; med nuvarande priser för konstverk räcka 6,000 kr. ej ens till inköp av ett enda arbete av större betydenhet. Vi ha nu ett överflöd på konstnärer, och deras arbeten äro därför svårsålda. Vid konstföreningens höstinköp häromdagen voro till salu utbjudna konstverk för 64,000 kr., medan blott 6,000 fanns att disponera.

Jag har sedan början av denna månaden undergått behandling av professor Rossander för mitt vänstra öga, vars synförmåga i betänklig grad minskats under förra sommaren; han tröstade mig med försäkran, att ögat var klart som kristall, men att det var nerven som var försvagad. Han ordinerar bortläggande av tobaksrökning (utom eftermiddagscigarren) och sticker mig i vitögat varannan dag med sin i nitrat-stryknin indränkta lansett. En lätt förbättring har verkligen inträffat.

Jag bevistade häromdagen på Nya kyrkogården avtäckningen av en minnesvård över Scholander, vartill medlen blivit samlade bland hans forna elever. Monumentet är i pyramidal form och av slipad granit efter ritning av Gellerstedt, som även vid tillfället uppläste verser. Talet hölls av arkitekten Hedin.

Den utländska keramikavdelningen av Bomans samlingar har i denna vecka gått under klubban, och det hela har hittills inbringat 259,000 kr., men ännu återstår en del, som kommer att säljas i början av nästa år. Bland svenska köpare märkas kungen, kronprinsen, häradshövding Edelstam, herr Håkansson, greve C. E. Piper, Fredrik Wachtmeister, J. F. Dickson, Nationalmuseum etc. Främmande judar från Amsterdam och andra städer höjde upp prisen för svenska spekulanter, som betalte mer än varan är värd. Museum tillhandlade sig några vackra möbler från Ludvig XVI:s tid, som förut saknats i detsamma.

26 november. Vid gårdagens session i Akademien för de fria konsterna hade valnämnden föreslagit åtskilliga inval av såväl in- som utländska ledamöter. Främst på listan stod

Forsberg, dagens lejon. Som han dock i anseende till sina förbindelser med opponenterna dagen förut för Akademiens direktör Malmström tillkännagivit, att han så länge han ej gjort sig fri från nämnda sällskap ej kunde taga emot den honom av Akademien tillämnade utmärkelsen, ansåg jag jämte åtskilliga andra ledamöter, att hans kandidatur borde uppskjutas på 3 månader. Motsidan ville i

Augusta Hederstierna. A. v. Möller.

Damens konversation var så underhållande, att hennes kavaljer glömde bort att äta.

trots av hans bebådade avslag genast skrida till votering. Min mening segrade lyckligtvis, och de övriga ledamotsvalen blevo även tillsvidare uppskjutna.

Från Paris telegraferas, att prins Eugen nyss svävat i livsfara. Då han satt på Théâtre-Lyrique och avhörde »Konung för en dag», föll nämligen ljuskronan ned från taket och slog ihjäl prinsens närmaste granne, en ung man, som nyss flyttat sig till denna plats. Grannen på andra sidan, löjtnant Platen, blev fri från all skada, men prinsen själv fick ett mindre sår i huvudet.

Min äldste sons svärfar, f. d. majoren Norlin, som var bosatt på sin egendom Svarthäll nära Arboga, har för några dagar sedan avlidit, 73 år gammal. Han var nästan blind och till följd av ett slaganfall oförmögen att sköta sig själv. I sina dagboksanteckningar förklarar han, att han gillar de gamla skandinavernas plägsed, att, då de voro bliv-

Adam Lewenhaupt.

na gamla och utan nytta för de sina, själva förkorta ett gagnlöst liv. Mannen var av en kraftig natur med ljust och praktiskt förstånd.

I dag hade vi till middagen kapten v. Platen, nyligen hemkommen från Wien, där han varit militärattaché och ofta gästat min son Carl i Neunkirchen, samt dessutom Adolf von Möller, Hallands förmögnaste lantjunkare, en blek Pelhamstyp.

29 *november.* I dag åt Adam Lewenhaupt middag i tête-à-tête med min hustru och mig. Han är en vänlig och godmodig man, som vistas på landet, där han skulpterar i trä och ritar vapensköldar, samt kommer till huvudstaden, då ordenskapitel eller något annat hovärende kallar honom till tjänstgöring. Vi voro kamrater vid Carl XV:s hov och hava angenäma gemensamma minnen.

Kronprinsen jagar fasaner hos Oscar Dickson på Wisingsö. Det säges, att han ämnar flytta in i hertigliga palatset, andra påstå att detsamma skall beredas till bostad åt prinsarna Carl och Eugen. Ett faktum är, att de personer, som bo där, äro uppsagda till avflyttning.

Staden Stockholm ämnar i januari månad fira Oscar II:s 60:e födelsedag med bal och illumination. Tableaux vivants, föreställande scener ur »Flottans minnen», skola uppföras på Kungl. slottet.

2 *december.* I går intog jag middag och tillbringade aftonen hos baron Gustaf Cederström. Han har varit flera år bosatt i Paris, där han gift sig med en svensk dam. Hon är en lång och ståtlig kvinna, vars uttrycksfulla ögon blixtra under en lugg, som täcker ögonbrynen, samt ser ut att hava varit vacker. Att döma efter hennes konversation förefaller hon att vara begåvad å huvudets vägnar, och hon rör sig med största ledighet i sin nya ställning. Sällskapet bestod av cirka 30 personer, man åt middag och superade i ateljén, där sinnesstämningen var glad och ogenerad. Bland damerna märktes friherrinnan Stiernstedt, född Gyllenstierna, den vackra prästfrun Bergman, fruarna Upmark och Börjeson, fröken Wennerberg; den sistnämnda sjöng vid pianot. Efter supén presterade medaljgravören Lindberg humoristiska föredrag, och Börjeson sjöng några italienska barkaroler.

Uti rökrummet sökte artisterna förmå Wennerberg att av besparade medel i hans departement lämna något bidrag till en svensk konstavdelning vid världsutställningen, men han anser otillbörligt för monarkier att hedra åminnelsen av franska revolutionen. Jag sade honom att på samma gång jag fann naturligt, att ej Sverige officiellt firade denna

fest, så har denna revolution, hur motbjudande dess excesser än varit, medfört så hälsosamma följder för hela mänskligheten, i det den rensat bort mångahanda missbruk och frigjort hela förut omyndiga klasser, att folket, oberoende av dess regeringsform, hade allt skäl deltaga i firandet av ett så betydelsefullt jubileum. Ministern slog dövörat till för

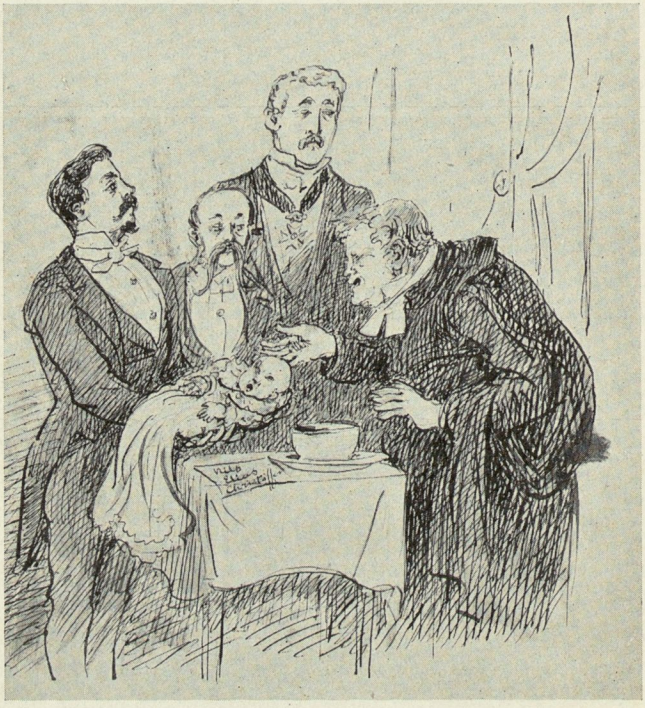

Nils Elias Christoffer v. Dardels dop.
F. A. v. Dardel. O. Fåhræus. S. Leijonhufvud. Prosten Westerlind.

mina skäl och fann för gott att avbryta samtalet genom att gå in till damerna. Man hoppas få nödiga medel genom privata personers frikostighet. Herrar Fürstenberg och Röhss i Göteborg hava redan antecknat sig för 2,000 kr. vardera.

23 december. Jag har i sällskap med min son Nils bevistat en sonsons dop den 15 dennes på Dalby. Pilten erhöll namnen Nils Elias Christoffer. Några grannar, herr och fru Fåhræus, Sten Leijonhufvud med dotter och Fredrik Manderström, bevistade kristningen.

31 december. Det år, som nu går till ända, har varit jämförelsevis fredligt, och de kinkiga frågor, som hota lugnet i Europa, hava endast frammanat allmänna rustningar.

I Sverige försöker man det nyligen införda protektionistiska systemet. Krisen fortfar dock oförminskat, i det räntan faller, och egendomarna giva klena inkomster så väl på landet som i Stockholm, där hyrorna falla.

1889.

12 januari. I går avgav museinämnden sitt omdöme angående de inlämnade tävlingsskisserna till dekoreringen av Nationalmusei trapphus. Dessa voro fem till antalet, av vilka n:r 2, föreställande »Ansgarius predikande kristendomen», och n:r 5, behandlande ämnen från 1700-talet (Karl XII:s, Lovisa Ulrikas och Gustav III:s tidevarv), vardera belönades med 800 kr. samt n:r 4, en procession kringbärande Erik den heliges ben i Uppsala, med 500 kr. Ingen av skisserna ansåg nämnden kunna antagas till utförande. Vid öppnandet av de förseglade namnsedlarna befanns n:r 2 vara av Gustaf Cederström, n:r 4 av professor Winge och n:r 5 hava till motto »Allt för fosterlandet». N:r 1 och 3 fingo behålla sin anonymitet med hoppet, om de så önska, att få sina arbeten inköpta för musei räkning, något som skulle avgöras framdeles. Denna utgång var enligt min tanke den rätta, dock anser jag n:r 2 eller Cederströms skiss så överlägsen de övriga i såväl kolorit som monumental hållning, att jag voterade för 1,000 kr:s belöning. Jag föreslog även, att man vid nästa sammanträde skulle hålla frågan öppen, huruvida ej denna skiss med nödiga ändringar borde antagas. N:r 5, som behandlade rokokoperioden, har utan tvivel Carl Larsson till skapare; ingen av våra andra målare är mäktig att så genialiskt uppfatta sitt ämne. Målningen saknar dock all monumentalitet, ämnena äro humoristiskt återgivna och behandlade som akvareller. Sistnämnda ämne var även

målat (troligen) av gamle Nordenberg. Här äro de tre skisserna sammanhängande, endast skilda av kolonner, och händelsen försiggår i Sergels ateljé. Såväl färgen som kompositionen äro högst triviala men idén god. De, som voterade såsom jag, voro Sander, Börjeson och Upmark. Diskussionen och kritiken varade nära 3 timmar. Viktor Rydberg är entusiasmerad av Carl Larssons skisser; den nyktraste kritiken synes mig vara professor Curmans, därnäst Malmströms. Sander höll som vanligt pedantiska föredrag.

Förberedelser till den blivande illuminationen den 21 dennes pådrivas pliktskyldigast. Staden bjuder på Börsbal (25 kr. för herre och 15 kr. för dam). Kungen, utrikes- och danska ministrarna giva även baler. Det annonseras dessutom, att kungen kommer att giva en middag för Carl XV:s hov, och att Svea garde tänker bjuda danske kronprinsen på frukost i sin nya kasern. En svart punkt hotar vid horisonten: kungen i Holland är dödssjuk, och hans frånfälle skulle inverka störande på de tillämnade festligheterna; han är nämligen gift med drottning Sophies systerdotter och är onkel till kronprinsessan av Danmark. Såväl hovbalen som den hos danske ministern äro således hotade.

16 januari. Då stadsfullmäktiges deputation, anförd av överståthållaren baron Gustaf Tamm, infann sig hos kungen för att anhålla om tillstånd att få fira Hans Maj:ts 60-åriga jubileum medelst en bal, skall monarken blygsamt hava anmärkt, det han under sin regering ej haft tillfälle att utföra några storverk, vartill Tamm bugat sig och svarat: »Nej, men många bäckar små göra en stor å.» Kungen skall då hava vänt honom ryggen. Oscar Fredrik passar nu på att giva ut en gottköpsupplaga av sina poesier, som annonseras i dessa dagar, och vars försäljning sker till förmån för drottning Sophies sjukhem. De skola även utges i La revue Scandianave i Paris i fransk översättning.

18 januari. I dag kl. 8 fm. anlände kronprinsen och kronprinsessan av Danmark för att fira kung Oscars ju-

bileum. Jag hade jämte hovet och åtskilliga dignitärer infunnit mig vid stationen. Hans Maj:t med sina fyra söner var tillstädes, och kronprinsessan Louise flög ikring och räckte med tydlig hjärtlighet handen åt alla närvarande. Kronprins Fredrik och prins Hans sågo mera sömniga ut efter nattresan. De utmärka sig i allmänhet ej genom särdeles livlighet, och blicken inom glücksburgska dynastien uttrycker ej stor intelligens. Såväl drottning Sophie som kronprinsessan Victoria voro av sjukdom hindrade att i dag möta sina gäster. Den senare väntar snart sin nedkomst. Prins Eugen har för några dagar lämnat sina ateljéstudier i Paris och Oscar Bernadotte sin tjänstgöring i Karlskrona för att fira sin fars jubileum.

22 januari. I går försiggingo första dagens festligheter med anledning av jubileet. Uppvaktningarna, 110 till antalet, började kl. 10 med hovstaterna, som, samlade i stora salongen, anfördes av riksmarskalken baron Bildt. Kungen besvarade hans lyckönskningstal med några ord, tackande med rörd stämma för honom visad trohet och uttalande den förhoppningen att städse få åtnjuta vår tillgivenhet; han slutade med att två gånger omfamna Bildt och en gång Lagerberg. Därefter gjorde han en rond i salen med handtryckning åt de förnämsta. Drottningen, prinsarna samt danska kronprinsparet syntes även. Danska kronprinsessans livliga rörelser och vaggande gång kontrasterade mot drottning Sophies av sjukdom nedtryckta gestalt. Vår kronprinsessa visade sig ej. Efter deputationernas emottagande begåvo sig de kungliga till Operan kl. 2 e. m. En prolog och en tillfällighetspjäs, benämnd »Diamantbröllopet», samt tre akter av »Den bergtragna», i vars komposition kung Oscar lärer haft sin hand, utgjorde dagens program. Kl. 6 började stadens illumination, och en halv timme därefter var kungliga kortegen i gång genom de mest trafikerade torg och gator. Från våra fönster åsågo vi ett vackert fyrverkeri på Artillerigården. Glanspunkterna i illuminationen voro Gustav Adolfstorg samt Södra Blasieholms-

hamnen med Sörensenska husets, Grand Hôtels, Bolinderska husets och Norska ministerhotellets smakfulla dekorering. Aftonen slutade med en fest på slottet, vartill cirka 1,000 gäster voro inviterade. Stockholms befolkning tycktes att döma av den täta folkmassa, som vimlade å gatorna, livligt deltaga i dagens jubileum. En protest från arbetarhåll hade likväl dagen förut avgivits å ett möte vid Lill Jans, där ett par tusen missnöjda under Brantings anförande uttalat sitt fördömande av royautén och sina sympatier för republiken samt fattat beslut om att avhålla sig från jubileifirandet. Sammankomsten försiggick likväl i allt lugn.

Åtskilliga ordensutnämningar och befordringar inom hovet hava ägt rum, men de förebådade upphöjningarna i adligt stånd uteblevo däremot.

23 *januari.* Börsbalen i går var enligt mina barns utsago lyckad. De kungliga dansade nästan uteslutande med bourgeoisiens damer. Edv. Cederlund och Bäckström, vilka jämte Fränckel varit de som ivrigast framkallat balen, blevo kommendörer av Vasaorden. Den nye överståthållaren Tamm höll ett lämpligt tal. I dag är festrepresentation på Dramatiska teatern, där bl. a. gives 1:a akten av »Torquato Tasso» (i översättning av Oscar Fredrik) med prolog av Nyblom.

25 *januari.* Det kungliga besöket i Svea livgardes kasern, som ägde rum i går, var för detta regemente epokgörande. Såväl kronprinsen av Danmark, då han i egenskap av hedersöverste höll tal framför lederna, som kung Oscar, då han vid lunchen drack Svea gardes skål, vidrörde Carl XV:s minne och dennes förkärlek för detta regemente.

På kvällen gavs bal på slottet. Danska kronprinsessan, som härvid ensam representerade de kungliga damerna, var hindrad deltaga i dansen till följd av en svullnad i knäet, som hon ådragit sig genom ett fall i en trappa kort innan avresan från Köpenhamn. I dag har hon till soaré i sina rum inbjudit alla de damer, som tillhört hennes föräldrars hov, däribland min hustru, och i morgon giver

kungen middag för de herrar, vilka varit anställda vid detta hov.

28 januari. Jag var i går på den middag, som kungen gav för Carl XV:s hov och stab, varav ett trettiotal infunnit sig, och dessutom andra personer, tillhörande nuvarande kungens och danska kronprinsparets uppvaktningar. Drottningen och kronprinsessan Victoria deltogo ej i själva middagen men visade sig före måltiden och gjorde då sin rond, sägande några artiga ord till de inviterade. Kronprinsessan Louise var glad och vänlig mot sina barndomsbekanta, och hennes man var tydligen belåten med det goda intryck, hans i Svea gardes kasern hållna tal gjort, och för vilket han erhöll flerfaldiga komplimenter. Kungen själv var vid briljant humör. Då jag efter ankomsten under ett ögonblick hade vänt ryggen åt sällskapet för att titta på en tavla på väggen i salongen, kände jag mig plötsligt omfamnad bakifrån av långa armar. »God dag, Fritz», yttrade på samma gång en glad röst. Det var kungen. Detta familjära sätt att välkomna sina gäster påminte livligt om Carl XV. Jag fick vid cigarren efter måltiden göra bekantskap med prins Eugen och hade med honom ett långt samtal om konstförhållandena, såväl här som i Paris. Han har i sina åsikter tagit starkt inflytande av de s. k. opponenterna; för övrigt resonerar han om konsten med gott omdöme, är livligt intresserad av sina studier i Paris och tyckes med allvar vilja ägna sig åt paletten. På f. m. samma dag hade han besökt ett under byggnad varande hus på Narvavägen och där med byggmästaren träffat avtal om anordnandet för hans räkning av en stor ateljé. Prins Eugen har fina drag, profilen påminner om Carl XIV Johans men är mindre accentuerad. Han är livligare och mindre tysk än sina bröder.

Prins Carls dövhet går i tilltagande, och han undervisas av en herr Klingspor i konsten att förstå vad som säges genom att se på den talandes munrörelser; han gör nu tjänst vid generalstaben.

Dessa prinsar föra ett anständigt liv och giva ej pris åt la chronique scandaleuse. »Våra söner», yttrade kun-

gen till mig häromdagen, »äro dygdigare än vad vi voro vid deras ålder, men hava mindre roligt än vi hade.» Och jag tror, att han har rätt.

29 *januari.* Stora nyheter för dagen är general Boulangers seger vid valet till deputeradekammaren i Paris. Få se nu vad följden härav blir. B. representerar alla missnöjda partier, såväl de mest radikala som de monarkistiska av alla nyanser. Jag tror, att, så länge armén står på regeringens sida, hindras en revolution. Republikens anhängares strävan blir nu att hindra ett plebiscit, vars resultat skulle bliva oberäkneligt.

3 *februari.* Telegrafen tillkännagiver österrikiske kronprinsen Rudolfs plötsliga död på ett jaktslott, dit han begivit sig med några vänner. Det vilar en hemlighetsfullhet över denna tragiska händelse, man undrar över orsaken därtill — duell, mord eller självmord, troligen det sistnämnda.

Samma dag överraskades vi av sonen Carls oväntade ankomst från Wien efter 3 års bortovaro från föräldrahemmet; han dirigerar en färgtrycksfabrik i Neunkirchen nära Wien.

Jag intog häromdagen middag hos major Gyllenram i sällskap med överste Ankarcrona, artisten Salmson och underståthållare Bråkenhielm; den senare är en glad och bullersam middagsgäst. Jag begagnade tillfället för att uppmana Salmson att söka göra slut på det s. g. opponentkriget, han är nämligen en av opponenternas mera inflytelserika ledare. Han uppställer såsom villkor för ett närmande, att de i Paris bosatta ledamöterna av Akademien erhålla rösträtt vid val av stipendiater eller beträffande andra viktiga angelägenheter. Jag tvivlar på, att våra härvarande konservativa professorer vilja gå in på detta. Salmson har varit hitkallad för att i pastell måla småprinsarnas porträtt. Han har tekniken i sin hand och målar med elegans men saknar (i mitt tycke) den genialiska impuls, som utmärker de stora målarna. Denna brist delar han med sina trosförvanter, man känner knappast någon jude, som i plastik eller målarkonst uppnått högsta rangen. Jag

fann även hans skäl för opposition mot sina härvarande kolleger vid Akademien lida av småaktig avundsjuka. Han kan ej förlåta G. v. Rosen och G. Cederström den framgång de haft. För närvarande exponeras i Nationalmuseum Salmsons pasteller, porträtt av drottning Sophie och ett i skissmaner av prins Eugen. Jag har sett bättre saker av honom. Han har nu rest tillbaka till Paris, där han hoppas bliva vald som juryman för svenska konstavdelningen vid instundande världsexposition.

14 februari. Dramat i Mayerling är numera känt i sina detaljer, åtminstone har det huvudsakliga transpirerat. Prins Rudolfs självmord skedde av kärlek till den 19-åriga baronessan Marie Vetsera, med vilken hans avsikt varit att gifta sig efter att hava sökt skilsmässa med sin gemål, prinsessan Stephanie. Händelsen har väckt ett oerhört uppseende och är ej ägnad att öka royauténs prestige.

I första kammaren har L. O. Smith häftigt angripit utrikesministern och hans delegerade för deras lama åtgärder beträffande S:s spritaffärer i Spanien. Talmannen, greve Lagerbjelke, vilkens son är gift med Smiths dotter, måste, då talaren förgick sig, kalla honom till ordningen. I andra kammaren blev Ehrensvärd attackerad av Gumælius dels för nämnda spritaffär, dels för två från Köpenhamn oförskyllt utvisade skomakare, som svenska legationen därstädes icke förmått skydda.

25 februari. Vid Akademiens sammankomst sistlidne lördag invaldes prins Eugen till 1:e hedersledamot samt N. Forsberg, Hasselberg och fröken Norberg till ledamöter. Få nu se om Forsberg och Hasselberg, som räkna sig till opponenterna, vilja antaga denna utmärkelse.

3 mars. Nämnden för väggmålningarna i Nationalmuseum hade i förgår ett långt sammanträde med livliga debatter angående användandet av de två av oss prisbelönta tävlingsförslagen: Cederströms »Kristendomens införande» och Carl Larssons »Gustav III:s tidevarv». Två meningar sökte att göra sig gällande, antingen uppskov och ny tävlan eller antagande av dessa skisser till utförande av kartonger. Resultatet av diskussionen blev, att 5 ledamöter voro för

vartdera alternativet. Jag röstade för det senare, och i egenskap av ordförande blev min röst avgörande till förmån för detsamma. Jag anser ett uppskov onödigt och bägge dessa skisser med vissa ändringar tillfredsställande, för så vitt kartongerna lyckas. Herrar Upmark, v. Rosen, Börjeson och Wirsén äro av samma mening. Motpartiet består av Nordenfalk, Sander, Holm, Curman och Malmström, vilka till protokollet anföra reservation. Få se vad Kungl. Maj:t resolverar. Alla blevo ense om att hos Kungl. Maj:t begära medel till ny tävlan angående de två återstående väggfälten.

8 mars. I går var konstauktion hos Bukowski på åtskilliga värdefulla saker, tillhörande Axel Reuterskjölds stärbhus. De härledde sig mest från Lovisa Ulrikas samlingar, som köptes av dåvarande ägaren av Rånäs. Museum hade anslagit 500 kr. till inköp av en frukostservis av gammalt sachsiskt porslin med Fredrik I:s namnchiffer, men nämnda föremål gick till över 1,000 kr. och tillföll häradshövding Edelstam; ett par bronsarmar i rokokostil inropades av stadsmäklare Håkansson för 800 kr.

I dag justerades protokollet för museinämndens senaste sammanträde, varvid Sander och Upmark uppläste skrivelser, motiverande de stridiga åsikterna. Viktor Rydberg, som ej var närvarande vid förra sammanträdet, var av min tanke och ville uppdraga åt Cederström och Larsson att utföra kartonger efter deras förslag, dock med det villkor att de dessförinnan inlämnade nya skisser med iakttagande av de anmärkningar och rättelser, som nämnden föreskreve. Detta gav anledning till diskussion. Jag framhöll svårigheten av att formulera nämndens anmärkningar, då meningarna voro så delade. Rosen ansåg ett dylikt villkor förnärmande mot den, vars skiss blivit antagen. Upmark framhöll olämpligheten av ett dröjsmål, konstnärerna skulle härigenom förlora intresset för saken.

12 mars. Kronprinsessan avvaktar sin nedkomst, och ett batteri med befäl är sedan 8 dagar ständigt färdigt att salutera.

Den berömde Uppsalaprofessorn Svedelius har nyligen

avlidit. John Ericssons död i New York väcker allmänt intresse, han var 84 år och hade ända till slutet behållit sin energi och uppfinnareförmåga.

23 april. Prinsessan Eugenie avled helt lugnt kl. ½ 1 förliden natt. Dignitärer och hovmän voro i dag kl. 2 kallade till Slottskapellet för att avhöra gudstjänst i anledning av denna sorgliga händelse. Kungliga familjen bevistade ceremonien från tribunen och bakom draperierna. Hovpredikanten Vallin höll (skorrande) sorgtalet, och några av hovfruntimren hade näsduken framför ögonen, men någon egentlig rörelse märktes ej bland åhörarna. Prinsessan kommer mest att sörjas av alla de behövande, som hon underhöll. Presidenten Berg kommer att reda ut hennes bo. Sina ärvda juveler, tavlor och andra dyrbarheter har hon för länge sedan avyttrat för välgörande ändamål, och hennes räntor ha gått samma väg; återstår det kapital, som hon ej fick röra vid, och egendomen Fridhem på Gotland, som hon lär ha testamenterat till sin brorson prins Oscar. Då prinsessan Eugenie ärvde sin andel efter änkedrottning Désirée och Carl XV, gjorde hon inom kort slut på dessa medel, vilket föranledde kung Oscar II att åt sina yngre söner söka bevara den förmögenhet, som hon sedermera ärvde efter änkedrottning Joséphine. Presidenten Berg tillsattes därför såsom prinsessans rådgivare och förmådde henne att upprätta ett testamente till förmån för hennes brorsöner. Man har dock anledning tro, att hon sedan gjort nya dispositioner för att sätta av henne stiftade institutioner i tillfälle att fortsätta sin fruktbringande verksamhet. Det säges, att kungen avvaktar med oro öppnandet av testamentet.

28 april. Jag bevistade i dag å Grand Hôtel en av kommittén för Carl XV:s staty utlyst sammankomst, därvid undertecknarna av uppropet underrättades om frågans läge. Vi voro ett dussin närvarande, och Erik af Edholm fungerade som ordförande i stället för general Abelin, som anmält sig vara sjuk. Den tills dato influtna summan är 12,000 kr., deponerad i Enskilda banken. Från Norge förfrågades, huruvida bidrag därifrån skulle mottagas? Blev

med ja besvarat. Skulptören Alfred Nyström hade yrkat på rättigheten att utan tävlan med andra konstnärer få uppdraget att utföra den blivande statyn; han stöder sig på, att han först kommit upp med förslaget till densamma och redan utfört tvenne modellförslag därtill. På lands-

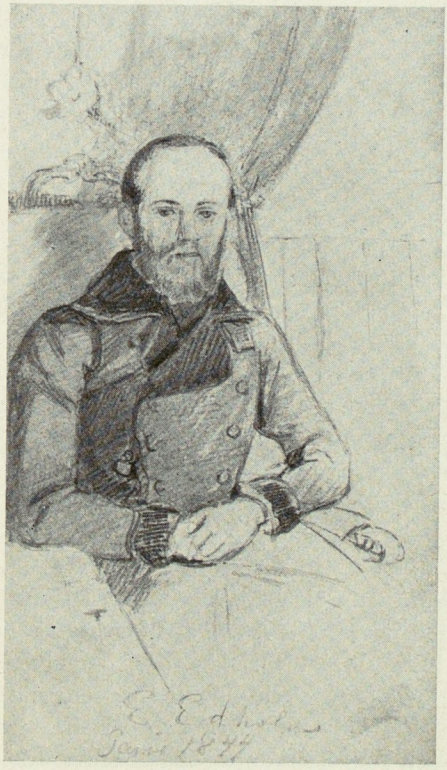

E. af Edholm. Paris 1844.

hövding Bergströms yrkande avslogs denna anhållan såsom obehörig på frågans nuvarande stadium. Utom protokollet debatterades sättet att förmå nuvarande kungen att teckna sig på listan. Uteblivandet av hans namn hindrar många plikttrogna ämbetsmän och hovmän att lämna bidrag till statyn av fruktan att misshaga. General Abelin,

Bildt m. fl. vägra att framställa kommitténs önskan i detta hänseende. Man tager nämligen för givet, att kung Oscar är emot hela företaget.

1 maj. Prinsessan Eugenie begravdes i Riddarholmskyrkan i går. Ceremonien ägde rum med vanlig pomp och ståt och var högtidlig.

Den avlidnas testamente, undertecknat 1885, tilldelar brorsönerna omkr. två tredjedelar av hennes förmögenhet, som befanns vara 1 $^1/_2$ million, medan den återstående tredjedelen anslås till åtskilliga barmhärtighetsinrättningar. Prinsarna hava dock att utbetala åtskilliga pensioner. Exekutorer äro presidenten Berg, justitierådet Wretman och Erling Ribbing.

4 maj. Jag uppvaktade i går f. m. kronprinsessan av Danmark och överlämnade till henne en akvarell, föreställande Carl XV eskorterande en vagn, i vilken hennes mor och hon själv åka. Hon var tacksam och rörd till tårar. De flesta av förra hovets medlemmar infunno sig på kvällen vid Centralstationen för att taga avsked av kronprinsessan, varvid Bildt lämnade henne en jättebukett å våra vägnar. Denna prinsessa är mycket populär i Sverige och avgudar själv sitt förra land. Detta ogillas i Danmark.

Jag hade även i går företräde hos kung Oscar för att framföra Nationalmuseinämndens önskan att låta prof. Börjeson modellera hans byst att införlivas med statens samlingar. Hans Maj:t tycktes glatt överraskad av detta förslag och lovade att sitta modell för konstnären.

Efter det danska kronprinsparets avresa samlades Carl XV:s hov- och stabsherrar på Hasselbacken för att i enlighet med antagen plägsed fira den älskade monarkens födelsedag medelst en middag. Bildt föreslog kung Oscars skål, Fred. v. Essen höll festtalet, och Sven Lagerberg talade för den avlidnes dotter. Stämningen var angenäm.

Den nyfödde prinsen döptes i förrgår; furst Radziwill var hitkommen för att representera kejsar Wilhelm såsom fadder. Storhertigen av Baden stod själv som sådan. Det badensiska paret är fortfarande kvar i Stockholm. Stor-

hertigen är en mindre man, vars huvud påminner om Meissoniers. Han prisas för sin flärdlöshet och godmodighet; hans gemål är närapå blind. Omgivningen är betydelselös. I Nationalmuseinämnden ha vi för samlingarna inköpt två porträtt i mindre format och i helfigur av en sällsynt holländsk mästare från 1600-talet, Lüttichuys.[1] De komma från Ulmgrenska samlingen, hava senast varit i familjen av Ugglas ägo och inköptes för 3,000 kr. De påminna om Caspar Netschers målningssätt. Även hava vi av en herr Hildebrand i Berlin för 4,000 kr. köpt ett samtidigt porträtt av Erik XIV, bröstbild i naturlig storlek, som huvudsakligen är av historiskt värde. Bilden är målad på trä och försedd med latinsk inskription »Ericus rex Suecorum». De två porträtt i mindre skala, som staten förut äger av honom, hava en påtaglig likhet med det nu förvärvade; de förra ansågos hittills osäkra.

20 maj. Ett upprop till insamlande av medel för en minnesstod åt bröderna John och Nils Ericson är synligt i tidningarna. Uppgiften blir, om monumentet skall resas åt bröderna gemensamt, ej lätt att lösa. Det kommer att påminna om de siamesiska tvillingarna. John Ericsson har tillbragt större delen av sitt verksamma liv i Amerika och tillhör mera Nya världen än Sverige. Hans testamente var skrivet för många år sedan, och de legater han där föreskrivit angå för det mesta personer, som redan äro döda, däribland Adolf v. Rosen (Järnvägsrosen), Elworth (Ericsons naturliga son) m. fl. Man undrar, efter vilken lag detta testamente skall behandlas, och om de favoriserades arvingar skola bliva vanlottade.

8 juni. Vid firandet av Akademiens högtidsdag märktes hos de exponerade arbetena ganska goda framsteg. Tävlingsämnet i målning var »Carl IX, som avväpnar en mördare». Det var behandlat av 3 elever, av vilka fröken Roosval fick 2:a medaljen. Landskapsmålaren Behm visade en stämningsfull tavla, som köptes av kungen. Schultzberg erhöll ett 3,000 kr:s stipendium, han exponerade här

[1] Enl. Museikatalogen äro porträtten signerade, det ena S., det andra I. Lüttichuys, vilka voro bröder. Anm. av utgivaren.

ett vinterlandskap i solnedgången, däri belysningen var mästerligt återgiven.

Man väntar i dessa dagar en partiell ministerkris. Den nyligen utnämnde justitieministern Örbom har nämligen avlidit, och Ehrensvärd tager avsked. Han vill ej vara med om den väntade uppsägningen av handelstraktaten med Frankrike. Som hans efterträdare nämnes Gustaf Åkerhielm, som är protektionist — för tillfället.

15 juni. Ryktet har besannat sig, Å. är utnämnd till utrikesminister och justitierådet Östergren till justitieminister. Aftonbladet har (efter Herslow) en satirisk artikel angående Å:s blivande verksamhet och hoppas att utlandet ej skall taga hans diplomati på allvar. Man undrar vilken, han eller Wennerberg, som kommer att efterträda Bildt, som säges vilja avgå nästa höst. Bägge göra anspråk på första platsen i konseljen.

Från pressen har nyligen utkommit första delen av excellensen Trolle-Wachtmeisters memoarer; de börja under Gustav IV Adolfs regering och giva intressanta skildringar av denne inskränkte monarks sätt att styra sitt land.

Förre bibliotekarien hos Carl XV, finske litterören Emil von Qvanten, som av sin konung oförsiktigt nog blivit anförtrodd hemliga diplomatiska uppdrag i Danmark under tiden för de skandinavistiska funderingarna och skaffat sig avskrifter av för Kristian IX kompromitterande brev, hotar nu, till härvarande danska beskicknings förskräckelse, att utgiva sina anteckningar. Ehrensvärd har sökt förekomma saken, men härvid besynnerligt nog valt som underhandlare själve justitieombudsmannen Thomasson, vilkens åliggande tvärtom är att vaka över yttrandefriheten. Också har Qvanten begagnat sig härav och publicerat de samtal han haft såväl med denne ämbetsman som med danska legationens personal.

Prinsen av Nassau med son hava nyligen kommit för att besöka hovet i Stockholm. Förre ståthållaren i Luxemburg behövde denna distraktion såsom tröst för den förargliga och komiska déconfiture, han nyligen lidit genom konung Wilhelm av Hollands återuppståndelse bland de le-

vandes antal, vilket hade till följd den förstnämndes hastiga tillbakaträdande från regentskapet i sina blivande stater.

Kung Oscar har i dessa dagar varit på fiskparti här i skärgården i sällskap med amiral Lagercrantz, hovjägmästare af Petersens och kommendörkapten Hejkenskjöld. H. M. behagade med eget metspö fiska upp omkr. 300 abborrar.

Till följd av K. Maj:ts beslut har väggmålningsnämnden anmodat Cederström och Carl Larsson att å deras belönade skisser utföra de ändringar, som nämnden anser lämpliga, varefter K. Maj:t vill ånyo pröva deras värde.

22 juni. Svenska armén har blivit förstärkt med en ny general; prins Adolf av Nassau har nämligen hugnats med denna värdighet. För övrigt firas han på Drottningholm med banketter, och en revy med Stockholms garnison skall Midsommardagen anställas till hans ära.

5 juli. Vi foro i onsdags till min son Georges på Drottningholm. Prinsarna Carl, Eugen och Nassau voro medpassagerare ombord på ångbåten. Prins Eugen sade sig sakna att ej ännu ett år ha fått fortsätta sina studier i Paris; han tänker göra drottningen sällskap till Norge i sommar. Prinsen av Nassau är en liten, fet och närsynt man; han saknar all distinktion och lärer i synnerhet sysselsätta sig med att tänka efter bästa sättet att variera sina frukostar varje gång han far från Drottningholm till huvudstaden.

Hertigens av Sachsen-Meiningen teatertrupp, de s. k. Meiningarna, har nyligen avrest från Stockholm, sedan de givit en serie representationer av klassiska verk. De uppträda med glans vad mise en scènen beträffar, och kostymerna äro kopierade med stor samvetsgrannhet efter trogna förebilder. Hertigen lärer själv inöva sina aktörer och uppoffrar stora summor på sin teater.

Jag har avbrutit mitt lantlivs enformighet genom ett par dagars utfärd till Sandhamn. Jag fick mig ett anspråkslöst rum i en lotsstuga. Hela samhället här består av lotsar och tulltjänstemän, alla bosatta i små rödmålade hus med trädgårdstäppor omkring; de domineras av en hög sandås,

varav orten fått sitt namn. Vid sjöstranden fick jag tillfälle att taga några pittoreska krokier. Damerna S:t Cyr, som vistas där, presenterade mig för en utländsk dam på besök hos fröken Fryxell, la Comtesse de Précorbin, ett litet, medelålders, livligt fruntimmer, som jag sedan hade sällskap med på ångbåten under hemfärden. Hon har tillbringat vintern i Stockholm, har vistats länge i Schweiz och sysslar med filantropi. Sällan har jag råkat ut för ett mera frågvist fruntimmer; allt under färden ville hon i de minsta detaljer hava reda på. Jag misstänker, att hon skriver korrespondensartiklar.

7 juli. På ångbåten till staden hade jag i går sällskap av den nye utrikesministern. Han sade sig ej vara i stånd att finna en lämplig efterträdare på denna plats, då han i höst efter Bildts avgång skall bli statsminister. O. Björnstjerna har gjort sig omöjlig genom sina för norrmännen sårande tal i riksdagen, Lagerheim är behäftad med en epileptisk och omöjlig hustru, Carl Lewenhaupt är för kantig i umgänget. Det återstår honom då blott att förena bägge posterna i sin person, men denna kombination kan nog bli obehaglig vid avhandlandet av unionella frågor. Jag föreslog honom att erbjuda utrikesportföljen åt någon utom karriären, t. ex. åt general Peyron, som redan en kort tid tillhört konseljen såsom krigsminister. Å. ansåg även Peyron vara den ende militär, som kunde komma i fråga, men jag tror att platsernas förening i Å:s händer är en avgjord sak, åtminstone i hans tanke.

11 juli. I går hade vi på Montebello till middag baron Carl De Geer med fru, vilka anlänt direkt från Genève, där han är svensk generalkonsul. Frun ser bra ut och är gladlynt. Hon är dotterdotter till general Dufour och lär vara förmögen. De Geer lämnade Svea garde för tre år sedan.

12 augusti. Jag kommer från en två dagars sejour på Sandvik hos De Geers, dit jag följde min syster, som kvarstannade där. Denna lilla egendom är särdeles väl belägen på en kulle helt nära Mälaren. Strax bakom byggnaden vidtager en lummig skog, och vid stranden på ena

sidan om gården resa sig ganska pittoreska klippor, från vilka man får en vidsträckt utsikt över Mälaren och dess leende stränder. Louis De Geer, som dragit sig tillbaka från politiken och lämnat alla sina ämbeten, sysselsätter sig med skrivandet av sina memoarer. Den moderation, som kännetecknar hans åsikter och omdömen, hans lediga penna och den roll, han själv spelat under de senaste 30 åren, skola ge stort intresse åt dessa memoarer, då de en gång komma att utgivas.

Uti en mindre byggnad vid Sandvik bor det unga paret Louis De Geer. Vi åto lunch hos dem. Värdinnan, som är dotter av den rike norrmannen Sörensen, är vacker och behaglig; hennes tre små barn utgöra farfars och farmors ögonfägnad. Som De Geer ej fört dagliga anteckningar, har han såsom material för sina memoarer endast sitt goda minne, de brev han skrivit till sina vänner och officiella handlingar. Jag är glad över att De Geer, som haft så mycket att göra med Carl XV, prisar hans goda egenskaper och hans hjärtelag, som han sätter vida över den yngre broderns. Båda av en tillbakadragen och mera tystlåten natur, leva De Geer och hans hustru undan stora världens nöjen, och deras umgänge inskränker sig till familjen. I intimitet äro de däremot meddelsamma och kunna till och med vara glada.

Skarpa tidningsartiklar hava varit synliga rörande den partiskhet, som juryn vid världsutställningen i Paris visat i fråga om belöningars utdelande inom konstavdelningen. Det är en känd sak, att de till utländska nationer hörande jurymännen i de flesta fall adoptera varandras listor, och att ett slags kompromiss reglerar belöningarna mera till varje jurymans belåtenhet än i enlighet med rättvisan. Våra jurymän vid ifrågavarande domslut voro herrar Salmson och Bergh, bägge ivriga opponenter mot Akademien. De ha begagnat sin ställning för att upphöja sina adepter och nedsätta dem, som icke tillhöra deras led. Synnerligast har det väckt uppseende, att Forsberg, som vid fjolårets Salong vann le grand prix, nu för samma tavla avspisades med en 2:a medalj, och att Alfred

Wahlberg, onekligen en talang av första ordningen, ignorerades.

I Norge har det väckt stort missnöje, att vid expositionens öppnande de förenade rikenas minister i Paris Lewenhaupt ej var närvarande för att presentera sina exponenter, och att hans uteblivande skett i enlighet med regeringens order. Kungen hade likväl till stortinget avlämnat proposition om anslag till landets deltagande i nämnda utställning, vilket ock beviljades och lämnade Norge ett efterlängtat tillfälle att få uppträda ensamt inför världens ögon. Detta var första gången sedan unionens stiftande, och prejudikatet kommer troligen att giva anledning till upprepade försök i samma väg.

26 augusti. Kungen återkom i går från sin resa till Norge och vår västkust. Han har vistats ombord på Drott och under 3 veckors tid haft sin huvudstation i Marstrand, där han deltagit i badgästernas sällskapsnöjen, lawntennis, musik, dans etc. och roat sig som en ung man. Hochschild var i spetsen för festkommittén. Bland andra upptåg stormades Karlstens fästning, efter vars intagande två unga skönheter till kungen överlämnade nycklarna till fästningsporten. Poeten Tammelin, föreställande en av konungen befriad fånge, deklamerade härvid verser, som han författat. Kungen var under sin färd åtföljd av favoriten Viktor Ankarcrona; denne, som han upphöjt till överhovjägmästare, har nu även efter greve Skjöldebrand tillträtt ståthållareplatsen på Stockholms slott. Mannen har den förtjänsten att hålla sig från politiken, och han saknar allt inflytande på allmänna ärenden. Förste hovmarskalken Nils v. Rosen var även med och förtjänar samma omdöme. Bägge äro ståtliga karlar, medelmåttigt begåvade och främmande för intriger.

I Stockholm finner man detta monarkens uppträdande vid badorten, de fester, blommor och fadda verser, varmed han undfägnas, och som han synes njuta av, såsom gränsande till löjlighet samt för badgästerna kostsamma. Om än dessa oskyldiga nöjen lämpa sig bättre för en ung prins än för en 60-årig konung, anser jag dock gan-

ska naturligt, att monarken finner behag i detta folkliga triumftåg, därunder han, omgiven av unga damer, för några veckor glömmer bort regeringsbekymmer, pressens anfall och trippelalliansens mysterier. Till följd av drottningens ständiga sjuklighet och avsmak för ett glatt liv är det dessutom ursäktligt, om han söker angenäma tidsfördriv utomhus. Också är han ständigt i rörelse. Knappt återkommen till Drottningholm bereder han sig till jakter i Skåne och Halland, därefter till militärövningar och så till en resa till Norge.

Jag besökte det nyss öppnade Svenska panoptikon, där en samling kända personer, mest inom teatervärlden och från Lagergrens kafé, utförts i vax. Några grupper av allmännare intresse visas även, såsom kungl. familjens medlemmar (damerna oigenkännliga), gamle kejsarens och kejsar Fredriks dödsbäddar, Kongofararnas tält o. s. v. Det hela är medelmåttigt, Boulanger och Carnot dåliga. Nästan samtidigt med detta Panoptikon öppnas på Djurgården ett panorama eller en rundmålning, föreställande Paris under kommunens strid med regeringstrupperna. Arbetet berömmes såsom illusoriskt; det är målat i Holland, och förgrunden har arrangerats av Julius Kronberg. Om detta företag röner framgång, lärer det vara direktionens mening att nästa gång uppdraga åt artisterna G. Cederström och Sinding att behandla något svenskt ämne.

28 augusti. Om ett par dagar öppnas Orientalistkongressen i Stockholm under kung Oscars auspicier och med greve Carlo Landberg som generalsekreterare; det är den sistnämnde som satt kongressen i gång. Över 400 utländska deltagare från alla världens ändar äro anmälda, dessutom ett par hundra skandinaver. Stora fester förberedas till främlingarnas emottagande. Kungen ger en bankett på Drottningholm, Carlo Landberg en på Grand Hôtel, staden en på Hasselbacken etc. Ett tiotal av de mest illustra orientalisterna, däribland prins Roland Bonaparte, äro konungens gäster. Med ett ord, dessa herrar fäteras såsom voro de mänsklighetens välgörare. De skola arbeta på olika sektioner, och Riddarhuset har blivit ställt

till deras förfogande. Jag har ej en aning om kongressens arbetssätt och om betydelsen för mänskligheten av dessa språkforskningar. Somliga av deltagarna förstå ej annat språk än sitt eget — turkiska, persiska eller arabiska.

1 september. Jag bevistade i går en akademisammankomst efter en på Strömsborg i sällskap med artisterna Wahlberg och G. Cederström intagen middag. Dagen slutade på Operakällaren tillsammans med ett dussin akademiledamöter. I dag har Cederström ätit middag på Montebello; han är storpratare och hänsynslös i sina omdömen. För övrigt är han full av livskraft och sangviniskt stämd. Till följd av en större väggmålning, som han fått i uppdrag att utföra för rådhuset i Malmö, och vilken han tänker måla i Paris, har han begärt 8 månaders tjänstledighet från professorsbefattningen vid Akademien. Ämnet för ifrågavarande arbete är hämtat ur Stenbocks historia. Wahlberg är nedstämd till följd av det förbiseende, hans tavlor rönt av juryn på världsutställningen, och vartill Salmson tyckes vara skulden. W. håller nu på med en tavla över Stockholms hamn, tagen från Oskar Ekmans våning vid Carl XII:s torg.

3 september. Jag bevistade i går den kungliga festen för orientalisterna på Drottningholms slott. Fyra ångbåtar förde dit de inbjudna. Slottet och dess omgivningar voro festligt upplysta, och Carl XII:s drabanter bildade häck i trappor och korridorer. Åtskilliga kongressledamöter voro åtföljda av sina damer, vilkas toalett med få undantag var ytterst tarvlig. Min uppmärksamhet fästes i synnerhet på de i österländska dräkter utstyrda lärda män, bland vilka märkvärdiga typer sågos. Flera buro glasögon, ej för att de voro i behov därav, utan i den tron att de hörde till lärdomens attributer; de tittade nämligen över glaset, som satt på nästippen. Perserna voro iklädda rika uniformer efter europeiskt snitt med violett kalott på huvudet. Elddyrkarnas överstepräst var helt vit med kockmössa. Vid supén föreslog kungen Allahs och andra religioners skål. Persiske ambassadören

svarade på fransyska. Champagnen flöt, och gästerna prisade Majestätets förbindliga sätt att vara och damerna hans älskvärdhet. Jag hade tillfälle att få presentera en av dessa för kungen, en wienska, fru Rheinich, som var ung och vacker; hon hade varit med sin man under sju

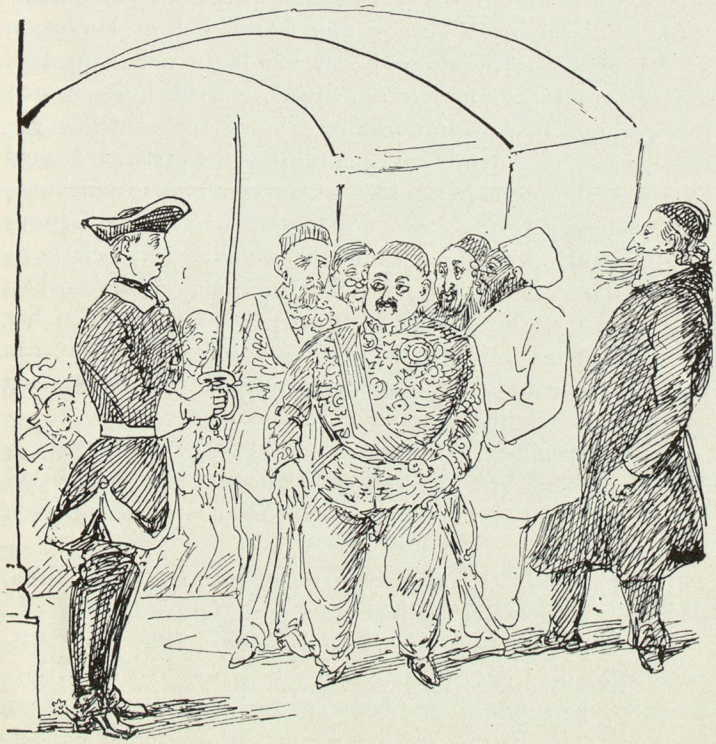

Från festen på Drottningholm med anledning av Orientalist-kongressen.

månader i Abessinien för språkstudier. Hemfärden var belyst av en briljant illumination vid Drottningholm och hela vägen med tusentals raketer och andra fyrverkeripjäser, varav de vid Marieberg och fortifikationens kasern voro de effektfullaste. Enskilda villaägare hade gjort sitt bästa, och färden var ferik. Också hördes allmän

hänryckning ombord på de 30 ångbåtar, som eskorterade. En komisk episod var de uttryck av belåtenhet, som hördes från den ångbåt, som var närmast den, på vilken jag befann mig. En tysk medlem av kongressen ropade nämligen efter varje lyckad fyrverkeripjäs med sin gälla röst: »Leve Sverige!» Detta höll han ut med under hela hemfärden. Klockan 11 voro vi åter i Stockholm. I morgon är det generalsekreteraren greve Landberg och hans fru, som giva en fest på Grand Hôtel, vartill kungen och kronprinsen antagit inbjudning. Stora förberedelser göras härför, däribland en orientalisk vinterträdgård med en vy av Egyptens pyramider i månsken som fonddekoration; dansöser från teatern skola agera bajadärer. Genom sitt giftermål är denne Landberg mycket rik, och kongressen lärer kosta honom stora summor. Hans önskan påstås vara att bli svensk adelsman, och som mannen har lyckats behaga kungen, är det ej omöjligt att han når sitt mål, ehuru hans ungdomsliv liknar väl mycket en äventyrares och hans rykte ej är i allo gott.

Under sessionen på Riddarhuset kommer en hittills ej öppnad mumie att undersökas. Kungen har skänkt till kongressen ett dryckeshorn, förfärdigat i Kristiania och värt 1,600 kr.

10 september. Kongressen har nu flyttat till Kristiania, där prins Eugen gör les honneurs i sin fars ställe.

Det vill synas som om Carlo Landberg icke blivit tillfredsställd med det riddartecken i briljanter av nordstjärneorden, han såsom ett bevis på erkännande erhöll av kungen. Det påstås, att han kastat dekorationen på golvet, då den överlämnades till honom. »Vad skall jag göra med den sk—n», skall han i vredesmod hava yttrat. Mannen har, i trots av sin storartade frikostighet, stött sig med åtskilliga orientalister, som ej gillat hans oförskämdhet och brist på levnadsvett. Han väntade sig tydligen ett kommendörsband. Utländska pressen berömmer enstämmigt det lysande mottagande, som kongressen rönt i Stockholm, samt kung Oscars höga bildning och älskvärda skaplynne.

1 oktober. I förrgår voro vi 20 personer samlade på middag hos min svärmor för att fira hennes 85-årsdag. Hon går ännu utan svårighet på visiter 4 trappor upp, besöker Operan och kan läsa sina brev utan glasögon.

10 oktober. Vid nästa konselj lära en del förändringar komma att äga rum inom ministären. Sålunda avgå därifrån Krusenstjerna och Lovén, utsedda den ene till generalpostdirektör, den andre till president i Kammarrätten, samt ersättas av landshövding Groll och sekreteraren Wikblad, tvenne skickliga ämbetsmän men oprövade såsom politici, varjämte G. Åkerhielm blir statsminister efter Bildt, som önskar avgå, och Carl Lewenhaupt tar utrikesministerportföljen i stället för Å., som ej kunnat förverkliga sin önskan att i sin hand få förena stats- och utrikesministerbefattningarna. Det förvånar mig, att Lewenhaupt vill utbyta sin angenäma ställning som minister i Paris mot den i anseende till norska förhållanden för närvarande så ömtåliga utrikesministerbefattningen. Hans skarpa förstånd och stora arbetsförmåga motvägas av hans mindre behagliga sätt, då han faller i sina distraktioner. Hans lilla älskliga hustru, född Wirsén, är särdeles lämplig för att göra les honneurs i utrikesministerhotellet.

14 oktober. De nya statsrådens utnämning ägde rum i förrgår, och tyckas de mottagas av såväl protektionister som frihandlare utan ovilja. Bildts ministär var ej homogen och ansågs såsom en övergång till fullblodig protektionistministär. Nu kan den betraktas såsom varande moderat. Pressen berömmer i allmänhet Bildt för hans försonliga uppträdande, men han har i sista stund genom att ensam i konseljen reservera sig mot beslutet i margarinfrågan bibehållit möjligheten att vid riksdagen spela rollen av protektionisternas ledare.

Prinsarna Carl och Eugen hade i förrgår bjudit ridklubbens medlemmar till Drottningholm, och efter en hetsjakt efter kaniner samlades deltagarna, 26 till antalet, vid middagsbordet. En av sällskapet, löjtnant Holtermann, hade oturen att vid sista hindret över en gärdesgård tumla om-

kull med sin häst, varvid den efterföljande ryttaren greve Reinhold v. Rosen med sin häst föll över honom, så att H. bröt sitt ben.

Jag hörde häromdagen om en tillrättavisning, som kronprinsen skall hava givit G. d'Otrante. Denne senare hade under en middag på Tullgarn till föremål för sina sarkasmer valt professor Rogberg, prinsarnas f. d. lärare. Då efterrätten serverades, tog värden en bakelse i form av en korg och räckte den till d'Otrante sägande: »Här skall du få en munkorg.» »Är det meningen att jag skall tiga», frågade d'O. »Nej», sade kronprinsen, »man kan tala med munkorg, men ej bitas.»

Jag åt middag i onsdags hos friherrinnan Palin tillsammans med Åkerhielm, som synes strålande med anledning av sin utnämning till statsminister. Han förespår krig under nästa sommar.

I går öppnades på Nationalmuseum en intressant grafisk utställning, representerande allt utmärkt, som under de senare 30 åren blivit graverat, etsat eller litograferat i Skandinavien. Det är Upmark och Folcker som åstadkommit denna exposition.

27 oktober. Statens inköpsnämnd sammanträdde i går, och bland de 22 medelgoda dukar och akvareller, som hembjudits, köpte vi 1) ett stort höstlandskap av Rosenberg, väl studerat men särdeles monotont i färgen och med en ointressant förgrund, 2) en pastell av Wallander (positivspelare) samt 3) jägare, liggande på lur, av Tirén, raskt och friskt målat men något brutalt i behandlingen och med tung förgrund. Bland de utsedda ledamöterna i nämnden voro herr Röhss och professor Landtmanson från Uppsala. De övriga ledamöterna inbjödo dessa främlingar till supé i Sveasalen. Samma afton var det sammanträde på Akademien, där prins Eugen gjorde sitt inträde såsom förste hedersledamot. Han hälsades välkommen av preses. Supén, till vilken några av Akademiens ledamöter anslöto sig, var föga animerad, och jag smög mig därifrån i tid. Herr Röhss är rik, det är han som hjälpt artisten Forsberg på dennes bana. Danska staten

har nyligen betalt 5,000 kr. för ett landskap av Alfr. Wahlberg, en rättvis upprättelse efter den behandling, han fick röna av juryn vid världsutställningen. Börjeson är nu sysselsatt med modellerandet av kung Oscars byst, som vi beställt för Nationalmuseum. På modellens begäran draperas han »à l'antique».

10 november. I går hörde jag på Svenska teatern en fransk skådespelartrupp, som är på besök här, och för vilken Coquelin aîné står i spetsen. Han har rekryterat sina sujetter från åtskilliga teatrar i Paris, och de spela med mycken ensemble. Coquelin utgör naturligtvis dragningskraften. Det gavs i går »Le gendre de M:r Poirier» och därefter »Les précieuses ridicules». C. är här mästerlig och fullföljer Molières traditioner con amore. Hans mimik är ytterst roande och hans spel fullt av entrain. Som Poirier visar han sig vara en sérieux comique av stor förtjänst, men jag har sett bättre. Kungen med 3 söner bevistade representationen. Coquelin har med sig sin son, som sekunderar honom.

11 november. Coquelin är lejonet för dagen och firas varje kväll. I dag är det franske ministern Millet, som efter teatern giver en supé till hans ära. Kungen förärar honom kommendörstecknet av vasaorden, 2:a klassen.

14 november. I förrgår den 12 dennes kl. ½ 1 midd. drog min gamla svärmor sin sista suck; döden märktes blott därpå att respirationen upphörde; de sista dagarna hade hon varit medvetslös och orörlig.

5 december. Efter begravningen, som skedde i Jakobs kyrka med lagom stånd, förde vi min svärmors kista till Norra stationen för att följande morgon medfölja tåget till Kungsbacka. Där mötte Nils Silfverschiöld, Klingspor och jag för att föra kistan till Tölö kyrka, där ett gravkapell för familjen finnes uppfört. I gravvalvet ligga fideikommissets stiftare kommerserådet Sahlgren i en massiv stensarkofag samt Alströmar och Silfverschiöldar. Min svärfar har enligt sin önskan blivit begraven på en kulle i grannskapet, vilken har ett dominerande läge. Under ett monument av polerad granit vilar han där vid sidan

av sin första hustru. Däromkring har planterats trädgrupper och anlagts vägar. Det hela bildar en täck liten park. Solen, som livade upp dessa annars tämligen trista nejder, förtog något den tryckta sinnesstämningen av den sorgliga ceremonien. På Gåsevadholm väntade oss en frukostmiddag hos förvaltaren på stället.

Jag återvände samma dag till Göteborg och använde den följande till att bese stadens konstanstalter, Museum, Valand och Fürstenbergska galleriet. Värden i det sistnämnda förevisade en ny sal, som han låtit anordna. Han protegerar nya skolan, frilufts- och impressionistmålare och gillar knappt andra. Han hade nyligen emottagit kungens besök och ogillade att H. Maj:t, som ej förstår skön konst, kritiserat F:s smak. Mannen är, bortsett från hans egenskap av mecenat, en inbilsk parveny, som söker sin popularitet bland opponenterna. Hans förnämsta tavla är en gammal tiggare av Bastien-Lepage, som var exponerad på fjolårets konstutställning i Köpenhamn. Jag åt middag hos Janne Ekman i sällskap med Nils Silfverschiöld, Klingspor, Emil Ekman med fru och överste Mellin. Värdinnan, som är lam och ej kan röra huvudet, tog emot gästerna men satt ej med vid bordet. Strax efter cigarren reste jag med Nils. S. till Koberg. Detta gamla herresäte, där jag med min familj tillbringat många glada vintersejourer, hade jag ej besökt sedan min svärfars död, och fann jag stora förändringar utomhus. En vidsträckt park har blivit anlagd å förut sumpig mark, sekelgamla träd ha fått lämna plats för nya planteringar. Inomhus pågår även en omskapning, som börjar med anordnandet 2 tr. upp av en ytterst prydlig biblioteksal med arbetsrum, biljardrum etc. Den forna biljardsalen användes nu till förvaringsrum för 15,000 volymer, som Nils förvärvat på de sista 6 åren och för närvarande anses utgöra det dyrbaraste privatbibliotek i landet. Där arbetas hela dagarna för att ordna dessa skatter; två amanuenser under N:s inseende äro därmed sysselsatta. Utom för böcker har den unge herrn en vurm för hundar; han omgives av 16 sådana, däribland en familj vita bulldoggar.

Han har från Wien medfört till Koberg ett spann ungerska hästar och tre eleganta ekipage. Jag passerade på Koberg två angenäma dagar och reste därifrån till Hälsingborg, där jag tillbragte aftonen i min vän general Bror Cederströms älskvärda familj. Följande dag for jag till Köpenhamn för att konsultera doktor Hansen för mina ögon men måste, då denne nu vistades utrikes, nöja mig med hans substitut. Denne meddelade mig efter tvenne dagars undersökning, att mitt vänstra öga var förlorat, men det högra fullkomligt felfritt, en bekräftelse på vad doktor Nordenson förut yttrat och som lugnade mig. I Köpenhamn fann jag hos min systerson Ch. E. Ramel ett gästfritt emottagande och åt där middag med ministern Beck-Friis. Till följd av affärsbekymmer, förorsakade av olyckliga borgensförbindelser, har han magrat och åldrats i förtid. På hemresan stannade jag en halv dag i Malmö och åt middag hos Pontus De la Gardie och hans hustru, som ha en prydlig våning och mottogo mig vänligt. Som min syster var på besök i Åraslöv hos Fredrik Barnekow, begav jag mig dit. B. är en aktningsvärd och religiös man, lever enkelt och utan flärd samt söker att göra sig nyttig inom sin ort och i riksdagen. Hans dotter Eva, en lång, smärt och blond samt blyg flicka med vackra blå ögon, sköter faderns hushåll. Morgon och afton läser husfadern ur bibeln och håller bön. Vi besökte även grannarna. Sålunda foro vi en dag till Fredrik Gyllenkrok på Sinclairsholm, en livlig och pratsam man, änkling sedan många år, vilken lever ensam, målar porträtt, sköter sina stora fideikommissegendomar och är ordförande för Fröexportföreningen, som nyligen var församlad under hans presidium och på hans bekostnad i ett för ändamålet uppfört hus. Under festen därstädes hade för första gången i Sverige förevisats Edisons stora upptäckt: fonografen, som bland annat återgav ett tal av Gladstone. En annan dag voro vi bjudna till Vanås, vilket återkallade i minnet kära hågkomster från mitt första uppträdande i Sverige. Jag hade även tänkt hälsa på min gamle vän Louis Wrede på Maglö, men hans syster ansåg, på grund av hans sjukliga

sinnestillstånd, att mitt besök skulle för mycket uppröra honom.

8 december. I dag firar vännen Sven Lagerberg sitt 50-årsjubileum såsom officer. Garnisonen i Stockholm och de regementen, som stå under hans befäl, hava uppvaktat honom medelst deputationer, och kungen har personligen besökt honom och givit honom generalsdiplomet. Under sin långvariga militära bana i fredstid har han visat

H. Ankarcrona. Sven Lagerberg.

sig som en rask, intelligent och fryntlig man. Hans muntra, med svordomar späckade tal mot överhet och institutioner upptagas skämtsamt och ha tillvunnit honom en viss popularitet i huvudstaden, där alla känna »Sven i helvete». En s. k. homme sérieux har han aldrig varit, och hans militära kunskaper äro mera en frukt av hans livliga uppfattning än av egna studier. Sina lediga stunder tillbringar han helst, om kvällarna vid spelbordet och om dagarna på promenaden.

26 december. Jag läser för ögonblicket excellensen Wachtmeisters nyligen utgivna memoarer. De första avdelningarna, som röra åren 1808 och -09, äro särdeles intressanta och förinta alldeles den skymt av ridderlighet, som jag ansåg funnits hos den olycklige Gustav IV Adolf. Författarens omdömen angående Karl Johan äro på det hela taget förmånliga för dennes minne, ehuru han skarpt nagelfar dennes överilningar, spökrädsla för stämplingar och finansiella griller. Trolle-Wachtmeister framträder under sin långa bana såsom konsekvent, och hans ungdoms liberalism gav sig till känna i ålderdomen genom den del han tog i debatterna på Riddarhuset angående representationsfrågan såväl under Oscar I:s som Carl XV:s tid.

Louis Wrede (ungdomsporträtt).

1890.

4 januari. Forsbergs stora tavla »En hjältes död», som skänkts av grosshandlare Röhss till staten, är nu anländ och uppställd på Nationalmuseum tillika med de 27 historiska porträtt, som jämte möbler och gyllenläder av konungen inköpts från Mälsåker för ett pris av 30,000 kronor. Blott ett enda av dessa porträtt, föreställande Carl Gustaf Wrangel, är förtjänt av att införlivas med Nationalmusei samlingar; de övriga skola placeras på Gripsholm.

I går hade vi visit av den nye utrikesministern Carl Lewenhaupt. I intimitet är han enkel samt har en glad och angenäm konversation. Han bereder sig med resignation till att giva en bal för 700 personer, varmed han skall fira danska kronprinsparets besök i Stockholm den 15 januari.

6 januari. Då jag i går promenerade med min son Georges, mötte jag kungen, som tog mig med i sitt sällskap för att tala om den samling porträtt från Mälsåker, som han nyligen skänkt till staten. Han begagnade tillfället att för mig uppräkna alla de konstföremål, som han under de senare åren förvärvat, och påpeka vilken frikostighet han visat gentemot statens samlingar. »Vad säger ni t. ex. vid Museum», frågade han, »om de 27 porträtt, som jag nyss givit?» »Vid Museum är man», svarade jag, »särdeles tacksam för Ers Maj:ts frikostighet, ehuru endast ett av porträtten är av tillräckligt konstnärligt värde för att anses böra införlivas med Musei samlingar; de övriga hava sin plats given på Gripsholm, men de flesta av dem äro i så dåligt

skick, att de nödvändigt äro i behov av restauration.» »Det är väl Museum, som skall bekosta denna?» anmärkte han. »Delvis ja, så långt dess inskränkta tillgångar medgiva», svarade jag. »Då kommer detta inköp att förorsaka mig obehag?» »För ingen del, man får försöka ordna så, att restaureringen sker successive», genmälte jag. Därefter fortsatte kungen: »Jag har just i dag skrivit till min vän Carl Snoilsky och berättat honom, huruledes jag på gamla dagar blivit amatör på konstsaker och antikviteter. Man förebrådde mig och med skäl att endast gynna musikens utövare. Nu åter uppmuntrar jag alla de sköna konsterna och intresserar mig mycket för gamla saker. Det är mina söner, som fått mig härtill. Vad jag samlat ihop av gobelänger, såväl på Strömsholm och Gripsholm som på vindarna i Stockholms slott, är otroligt. På auktionen hos Boman betalade jag 5,000 kr. för en pendyl» etc. Jag lyckönskade honom till hans lyckliga åtgärder, och promenaden fortsattes under samtal rörande enahanda ämnen.

9 januari. Änkekejsarinnan i Tyskland har avlidit till följd av den influensaepidemi, som råder inom hela Europa för närvarande. Detta dödsfall kommer att medföra ett inställande av det tillämnade danska besöket på kungens födelsedag samt av festen hos utrikesministern m. m.

10 januari. Jag fick i går brev från ett litterärt fruntimmer, fru Cecilia Holmberg, f. Bååth, från Tärna i Västmanland, vilken tyckes vara en entusiastisk beundrarinna av Carl XV och ämnar utgiva en bok om honom. Hon vänder sig till mig såsom konstnär och personlig vän till den avlidne konungen samt begär detaljer över hans liv och gärningar. Jag svarar henne, att en historia över Carl XV så snart efter hans död ej kan opartiskt skrivas — knappast en tidsbild, och inskränker mig till att sända henne några upplysningar och anekdoter, som visa hans goda hjärta och belysa hans verksamhet såsom beskyddare av de sköna konsterna.

22 januari. Kungen av Portugal, som ansågs döende, är nu bättre. Däremot har prins Amadeus i Italien avlidit. Sedan jag lotsade den då 18-årige ynglingen omkring i

Sverige, har han varit konung av Spanien samt abdikerat från denna tron och därefter antagit titeln hertig av Aosta.

Kungl. proposition är nu inlämnad till riksdagen om ett anslag av 365,000 kr. till ombyggnad av Akademiens för de fria konsterna hus, vartill Akademien själv skulle bidraga med ett par hundra tusen. Den nya byggnaden, uppförd å samma tomt som den nuvarande, skulle inrymma en lämplig utställningslokal, som till stor skada för konsten hittills saknats i huvudstaden.

Det säges att kungen önskar sälja hertigliga palatset till riksbank, varigenom endast riksdagshuset skulle komma att uppföras på Helgeandsholmen. Sistnämnda plats skulle visserligen vinna därpå, men det synes tvivelaktigt, om riksdagen befinnes villig att med uppgivande av den uppgjorda planen bevilja ytterligare medel härtill. Den arkitekt, som byggt teatern i Pest, lär vara hitkommen för att göra upp ritningar till nya Operahuset, en klok åtgärd, då våra egna arkitekter sakna erfarenhet angående denna speciella byggnadsfråga.

29 *januari.* Väggmålningsnämnden var samlad för att ånyo granska Cederströms och Larssons skisser, sedan de av dessa artister blivit ändrade. Ärendet diskuterades flera timmar. Min och Rosens åsikt, att Cederströms skiss vore antaglig och borde föreslås till utförande, vann ej gehör. Alla hade grava anmärkningar att göra mot Carl Larssons triptyk, vars rokokostil och karikatyrmässiga figurer med skäl ansågos sakna monumental prägel. Sander ville ha en ny tävlan, Malmström och Viktor Rydberg voro villiga att föreslå Cederströms skiss, dock med nya förändringar etc. etc. Som alla hade olika meningar, uppsköts avgörandet till ett senare sammanträde. Sander, V. Rydberg och Upmark fingo i uppdrag att till dess uppsätta ett förslag till skrivelse till Kungl. Maj:t.

Efter dessa resultatlösa debatter gingo några av oss att supera på Grill: Curman, V. Rydberg, Holm, Upmark, Nordenfalk, Ossbahr och jag. Kaffet intogs därefter på Hôtel Rydberg under glatt samtal.

Under förra veckan efter en akademisammankomst hade

några av ledamöterna och bland dem prins Eugen deltagit i en sådan supé, varvid medaljgravören Lindberg roat sällskapet med sina humoristiska prestationer.

7 februari. Jag besökte Erik af Edholm, som i likhet med mig jämt är sysselsatt. Bland andra anteckningar har han samlat och bundit i granna band alla kungl. matsedlar, han utfärdat under den tid han var förste hovmarskalk hos Carl XV, jämte förteckning å de gäster, som de olika dagarna suttit vid konungens bord. Denna samling kan i en framtid ha sitt intresse såsom upplysande ang. de kungligas umgänge. En annan förteckning angiver hov- och ämbetsmäns ålder och dödsår.

Jag har nu, då jag om några dagar reser söderut, skrivit en del testamentariska dispositioner och förordnar, att efter min död mina under mer än 20 år skrivna journaler skola deponeras på Kungl. biblioteket, där de ej skola öppnas förrän 25 år därefter.[1] Dessa dagboksanteckningar kunna, i trots av deras ofullkomliga skick och saknad av allt politiskt värde, i en framtid belysa vissa händelser, som försiggått bakom kulisserna. Jag är härigenom även säker på, att de ej komma i papperskorgen.

Oxenstiernas staty är nu färdig och redan uppställd på sin piedestal framför Riddarhusets bakre fasad och i dess trädgård. Det är skada, att den store mannen ej uppställts på någon offentlig plats, han tillhör nu blott Riddarhuset.

Skulptören Börjeson har även till Nationalmuseum lämnat den för detsamma beställda byst av Oscar II. Huvudets likhet är tillfredsställande, men halsen har en stötande längd, och draperiet liknar ett badlakan. Innan bysten beställes i marmor, ha vi begärt nödiga ändringar i attributerna. H. Maj:t har själv beställt ett exemplar av bysten i brons och i amiralsuniform.

8 februari. Jag var i går hos L. De Geers för att taga avsked och fann dem bägge ganska skrala. Hon lider av ett obotligt ont i höften, och han har nyligen haft en konges-

[1] Genom senare testamente blev tiden härför framflyttad.
Anm. av utgivaren.

tion åt huvudet, som började med häftiga kräkningar, varefter han förlorade minnet under mer än en halvtimmes tid. Generaldirektör Nordlander lider även av en utgjutning i hjärnan men av mer allvarlig art.

I afton avreser jag söder ut. Min reskamrat Hans Wachtmeister möter mig i Skåne, och färden fortsättes via Köpenhamn—Berlin—S:t Gotthard till Mentone. Jag är nöjd att få tillfälle, kanske för sista gången, att utbyta de tre närmaste månadernas vinter mot vårsol. Sedan mina ögon på senare tiden försvagats och innan de måhända bliva ännu sämre, vill jag också, medan tiden ännu någorlunda det medgiver, använda dem för att måla efter naturen, min angenämaste sysselsättning.

Anteckningar från en resa till Rivieran 1890.

Jag lämnade Stockholm den 8 februari på kvällen, råkade i Hässleholm min blivande reskamrat Wachtmeister och anlände den 9 till Hälsingborg, där jag innan ångbåtens avgång till Köpenhamn hann besöka min släkting Amelie Gyllenstierna, född Ramel, som lider av kräftan i bröstet, och vilkens dagar äro räknade; hon var dock vid glatt lynne och väntade min syster en sejour. Jag träffade även vännen B. Cederström och hans fru. Hälsingborg är en stad i full utveckling, en mängd vackra hus uppföras årligen, och dess friska läge samt närhet till Köpenhamn locka dit talrika förmögna familjer. Ett präktigt hotell, näst Grand Hôtel det bästa i Sverige, bidrager även till stadens anseende. Vi passerade natten i Köpenhamn och fortsatte följande dagen över Gjedser—Warnemünde till Berlin, där vi togo in på Hôtel Central, storartat och värdigt huvudstaden i das grosse Vaterland. Bland nyheter i fråga om rummens bekvämlighet förtjänar belysningsprocessen att särskilt nämnas. Såväl taklampor, som övriga sådana, som ersätta vanliga stearinljus, förbindas genom fina kautschukrör med ett elektriskt batteri; för att tända eller släcka någon låga trycker man på i väggen anbragta knappar. En ofantlig matsal med angränsande salong står i

förbindelse med en ståtlig konsert- och varietésal, där varje afton en talrik publik samlas. I dag uppfördes där baletter.

Den 12 lämnade vi Berlin i sällskap med greve Rutger Wachtmeister och en ung fröken W. från Bönstad; den förre, som är bröstpatient, ämnade sig till Montreux och den senare till Genève. Blixttåget förde oss på 8 timmar till Frankfurt. De förra stationsbyggnaderna där äro nedrivna, och en storartad centralstation är nu uppförd. Vi togo vårt nattkvarter i Hôtel Schwan, märkvärdigt emedan det var där som Bismarck avslutade freden med Frankrike 1871. Jag använde förmiddagen med att flanera i staden. Gatorna, mindre reguljära och enformiga än i Berlin, äro breda, och rikt utstyrda butiker visa de betydliga framsteg, tyska konstindustrien gjort på de senaste 20 åren. Bland nyare byggnader utmärker sig Börsen genom sin eleganta arkitektur i renässansstil. Café Bauer, vars fasad krönes av 4 lejon, dragande en vagn, som köres av en kolossal Ryktets gudinna, är av en imponerande karaktär, ehuru byggnaden synes mig överlastad av magra konsoler utan annat än dekorativt ändamål. Efter ankomsten till Basel, då vi intogo vår supé därstädes, märkte vi vid ett annat bord och vändande ryggen åt oss en svartklädd äldre dam med en lur i örat, som, omgiven av 3 uppassare, ideligen begärde detsamma: »Geben Sie mir Zuckerdrinken». Garsongerna stirrade frågande på henne. Denna dryck var tydligen för dem okänd. »Haben Sie nicht Zuckerdrinken?» »Nein.» En skymt av den törstiga damens profil upplyste oss att det var den döva generalskan W., som reser ensam och är på väg till Rom. Av fruktan att få henne till ressällskap visade vi vid detta tillfälle föga ridderlighet och vände oss så, att vi ej kunde bli igenkända.

S:t Gotthardsvägen är så ofta beskriven, att jag inskränker mig till att i minnet återkalla det majestätiska skådespelet av de snöbetäckta, nästan lodräta snöbergen, som spegla sig i Zugsjöns kristallklara och lugna vatten. Själva den lilla staden Zug vid ändan av sjön var alldeles

snöhöljd och liksom insomnad. Järnvägstågets fantastiska färd i sicksack uppför och nedför Alperna erbjuder ständigt nya, omväxlande utsikter; samma kyrka, mot vilken man blickat uppåt, synes några minuter senare nedanför ens fötter. På en gång blir det mörkt, man inträngер i tunneln, och under 20 minuters tid färdas man under jorden för att därpå åter skåda nya praktfulla utsikter. Lugano med dess behagliga sjö utgör i mitt tycke glanspunkten under färden. Vi åka i en av Karrs-vagongerna, d. v. s. enligt amerikanskt system. En salong med bekväma, roterande fåtöljer och divansbord utgör den gemensamma samlingsplatsen, därbredvid rökrum och matsal. Sällskapet utgöres uteslutande av 4 tyskar, alla med unga, vackra fruar, tydligen på weddingtrip. Männen äro bullersamma och politisera med skrikande röster, deras dispyter räcka under hela tunnelns längd, och de gestikulera i halvmörkret. Bismarck är på tapeten, och den unge hertigens av Orléans arrestering diskuteras, sedan man kommit ur tunneln.

På italienska gränsen vid Chiato invänta tulltjänstemännen de resande. Man lägger beslag på ett tjugutal cigarrer, för vilka jag vägrade att betala tull, vilken gick upp till en halv gång så mycket, som de kostat mig i Stockholm. Man tillät mig dock att behålla 8 stycken. Ankomna till Milano på e. m. stannade vi där tre timmar, varunder vi intogo vår middag på en restaurang: potage aux lentilles, friture de foie et maccaronis à la Milanaise, det hela nedsköljt med en flaska chianti. Gatorna äro vackra och upplysta med elektriskt ljus, men staden saknar vattenledning. Milano har uttömt sina tillgångar genom att bygga präktiga passager i närheten av katedralen. Vi anlände till Genua vid midnatt för att fortsätta resan följande morgon. Åsynen av Medelhavet är mycket mindre hänförande här, än då man följer vägen från Marseille till Nizza; stränderna äro mindre pittoreska och vegetationen ej så rik. Kanske också att dagens mulna himmel bidrog att göra intrycket av landskapet mindre gynnsamt. Trängsel av resande vid tullen i Ventimiglia; tullbetjän-

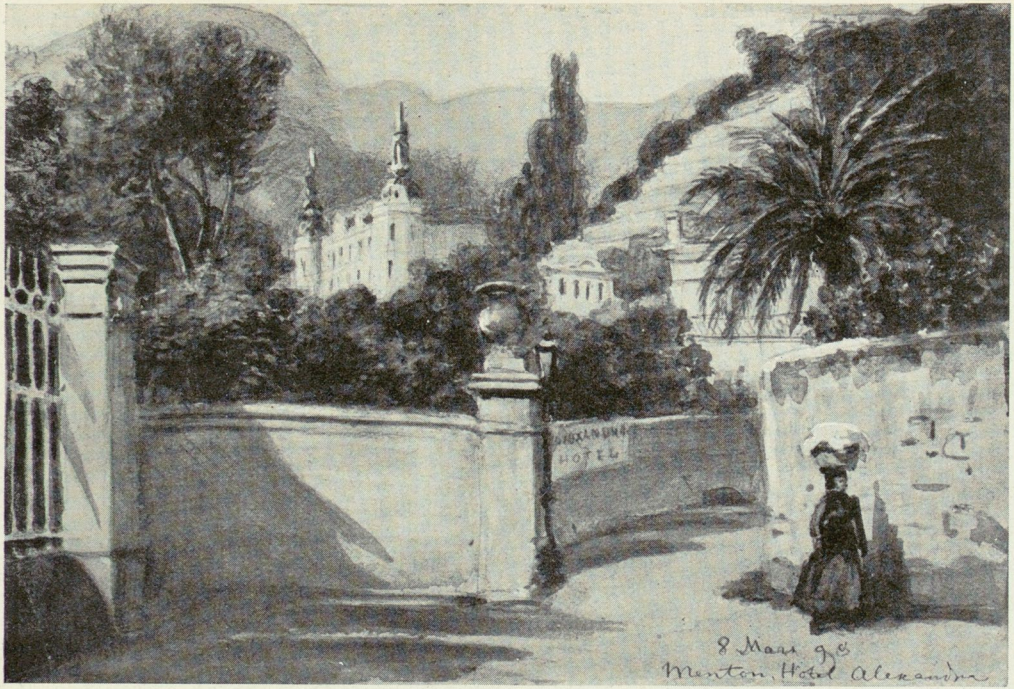

Hôtel Alexandra i Mentone.

terna äro nog fräcka att vilja frånrycka mig mina återstående 8 cigarrer. Havet är nu såväl som himmelen av en pärlgrå färg, och vattnet krusas av små vågor, vilkas kammar lysa såsom silver. Blommande mandelträd avteckna sig mot de mörkgröna orangeträden; temperaturen är 10 grader över fryspunkten. Den 15 februari kl. 4 e. m. anlända vi till Mentone, där vi med omnibus begiva oss till Hôtel Alexandra, beläget på en höjd en kvarts väg från staden. Detta hotell, som är ett verkligt palats, uppfört med stor lyx av danska aktieägare och omfattande ett vidsträckt område, kuperat och täckt med oliv- och citronträd, erbjuder sina gäster en ren och härlig luft samt angenäma promenader i den omgivande parken. Också är Hôtel Alexandra jämförelsevis dyrt. För ett litet rum i 3:e våningen jämte inackordering betalar jag 13 fr. om dagen, varvid vinet ej är inberäknat. W-r, som bebor ett rum på nedre botten med utgång till terrassen, får betala 18 fr. Ehuru detta hotell är på modet, har det icke under de 10 år, som det varit öppnat, givit någon utdelning åt aktieägarna, emedan omkostnaderna vid byggandet varit så stora. Under säsongen, mars—maj, är hotellet helt och hållet upptaget av 120 gäster, nu räknar jag vid table d'hôten ett 50-tal personer, nästan uteslutande engelsmän; två à tre franska familjer, några skandinaver och en amerikansk familj utgöra minoriteten bland de turister, som vistas här i Mentone vare sig för hälsan eller, såsom fallet är med mig, för att undvika den långvariga vintern i eget land.

Den första person, som vi råkade vid ankomsten till hotellet, var vår förre reskamrat i Algeriet,[1] baron Leijonhufvud, en stamgäst på Alexandra, där han under de senaste åtta åren tillbragt större delen av vintern. I sina yngre år officer och skicklig järnvägsbyggare och därefter direktör för Höganäs, har han samlat tillräcklig förmögenhet för att på äldre dar kunna leva av sina räntor och

[1] Förf. hade under vintern 1886 tillsammans med Wachtmeister och sin son Georges gjort en resa till Algeriet och Tunis, därvid de sammanträffat med L. Anm. av utgivaren.

tillfredsställa sin reslust. I Sverige vistas han knappt ett par veckor årligen. Han varken läser eller skriver utan blott vegeterar, njutande av värme och natursköna trakter. Olyckligtvis har hans fordom goda hälsa genom oförsiktigt föreskrivna medikamenter blivit förstörd. För att kurera en goître gav en läkare i Genève honom jod och

H. Wachtmeister. A. Leijonhufvud.

annat gift; goîtern försvann, men kroppen blev förgiftad och magen förstörd, kanske för alltid. Leijonhufvud är en liten, ljuslätt och kraftigt byggd 60 års man, mycket intelligent och beläst, med ett underbart minne och särdeles nyfiken. Också har han noga reda på allt vad som försiggår i hotellet, gästernas samhällsställning, vanor m. m. W-r och han likna varandra, vad det goda minnet, vården av egen hälsa och promenadlusten beträffar.

L. är vårt dagliga umgänge, och vi bemöda oss om att ej komma på närmare fot med hotellets övriga invånare.

De få unga och tilldragande damer, som vistas här, kurtiseras av två svenskar, kusinerna Peyron. Den ene är sjöofficer, för närvarande i fransk örlogstjänst men »en congé de convalescence» efter en svår tyfoidfeber. Den andre, Carl P., är son till generalen baron Peyron och bor vanligen i Marseille, där hans äldre bror är generalkonsul; han är här för att stärka sitt bröst. De söka bägge bättring genom velocipedåkning och fäktning på dagarna och flirt om aftnarna samt äro damernas gunstlingar. Carl P:s flamma är en amerikansk flicka på 17 år, hotellets skönhet och dotter till en obehaglig yankee med sprucken stämma och spotska fasoner, vilken varje dag mellan lunchen och middagen far till Monte Carlo för att spela. De resa sedan åtta års tid omkring i Europa.

Bland engelsmännen utmärker sig mr Prince, en till växten liten gentleman med ett kolossalt vitt skägg; han uppträder med en liten vit kalott på huvudet och med ett över axeln hängande läderfodral. Mannen har rest världen runt utan att tala annat än engelska; hans städerska omtalar, att då han önskar varmt vatten till sin toalett, ropar han till henne: »Chambre de femme, donnez-moa chaude eau.» En dennes landsman, även gråskäggig, särdeles inställsam och livligt trippande från den ena till den andra, viskande några ord utan att vänta på svar, är mr Killburn, som allmänt här kallas »Time». Endast lien och timglaset fattas för att rättfärdiga detta öknamn, ty hans askgråa ansiktsfärg och hemska magerhet giva denne eljest fromme man dödens prägel. En av hans döttrar lider visst av någon åkomma i ryggen; vid måltiderna är hennes stol försedd med en dyna till stöd, och på hennes trädgårdsstol står inristat med förgyllda bokstäver: »Defence to take place in this chair». Som denna unga dam eljest har ett blomstrande utseende och rör sig med lätthet, finner man denna sällsynta varning tämligen löjlig. Miss Killburn benämnes också på hotellet »La dame à la chaise sacrée». Till middagen uppträder hon i en brun

klänning med därvid hängande kappa, liknande en vanlig prästkappa och räckande till fötterna. Hennes mor bevakar med ständig omsorg och med stolt min denna sköna dotter, under det att den andra dottern, en lång och sentimental miss, har full frihet att ägna sig åt sjukvård, när tillfälle härtill erbjuder sig. En döende engelsman här på hotellet upptog hela hennes tid, ja, hon flyttade till och med in i hans rum, ehuru mannen var henne från början fullkomligt främmande. Detta och annat smått skvaller

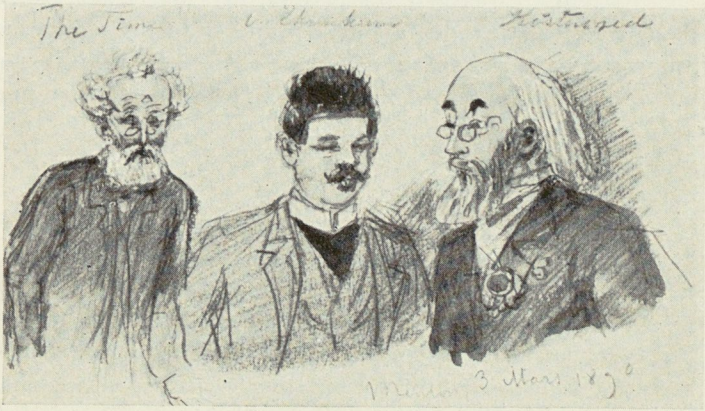

Mr Killburn. F. v. Ehrenheim. Köstered.

visste Leijonhufvud att berätta, och inom få dagar var jag ganska väl orienterad såväl i hotellet som beträffande själva staden.

Den gamla staden Mentone är trappformigt uppförd på bergssluttningen med pittoreska gator och byggnader, varav en del i ruiner efter sista jordbävningen.

Katedralen med sina två smakfulla minarettornspiror och den på en dominerande kulle nedanför medelst terrasser bildade kyrkogården, där gravarna äro infällda i kullens väggar, erbjuda en särdeles originell anblick. Härifrån är utsikten storartad: omedelbart nedanför densamma utbreder sig staden och därunder det blåa Medelhavet; vid horisonten kan man i klart väder se Korsika. Till

vänster längs stranden och vid foten av höga berg synas grupper av vita villor, Ospedaletti, längre bort San Remo, Ventimiglia, och Bordighera, till höger Cap Martin, Monaco, Monte Carlo, och bakom sig har man de branta med oliv- och citronskogar betäckta berg, mellan vilka Careïs bördiga dalgång öppnar sig. Gamla Mentone sträcker sig ända till hamnen, där en ny, prydlig hamnarm blivit anlagd. Utom denna Careïdal leda tvenne andra pittoreska sådana till staden; de erbjuda ständigt omväxlande ämnen för målarens pensel och förtjusande utfärder i det gröna, medan för bestigandet av de dominerande bergshöjderna åsnor ständigt stå till buds. För egen del föredrar jag att vandra till fots med färglådan i fickan och håller mig vanligen nere i dalarna, medan W-r använder flera timmar dagligen med att ofta till fots bestiga de största höjder. Chacun a son goût.

Det moderna Mentone åter är ej 50 år gammalt. Det är en ännu levande engelsman, d:r Bennet, som först konstaterade denna orts företräde i klimatiskt och sanitärt hänseende framför andra städer vid Rivieran. I förstaden Garavan läser man på ett anspråkslöst hus inskriften: »1855». Det är det första som byggdes till kurgästernas tjänst. Nu vimlar Mentone av präktiga hotell och har blivit en välbyggd och med ståtliga kajer och promenader längs stranden försedd stad, visserligen vad lyx och nöjen beträffar ej att jämföra med Nizza och San Remo, men överträffande dessa i fråga om naturens skönhet.

Tio minuters färd på järnväg, och man är i Monte Carlo, kanske den mest hänförande punkt på jorden. Då aftonsolens strålar begjuta dess praktfulla berg, dess med tropiska växter smyckade terrasser, detacherande sig färgrikt mot himmelens azur och havets safir, kunde man tro sig skåda bilden av paradisets härlighet. Men helvetet är ej långt borta; uti den i bakgrunden uppförda felika palatsbyggnaden härskar spelets demon, och där framfödas och utvecklas de värsta mänskliga lidelser. Dock märkes ej mycket därav på ytan; för det mesta förbliva spelarnas ansiktsuttryck ogenomträngliga; de vinnande el-

ler förlorande upptäckas blott, då croupiern med sin räfsa skjutit fram eller tillbaka högar av sedlar eller guldmynt. De, som omgiva det gröna bordet, äro så livligt intresserade av spelet, att jag utan att väcka minsta uppmärksamhet kan skissera några typer. De gamla utgöra majoriteten, man ser åldriga krymplingar och skrynkliga gummor tillbringa dagar och nätter därstädes.

Bland dagliga gäster vid ruletten märkes Kristina Nilsson; hon spelar högt och har hittills haft otur. Sångerskans forna skönhet och smidiga figur äro förbi; smink och andra hjälpmedel söka ersätta ungdomsfräschören, och fetman har infunnit sig. Det säges, att hon blivit döv och ej hör sin egen röst samt därför upphört med att sjunga. Hon bor tillika med sin man, C:te Miranda, och dennes dotter på Hôtel du Louvre i Mentone men undviker allt umgänge med de svenskar, hon dagligen ser vid table d'hôten. Däribland är vår konsul på platsen, Grubb, hovintendenten Rehn med familj, fru Liljevalch och fröken Hofstedt samt förre ministern Lindstrand, vilken sistnämnde, nyligen skild från sin fru, född Thyselius, passerar vintern här.

Då han som minister i Rom för några år sedan var i Stockholm och uppvaktade kungen, anmodade H. Maj:t honom att gifta sig, sägande: »Jag önskar att mina ministrar äro gifta». — »Jag begär ej bättre», svarade L., »men jag har varit så länge utrikes, att jag ej känner någon här i landet, som skulle passa till hustru åt mig.» — »Jag vet en, som skulle passa dig förträffligt», genmälte kungen, »hon är ung, vacker och behaglig, har en förtjusande röst och är änka efter en diplomat, fru Anduaga.» — »Men jag känner alls inte familjen Thyselius.» — »Låt presentera dig i huset, jag garanterar, att du blir antagen.» Sagt och gjort; tre veckor därefter var Lindstrand gift och på väg till Rom. Hans fru blev där snart på modet och lyste i stora världen, där hennes blonda hår och vackra sångröst skaffade henne många beundrare. Men L. själv, för länge ungkarl och av ett kyligt temperament, var och förblev iskall mot sin unga fru. Den enda smekning, som

han bestod den efter kärlek längtande frun, var, enligt hans svärmor fru Thyselius' försäkran, att han då och då dunkade henne i ryggen. L. hade henne såsom en prydnadspjäs i sin salong och därmed punkt. Att under sådana förhållanden den firade damen ej förblev alldeles döv för andras hyllning är ju naturligt. En italiensk artillerikapten, en ofta sedd gäst i huset, tillät sig skriftligen uttrycka sin brinnande kärlek, och i hennes svar ingav hon honom förhoppningar, dock med det uttryckliga villkoret, att han förband sig till giftermål med henne. I sådant fall vore hon villig skilja sig från sin nuvarande man. Kaptenen, vars avsikt ingalunda varit att binda sin framtid vid henne, fann detta brev så naivt, att han hade den ogrannlagenheten visa det för sina vänner på klubben. Greve Fredrik Wachtmeister, då attaché vid legationen i Rom och medlem av denna klubb, fann för gott att tillrättavisa kaptenen för hans indiskretion — därav en duell, varvid W. sårades i armen. Saken väckte stort uppseende i den heliga staden, och den roll den äkta mannen spelade i affären gjorde honom så ridikyl, att han sedermera ej förmådde återvinna sin ställning. Då han förra året uppnått 65 år, satte regeringen honom på pensionsstaten, och hans första steg blev att skilja sig från sin fru, såsom numera för honom fullkomligt överflödig. I Mentone råkade jag flera gånger Lindstrand, som ivrigt begagnade dessa tillfällen för att urladda sin bitterhet mot vederbörande i Sverige, som avsatt honom från en ministerpost, där han ännu i många år kunnat utöva en gagnande verksamhet. Vidlyftigt redogjorde han också för de stora tjänster, han gjort sitt land både i Spanien och Italien. Här promenerar han ensam i en luggsliten svart redingot och förefaller att ha oändligt ledsamt. I Sverige kan han ej leva, ingen konversation är där möjlig, ty allmänna politiken intresserar där ingen, klimatet är dessutom olidligt, regeringen utan hållning o. s. v.

Vid måltiderna på Hôtel Alexandra ha W. och jag fått vår plats vid ena ändan av hästskobordet, där det fåtal, som ej tillhör England, är samlat, de flesta skandinaver,

men ej roligare för det. Min granne till höger är en äldre dam, M:me Koechlin, tillhörande en miljonärsläkt från Basel samt bildad och underhållande; mitt emot sitter en dansk änka, fru Ryan, och hennes schweiziska sällskapsdam: M:lle Wilde. Med sin snövita coiffure, plisserad i regelbundna små veck och aureolformig, det gråa håret lindat i korkskruvlockar och sitt i övrigt ärevördiga utseende, liknar fru Ryan ett gammalt porträtt av van der Helst eller någon annan holländare. Hon är något affekte-

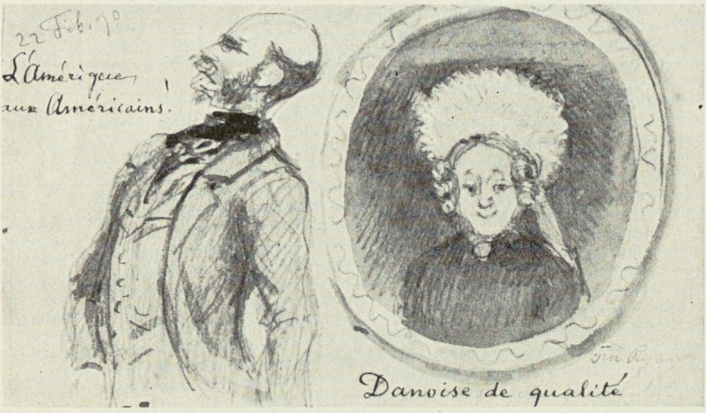

M:r Wickhoff. *Fru Ryan.*

rad och talar gärna om sin dotters slott i Danmark och sin måg Treschow. Bredvid henne till vänster sitter en finsk pappersmassefabrikant Serlachius, en äldre man med långt svart skägg och sömniga ögon, vilkens tankar endast röra sig om Finlands av Ryssland hotade självständighet, som en gång garanterats av Alexander I. Då jag vill avbryta hans långtrådiga tal över detta ämne, behöver jag blott säga, att i politiken gälla inga traktater utan endast den starkares rätt. Mannen blir då arg och lämnar mig i fred, men börjar ånyo följande dag. Hans granne vid bordet är mera tålmodig; han är född norrman och heter Köstered, har varit bosatt såsom köpman i England, där han gift sig med en gammal rik änka, som han här med ömhet

vårdar, och lever nu på sina räntor. Med blont skägg och ungdomlig hy bär han långt och stripigt hår. Sedan han händelsevis sett min karikatyr över honom, skyndade han till perukmakaren och lät klippa av lejonmanen; han ser därefter 10 år yngre ut. Längre bort sitta två unga svenskar, löjtnant Schildt och herr v. Ehrenheim, den senare soi disant artist men ytterst lat, godmodig för resten. Han och Schildt, vilken vistas här för att öva sig i franska språket, umgås blott med svenskar.

Herr Serlachius.

10 mars. Nya gäster infinna sig dagligen; vi sitta nu 100 personer till bords. För ett par dagar sedan anlände en dansk familj, herr Heiman med fru och två kraftiga amasoner till döttrar. Han har som svinslaktare samlat millioner, själv uppger han sig hava låtit döda 117,000 svin i Danmark och Sverige under år 1889. Dessutom har han ett ölbryggeri. H. är typen för en self made man, men tyckes vara en god familjefar och jovialisk till lynnet. Om kvällarna förevisar han kortkonster och annat taskspeleri för sällskapet på Alexandra, som han säger sig vilja reformera till ledigare umgängessätt. Sanningen är, att sällskapstonen är ytterst stel, var och en håller sig liksom på defensiven och undviker all familjaritet med andra; fransmännen äro de, som visa sig mest reserverade, även sinsemellan. En ung C:te Montalivet med hustru och tre andra damer t. ex. hava på tre veckors tid ej växlat ett ord med en annan härvarande fransk familj, tro-

ligen av lika god samhällsställning, nämligen baron Lambelles. La comtesse Montalivet och hennes syster äro jämte miss Wickhoff (Peyrons flamma) de vackraste damerna i sällskapet. . .

Uti den med arkitektonisk prakt uppförda och såsom vinterträdgård inrättade stora förstugan, som höjer sig till

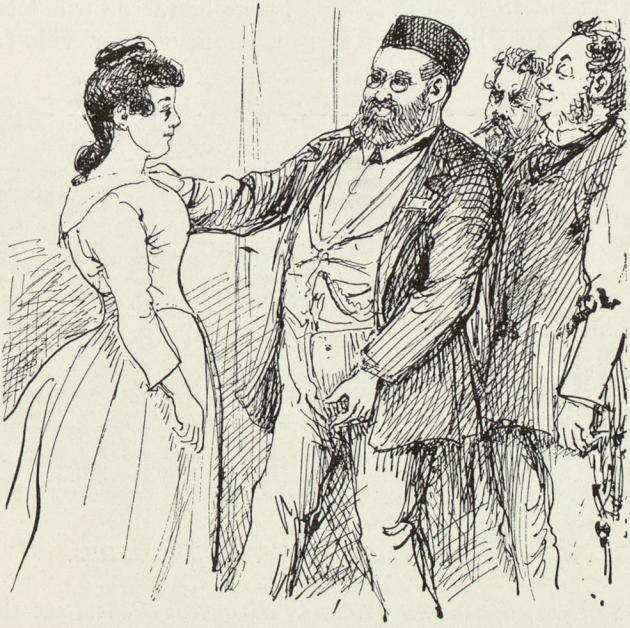

Kun 16 aar!
Fröken Heiman. Heiman. Wachtmeister.

2:a våningen, samlas man om eftermiddagarna för att dricka kaffe och röka sin cigarr. Ej sällan infinner sig då en orkester eller sjungande artister till gästernas uppbyggelse; mera celebra virtuoser införas i en angränsande salong. En afton uppträdde en M:r Dixon såsom magnetisör; affischen kallade honom »Le créateur Dixon» och lovade de vidunderligaste prestationer. Förutom sitt medium, en medelålders, kraftigt byggd dam, hade han att förevisa unga M:lle Olgas predestinationskonst. Mannen vi-

sade sig vara en oförskämd charlatan. Efter att ha promenerat runt ikring salongen med ögon och näsa tätt intill mediets, lyckades han åtminstone till utseendet att söva henne och fick henne att lyda sina befallningar, såsom att med bindel för ögonen bortrycka min klocka och placera den i en annan åskådares ficka, men lämnad åt sig själv började den sovande med bägge händerna och feberaktig hastighet klia sig på magen, såsom om hon ville för-

Miss Wickhoff. C. Peyron. Direktör Otto.

driva ohyra, och detta på ett så naturtroget sätt, att flera damer lämnade rummet. Då han på löjtnant Peyron ville använda sin hypnotiska förmåga, misslyckades han totalt, likaså med en del andra försök. Vad den sköna Olga beträffar, satt hon hela tiden och halvsov; annan konst visade hon ej. Dessa båda damer voro klädda i vitt som vestaler.

En av de angenämaste promenaderna i närheten av Mentone är den till Roquebrune, en gammal medeltidsstad, inbäddad i citronlundar och belägen på höga klippor. Invånarna där och i andra kringliggande småstäder och byar ha hittills levat av sina citroner och oliver, men dessa produkter ha numera förlorat en stor del av sitt värde. Ame-

rika, som var en av de förnämsta avsättningsorterna för citroner, har nämligen genom citronträdsplanteringar i Florida själv kunnat fylla sitt behov härav, medan användningen av petroleum gör olivoljan mindre eftersökt för tekniska ändamål. Man förespår därför, att dessa i landskapet så beundrade trädpartier snart skola komma att giva plats åt mera vinstgivande vinplanteringar. Citroner och oranger, som förr betalades med 30 à 40 francs

Hypnotisören Dixon jämte medium.

tusendet, säljas nu för 6 à 7; det lönar sig knappt att plocka dem; också ser man marken betäckt av fallna sådana frukter, som få ruttna på platsen.

Vid mitt andra besök i Monte Carlo ritade jag ånyo i spelsalen. En svärm demimonde-damer vistas där, antingen för att själva försöka spellyckan eller, vilket är mera vanligt, för att få en skärv av de manliga spelarnas vinst. De bära mer eller mindre extravaganta toaletter, och man ser däribland verkliga skönheter.

Jag utsträckte min promenad till Monaco och dess förtjusande omgivningar. Den regerande fursten har nyligen gift sig för 2:a gången med änkan efter hertigen av Richelieu; hon är född Heine. De bo på det gamla slot-

tet och hava sin inkomst från spelhuset, vars innehavare M:r Blanc är mångmillionär. Aldrig har Monte Carlo varit så besökt som i år; två nya spelsalar ha måst byggas. Furstens undersåtar betala inga skatter men äro förbjudna att besöka spelhuset. Själv är han småaktigt snål. Då han för ett par år sedan besökte Sverige ombord på sin lustjakt, led han skeppsbrott och bodde, under det båten reparerades i Karlskrona, hos amiral v. Otter, där han åt-

Från spelsalen i Monte Carlo.

njöt gästfrihet under veckor. Vid sin avresa lämnade han så knapphändiga drickspengar, att v. Otter ansåg sig böra fylla i av sin egen kassa; några presenter till husets damer gav han ej heller. Den enda souvenir, han efteråt sände, var en stekpanna, adresserad till friherrinnan v. O. Furstens son i 1:a giftet har sedermera varit kung Oscars gäst och deltagit med honom i en älgjakt.

Monte Carlos trädgårdar äro underhållna med all möjlig lyx och smak, ingenting kan jämföras därmed; en botanist är i tillfälle att här beundra de vackraste exemplar av alla prydliga tropiska växter, men intet påminner dock om en botanisk trädgård, ty här, i detta härliga klimat, där en evig sommar härskar, förefalla alla, i andra europeiska länder sällsynta växter att vara i sitt hemland. Blomster-

parterrerna äro av den färgrikaste prakt och fägna ögat året om. Då man med denna vackra förgrund av träd, buskgrupper och blommor ser upp mot de pittoreska, av solen förgyllda klipporna, nedtill beklädda med eleganta villor mellan oliv- och citronskogar, eller blickar ned åt det safirblåa havet, står man såsom förtrollad. Den mest utvecklade dekorationskonst är oförmögen att därom giva ett begrepp.

Vi åkte en dag från Mentone genom den för sin utomordentliga växtlighet berömda Careïdalen uppför en härlig väg till Castellar, som likt ett örnnäste är byggt på spetsen av ett högt berg. En annan närbelägen punkt, även den med storartad utsikt, är byn Grimaldi på italienska sidan av gränsen; den är uppförd på bergskrönet, och dess pittoreska byggnader datera sig troligen från romarnas tid. Vägen dit för över Pont S:t Louis, vilken bro, belägen på en svindlande höjd, utgör gräns mellan Frankrike och Italien. Ett i grannskapet beläget värdshus »Garibaldi» var ett av svenskarna ofta besökt förfriskningsställe. Peyronarna brukade där dansa med döttrarna i huset, under det att modern spelade valser på mandolin. Flickorna voro vackra och hyggliga samt serverade gott Vino d'Asti.

En dag, då W-r gav sig utav till ett avlägset berg, färdades jag å min sida till Ventimiglia och tecknade där en vy av den gamla pittoreska staden. Då jag med omnibus skulle vända om till Mentone, tog jag miste på åkdon och kom ofrivilligt åt helt andra trakter. Jag befann mig sålunda på väg till staden Camporosso, inpackad mellan hederligt lantfolk. På halva vägen avbröts plötsligen resan. Omnibusen råkade nämligen få axeln avbruten, vilket hade till följd, att hela ekipaget stjälpte bakut på landsvägen. Som jag hade min plats ytterst, kom jag först ur och fick över mig en del av de övriga passagerarna, först en tjock amma med sitt barn, därpå en glad arbetskarl o. s. v. Ingen skadade sig, men var och en fick vandra hem på egna ben. Jag fick marschera ett par timmars tid i sol och damm. På en osteria vilade jag mig en stund och förtärde

litet ost och vin. Utanför spelade ett halvt dussin karlar boll, och därinne var kortspelet i gång; ruskiga fysionomier, högljudda dispyter. Alla dessa arbetsföra män höllo hela eftermiddagen på med sådana tidsfördriv. I jämförelse med nordbon, som i ett strängt klimat måste söka livnära sig genom oavbrutet arbete, är italienarens lott på sätt och vis lycklig.

18 februari. Mentones gator livas av en mängd karnevalsmasker, som gående eller åkande kasta mjöliga små kritkulor på dem de möta. Dessa s. k. confetti äro ganska besvärliga, då de träffa en i ansiktet. Stora triumfvagnar kringföra mer eller mindre smakliga allegoriska figurer, bland vilka märkes »Influensan», framställd av två sängliggande, likbleka patienter, en läkare m. m. Somliga av dessa charer äro rikt smyckade. Grupper av eleganta damer hängiva sig med verkligt raseri åt detta confettikrig och kunna här under masken giva fritt lopp åt sitt livliga temperament.

Jag lämnar detta bullersamma virrvarr och söker lugnet under sekelgamla olivträd, i vilkas skugga resa sig vita villor eller lantgårdar med trädgårdar, doftande av oranger och citroner. Två fransyska damer bebo ett av dessa lantställen och ha märkt mig sitta och måla. Den yngre av dessa, en tämligen väl bibehållen blondin om 30 à 40 år, närmar sig mig, och efter att hava betraktat mitt arbete frågar hon, hur mycket jag tog i betalning för en dylik målning. »Vi önskade nämligen», sade hon, »sända till de våra i Paris en vy av vår villa.» Jag förklarade mig villig att gratis villfara hennes önskan och började genast arbetet. Jag bjöds på kaffe och var sedan en välkommen gäst i huset, som ligger helt nära Alexandra.

Senare gjorde jag bekantskap med ägaren till denna villa, M:r Drouai, en förmögen lantbrukare, som bekläder kommunala förtroendeposter. Ivrig politikus och van talare, åtnjuter han stort inflytande i orten. Deputerad för Mentone är ministern Rouvier, vilken skaffat riklig ersättning åt de av senaste jordbävningen här lidande husägarna. »Rouvier», säger M:r Drouai, »est une canaille,

mais une canaille trop habile pour qu'on la néglige. Il n'y a du reste en république aucun homme consciencieux, capable d'être ministre; nous ne leur demandons que du savoir faire.» Han delar med sina landsmän vid gränsen här en motvilja för italienska folket. »Ce sont des fourbes et des paresseux.»

På ömse sidor om gränsen vidtagas starka försvarsanstalter, och befästningsarbeten äro under byggnad. Vid Cap Martin är en präktig kasern uppförd, och de här förlagda Chasseurs à pied äro en utmärkt trupp, vad såväl hållning och disciplin som utbildning beträffar.

4 mars. Temperaturen, som hittills varit angenäm, har sedan i går plötsligt förändrat sig. På morgonen, då jag öppnade mitt fönster, var marken snöbetäckt och blommorna i trädgården frusna. Denna naturens nyck räckte blott 48 timmar, varefter solen ånyo värmde marken och människorna. Karnevalens nöjen luta nu mot sitt slut. Jag bevistade i dag dess behagligaste form, »La guerre des fleurs». Denna gång användes blott blommor såsom stridsvapen, och de kämpande tillhörde i allmänhet de högre klasserna. Också voro ekipagerna smyckade med stor lyx, somliga med mycken smak. Kostymerna voro nya och ytterst eleganta. En vagn bl. a. var uppfylld av anemoner, däri en grupp av vackra flickor var inbäddad, liknande fågelungar i ett bo. En annan vagn innehöll ett halvt dussin herdar och herdinnor à la Louis XV, alla klädda i rött siden och med pudrat hår. Ekipagerna, i fil längs sjöstranden, mötte varandra under livligaste blomsterkastning. Några av vagnarna hade anlänt från Nizza för att deltaga i festen. Pris utdelades till de mest lyckade bland de tävlande ekipagen.

14 mars. Ungdomen på vårt hotell lämnade ej värdinnan, en äldre dansk dam, någon ro, förrän hon ställde till en bal, vartill inbjödos åtskilliga personer från andra hotell och några av jägareregementets officerare. Dansen var ganska livlig, synnerligen då en amerikansk kadrilj skulle inläras. Vad valsen beträffar, utfördes den i enlighet med olika länders bruk; fransoserna trippade nästan

på stället med sentimental hållning, medan nordboarna förde sina damer hastigt omkring.

Herr Heiman, den danske svinslaktaren, som dansade turvis med sin hustru och sina duktiga döttrar, väckte förundran genom sin ännu ungdomliga vigör. Han försökte, ehuru förgäves, att få mig att bjuda upp hans fru. Jag gjorde däremot på balen bekantskap med en fransysk dam, som jag hittills endast beundrat på långt håll vid

Bal på Hôtel Alexandra.
Heiman med dotter. Fransk officer.

måltiderna, där hon sitter vid ett litet bord tillsammans med en äldre man. Vacker och alltid smakfullt klädd, drar hon uppmärksamheten åt sig utan att synas märka det. M:r Kessler och M:me Tureaud hava var sitt rum bredvid varandra på hotellet, där de äro föremål för nyfikenhet. Somliga mena M:r Kessler, en äldre, sjuklig ungkarl, behöver sin nièce som vårdarinna, andra misstänka ett ömmare förhållande dem emellan. Leijonhufvud tror att M:me Tussaud varit aktris. Jag fann i henne en bildad, glad och älskvärd världsdam. Trots sin låtsade lik-

giltighet för vad som passerar kring henne hade hon mycket väl märkt, att jag under bordet brukade rita av mina grannar.

Den 12 mars, vår kronprinsessas namnsdag, hade konsul Grubb en kaffebjudning på ett litet kafé, hållet av ett danskt fruntimmer, jungfru Olsen. Detta kafé, ett tillhåll för skandinaver och mera obemedlat folk, är av anspråkslösaste slag; ett litet rum står till förfogande för

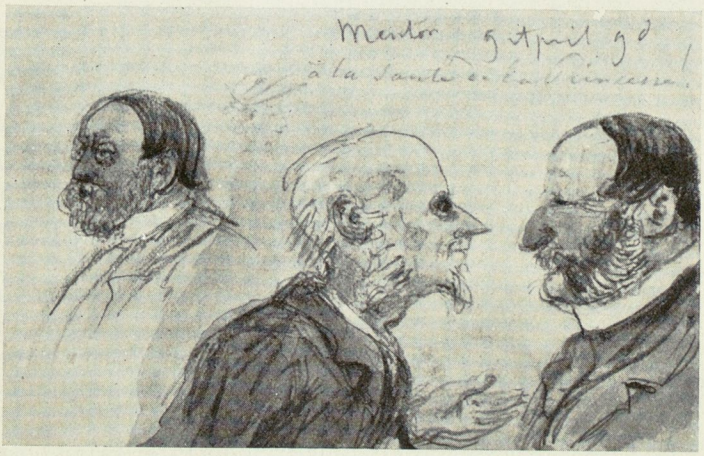

»À la Santé de la Princesse.»

Graf v. der Gröben. General v. Stein.

slutna sällskap, och det var där Grubb hade sin tillställning. Dit hade han inbjudit ett tiotal svenskar, familjen Rehn, fru Liljevalch, fröken Hofstedt, Lindstrand, Wachtmeister, Leijonhufvud och mig, samt dessutom två förnäma notabiliteter, Graf von der Gröben och general von Stein, den förre från Pommern, den senare från Baden. Dessa båda herrar representerade kronprinsessans nationalitet.

Trakteringen var i stil med festlokalen; sedan kaffekannan gjort sin rund omkring bordet, drog konsuln fram en butelj malaga, som han haft med sig, fyllde därmed glasen och utbringade på dålig tyska de förenade rikenas

kronprinsessas skål. Badensiske generalen undandrog sig att svara härpå; detta blev i stället pommerske grevens lott. Denna tillställning, given av en officiell konsulartjänsteman, var minst sagt taktlös; den var dock mindre pretentiös än vad fallet var med den, han gav året förut, då han till Mentone skriftligen inbjudit prefekten i Nizza och marskalk Canrobert. Dessa ursäktade sig visserligen, men deras namn illustrerade listan å de inviterade, som stod att läsa i svenska tidningar.

Vi lämna Mentone och begiva oss till Bordighera den 24 mars. Herrarna Peyron resa även. Man väntade i den amerikanska familjen Wickhoff, att Carl P. skulle fria, men han inskränkte sig till att sista dagen sända föremålet för sin låga en jättebukett. Modern blev därav så förbittrad, att hon kastade blommorna ut genom hissöppningen. Löjtnant P. begav sig till ett skolfartyg vid Hyères.

W-r, som givit sig av till Bordighera en dag i förväg för att välja kvarter, hade haft klokheten bestämma sig för ett mindre hotell uppe i gamla staden med utsikt över Medelhavet. I Hôtel Windsor råder en helt annan ton än på Alexandra; gästernas antal inskränker sig till 12, till större delen engelska akvarellmålarinnor, inga lysande toaletter, maten är enkel, pensionen kostar endast 7 francs om dagen.

Gamla Bordighera är inneslutet av höga murar; vårt hotell har sin ingång snett emot en av stadsportarna, och här finnas fullt av pittoreska motiv för artister; också råkar man ritande damer eller amatörfotografer i varje gathörn. Trakten omkring staden är betäckt med palmer, som giva goda inkomster: bladen avyttras till Rom för att begagnas vid kyrkliga fester. Dessa högväxta palmer i ett bergigt landskap vid stranden av havet giva Bordighera en afrikansk prägel. Nya staden åter är högst prosaisk och liknar andra europeiska småstäder, men den forna Via Romana, nu förändrad till en bred chaussé mellan lummiga olivträd och prydliga hotell, utgör en särdeles behaglig promenadväg. En annan sådan, ledande genom

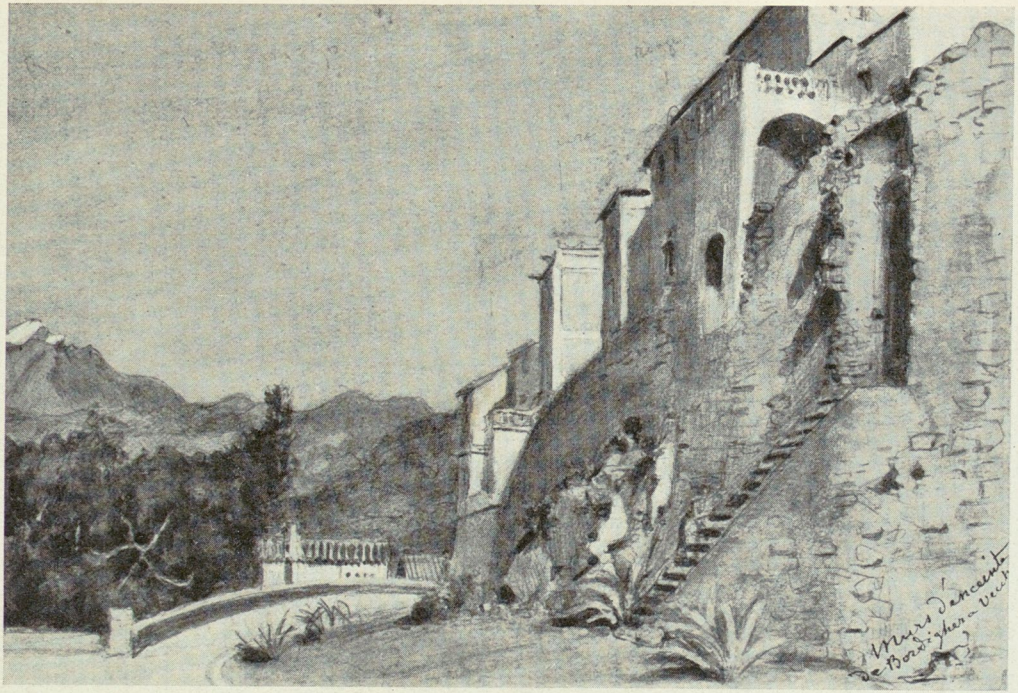

Gamla stadsmuren vid Bordighera.
Efter akvarell.

en palmskog, är den som följer längs vattenledningen. Arkitekten Garnier, Stora operans i Paris och spelhusets i Monte Carlo arkitekt, har här i närheten åt sig själv uppfört en ståtlig villa samt dessutom en annan i samma stil åt den rike bankiren Bischoffstein, den sistnämnda villan belägen vid Via Romana. Det var i denna, som italienska drottningen Margherita passerade sommaren för ett par år sedan. Bordighera erbjuder ej de besökande några andra behag än sin milda luft och natursköna omgivningar. Artister och litteratörer trivas här bättre än i Nizza och Cannes. För närvarande vistas här författaren von Heidenstam. Vi lyckades ej att få hans adress.

Vad umgänget på hotellet beträffar, var det mycket magert. Värdinnan själv, en yngre italiensk änka med gott huvud och ganska behagligt utseende, var den jag språkade mest med. Efter måltiden kl. 7 e. m. samlades damerna i salongen oss förutan, utom ett par kvällar, då en tysk resande, herr Otto, direktör för konstsamlingarna i Halle, satte sig vid pianot och genom sitt förträffliga spel lockade in mig i sällskapskretsen. Denne Otto var en bildad och hygglig karl, som deltog i våra promenader. En annan tysk, bosatt i nya staden och ägare av flera villor, är herr Winter, för 15 år sedan en simpel arbetare, som genom affär med trädgårdsprodukter, dels som levande växter, dels som konstgjorda blommor samt alster av palmträd, lyckats skaffa sig en betydlig förmögenhet.

Min granne vid table d'hôten är en yngre engelsk akvarellist, miss Barne, som vi kalla »miss Trompette», därför att hon har som specialitet att ständigt snyta sig med ackompanjemang av trumpetljud. W-r, som bor vägg i vägg med henne, är därav högeligen besvärad. Hon vandrar ut tidigt varje morgon med målarparaply och färglåda, men då hon saknar allt färgsinne, äro hennes etyder därefter. Dessutom bor på hotellet en äldre engelsk dam, en översteänka, som även målar, men med mera framgång. Hon har rest vitt omkring, och hennes akvareller från Egypten och det Heliga landet äro talangfullt målade. Gumman visade med nöje sina arbeten och tillade med

Torg i Bordighera.
Efter akvarell.

stolthet: »Je n'ai jamais eu de maître.» — »C'est comme moi», inföll jag, »je n'ai jamais eu de maîtresse.» Hon ruskade tvivlande på huvudet. Ett åldrigt par och en ung italiensk greve med sin vackra fru sitta vid bordsändan. De förra fingo besök av en med en italienare gift dotter, som själv hade en 15-årig flicka, sålunda av anglo-italiensk kroasering. Denna apparition jämte italienska grevinnans barnjungfru, bördig från Bologna, utgjorde ljuspunkterna

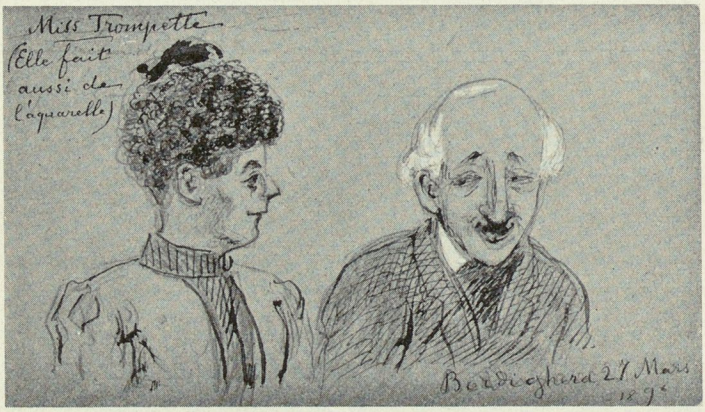

Miss Barne. *Mr Ruuth.*

uti denna eljest fula samling. Morfadern till den ovan tecknade flickan, troligen en pensionerad clergy-man, mr Ruuth, måtte haft en aning om min fallenhet för karikatyrer, ty under middagarna fixerade han mig oavlåtligt.

I San Remo, som ligger helt nära Bordighera, tillbringade vi en dag. Här tyckes jordbävningen 1887 hava åstadkommit mera förödelse än annorstädes. Hela gator och kvarter äro nedrasade och bliva troligen ej återuppbyggda. Nya staden med sina breda gator, banala men bekväma hus och den till följd av turistbesöken årligen tilltagande välmågan locka småningom bersginvånarna ned till stranden. I motsats till Bordighera, där ingenting gjorts för att locka dit främlingar, har San Remo planterat längs stranden en ståtlig palmallé samt anlagt park och

trädgårdar. En god orkester samlar kurgästerna i en park mitt i staden, gatorna äro välförsedda med eleganta butiker, med ett ord, man befinner sig här i en fashionabel stad. Däremot är den omgivande nejden ej på långt när så pittoresk som ikring Mentone eller Bordighera. De flesta turisterna äro tyskar, som gärna vistas här, dels på

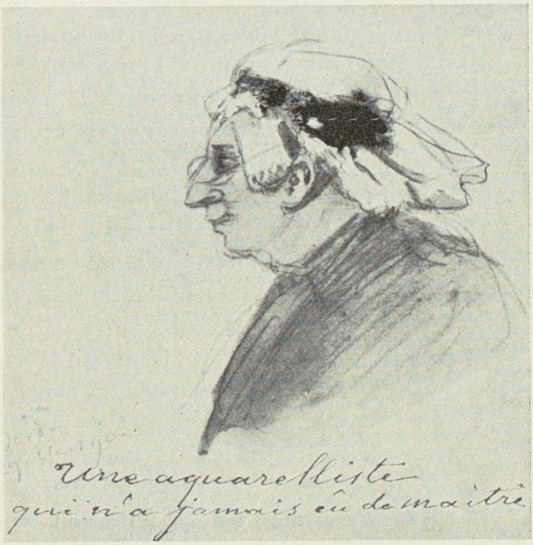

Engelsk akvarellist.

grund av motvilja för franskt territorium, där de äro mindre välkomna, dels måhända av pietet för kejsar Fredriks minne.

Med Gardasjön såsom närmaste mål lämnade vi Bordighera d. 3 april. På vägen passerade vi Milano. Det kännes angenämt, sedan man i två månaders tid beundrat naturen och endast naturen, att åter befinna sig i ett samhälle, där konstverk finnas att beskåda. Också gällde mitt första besök i Milano Museo Brera. Tavelgalleriet där innehåller åtskilliga mästerverk, bland vilka jag till minnes vill anteckna: Den heliga jungfruns giftermål av Rafael, Jungfrun med barnet, som plockar en blomma, av Ber-

nardino Luini, en till midjan naken Magdalena av G. Petrini, ett Kristushuvud av Lionardo da Vinci, Nedtagningen från korset av Tintoretto, grupp av kvinnor av en varm kolorit av Bonifazio. Jag avhörde mässan i katedralen, detta götiska underverk med sina tusentals statyer och kolonner. De vackra milanesiska kvinnorna med svarta slöjor över hjässan och de i långa kappor draperade karlarna giva befolkningen en egen, något spansk prägel.

Vi togo järnvägen till Brescia. Lombardiska slätten är ännu grå, den bör ses om sommaren, då »vinrankan hänger i festoner emellan mullbärsträden». Från Brescia begagnade vi ångtramway till Salò, från vars höjder man har en storartad utsikt över Gardasjön. I Salò togo vi en vagn, som förde oss till Gardone Riviera. Här på hotellet vimlar det av tyska gäster. Kl. 1 begiva vi oss ned till middagen; över hundra tysktalande gäster tala på en gång med skrikande röster; ljudet är mig odrägligt, jag föredrager Mentones engelsmän, som förde en dämpad fåglalåt. Jag ritar i mitt album några få typer av tysk nationalitet. Min granne vid bordet var en litterär dam från Berlin, som plågade mig med naturbeskrivningar över Gardasjöns omgivningar. Allt var bildschön, wunderhübsch, grossartig, kolossal! Under en ångbåtsfärd till Riva vid norra ändan av sjön hade jag tillfälle att besanna hennes superlativa omdömen. Gardasjön är av en allvarsammare och mera imponerande skönhet än de övriga lombardiska sjöarna, som däremot hava en mera leende karaktär. Bergsformationerna hava här djärvare profiler, vegetationen är mindre saftig, stränderna sparsammare bebyggda. På somliga ställen tror man sig i Luzernersjön, oftare i en norsk fjord. Bland medpassagerarna befann sig ett italienskt sällskap, bestående av en äldre herre, tre unga glada damer och ett par yngre karlar. De övade sig under däcket, var och en med en skriven roll i handen, att deklamera en teaterpjäs, allt med passande tonfall och livliga gester. Den yngsta flickan, en vacker, svartögd sextonåring, var i synnerhet uppsluppen och väl inne i sin roll. Vi togo dem för en resande tea-

tertrupp, och, då de slutat sin repetition, frågade jag primadonnan, om sällskapet ämnade uppträda samma afton i Riva. Flickan såg förnärmad ut. »Non siamo comedianti, signor. Siamo una famiglia nobile de Verona.» Fadern, som jag hade tagit för en impressario, skrattade gott åt mitt misstag, de andra även, och jag blidkade den sköna med att skänka henne hennes porträtt.

Vid Fasano fanns ett värdshus, vars innehavare bar namnet Jönsson. I förmodan att han var svensk besökte vi stället och funno, att så var förhållandet. Mannen, som hade lämnat Karlskrona för 18 år sedan, var gift med en tyrolska och hade nästan glömt bort att tala svenska.

Den 10 april skildes jag från min trogne reskamrat. Wachtmeister begav sig hem till Sverige över München, och jag gick ombord på en ångbåt och for till Desenzano på motsatta sidan av sjön, varifrån jag för sista gången vid aftonbelysning beundrade Lago di Garda. Härifrån tog jag bantåg till Verona, där jag tillbringade följande dag. Förutom sin antika cirkus, näst Colosseum i Rom den största och bäst bevarade som finnes, äger staden många sevärdheter.

Min avsikt hade varit att under fortsättningen av färden tillbringa en dag i Padua, men ett intensivt regn betog mig lusten härför, och jag begav mig direkt till Venedig. Det vore i hög grad beklagligt, om det väckta förslaget att fylla kanalerna och göra Venedig till en modern stad skulle bliva en verklighet; sådan den nu ter sig är den utan like i världen. Ledsamt nog gjorde den regniga väderleken mina färder i gondol mindre behagliga. Jag tillbragte de två första dagarna med att ånyo besöka några kyrkor och framför allt tavelgalleriet dei Belli arti, vars tavlor farmträda i all sin glans, vilket man ej kan säga om dem, som hänga i kyrkorna. Det är ju troligt att sistnämnda tavlor, då de voro i sin första fräschör, kunde presentera sig till sin fördel, men nu får man till sin ledsnad nöja sig med att beundra dem i ett halvdunkel. Det är sålunda i Belle arti och Dogernas palats, som

man i fulla drag kan njuta av venetianska skolans mästerverk.

Vid table d'hôten på Hôtel Luna stiftade jag bekantskap med två franska turister, den ene professor i litteratur i Bordeaux, den andre stor älskare av målningar. Den gode professorn, till vilkens befattning även hör att undervisa i främmande länders litteratur, hade aldrig hört talas om vare sig Tegnér, Oehlenschläger eller Ibsen. Han frågade mig en gång helt naivt, om man för att komma till Sverige vore nödsakad att passera över något vatten.

S:t Marcuskyrkan, vars arkitektur är enastående i världen, frigjord som hon är från alla skolastiska regler, i det hon från alla möjliga stilarter lånat vissa detaljer, som utan att stöta ögat sammansmälta till ett helt av originell skönhet och glans, har under de senare åren undergått en nödvändig befunnen partiell restaurering. De mosaiker på guldgrund, som pryda fasaden, hava därvid måst påbättras; man får hoppas, att tiden skall åsätta dem den för harmonien i det hela erforderliga patinan. Jag avstår ifrån att söka skildra det hänförande intryck, som detta tempel tillika med Dogernas palats gjorde på mig. Min penna är icke värdig härtill.

Jag gick den 15 maj ombord på en ångare till Triest, dit jag anlände följande morgon. Denna stad är välbyggd och har en vacker hamn men erbjuder intet av särskilt intresse. Med en droska for jag ut till Miramar, beläget en halvtimmes väg från Triest. Detta slott, uppfört vid Adriatiska havets strand och omgivet av terrasser, välvda lövsalar, kameliaträd och sällsynta växter av alla slag, är i renässansstil. Ett krenelerat torn har sin bas i själva havet, och de talrika avantcorpser, varav slottet är sammansatt, äro alla krönta med toureller, vilka höja sig över det gallerverk, som omsluter de platta taken. Det hela är på samma gång glatt och imponerande, och belägenheten är den skönast tänkbara. Också intager Miramar ett av de främsta rummen bland Europas märkvärdigheter. Ärkehertig Maximilian är skapare av detta mästerverk; under slottets byggande bodde han för att bättre kunna

övervaka arbetena själv i nuvarande trädgårdsmästarebostaden. Det inre av slottet är enkelt, endast festsalen anger ägarens rang; det var här som Maximilian gav högtidlig audiens åt den mexikanska deputation, som kom för att erbjuda honom en kejsarkrona. En målad tavla i salongen framställer denna händelse i all dess ståt, medan en annan visar kejsarens ankomst till Mexiko och det entusiastiska mottagande, han där rönte. Dessa bilder, minnande om forna triumfer, göra på den besökande ett beklämmande intryck, då han betänker det olyckliga öde, som väntade den utkorade kejsaren, och den sinnessjukdom, som i följd härav blev hans sörjande gemåls lott. Det var i Miramar, som denna sistnämnda efter sin återkomst till Europa levde i många år. Slottet är numera kejsar Frans Josefs egendom. Hans sonhustru, änka efter kronprins Rudolf, har nyligen tillbringat några veckor här. Då man lämnar Triest för att på järnväg fortsätta till Wien, är trakten stenig och växtligheten mager, men då man beträder Steiermarks breda dalar, finner man ett väl odlat och härligt land. På gröna kullar dominera här och där vita kyrkor med höga spiror, och nedanför desamma ligga inbäddade bland fruktträd rika byar. I fonden resa sig höga, elegant formade berg, vars toppar ännu äro snötäckta. Under hela dagen beundrar jag detta behagliga landskap från glasgången längs kupéerna. Befolkningen ser välmående ut.

Mitt sällskap i vagongen utgöres av en österrikisk f. d. kavalleriofficer greve Leo Thun med en ung, mycket blyg dam samt en infanterilöjtnant, bördig från Transylvania. Greve Thun är en mycket berest och bildad man. Han är kanelbrun från topp till tå, mössa, hår, skägg, reskappa, handskar hava denna färg. Han har känt greve Oscar Frölich i Wien[1] och berömmer dennes goda middagar.

Vi äro framme i Wien kl. 10 på aftonen; jag tager in på Hôtel König von Ungarn, där jag inväntar min son Carls återkomst från Schweiz för att följa med honom till

[1] Denne var under några år militärattaché vid svenska beskickningen i Wien. Anm. av utgivaren.

Neunkirchen, där han har sin familj och sin verksamhet såsom direktör för »K. K. Druckfabrik Aktiengesellschaft». Den 18 april, efter ett besök hos vår minister Åkerman, där jag intog frukost med honom och hans unga fru, gjorde jag en lång promenad på Ringen, varest, sedan jag sist besökte staden, åtskilliga nya, präktiga monumentala byggnader blivit uppförda. Bland de bäst lyckade äro onekligen Deputeradekammaren med sina grekiska pelarrader, Rådhuset, Universitetet, Götiska Votivkyrkan och Nya Burgteatern. Arkitekturen har nu i Wien sin blomstring, däremot stå såväl målare- som bildhuggarekonsterna ganska lågt. Konstindustrien måste vad smaken beträffar tillerkännas stort företräde framför den i Tyskland. Arbeten i brons, läder och glas och finare möbler, med ett ord lyxindustrien, äro Wiens specialitet.

Man förvånas över den mängd vackra, välväxta och smakfullt klädda fruntimmer, man här överallt möter. De hava därjämte ett glatt och vänligt ansiktsuttryck, som vanligen saknas hos andra länders skönheter; deras yppiga byst och smala liv äro även för dem utmärkande drag.

Sedan jag i sällskap med Carl besökt hans fabriks stora depåmagasin i Wien, lät jag honom avresa i förväg till Neunkirchen. Jag var nämligen bunden av en middagsbjudning till Åkerman, dit medlemmarna av de Förenade rikenas ambassad till Persien med uppdrag att till schahen överlämna insignierna till serafimerorden även voro inbjudna. Ambassadören är en norrman, hovjägmästaren Treschow, vilken med hänsyn till världsvana förefaller mindre lämplig till diplomat, men han är förmögen och besitter den dryghet, som ofta följer med rikedomen och i viss mån får ersätta den felande begåvningen. Såsom följeslagare har han den jovialiske husarlöjtnanten Claes Lewenhaupt, Sten-Claes kallad, samt en ung Hedin, som förut rest i Persien och skrivit en bok däröver. Dessutom skall legationssekreteraren v. Geijer stöta till ambassaden i Konstantinopel.

Efter middagen besökte vi en stor förlustelselokal, en samlingsplats för den borgerliga befolkningen i Wien, då

musik i fria luften ej ännu äger rum. Salen är försedd med en scen, där varierande prestationer förekomma, och runt väggarna löper ett logegalleri. Ambassadören bjöd oss samtliga i en loge, som han tagit för sin räkning, men jag skyllde på trötthet efter resan och stannade där helt kort. Legationssekreteraren greve Cronhielm, med vilken jag drack en kopp te, var ej heller mannen att hålla mig kvar.

Jag anlände till Neunkirchen den 20, samma dag som 600 av fabrikens arbetare förklarat strejk. Oaktat all den oro, som härav följde, tillbringade jag en särdeles angenäm vecka i min sons familj.

En dag for jag till Wien för att återse Belvederegalleriet, där holländska och flamländska mästare äro rikligen representerade, t. ex. förträffliga porträtt av Rembrandt, många goda tavlor av van Dyck, »Le roi de la fève», ett av Jordaens bästa verk, m. fl. Slottet Belvedere är avsett att åter bliva kejserligt residens; tavlorna, som då bliva placerade i en särskild byggnad, komma endast att vinna härpå.

Strejken varade icke mer än två dagar, detta till stor del beroende på min son Carls lugna och bestämda uppträdande.

Jag lämnade Wien den 25 april, tog en sovkupé och vaknade i Tyrolen, vars berg och dalar hava en mindre leende karaktär än Steiermarks, och naturen antager en ännu kargare prägel i Vorarlbergsdalen. Wallenstädtersjön med sina lodräta klippor, speglande sig i det kristallklara vattnet, är även dyster, och det är med en angenäm känsla man lämnar Vorarlberg för att njuta av en öppen och glad utsikt över Zürichersjön och dess rikt bebyggda stränder. Natten tillbragtes i Zürich, varefter resan fortsattes till S:t Blaise, där min bror och svägerska väntade mig vid stationen med ett hjärtligt välkommen uttryckt i deras vänliga ögon. Jag hade ej besökt min födelsebygd på 5 år och befann mig med välbehag åter installerad på Vigner, mitt gamla hem.

Jag uppvaktade i Neuchâtel prinsessan Therese, vilken blivit fet och börjar arta sig till gumma. Hon hade hos sig

hovfröken von Essen, en prydlig ung dam. Samtalet rörde sig om den förestående förflyttningen till Haga slott, som tycks vara livligt önskad. Doktor Chatelain, som jag sedan samtalade med i detta ämne, sade mig, att kung Oscar tillfrågat honom, huruvida han ansåg den kungl. patienten så beskaffad, att hon kunde vara med vid hovfesterna i Stockholm. Kan hon icke det, yttrade han, vill jag ej hava henne på Haga. »J'ai assez de princesses malades.» Drottningen, som var närvarande vid samtalet, slog ned ögonen. Chatelain ansåg ett försök lämpligt, varför prinsessans hus i Neuchâtel t. v. ej kommer att försäljas. Tack vare en sträng regim är hon numera lugn. Dagen indelas i bestämda tider: kl. 8 kaffe, därefter en timmes promenad till fots, så två timmars lektioner i engelska och italienska, kl. 12 lunch, sedan två timmars sömn, kl. 3 promenad i vagn, kl. 6 middag, kl. 7 pianospelning, kl. 8 te och kl. 9 i säng. Då och då annonserar sig prinsessan till middag eller te på Vigner hos min bror. Ennes beklagar sig över hennes syster, prinsessan av Anhalt, och hennes onkel, prinsen av Hohenzollern, vilka undandraga sig hennes besök men klandra vår kungafamilj, för att den ej vill hava henne i Stockholm.

Den 6 maj reste jag till Basel och över Frankfurt direkt till Köpenhamn samt därifrån till Löberöd, där jag uppehöll mig 3 dagar hos min syster. Otto Ramels svärmor hade nyligen helt hastigt avlidit och begrovs dagen efter min ankomst, så att jag ej fick råka honom och hans fru.

Jag använde mina förmiddagar på Löberöd att i kronologisk ordning inklistra i min systers album de ritningar av mig, hon tid efter annan samlat. De gåvo oss anledning att tillsammans återuppliva gamla ungdomsminnen. Dessa förtroliga samtal hava stort behag och kunna blott äga rum mellan jämnåriga. Min systerson Henrik Ramel är nu ensam ägare av Löberöd och tyckes sköta sig bra, tack vare sin klokhet att ej inlåta sig på kostbara förbättringsförsök i lanthushållning. En Coyet, ägare till Rönneholm och andra gods i Skåne, vilka han för 14 år sedan mottog, har, livad av förbättringslust, under tiden

skuldsatt sig för 2 millioner kr. och måst ställa sig under administration. Själv har han fört ett enkelt levnadssätt och ansetts såsom en ovanligt driftig och för provinsen nyttig man.

Den 13 maj återkom jag till Stockholm efter 3 månaders angenäm resa; jag fann full vår och grönska mig till mötes.

14 maj. Konstnärsförbundets utställning illustreras i år av Zorns oljemålning, »Mor badande sitt barn», tavla i naturlig storlek och med sant återgivande av naturen; vattnet är mästerligt behandlat, man skulle önska att figurerna vore mera tilltalande. Ekström exponerar ett översvämmat landskap i mycket mäktig belysning och Salmson tre pastellporträtt, bra tecknade men saknande den friskhet och mjukhet, man har rätt att fordra av denna konstart. En tavla av Arborelius, »Mora kyrka en söndagsmorgon», är ett av hans bästa arbeten. Anna Palm visar goda mariner i akvarell. Carl Larsson uppträder med 3 kolossala väggmålningar, undertill försedda med nakna gipsfigurer. Dessa äro ämnade att dekorera trappuppgången till Fürstenbergs museum i Göteborg och framställa i allegoriska bilder: renässansen, rokokon och nutidens konst. Jag finner dem misslyckade, både vad kolorit och teckning beträffar. Kompositionen saknar värdighet och överskrider gränsen för allegoriska friheter. Nutidens konst t. ex. visar oss en bildhuggare modellerande i lera en kvinnostaty; denna staty fattar artistens arm liksom i avsikt att leda den på rätt väg. Rokokon har han framställt medelst en sittande skönhet, som kysses bakifrån av en pudrad kavaljer. De i hautrelief modellerade figurerna, använda såsom här, äro någonting nytt i konstväg; de förefalla mig bättre än de målade, utom den ena, som vänder ryggen och därvid höjer en kantig och osmaklig höft. Jag väntade mig bättre av denne begåvade konstnär.

Jag gjorde min visit hos familjen Thyselius och medförde hälsningar från deras dotter, Louise Ramel, samt förnyade därvid bekantskap med fru Anduaga. Hennes dotter i 1:a giftet är en 14-årig blondin med livliga och in-

telligenta ögon. Denna flicka hade den stora turen att i Rom råka en gammal avlägsen släkting till hennes far, M:r Curtoys, f. d. spansk minister i Stockholm, vilken fann i henne så mycket behag, att han skänkte henne 100,000 kr. i goda papper att lyftas efter hans död.

Riksdagen har i år varit frikostig och beviljat de begärda medlen till ombyggnad av Akademien för de fria konsterna; opponenterna sökte genom pressen motverka anslaget men vunno ej gehör. Arbetena skola börja nästa sommar.

1 juni. Jag var den 28 maj med om bedömningen av elevarbetena vid Akademien. Tävlingsämnet var en scen ur syndafloden. Figurmålningarna voro sämst. Skulptörerna fröken Kjellberg och herr Lindström vunno däremot erkännande, den förra fick kungl. medaljen, den senare hertigliga. Där utställdes en serie landskapsetyder av Schultzberg, alla mer eller mindre pärlgrå enligt nutidens smak. Några bland dessa färglösa naturbilder äro stämningsfulla och sant uppfattade, de flesta däremot äro i allmänhet, då trädgrupper eller grönska skola framställas, i mitt tycke fullkomligt onaturliga; de likna en mjölvälling med lite spenat uti.

Val av motiv är alldeles likgiltigt för den nya friluftskolans adepter. Ju ointressantare, dess bättre. Det är att hoppas, att denna lovande stipendiat återkommer till en sannare uppfattning av målarkonstens uppgift, som är och förbliver att skänka njutning åt åskådaren. Fröken Roosval utställde en ganska förtjänstfull genretavla och Genberg ett vinterlandskap, som visar framsteg. Arkitekten Lilljekvists förslag till restaurering av Koberg var utställt och vann bifall; få se när Nils Silfverschiölds affärsställning tillåter honom att därav göra en verklighet.

6 juli. Strejkmanien har även börjat smitta jordarbetarna, som lägga ned arbetet i vårt närmaste grannskap, Bogesund och Rydboholm. De begära 10 timmars arbete i stället för 12. Höpken har skänkt dem en halvtimme, och de hava nöjt sig därmed så länge.

Konstföreningen, som under de senastet 20 åren haft sin

verksamhet i den byggnad vid Karl XIII torg, jag lyckats för ändamålet åstadkomma, har i dessa dagar låtit locka sig till att byta om lokal och antagit Blanchs anbud att för 5,000 kr. årligen för en tid av 10 år hyra dennes expositionssal. Utom den ökade hyran, som hittills varit 3,000 kr., har konstföreningens styrelse i mitt tycke ganska obetänksamt åtagit sig en garanti för 10 år, vilken svårligen binder andra än dess nuvarande ledamöter. Vid den sammankomst, där beslutet härom fattades, och som bevistades av blott 12 personer, voterade 6 för och 6 emot förslaget. Ordförandens (G. v. Rosen) röst avgjorde saken. Jag ångrar ej min avgång från ordförandestolen. Sedan dess och till följd av de vidtagna reorganisationerna har ledamöternas antal ständigt minskats och inköpssumman för konstverk sjunkit från 60 à 70 tusen till hälften.

5 *augusti.* En dag deltog jag hos Georges på Drottningholm i en kamratmiddag med Ankarcrona, Gyllenram och af Petersens. Sedan han blivit sekundchef för Svea garde, har Ankarcrona uppträtt såsom befordrare av militär idrott, parkanläggningar och, vem skulle ha trott det i hans ungdomsdagar, som kyrkbyggare. En för ändamålet donerad fond finnes, som nu skall härtill användas. Kyrkan kommer att uppföras i nya kasernens pårk.

15 *september.* Stora högtidligheter i går med anledning av »Baltimores» ankomst till Stockholm med John Ericssons lik. Staden har entusiastiskt mottagit den store uppfinnarens stoft, och ingenting har sparats för att göra ceremonien ståtlig. Pressen har klandrat kung Oscar, som, ehuru bosatt på Drottningholm, ej värdigats närvara vid denna högtidlighet utan nöjt sig med att låta sig representeras av sin riksmarskalk. Man söker anledningen till denna liknöjdhet uti de skarpa meningsutbyten, som ägde rum mellan kung Oscar såsom prins och Ericsson, sedan den förre å ett sammanträde i Militärsällskapet kritiserat monitorns lämplighet. Ericsson vederlade i förolämpad ton de kungliga anmärkningarna, varvid fursten fann sig sårad i sin värdighet. Jag anser att just under pågående valagitationer kungen skulle hava gjort klokare i att

glömma personlig motvilja och hedra den store medborgarens stoft med sin närvaro. Han bjuder dock Baltimores officerare till middag nästa onsdag å Drottningholm.

G. Palm. Pietro. Café della Belle Arti. Rom 1843.

I går hade vi besök av den till Samoa nyligen designerade överdomaren Cedercrantz. Makterna hava nämligen åt kung Oscar uppdragit utnämningen av en sådan. C. är omkr. 30 år gammal och har ett hyggligt utseende. Han skämtade under middagen över sin nya värdighet och den medlande roll han kommer att utöva mellan öarnas bägge konungar och deras halvvilda undersåtar. Hans uppdrag räcker under 3 års tid, och han äger att medtaga en sheriff och en sekreterare.

Kommittén för de beslutade riksdags- och riksbankshusens uppförande på Helgeandsholmen hade, sedan intet av tävlingsförslagen blivit antaget, uppdragit åt en av sina medlemmar, överintendenten Zettervall, att uppgöra ett nytt förslag härtill. Ett elegant litograferat album med plan- och perspektivritningar har utkommit såsom resultat av den sistnämndes arbete. Trots pressens häftiga kritik av dessa ritningar, anser jag för min del, att arkitekten på ett lyckligt sätt löst det svåra problemet att inrymma dessa bägge, till så olika ändamål avsedda byggnader å den relativt trånga tomten. Kommittén har tillkallat etatsrådet Meldahl från Köpenhamn och underställt Zettervalls förslag dennes kritik. De anmärkningar M. gjort inskränka sig till detaljfrågor, och Zettervall är, fast motvilligt, sysselsatt med att omarbeta sitt verk. Som emellertid alla obehöriga anse sig kapabla att bedöma arkitektur, komma säkert många protester att avgivas, innan byggnaderna bliva uppförda.

27 september. Den 25 begrovs gubben Palm, vid sin död 81 år gammal. Han målade ända till slutet, därvid begagnande sina mångåriga italienska landskapsetyder. Penseln hade blivit något styv och färgen disharmonisk. Däremot var han en säker tecknare. Han efterlämnar en dotter, som med talang målar sjöstycken i akvarell. Ehuru stendöv, försummade han aldrig Akademiens sammankomster och andra artistiska samkväm. Under en godmodig yta var gubben Palm ganska elak i sina omdömen om andras arbeten.

Min salig svärmors våning bebos nu av doktor Carl Malmsten, son till vår gamle läkare och gift med Cadiers dotter. Denne unge man begick av ärelystnad ett svårt misstag, i det han, i ändamål att skaffa sig en professorsplats vid Karolinska institutet, medelst en bulvan (Böttiger) skänkte 100,000 kr. till nämnda institut för upprättandet av en professur, avsedd åt sig. Karolinska institutet tog emot gåvan, men utnämnde en annan till platsen.

Arkitekten Lilljekvist, som hyrt mina två ateljéer 4 tr.

upp, har genom införlivande med dem av själva trappan bildat en liten våning, som han medelst smakfulla plafonder och skulpterade panelningar fullkomligt omskapat. Denne konstnär har av Föreningen för Gripsholms slotts restaurering blivit anförtrodd uppgörandet av fullständiga planer för ändamålet. Kungen besökte nyligen detta slott och lovade intressera sig för föreningen. Att börja med vill man ordna det inre och söka uppsätta porträttsamlingen enligt ett mera kronologiskt system samt giva var och en av de salar, där porträtten hänga, en med epoken överensstämmande stil. Vad det yttre beträffar, skall detsamma återställas uti dess ursprungliga skick, och de smaklösa tillbyggnader, som tillkommit på senare åren, korrigeras. Det är d:r Upmark, som tagit initiativet till detta patriotiska förslag, och det är att hoppas, att riksdagen beviljar nödiga medel till dess förverkligande. Porträtten, som jag för 20 år sedan katalogiserade i en av mig utgiven fransysk upplaga, föreställa till större delen medlemmar av svenska kungafamiljer och deras anhöriga samt utmärkta svenska personer. En fjärdedel därav kunde saklöst utgallras såsom i såväl konstnärligt som historiskt hänseende värdelös. Fredrik I är representerad genom ett tjugutal bilder. Westfaliska fredens kongressmedlemmar äro karikatyrmässiga kopior, målade efter gravyrer, medan en samling kungl. favorithästar och -hundar i naturlig storlek upptaga stor väggyta etc. Hittills hava pengar saknats till såväl dessa deplaceringsarbeten som till erforderliga tavelrestaurationer. Därjämte hava anordningarna mot eldfara varit bristfälliga.

6 oktober. Vi hade besök av friherrinnan Palin, och som vanligt tömde hon sitt nyhetsförråd. Hon berättade, att Adam Lewenhaupts son Claes var på väg till New York för att där gifta sig med en ung och rik amerikanska, vilkens bekantskap han gjort under en föregående resa över Atlanten. Hennes far, en selfmade man och ägare av tenngruvor, har i somras själv rest hit för att undersöka terrängen; han är en yankee, som fann familjen Lewenhaupt i sin smak. Dock ville han ej ännu köpa något gods

åt de unga. Den blivande mågen förde honom till Sparreholm, som ägaren Fredr. Bonde önskar sälja, men amerikanarens praktiska öga märkte snart, att byggningarna voro i så delabrerat skick, att deras iståndsättande skulle kosta 200,000 kr.

Oscar Dickson, Themptander och Bennich ha väckt åtal mot Motalatidningen med anledning av en artikel i detta protektionistiska organ, som beskyller dessa frihandlare att ha tagit mutor av Cobdenklubben i England för att befordra detta lands intressen. En annan stämning är inlämnad av Figaros redaktör Jörgen Lundström mot utgivaren av Budkaflen, Bruzelius, som i Centralpoststationens förstuga med en käpp anfallit L. Dessa två rivaler anslå sedan ett års tid minst hälften av sina respektive söndagstidningars spaltutrymmen till att på varandra utösa det grövsta ovett, detta till föga uppbyggelse för läsaren. Denne Jörgen debuterade i tullverket, men avskedades därifrån, och därav härleder sig det hat, han i varje nummer av sin tidning utöser mot Bennich och Themptander. Jörgen är ofta bitande kvick och alltid oförskämd i sina omdömen. Vanligen framhåller han sin egen person såsom typen av elegans, snille och skönhet, och denna specialitet av hans kåserier roar mig mest. Hans utseende och fasoner påminna om en gascognares eller en sämre Don Quijote. Själv anser han sig likna en fin diplomat.

Ett par konstauktioner pågå, av vilka i synnerhet den ena är av intresse, såsom erbjudande en rik samling svenska föremål, som tillhört biblioteksamanuensen Eichhorn. Utan förmögenhet, med en mager lön och en familj att underhålla, har denne energiske man under några och tjugu års tid lyckats samla ihop dyrbara historiska porträtt, gravyrer, autografer m. m., som nu gå under klubban. Under hela sin livstid var mannen ständigt harcelerad av kreditorer; huru han vigilerade, omsatte sina lån och åter kunde uppträda såsom köpare vid nästa auktion, är ofattligt. E. var grovt byggd och hade ett motbjudande yttre. Han ansågs såsom en auktoritet angående identifierandet av osäkra gamla porträtt och beträffande andra svenska

kulturföremål. Hans samlingar anses komma att inbringa arvingarna omkr. 75,000 kr.

Den andra konstförsäljningen äger rum efter guldsmeden Féron. Denne samlade såväl tavlor som konstindustriföremål. Olyckligtvis hade han därjämte spekulationsvurm och köpte tomter i otid. Vid auktionen betaltes för en tavla av Gerard Hoet »Belsassars gästabud» 3,000 kr., ett hamnmotiv av J. Beerstraten 2,100 kr., en liten Teniers d. y. gick för 1,480 kr. o. s. v. För Nationalmuseum ropades å ett landskap av Boucher, som förut tillhört änkedrottning Désirée och vartill anslagits 750 kr., men tavlan gick till 1,100 kr. Inkomsten av auktionen uppgår till omkr. 50,000 kr.

Porträttmålaren Perseus är död. Han var en god lärare och en glad själ. En tid tjänstgjorde han hos de kungliga såsom hovintendent, för vilken plats hans brist på uppfostran och belevenhet gjorde honom mindre lämplig; och den tid, som härigenom utan tillräcklig vedergällning togs från paletten, tillät honom ej heller att behålla denna plats. Han förblev dock hovmålare, ty alla porträtt av Oscar II, som under senare åren blivit målade, äro av Perseus. Utförandet är fabriksmässigt men likheten odisputabel. Denne konstnär var skåning och bondson, började som lärling hos en ämbetsmålare, kom så till Akademien under Boklunds ledning, erhöll statens stipendium och blev i München Pilotys elev. Återkommen till Sverige, övergav han all tanke på såväl historie- som genremåleriet och ägnade sin tid åt porträtt såsom mera brödgivande. Han tillhörde opponentklicken, sedan han förgäves hoppats bli akademiledamot.

11 oktober. De till staten för inköp utbjudna arbeten av levande svenska konstnärer äro nu exponerade, innan de om åtta dagar skola av inköpsnämnden behandlas.

Statyerna lämna mig kall; Åkerman och Brambeck sakna originalitet; Eriksson har skickat en smakfull bronsvas. De tavlor, som jag föredrar, äro: En utsikt av Dannemora gruvor, målad av Jungstedt i den friska, något silveraktiga ton, som utmärkte den förra tavla, museum köpte av sam-

me artist, vidare en stor pastell av Nyberg, föreställande två unga flickor i halv naturlig storlek och i ljussken, vilka lekfullt strida om ett brev, under det att modern sitter leende vid sitt arbete. Denna scen är fullt naturlig, graciös och livlig. I 3:e rummet sätter jag en ladugårdsinteriör av Björck, med väl starka solreflexer men för övrigt av en frisk kolorit; kon i förgrunden kunde varit mera studerad. I övrigt märkas en jägare i ett landskap, pastell av Wallander, imitation av Bastien-Lepage, en aftonrodnad av Ekström, dennes vyer från Öland, tunga i koloriten, etc.

Överbibliotekarien Klemmings avsked är beviljat och greve Carl Snoilsky utnämnd till hans efterträdare. Pressen har sysselsatt sig mycket med detta ombyte och till platsen förordat H. Wieselgren eller Tegnér, men Klemming och kungen höllo ihärdigt på Snoilsky, och ecklesiastikministern Wennerberg måste slutligen, ehuru motvilligt, kontrasignera utnämningen. Snoilsky har, sedan han hastigt brutit sin diplomatiska karriär, under flera år vistats utrikes. Hans förra fru har under tiden avlidit och känslorna hos hennes släkt något lugnat sig. Han kan således åter uppträda med sin fru under armen i sitt kära Stockholm, där hans verser gjort honom populär. Han är en känd bibliofil och således ej olämplig å Kungl. Biblioteket. Den, som var Klemmings närmaste man, Wieselgren, saknar, trots sina meriter i övrigt, hållning och värdighet. Som han i politiken tillhör det radikala partiet, hade han av dess press uppställts som kandidat.

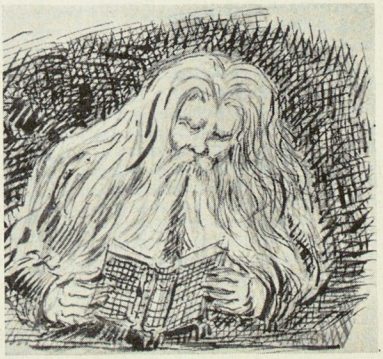

G. E. Klemming.

12 oktober. På middag i går hos Georges med M:me Palin. Denna dam är ett eko av utrikesdepartementet och

beundrar alltid den excellens, som innehar platsen, han må heta Hochschild, Åkerhielm eller Lewenhaupt. Hon berättade, att den senare beklagade sig över den rekrytering inom departementet, hans företrädare lättsinnigt gjort; vid utnämnandet till chefsposter saknade man nu därtill skickliga kandidater. Flera sådana poster äro eller bliva snart lediga. Meningen hade varit att sända nuvarande generalkonsuln i Helsingfors greve Björnstjerna till Madrid, där norrmannen Huitfeldt är chargé d'affaires och söker att åstadkomma bättre villkor för L. O. Smiths spritaffär. Denne Smith har med pressens hjälp gjort B. omöjlig, och H. torde få stanna i Madrid såsom minister. Man tror dock ej här, att han skall lyckas, men tröstar sig med att han är norrman. Stenbock, som från Lissabon skulle förflyttas till Wien, kommer ej dit; hans fru, dotter till baron Reuter och judinna, anses olämplig där. Gustaf Lewenhaupt, nu legationsråd i Paris, blir i stället minister i Wien. Se där M:me Palins nyheter för dagen, utom allt smått societetsskvaller, varmed hon underhöll oss.

19 oktober. Inköpsnämnden var i går samlad för att till konstens uppmuntran använda de fattiga 7,200 kr., som i år voro disponibla för att bland 21 konstverk med ett sammanlagt saluvärde av 70,000 kr. välja de yppersta att införlivas med Nationalmusei samlingar. Bland jurymän utom själva nämnden voro prins Eugen, baron G. af Ugglas, Viktor Rydberg, professor Kronberg och överstelöjtnant Arsenius. Efter minst 60 voteringar föreslogos till inköp: Nybergs pastell »Nyfikenhet», Erikssons bronsvas »Tjusning» och Ekströms »Aftonstämning vid Öland», som är en god etyd av ljuseffekter. Bästa tavlan »Dannemora gruva» av Jungstedt, som betingade ett pris av 2,000 kr., kunde av brist på medel ej förvärvas. Ehuru underlägsen blev Björcks »Interiör av ett kostall», även den ett förtjänstfullt och soligt arbete, inköpt. Övriga erbjudna konstverk fingo blott några enstaka röster, somliga inga röster alls. Denna samling erbjöd specimen på alla olika uppfattningar av naturen och dess färgspel. Österlind framställde en grupp barn från Dalarna, stående vid en

grind och för övrigt naivt målade men detacherande sig mot en vägg av så intensiv röd färg, att luftperspektiv helt och hållet saknas i tavlan; barnen se ut som fastklistrade vid väggen. Marken, grågrön till färgen och överkorsad av grindens slagskuggor, som likna en spindelväv, bryter bjärt mot det röda i tavlan. Man tror sig stå framför en japansk målning.

Prins Eugen, vars håg ligger åt impressionismen, ansåg ett av Thegerström målat landskap i aftonbelysning — röd himmel, svart mellanplan och klotrund buske i förgrunden — såsom det bästa arbetet i samlingen.

G. af Ugglas. *Prins Eugen.*

Knappt hade nämnden slutat voteringen, förrän kungens ankomst avbröt sammanträdet. Han gjorde sin rund kring såväl jurymännen som de exponerade konstverken och yttrade sitt bifall eller klander genom grimaser eller stora gester. Hans sätt kontrasterar mot det lugna och intagande hos sonen Eugen. Kungen talade med hänförelse om de gamla gobelängtapeter, han med Kronbergs hjälp låter insätta å samma väggar, där de förr i världen suttit, samt om de plafondmålningar samme artist utfört till Kungl. slottets uppgång.

Sedan kungen avlägsnat sig, avslutade jag sammankomsten med att föreslå, det nämnden uti dagens protokoll ville till Kungl. Maj:t uttala önskvärdheten av det årliga

inköpsanslagets höjande, en åtgärd vars lämplighet dagens magra inköp utvisade. Prins Eugen önskade denna viktiga angelägenhets uppskjutande till en särskild sammankomst. Jag erbjöd mig därför att samla nämnden någon afton hemma hos mig, vilket antogs. En dylik skrivelse

Adam och Augusta Lewenhaupt den 3 juli 1852.
»Denna vue är den vackraste på sjön.»

avfattades redan för ett par år sedan men utan påföljd. Regeringen, som känner böndernas liknöjdhet för skön konst, vill troligen ej utsätta sig för ett avslag, så mycket mindre som riksdagen i fjol beviljat medel till Akademien för de fria konsternas ombyggnad.

I dessa dagar har man börjat nedrivningen av de vanprydande byggnaderna i hörnet av Hamn- och Nybro-

gatorna i ändamål att öppna den blivande Birger Jarls aveny, som till en början skall sträcka sig till Stureplan. Dessa eländiga hus, som för 20 år sedan köptes av guldsmeden Hammer för 170,000 kr., måste nu av staden exproprieras för 750,000.

21 oktober. På soaré i går hos friherrinnan Palin, som hos sig samlat grevinnan Augusta Plessens släktingar och vänner för att fira dennas besök i Sverige. Dessutom råkade jag där både stats- och utrikesministrarna, baron

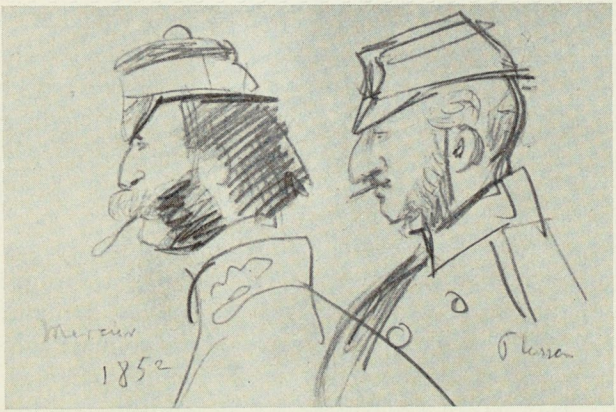

Franske ministern Mercier. v. Plessen 1852.

Pfusterschmidt, danske ministern Hegermann-Lindencrone m. fl. Dagen förut hade Lewenhauptarna haft familjemiddag i Berns salong samt sedan visat sig uti en med deras matsal förenad balkong, vettande åt stora musiksalen. Uppträdandet där av dessa syskon, alla vithåriga med frisk ansiktsfärg och i högtidsdräkt, tyckes ha väckt ett visst uppseende.

Grevinnan Plessen, som samtidigt med mig tillhörde Carl XV:s hov såsom hovfröken, gifte sig med d. v. danske ministern härstädes greve Scheel Plessen, en äldre vivör med stor förmögenhet, vilken efter några år blev blind och bosatte sig på sina gods i Holstein. Vid hans död lämnade han 4 barn, 2 gossar och 2 flickor. Äldste sonen Magnus

råkade som student att drunkna under en segeltur, varigenom brodern Otto ärvde fideikommisset. Denne blev officer vid preussiska Gardes du corps, levde där så högt och tappade på spel så stora summor, att han måste lämna tjänsten. Skickad till tropiska klimat för att återvinna en förstörd hälsa, dog han på resan. Äldsta systern, gift med en kusin Plessen, har nu fideikommisset, den yngsta, som gifte sig med en preussisk officer, greve von Schwerin, blev av denne så brutalt behandlad, att hon måste söka skilsmässa. Han är nu omgift, och den första hustrun lever tillsammans med sin mor, som bebor egen villa nära Kiel. Grevinnan Schwerin (i Tyskland behåller en frånskild hustru mannens namn) är nu 24 år gammal och ganska behaglig. Damerna åtföljas av en ung baron Plessen, mycket rik men försedd med en lätt puckel; han säges här söka vinna fröken v. Eckermanns hjärta. Denna är systerdotter till grevinnan Plessen.

Skämttidningarna roa allmänheten på ministrarnas bekostnad. Statsministern Å., säger en söndagstidning, hade tråkigt, ingen anmälde sig för att intervjua honom, fast till och med Bismarck, som har avsked, intervjuas; och detta fann Å. hårt. Om jag, tänkte han, skulle intervjua mig själv. Sagt och gjort, han ställer sig framför spegeln, frågar och svarar. Bland annat inhämtas H. excellens' tanke om bomullskrutet Det har åtminstone ej krigsministern P. funnit upp etc. En annan tidning illustreras med Wennerberg, klädd som barnpiga och införande i munnen på ett barn en långkatekes, under det att en grupp av andra barn förskräckt rusar bort. Frågan om antagandet av en ny, mera tidsenlig katekes har nyligen fallit i konseljen på ecklesiastikministerns föredragning. Jag har ej lyckats se själva karikatyren men föreställer mig den så här.

Fru Bååth-Holmberg har nu börjat utgiva sin bok över Carl XV. Hon har skickat mig 1:a häftet därav, försett med några porträtt, varibland mitt eget. Att döma av denna början och de rika källor, hon uppgiver sig hava lyckats få till sitt förfogande, synes detta arbete böra bli värdefullt och intressant. Troligen har Gyllenram, som

av den döende monarken fick i uppdrag att revidera hans papper och förstöra dem, som kunde bliva kompromitterande, behållit för egen räkning de dagboksanteckningar, som där funnos, och sedan meddelat dem åt författarinnan, vilken av tacksamhet härför i sitt opus ständigt framhåller Gyllenrams egenskaper och den viktiga roll, han spelat vid Carl XV:s sida under de sista åren av monarkens lev-

G. Wennerberg.

nad. Sanningen är, att G. var av denne behandlad som en Benjamin, vilken å sin sida var djupt fästad vid Carl XV. Men någon annan roll än den av en förtrogen uti galanteriaffärer var G. ej förbehållen. Professor Boklunds änka har även lämnat material till boken.

Överstelöjtnant Arsenius åt middag hos oss i dag. Han bor i Uppsala men är här för att hos hypnotisören Wetterstrand söka bot för en envis reumatism i handlederna. Ehuru med honom anställda insövningsförsök misslyckats, känner han sig redan bättre. I doktor W:s salong sitta dagligen ett trettiotal patienter och sova.

26 oktober. Efter gårdagens akademisammankomst, där professor Dahl redogjorde för sin resa till olika huvudstäder i Europa i ändamål att studera konstakademibyggnaders konstruktion och därigenom förbereda uppförandet av vår egen, begav sig en del ledamöter, cirka 15 st., med prins Eugen i täten till Berns salong, där supé intogs i ett till läktaren gränsande rum. Bland dessa befunno sig Wahlberg, Rosen, Börjeson, Cederström, Lundberg, Jungstedt, Lindberg och Björck. Stämningen var angenäm, glada historier berättades vid kaffebordet, Kronberg och Jungstedt sjöngo Gluntar, och konstfrågor diskuterades. Vi skildes ej åt förrän kl. 1. Jag samtalade länge med Jungstedt och Lundberg, bägge allvarliga konstnärer. Den förre är entusiast för sin specialitet, stenbrott, ämnet för hans till staten nyligen hembjudna talangfulla tavla; nästa gång vill han måla en interiör från Dannemora gruva, vilken han beskriver med hänförelse. Lundberg önskar få sin av staten beställda bronsgrupp »Fosterbröderna» uppsatt i Nationalmusei park och i grannskapet av Molins »Bältespännarne» eller ock i en av nischerna i museifasaden. Jag lovade min medverkan därtill. Det vore önskligt, om parkanläggningarna inom staden småningom prydes med statyer, vartill kunde användas medel av det dryga anslag, stadsfullmäktige årligen lämnar till stadens parker.

Kungen har i adligt stånd upphöjt förre talmannen i 2:a kammaren Olof Wijk. Sedan Oscar Dicksons och Palanders nobilisering har ingen rekryt blivit till Riddarhuset värvad.

28 oktober. Tidningar av alla partier klandra adelsutnämningen. Sant är, att då ridderskapet såsom stånd förlorat all politisk betydelse, en upphöjelse till medlem därav ej förlänar någon fördel. Utomlands kan, i det fall att någon titel därmed är förenad, adelskapet medföra en viss prestige, t. ex. underlätta ett rikt giftermål etc. Oscar Dickson kunde såsom baron vinna inträde vid engelska hovet; det var på prinsens av Wales begäran som kung Oscar förlänade adelsmannen Dickson den av honom eftersträvade friherretiteln.

29 *oktober.* Musei inköpsnämnd hade hos mig sin extra sammankomst, därvid debatterades om den summa, som av K. Maj:t borde begäras till ökande av det årliga anslaget för inköp av inhemska konstnärers arbeten: majoriteten stannade vid 15,000 kr. Efter sammanträdet intogs supé. Kaffe och likörer serverades sedan på runda bordet i salen, omkring vilket vi sutto ett par timmar diskuterande. Bland frågor som behandlades var den om Helgeandsholmens bebyggande. Prins Eugen, Ugglas och Nordenfalk ogillade Zettervalls plan att där förlägga sitt komplex, både riksdagshuset och banken. Jag visade prinsen mitt album från år 1848, där hans fars och farfars bilder ofta förekomma, vilket tycktes intressera honom. Vi skildes åt kl. 12 midnatt.

På f. m. hade jag besökt Zorns utställning av sommarens alster från hans pensel. Omkring 20 käckt utförda etyder, såväl porträtt som interiörer och landskap, allt i oljefärg. Ännu har han icke häruti uppnått den förvånande tekniska färdighet, som utmärker hans akvareller. Porträtten äro, utom beträffande huvudet, alltför vårdslöst behandlade. En av interiörerna, scen från ett ölbryggeri, är rent av obegriplig. De s. k. friluftsmålarna, som anse sig förstå naturen bäst, borde komma ihåg, att om detaljerna vårdslösas över en viss gräns, blir deras framställning onaturlig.

Louis De Geer besökte mig i dag; jag fann honom åldrad, blicken och rösten äro slöa. Han anser, att f. d. redaktören av Stockholms Dagblad Walldén bäst skulle passa såsom talman i 2:a kammaren. Troligen vänder kungen sig till landshövding Hederstierna, en erfaren och liberal riksdagsman, tillika frihandlare.

12 *november.* Grosshandlare Scharp, som nyligen avlidit, har till Nationalmuseum genom testamente skänkt 100,000 kr. att användas i främsta rummet till väggmålningar i dess trapphus och i andra rummet till inköp av tavlor.

Den monumentala målningen har fått en målsman i konungen själv, som av Kronberg beställt en plafond för dekorering av stora trappuppgången i västra slottsflygeln. Allegorien blir en apoteos över de välgärningar, som be-

teckna monarkens regering. Huvudfigurerna komma att föreställa »Freden och Klokheten» med kung Oscars krönta namnchiffer däröver, andra figurer skola beteckna konst, musik, poesi, industri och åkerbruk, vilka beskyddas under hans regeringstid. Man kan tycka, att det hade varit blygsammare, om han föredragit att inför eftervärlden förhärliga sin farfars eller fars förtjänster. Arbetet kommer att kosta 40,000 kr. Målningen, utförd å preparerad duk, kommer sedan att fästas i taket.

Wahlberg, som vistas här för en tid, är sysselsatt med ett större landskap från Antibes vid Rivieran.

Prins Eugen gör sig populär bland de yngre konstnärerna, med vilka han far till Lidingöbro eller Stallmästargården för att spela käglor. Häromdagen hade han bjudit G. von Rosen, Kronberg, Cederström och Wahlberg till middag, i vilken kungen även var med och visade sig ytterst glad och vänlig.

21 november. Jag var i går på middag hos prins Eugen, som dessutom bjudit Nordenfalk, Upmark och Malmström, ävensom Wennerberg, Viktor Rydberg och Sander. Middagen var sålunda artistisk-litterär. Kungen och hans uppvaktning inställde sig även. H. Maj:t var vid ett förträffligt lynne och rekapitulerade åtskilliga för oss två gemensamma ungdomsminnen både härifrån och från Paris, vilka gåvo anledning till ett glatt och ogenerat samtal, som sedan rådde hela aftonen. Frågor om skön konst, poesi, pedagogi diskuterades med livligt intresse. Viktor Rydberg och Wennerberg beklagade litteraturens tilltagande realism och förfall. Kungen yttrade sig instämmande; han gav sin avlidne broder prins Gustaf hedern av att hava invigt honom i poesiens och musikens trollvärld. Han berättade drag ur sin barndom, huruledes informatorn Aubert gav dem en spartansk uppfostran med stryk och jesuitisk uppfattning rörande ordet »sanning».

Med anledning av ett citat ur fru Holmbergs nyss utgivna bok om Carl XV vädjade kungen till mig, om icke, i motsats till vad denna säger, hans bror Carl och han voro de av bröderna, som höllo mest ihop och sympatiserade

bäst. Jag svarade, att mitt umgänge med prinsarna började först, sedan dessa redan trampat ut barnskorna, varför jag sålunda ej kunde bedöma förhållandet.

Kung Oscar yttrade sig med förkärlek om sin yngste son, prins Eugen. »Ehuru han och jag», sade han, »äro av motsatt smak rörande tavlor, trivs jag med pojken. Kanhända är det därför, att jag är sjöman och han artist, dessa banor äro lika storartade, de hava ingen horisont.»

Sander. Wennerberg. Konung Oscar. V. Rydberg.

Slutligen hade herrar akademici en lingvistisk förhandling. Sällskapet skildes åt nära elva. Kungen, ehuru som vanligt väl mycket framhållande sin egen person, var till sin fördel och visade sin sällsynta begåvning. Prins Eugen var en älsklig värd och höll sig tyst.

23 november. Artistiskt samkväm i går hos Gustaf Cederström; man var bjuden på sexa efter kl. 7, men sällskapet skildes icke åt förrän efter 2 på natten. Jag råkade där de flesta konstnärer, dessutom prins Eugen, Wennerberg och general Bror Cederström. Efter supén satte man sig kring ett stort bord i ateljen för att dricka kaffe och annat gott. Andrén sjöng med en vacker och kraftig röst ur Bell-

man, dock utan att i sitt föredrag inlägga någon humor. Lindberg var lyckligare i det fallet; hans burleska prestationer äro förträffliga, t. ex. »En defilering på Ladugårdsgärde», »En ångbåtsfärd», »Ett riksdagsmannaval på landet»; man kan kikna av skratt. Jungstedt imiterade fram-

Bjudning hos G. Cederström d. 22 nov. 1890.
B. Cederström. Kronberg. G. Cederström. von Rosen.

för spegeln ett fruntimmer vid sin toalett och som arrangerar sitt hår etc. Festen var angenäm, räckte dock för länge.

27 november. Hammerska konstsamlingarna, upptagande 1,100 lådor, hava inskeppats till Amsterdam för vidare befordran till Köln. Samlingen lär vara försäkrad för $2^1/_2$ millioner kr. Det är i flera avseenden beklagligt, att dessa

föremål, till största delen samlade i Sverige, skola exporteras. Å andra sidan äro de dyrbaraste numren bland möbler, silver- och keramikföremål under 30-åriga kriget erövrade i Tyskland, där de väl ha sin rätta plats.

Ett konsortium av konstnärer har hyrt Konstföreningens gamla lokal och tänker där anordna exposition för egen räkning. Prins Eugen och Richard Bergh äro med, vilket antyder opponenternas avsikt att fortfarande exponera sina arbeten särskilt.

Kungen har låtit Kronberg åter sammanföra gobelängvävnader, som tillhört en stor komposition av Boucher, föreställande Psyches kärlekshistoria. De felande bitarna äro av Kronberg målade, och de dyrbara vävnaderna skola åter insättas i de rum å Kungl. slottet, där de ursprungligen hava suttit. Det är glädjande, att kungen på äldre dagar fått smak för skön konst. Otvivelaktigt har den nuvarande hovintendenten Böttiger bidragit därtill.

Från Svea hovrätt har deponerats i Livrustkammaren åtskilliga föremål, som begagnats vid Gustav III:s mord eller varit avsedda härför, nämligen ett par pistoler, varav den ena begagnats vid mordet, en stor kökskniv och de filar, varmed den slipats. Denna kniv är nära spetsen försedd med djupa hak i ändamål att göra såret mera dödligt, ifall kniven blivit begagnad. Dessa hemska redskap skola ej exponeras för allmänheten utan förvaras i en låda.

Till museinämndens yttrande har K. M. överlämnat förslag till mellan Bukowski och Riksarkivet planerat utbyte av gamla dokument. B. erbjuder några i Riksarkivet ej förefintliga, dyrbara handlingar mot en flera meter lång, smal rulle, föreställande en begravning eller ett biläger vid polska hovet under Johan Casimirs regering. De många små figurer, som deltaga i processionen, äro sorgfälligt målade i miniatyr på pergament, och ehuru utan egentligt konstvärde äro de såsom kostymstudier mycket intressanta, varför vi avstyrkte bytet. Bukowskis avsikt hade varit att skänka rullen till museet i Krakau.

13 december. Vi hade hos oss i förrgår tre äldre damer, som alla under olika perioder varit älskade eller åtminstone

hyllade av Carl XV, nämligen änkorna Sigrid Cederström, Stani Eketrä och Aurore Palin. Den förstnämnda var såsom hovfröken hos drottning Joséphine den dåvarande adertonårige kronprinsens första kärlek och den som inspirerade hans första verser. Drottningen (enligt sonens tro), därtill rådd av sin biktfader Studach, fann försiktigheten bjuda att i tid avbryta denna kärlekssaga, och den blåögda Sigrid kördes bort från hovet, i trots av den förälskade prinsens protester och sorg. Detta blev av honom aldrig förlåtet. Sigrid Sparre gifte sig några år efteråt med en hedersman, sjöofficeren baron Thure Cederström, förut kavaljer hos de yngre prinsarna. De andra två damerna ha varit föremål för den kunglige dansörens eldiga känslor, och alla tre ha bibehållit honom i kärt minne. Också rörde sig samtalet här mest omkring den bortgångne.

Den av fru Holmberg nu utgivna boken över Carl XV, ämnad att förhärliga hans minne, ger anledning till mycken kritik. Man finner däri föga nytt men ett tröttsamt återupprepande av bevis på den folkkäre monarkens goda hjärta och ridderlighet. Som spekulation blir boken säkert givande. De ifrågavarande damerna undrade, varifrån författarinnan erhållit sina uppgifter, t. ex. hans dagboksanteckningar. Man gissar på kungens förre bibliotekarie Emil v. Qvanten, på Gyllenram, fruarna Boklund och Hwasser. Fru Eketrä nämnde om en livlig korrespondens, som förts mellan dåvarande majoren Erik af Klint och greve Henning Hamilton om dagliga händelser vid hovet. Det enda säkra är, att fru Boklund lämnat alla de mer eller mindre intressanta upplysningar, hon behållit i minnet sedan hennes man var hovintendent hos Carl XV.

15 *december*. Diplomatiska corpsen har i dessa dagar varit mycket agiterad, synnerligen dess damer. Drottningen fordrar nämligen, att dessa i likhet med de svenska skola vid hovkurerna bära hovärmar. Detta bruk, som förr var regeln, blev för några år sedan på föranstaltande av danske ministerns gemål, amerikanskan fru Bille, borttaget såsom ett motbjudande uttryck av servilism. Efter fru B:s avflyttning till London fann drottning Sophie för

gott att åter anbefalla hovärmar för diplomatiska corpsens damer. Den nye danske ministern här, Hegermann-Lindencrone, även han gift med en amerikanska, ansåg sig manad att i denna viktiga angelägenhet hos sitt hov anhålla om förhållningsorder. Svaret lydde, att hans fru ägde att rätta sig efter svenska drottningens önskan.

18 december. I går var jag på en artistisk middag hos kungen och drottningen; utom uppvaktningen cirka 20 personer, alla konstidkare eller konstälskare: Nordenfalk, Viktor Rydberg, Sander, G. v. Rosen, Börjeson, Wahlberg, Kronberg, Upmark, Böttiger m. fl.

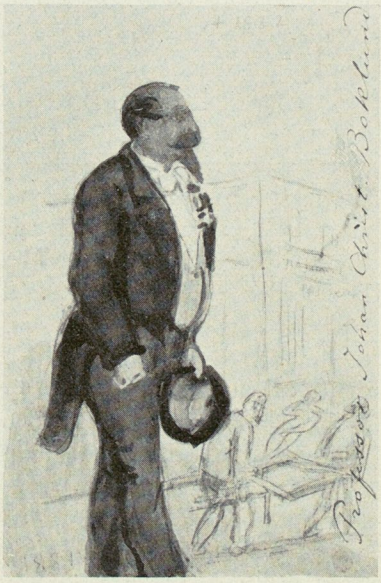

Professor J. Boklund.

Kungen lade an på att visa sig såsom konstbeskyddare och ledde under hela aftonen samtalet in på estetiska ämnen. Ehuru han började med att anspråkslöst säga, att han ej begrep måleriet, hindrade det honom ej att hålla föredrag däröver och att avgöra dagens omtvistade frågor angående konstens nuvarande ståndpunkt och nödiga reformer i undervisningen. Därtill påverkad av sin son Eugen, som ställt sig i opponenternas led, höll monarken vid rökningen ett föredrag, förordande hela förberedande elevklassens vid Akademien förflyttande till Tekniska skolan. Akademien skulle därifrån blott emottaga de elever, som visat utmärkta anlag för skön konst. Följden bleve, att Akademiens såväl lärarepersonal som lokaler skulle inskränkas och dess verksamhet uteslutande ägnas åt ett utvalt, mindre antal elever. Förslaget förordades varmt av Kron-

berg men motarbetades av Rosen, som förespådde Akademiens framtida undergång, ifall reformen antoges. Utan att själv ingå i bedömandet av förslagets större eller mindre lämplighet, tog jag mig friheten fästa kungens uppmärksamhet på inkonsekvensen av att, då endast ett år förflutit, sedan han själv gillat Akademiens förnyade stadgar, och han begärt och av riksdagen erhållit medel till en byggnad för Akademien, nu vilja väcka förslag om inskränkning av denna institutions verksamhet. Frågan, sade jag, synes mig för tidigt väckt. Majestätet hörde mig med uppmärksamhet, steg upp och tog mig med sig till angränsande rummet. »Du har rätt», sade han, »mitt yttrande kunde skada anslagsfrågan, jag skall avbryta diskussionen däröver.» Därefter ställde han till sällskapet följande fråga: Vad är Eder tanke om den nuvarande franska konsten? Viktor Rydberg tog den i försvar, de experimenter, som Frankrikes unga konstnärer gjorde sig skyldiga till, visade en berömvärd livaktighet, och konsten kunde härav ej lida skada till sitt väsende, som evigt hade till mål att tjusa och förbättra mänskligheten. Rosen däremot angrep fransmännens visade benägenhet att mer och mer nöja sig med färgvirtuositet med åsidosättande av all idealitet och poetiska motiv. Såsom protest häremot anförde jag, att hederspriset vid Salongen i Paris blivit av juryn enhälligt tillerkänt Puvis de Chavannes för hans poetiska väggmålning »Doux pays». Kungen, som dömer franska konsten efter de omogna friluftstavlor, som de i Paris studerande svenska målarna exponera här, finner densamma vedervärdig. Dessa tankeutbyten sysselsatte oss under flera timmar och voro ganska intressanta. Kungen hade förut i salongen strax efter kaffet hållit ett föredrag för samtliga damer och herrar framför en jättelik bronsvas, vars rika ornament ha en symbolisk betydelse, som han förklarade för sällskapet. Drottningen avhörde honom med beundrande blickar.

M:me Judic har nyss slutat en serie av tre teatersoaréer, som hon med sitt sällskap givit i Stockholm. Jag var på den mellersta och hörde »La corde sensible» och »Les charbonniers» samt därefter ett humoristiskt föredrag och några

chansonetter. Hennes styrka ligger synnerligast i vaudevillesång. Då man med beundran följer hennes spirituella mimik och tjusas av hennes förföriska mun, glömmer man hennes fyrtioåriga, feta och massiva kropp. Uti »Les charbonniers» var hon lyckligt sekunderad av komikern Didier, som utförde fredsdomarens roll.

20 december. Nationalmusei nämnd gjorde i går ett tacksamhetsbesök hos fru Scharp; jag framhöll vår belåtenhet med hennes hädangångne mans storartade donation till Nationalmuseum.

Samma dag voro ett 80-tal konstnärer samlade på Hôtel Continental för att diskutera frågan om en fusion mellan akademici och opponenter, som skulle förena sig i ett gemensamt samfund. Schismen tyckes sålunda vara slut. Prins Eugen var närvarande.

25 december. Nationalmuseum har för 3,500 kr. köpt en genretavla av danske artisten Vermehren, föreställande ett parti schack mellan en ung dam och en dansk officer. Ytterst acheverad, god teckning men sotig kolorit.

1891.

3 januari. Jag sysselsätter mig nu med att till svenska översätta skildringen av mina resor i Norge med kronprins Carl; det friskar upp mina glada ungdomsminnen. En del illustrationer ritar jag om. Beklagligtvis försvagas mina ögon på ett betänkligt sätt; det vänstra ögat är alldeles blint. Gubbkrämporna börja också infinna sig.

8 januari. En händelse har nyss timat, som givit näring åt radikalismens rättmätiga harm. En prästman, hovpredikant och tillika regementspastor, vilken haft skötseln av flera kassor om hand, har kommit på en balans av 36,000 kr., som han använt för egen räkning. Han borde ha fått försona sitt brott med fängelsestraff, men hans förmän, angelägna att undvika skandal, lyckades genom insamling täcka bristen, så att mannen går fri från ansvar. Kungen har själv pungat ut med 8,000 kr. Tidningarna, som i trots av vederbörandes försök att hemlighålla saken fått reda härpå, klandra skarpt detta nya prov på att små tjuvar straffas, medan de stora gå fria.

15 januari. I går öppnades i Konstföreningens lokal en mindre utställning, där 4 yngre artister gruppvis exponera sina sommararbeten, nämligen prins Eugen, Björck, Liljefors och Wallander. Detta sätt att exponera har den förtjänsten, att man härigenom lättare kan bedöma konstnärens ståndpunkt, än om man blott av honom ser ett enstaka konstverk. Prins Eugens studier bevisa goda anlag, perspektivet är gott; en del, gjorda under sommarnätter, äro otydliga. Björcks porträtt äro något rått be-

handlade, utom det av Wennerberg, sittande i naturlig kroppsstorlek, vilket däremot är matt och livlöst; det detacherar sig mot ett lingonfärgat draperi av motbjudande effekt. Liljefors, som vanligen placerar sina rävar och fåglar så, att man med stor möda upptäcker dem uti hans övervuxna landskap, visar nu några djurgrupper, som avteckna sig mot snö och frisk vinterluft. Wallander är en talangfull pastellmålare men behandlar helst vulgära typer, som närma sig till karikatyren. Hans landskap äro av en ädlare genre och tilltala mig mer än hans tiggargubbar och mjöliga kortspelare.

20 *januari.* Riksdagen har börjat. I 2:a kammaren är landshövding Ryding talman. Landshövding Hederstierna troddes ämnad till nämnda befattning; troligen ansåg kungen honom för liberal, sedan han i sitt valmanifest förklarat sig vän av utsträckt rösträtt.

31 *januari.* Nationalmusei nämnd var i dag sammankallad för att besiktiga skulptören Lundbergs bronsgrupp »Fosterbröderna», beställd för musei räkning för 9,000 kr. Arbetet gillades i allo och ter sig ännu fördelaktigare i brons än i gips. På mitt förslag beslöt nämnden anhålla hos K. Maj:t, att gruppen måtte få uppställas i fria luften. Såsom passande platser nämndes Museiparken, Kungsträdgården och Humlegården. Prins Eugen röstade för Kungsträdgården, där publiken har mer tillfälle att se konstverket.

5 *februari.* I går var jag med några av Arsenii vänner på hans inbjudan i Uppsala för att fira hans 73:e födelsedag. Bror Cederström, Nils Fock, Fr. Gyllenkrook och jag anlände dit kl. 10 f. m. och besågo den nyrestaurerade domkyrkan, vars inre ännu är under arbete, och universitetsbyggnaden, bägge fullt värdiga den gamla universitetsstaden. Universitetshuset ligger fritt och imponerar genom sina proportioner utan att likväl, efter vad det vill synas mig, i sin fasad hava karaktären av en åt vetenskapliga studier ägnad byggnad. Det inre är storartat, den s. k. aulan i elliptisk form är rymlig och smakfullt dekorerad, fakulteternas och övriga samlingssalar prydliga och bekvä-

ma. Man kunde anmärka, att arkitekten väl mycket slösat med utrymmet; nästan hela bottenvåningen användes till förstugor och korridorer.

N. Fock och jag besökte gamle Jonas Alströmer och hans syster Anna Greta Tham. Vi kommo olägligt mitt under deras middagsmåltid, som de i trots av våra protester avbröto för vår skull. Utom gamle Jonas och hans syster

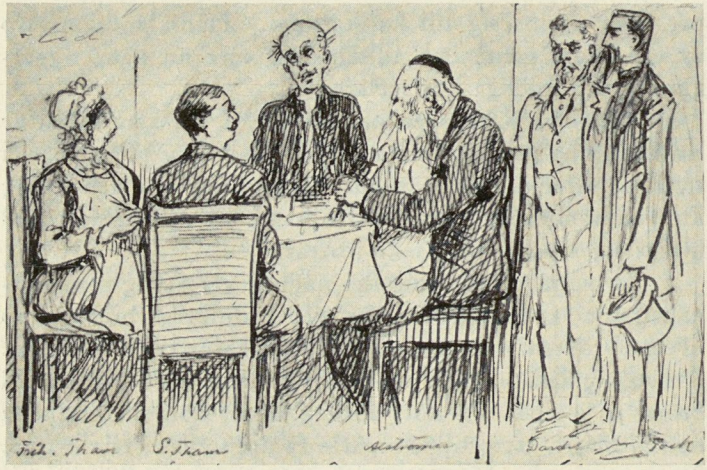

A. G. Tham. P. Tham J. Alströmer. Dardel. Fock.

sutto där dottersonen, unge Tham, och en underlig, skelettliknande, lång kandidat, troligen en frimiddagsätare, för vilken detta avbrott kändes påkostande.

Festmiddagen hos Arsenius var ganska gemytlig. Några Uppsalavänner voro närvarande, landshövdingen greve Hamilton, räntmästaren baron Gyllenhaal, överstelöjtnant Lagerheim, ryttmästare Lilliestråhle samt yngste sonen i huset, underlöjtnant vid Jämtlands hästjägare. Den sistnämnde tillbringar sin dag med att träna sin häst och måla studier efter denne; han har 100-tals skisser över det älskade djuret. På återfärden hem talade ej mina reskamrater om annat än hästar, ett ämne som jag redan förut under dagen måst sysselsätta mig tillräckligt med genom

bläddrandet i Arsenii album och portföljer. Rättvisan fordrar dock, att jag omtalar hans dyrbara samling av poeters och konstnärers autografer; en var av dem har sitt särskilda kartongblad, försett med fotografiporträtt och illustrerat med ett skaldestycke eller en teckning. Som målare av hästporträtt har John Arsenius en aktningsvärd talang. Han är en godmodig och älskvärd man.

5 *februari.* Man sysselsätter sig nu mycket med Finlands russifiering och rykten om ryska truppers förläggande nära svenska gränsen, detta senare såsom en följd av de livliga sympatier, som vår press dagligen uttrycker för Finlands sak. Det säges, att Reuterskjöld, vår minister i Petersburg, bemötts ohövligt av kejsaren. Med ett ord, ett spänt förhållande med vår östra granne tyckes vara rådande.

På Konstföreningen visas några avlidna konstnärers efterlämnade tavlor, nämligen sådana av G. Palm, P. Södermark, Hellqvist och Flodman. Flodmans klara, luftiga och med elegant pensel utförda landskap kontrastera på ett angenämt sätt mot Palms mycket utförda, blytunga och svartnade italienska utsikter, vilkas teckning och arkitektur man dock måste erkänna såsom mästerliga. Hellqvist representeras av två stora dukar, »Gustav II Adolfs likfärd» och »Sten Stures död», bägge konstnärligt målade men av en enformig grå ton. Södermarks porträtt utmärka sig genom likhet med originalen och ett ytterst noggrant återgivande av gulddragarearbeten och ordensdekorationer. De flesta ha redan mörknat. Som konstverk höra de till 2:a ordningen.

17 *februari.* Jag har haft besök av doktor Hazelius, skapare av och föreståndare för Nordiska museum. Han är en man av mindre växt, med mild och insinuant stämma och en högst ovanlig energi. Då han nu kom och bad mig intressera mig för hans museum, upprepade jag för honom min missbelåtenhet med att han lyckats fånga allmänhetens intresse för gamla allmogepersedlar och andra nationella föremål och därigenom hindrat mitt ungefär samtidigt väckta förslag om uppförandet av ett konstin-

dustrimuseum. Han sökte bevisa för mig, att en avdelning av hans blivande palats skulle anslås till gemak, innehållande praktpjäser av olika stilar etc., och slutade sitt långa föredrag med att anhålla om några teckningar av min hand. Vi genombläddrade tillsammans mina gamla album, varifrån vi uttogo sådana teckningar, som kunde tjäna till belysning av förgångna tider. Han fick t. ex. ett bondbröllop, roddarmadammer, en gästgivaregård i Halland, vyer av Läckö, Lidköping, Dalarö klockstapel, några artistporträtt o. s. v., inalles cirka 30 handteckningar och akvareller, vilka han helt belåten och försiktigt själv tog med sig under armen. Till gengäld sände han mig en litograferad plansch, föreställande Nordiska musei blivande byggnader enligt arkitekten Clasons förslag, ett storståtligt medeltidsslott med väldiga torn i en stil, liknande Gripsholm.

26 februari. Vi hade i går middag för familjen Höpken samt Rosen, Cederström, Upmark och Ossbahr. Wahlberg kom icke. Han lider av influensa, och jag fann honom nedslagen, då jag uppsökte honom. Sedan 10 månaders tid är han sysselsatt med samma tavla, en solig utsikt vid Antibes. Så snart han lyckats få den stämning, han sökt, börjar han åter fundera på någon ytterligare förbättring och skrapar bort frukten av flera veckors arbete för att ånyo söka på duken uttrycka vad han känner.

3 mars. Danske legationssekreteraren Castenskiolds fru och markisinnan Guell y Bourbon äro unga och vackra. Någon som promenerade bakom dem på Karl XIII:s torg uppfångade något av deras samtal. Markisinnan frågade sin vän, om hon hade märkt, huru en mötande herre hade betraktat dem. »Tiens», svarade madame C., »ce particulier n'a pas mauvais goût.» M:me C. är dotter till C:te de Moüy, fransk ambassadör i Rom. Hon negligeras av sin man, som jämt sitter vid spelbordet, och uppvaktas troget av tyske legationssekreteraren Gertner, som anses farlig för äkta mäns lugn. Amerikanske ministern Thomas har förbjudit sin hustru att låta föra sig av honom under skridskoåkning.

15 mars. I tisdags var jag på soaré hos utrikesministern, dit kungen kom efter pianospelerskan Carreños konsert för att få höra en annan pianist, M:me Stern från Dresden. Det var så mycket pratsamt folk i den salong, uti vilken jag stod, att jag knappt hörde någonting av spelet. Jag förnyade här bekantskap med M:me Hegermann-Lindencrone, som under sitt första äktenskap med M:r Multon tillhörde kejsarinnan Eugénies närmaste umgänge. Mannen blev ruinerad och sköt sig. I Washington gifte hon om sig med sin nuvarande man, som var dansk minister där.

20 mars. Auktionen på Otto Blomstedts efterlämnade samlingar förrättades den 19 dennes. För Nationalmuseum ropades in den enda tavlan av verkligt värde, en lutspelerska av Ferdinand Bol, för 3,002 kr. En vacker miniatyr av Sparrgren, föreställande Benjamin Franklin, som vi även önskade få, översteg det därtill av oss bestämda maximipris; den betaltes med över 300 kr. Några dyrbara porsliner gingo högt. Ett par koppar av Dresdenfabrikation inropades för 800 kr. Baron Höpken ropade in två tallrikar, den ena med hans vapensköld, för 80 kr. st. o. s. v.

22 mars. I går afton var jag med på en supé för att fira grosshandlare Norbins 70-årsdag. Som han under 20 år varit Konstföreningens skattmästare, medan jag var dess ordförande, ansåg jag mig skyldig deltaga i denna fest tillika med ett dussin av hans vänner, varav flera förut voro mig obekanta. Talrika skålar, åtföljda av hurrarop, förekommo; man hedrade mig med 5 tal. Inbjudarna voro Georg v. Rosen och Gumælius, nuvarande ordföranden och vice ordföranden. Den senare hade glömt bort tillställningen och gått på teatern, men påmintes vid hemkomsten därifrån om festen genom ett telefonbud. Samkvämet räckte från ½ 9 till 2 på natten. Herr Norbin är en snäll och glad man men mindre lycklig såsom affärsman, har nyligen gjort konkurs men är lika munter, som hade han fått ett stort arv.

Jag hade häromdagen besök av en av redaktörerna för

»Julrosor», en årlig publikation, som vid jultiden utgives i Köpenhamn både på svenska och danska och utsprides i 25,000 exemplar. Man hade hänvisat mannen till mig såsom den ende, vilken kunde lämna passande illustrationer för en tillämnad beskrivning över kronprinsessans av Danmark barn- och ungdomsår. Jag föreslog härtill en scen från barnaåren, då lilla Sessan åskådar, huru hennes far söker att dressera tvenne björnungar, som han fått i present, vidare en midsommardans kring majstången vid Ulriksdal samt ett ridparti på Bäckaskog. Professor Dietrichson, som fått i uppdrag att skriva en artikel till denna publikation, har inskränkt sig till att skildra den roll, han själv i egenskap av lärare i historia och litteratur haft i prinsessans utbildning, därvid han mest talar om sig själv. Jag har å min sida lämnat några korta anteckningar angående de viktigaste tilldragelserna i hennes svenska hem, konfirmationen, förlovningen och bilägret. Danska kronprinsparet med äldste sonen och äldsta dottern väntas hit den 10 april, och åtskilliga fester äro i beredskap till deras mottagande, baler på slottet, hos danske ministern och i Svea gardes kasern, gala-, cirkus- och teaterföreställningar m. m.

Vid senaste akademisammankomsten debatterades länge ett förslag av G. Cederström, åsyftande en ändring av stadgarna. Motionären vill avskaffa läroverkets lägre elevklasser m. m. Trots prins Eugens understöd blev förslaget kullvoterat.

8 april. Jag åt i går middag hos Georges tillsammans med Teodor Ankarcrona och hans vackra fru, Gyllenram och Ehrensvärd vid Svea garde samt fru von Heidenstam, vars man är generalkonsul i Rio Janeiro, där han själv vistas, medan han lämnat familjen i Stockholm. Fru H. är en liten och mager engelska, ganska pratsam. Hon berättade, att, då hennes man friade, hennes förmyndare tillstyrkt giftermålet i synnerhet därför, att man i intet annat land så lätt kunde skiljas som i Sverige.

15 april. De höga danska gästerna firas nu dagligen; i går gav statsminister Åkerhielm déjeuné och danske mi-

nistern bal med kadriljer i kostym. Unge prins Kristian är en lång och glad 19-årig underlöjtnant, barnslig och omtyckt. Carl Leijonhufvud, som promenerar med honom kring staden, frågade prinsen, då de passerade Riddarhustorget, om han ville gå in och bese Riddarhuset, vilket förslag han antog i den tron, att denna vördnadsvärda byggnad var ett ridhus. Han sökte där förgäves efter ridbana och hästar.

18 april. Jag deltog den 16 dennes i två av de kungl. fester, varmed danska fursteparet hedrades. Först i den middag, kungen gav och till vilken Carl XV:s och drottning Louises hov och stab voro inbjudna. Måltiden var lika stel som splendid. Först efter dess slut och då kaffet serverades, fick jag tillfälle samtala med kronprinsessan, som var vid ett förträffligt humör. Under själva middagen hade kung Oscar, hennes bordsgranne, interpellerat mig angående en ritning, jag i nämnda prinsessas barndom gjort i anledning av en barnkaffeservis av vieux saxe, som hon fått i present; krokien föreställde kammarherre Gustaf v. Essen, som med en papperssax klippt utav hennes liv. Kronprinsessan återupptog nu detta ämne, vilket undflytt mitt minne. Jag tillät mig anmärka, att hennes liv förblivit så smalt, att samma operation nu lika lätt kunde ske. Hon medgav att, då man som hon fött åtta barn, var ett så smalt liv som hennes ovanligt. Under samtalet hade hon bakom sin solfjäder tagit sig en anisett. »Ett gott ämne till en karikatyr», viskade hon.

Jag har efterkommit anvisningen och i dag skickat henne en akvarell över episoden, dessutom illustrerad med en grupp av hennes beundrare, S. Lagerberg, d'Otrante, Adam Lewenhaupt, F. v. Essen m. fl.

Prins Kristian är en glad ung man med stor mun och vita tänder, livliga ögon och gott skratt. Ehuru mera lik sin mor, påminner hans gester samt öppna, naturliga sätt och hållning mycket om hans morfar, Carl XV. Hans tillgängliga umgängessätt kontrasterar bjärt mot våra prinsars reserverade och stela hållning. Jag gjorde ej bekantskap med danska uppvaktningen. Hovchefen greve

Moltke är en blond, ännu ung man. Hovmiddagens klädsel var civil, och man hann knappt därefter skynda hem för att anlägga uniform till balen samma afton i Svea livgardes kasern. Jag for dit med min dotter Amelie. Vägen närmast den ståtliga byggnaden var upplyst av marschaller, och i trappuppgången var uppställd en häck av gardister.

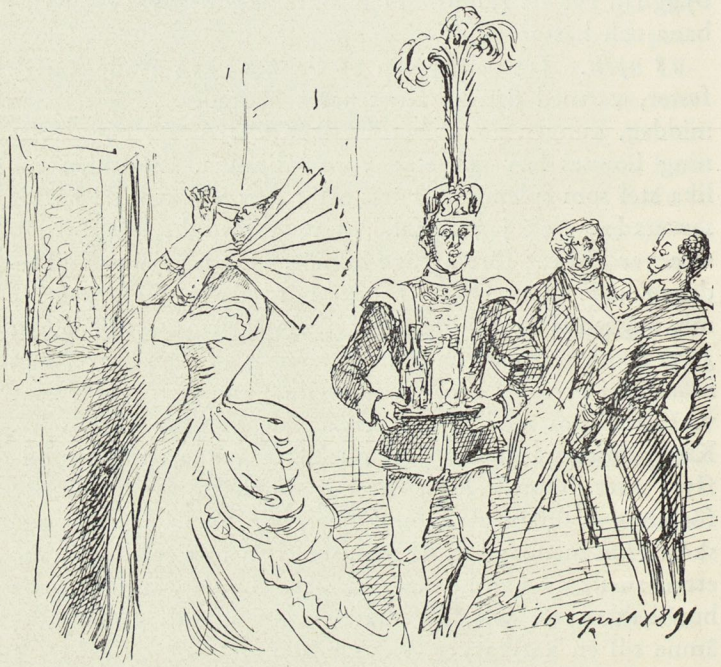

»*Honni soit qui mal y pense.*»

Kronprinsessan Louise. Lagerberg. D'Otrante.
16 april 1891.

Värdinnorna, överstinnan Ankarcrona samt fruarna Gyllenram och König, jämte sekundchefen och festarrangörerna togo emot gästerna i första salongen, rikt dekorerad med fanor och blomsterväxter. Min son Georges har förtjänsten av dekoreringen, vilken var »stilig», som kungen yttrade till Amelie. Balen var bevistad av en mängd unga skönheter i eleganta toaletter, bland vilka utmärkte sig

danska grevinnan Raben, dotter till fru Hegermann i hennes första gifte, m:me Castenskiold, fröken Boy, dotter till den s. k. gipskatten, friherrinnan Fleetwood och hennes syster Anna Sandströmer, norska fröken Stillesen etc. Jag nämner blott de mest i ögonen fallande. Prins Kristian flirtade skarpt med fröknarna Boy och Sandströmer. Under kotiljongen uppträdde en avdelning av små musikelever, piccolablåsare och trumslagare, klädda i stora grenadjärmössor, samt därefter en avdelning jättegrenadjärer. Kungen var vid briljant lynne. Då han meddelade mig, att han på sekundchefens begäran givit sitt samtycke till att 2 tolvpundiga kanoner, som i Finland blivit av livgardet erövrade från ryssarna, skulle till regementet överlämnas, frågade han mig, om jag ej tyckte att han var snäll mot Svea garde. Jag lyckönskade regementet över att han ärvt sin företrädares, Carl XV:s, förkärlek till detsamma och försäkrade honom, att officerskåren var honom djupt tacksam därför. Hans ögon fylldes med tårar.

De kungl. gästerna lämna i afton Stockholm och hava allt skäl att vara belåtna med sitt besök.

En obehaglig efterräkning med anledning av Svea gardesfesten uppstod till följd av överstelöjtnantens vid regementet friherre Funck uteblivande därifrån. Detta föranledde kungen, då han två dagar därefter förrättade inspektion av rekryterna i kasernen, att härom interpellera Funck. Denne sade till sin ursäkt, att han ej blivit underrättad om festen. Saken är den, att F., som anser sig förbigången till sekundchefsplatsen av Ankarcrona,[1] ej förlåter kungen detta och söker vid varje lämpligt tillfälle visa sin harm. Han representerar det missnöje, som för närvarande ger sig luft inom armén över några befordringar till regementsofficersplatser, vartill vid hovet anställda personer ansetts hava dragits fram på bekostnad av andra, mera meriterade militärer. En motion vid innevarande års riksdag rörande denna sak och riktad mot krigsministern blev i konstitutionsutskottet avslagen med en

[1] F. kunde ej anse sig direkt förbigången av A., som var äldre i tjänsten än han. Anm. av utgivaren.

rösts pluralitet. Däremot har samma utskott tillstyrkt en anmärkning mot ecklesiastikministern Wennerberg i anledning av Snoilskys utnämning till överbibliotekarie, en i mitt tycke obefogad anmärkning. En chefsplats bör

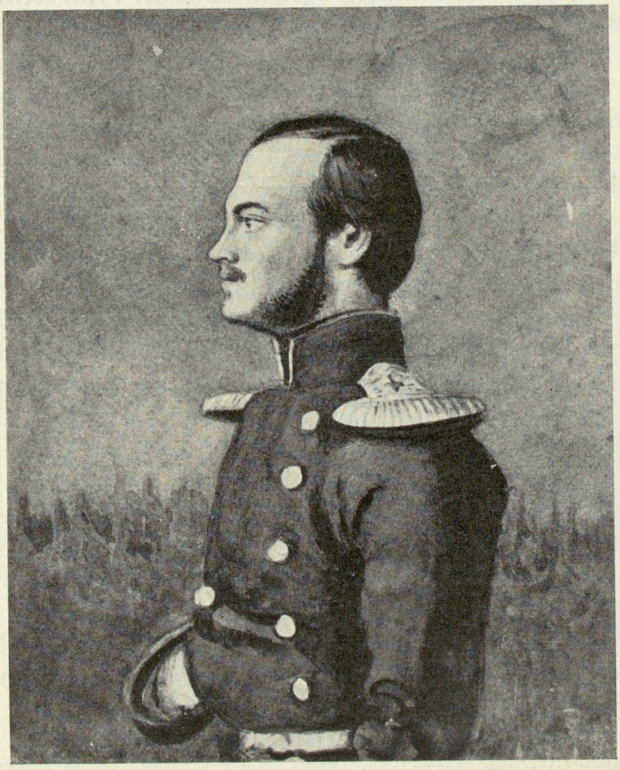

G. O. Funck (ungdomsbild).

tvärtom företrädesvis beklädas med en man utom verket, som genom sin bildning och intelligens i övrigt därtill är lämplig. Man kan i 30 år hava katalogiserat och ordnat böcker med ordning och sakkunskap men ändock sakna den överblick och det sociala anseende, som fordras av en chef. Dessutom inrota sig vanligen i administrationen en del missbruk, vilka bäst sopas bort med en ny kvast.

19 april. En allvarsam och sig utbredande strejk har utbrutit bland gruvarbetare i Västmanland. Landshövding Hederstierna har förgäves anmodat de strejkande att i avvaktan på hans framställningar till arbetsgivarna återtaga arbetet. Två kompanier av Västmanlands reg:te äro skickade till platsen; ännu ha dock inga oordningar inträffat. Bruksägarna sammanträda i Uppsala för att diskutera saken. En av dessa, herr Bünsow, har nyligen inköpt Hellqvists tavla »Brandskattningen av Visby» för 10,000 kr. och skänkt detta konstverk till Nationalmuseum. Tavlan innehåller en brokig framställning av plundrare och plundrade invånare, vilka i hundratal kräla omkring på Stora torget, bärande kyrksilver, gyllne pokaler m. m. Allt instoppas i en stor öppen tunna. Ehuru duken gör ett papilionerat och oroligt intryck, är den såsom kostymstudie av stort intresse. Dessa på senare tider av privatpersoner till staten skänkta stora tavlor måste för att kunna förmånligt placeras nödvändigtvis utträngа andra, mindre intressanta arbeten. Jag har bett Upmark och Göthe att med det snaraste till museinämnden ingiva ett utgallringsförslag. Utgallrade tavlor deponeras i landsortsstädernas museer, där de fortfarande bliva till nytta.

20 april. Det berättas från trovärdigt håll, att franske ministern härstädes M:r Millet skulle på kungabalen helt ogenerat hava bjudit upp kronprinsessan av Danmark till kotiljong. H. K. H. svarade, att hon redan hade sitt dansprogram uppgjort för aftonen. Millet är författare till ett arbete över Balkanländerna och till en bok, vars titel jag glömt, men i vilken han söker bevisa, att man tänker helt olika i Paris och i les provinces. Hans fru, en ganska ståtlig och glad dam, är flärdfri. »Nous sommes», säger hon, »de la bonne bourgeoisie.» Detta kan ju förklara mannens, förre sous-prefektens, brott mot hovetiketten.

24 april. Strejken är slut, och gruvarbetarna ha återtagit arbetet samt efter åtskilliga diskussioner, varunder socialistanföraren Branting och frälsningsarméns chefer Hellberg och Lagercrantz rått till eftergift, antagit kompromissen.

Vid riksdagens debatt angående dechargebetänkandet i 2:a kammaren har herr Hedin med ilska attackerat utrikes- och ecklesiastikministrarna, den förre i anledning av hans slapphet gentemot Spanien i spritfrågan, den senare för det han kontrasignerat Snoilskys utnämning. H. lovade ytterligare anmärkningar mot dessa ministrar, vilka han ämnar »steka vid sakta eld».

1 maj. Akademien valde i går till sekreterare amanuensen vid Nationalmuseum Looström. Professor Grundström, som vid förra sessionen erhållit majoritet och hos K. M. blivit föreslagen till platsen, hade för mottagandet av densamma uppställt oantagliga villkor. En fraktion av de voterande ansåg för närvarande bäst att ej utse sekreterare bland ledamöterna själva. Arkitekten C. Möller erhöll 6 röster, medan de övriga 20 tillföllo Looström. Denne är en livlig och arbetsam liten man, som dokumenterat sig till platsen genom att skriva akademiens historia, ett intressant arbete i 2 volymer. Apropå böcker, har jag i går från herr Otto Goldschmidt i London fått i present levernesbeskrivningen över hans avlidna hustru, Jenny Lind, utgiven av Henry Scott.

3 maj. Carl XV:s födelsedag firades som vanligt medelst middag på Hasselbacken. Vi voro 20 personer. v. Essen föreslog Oscar II:s skål, E. Edholm höll ett hjärtligt minnestal över den saknade, avhållne monarken, och Adam Lewenhaupt proponerade kronprinsessans av Danmark välgångsskål. Överfältläkare Edholm läste upp några verser, författade av den nu döende livmedikus Vincent Lundberg, till vilken E. anmodades överlämna en av oss alla undertecknad tacksägelseskrift.

Riksdagen har avslagit G. af Ugglas' och Walldéns motion angående upprivande av beslutet att förlägga både riksdags- och riksbankshus på Helgeandsholmen. Stockholmspressen har under de senare månaderna livligt agiterat härför; nya planer ha blivit uppgjorda och exponerade för allmänheten, men allt förgäves.

8 maj. Ett uttryck av Åkerhielm under en sammankomst av riksdagsmän har å ömse sidor av Kölen väckt

stort uppseende och klander: »Få vi 90 dagars beväringsövningar, sen kunna vi tala svenska med norrmännen.» Uti statsministerns mun är ett sådant tal högst oförsiktigt i en stund, då de unionella förhållandena undergå en granskning, som berör ömtåliga frågor.

12 maj. Klandret mot Åkerhielm fortfar inom pressen, ehuru sansade, opartiska män förklara hans uttryck så, att när vi fått 90 dagars beväringsövningar, så kunna vi fordra att norrmännen å sin sida öka sin armékontingent till det gemensamma försvaret. I Norge giver man åt hans ord en hotande betydelse, något som vid de instundande valen till stortinget tros komma att inverka menligt för högern. Å:s fall påstås vara förestående, åtminstone yrka såväl vår liberala press som norrmännen på hans avgång.

14 maj. I går afton sammanträdde under mitt ordförandeskap väggmålningsnämnden i Nationalmuseum för att granska 4 inlämnade tävlingsskisser eller rättare 4 konstnärers förslagsserier till dekorering av trapphusfälten. N:r 1, av underordnat konstvärde men väl genomtänkt, behandlande Gustav III:s tidevarv, ansågs ej böra belönas med något pris. Nämnden fann dock att arbetet borde för musei räkning inköpas för 500 kr. N:r 2 behandlar Gustav Vasas historia i tre fält, det mellersta hans högtidliga intåg i Stockholm, i mitt tycke det enda av de inlämnade förslagen, som var möjligt att antaga till utförande utan väsentliga förändringar, varför jag voterade för högsta priset åt förslagsställaren, som vid namnsedelns öppnande befanns under signaturen Batista vara artisten Pauli. N:r 3, innehållande en hel serie skisser rörande Karl XI, Karl XII och Gustav III, hade Carl Larsson till mästare. De utmärka sig genom genialitet och talangfullt utförande, men med undantag av två, Ehrenstrahl, målande Karl XI:s porträtt, och Sergel i sin ateljé, sakna de all monumentalitet och behandla i genremaner sekundära historiska episoder. Gustav III t. ex. framställes vid ett fartyg, därifrån stora lårar, innehållande i Italien köpta skulpturverk, landsättas, Tessin föreställes ridande gränsle på

en stor portfölj, etc. För att giva ett erkännande åt Larssons odisputabla virtuositet, ville jag giva honom samma pris som det till n:r 2 eller 1,500 kr., men majoriteten gav honom 2,000 kr. och blott 1,000 till Pauli. Samma pris voterades åt n:r 4, ett från Italien inskickat förslag, upptagande reformationens införande, Gustav II Adolf knäböjande på tysk jord samt Gustav III vandrande på Forum romanum. Dessa skisser, ehuru magra i komposition, äro förträffliga i färg och äro de enda av alla de inlämnade, som vittna om, att den som skapat dem är herre över behandlingen av freskomålning. Hans kyrkointeriör, där reformationsfrågan diskuteras i närvaro av Gustav Vasa, sittande på en tron, vore fullt antaglig till utförande, om ej artisten (Werner), som själv övergått till katolska läran, givit hedersplatsen i tavlan åt katolska biskopar i förgylld ornat och framställt Gustav Vasa som en liten obetydlig åhörare. Jag bestämde en ny sammankomst för att diskutera frågan, i vad mån nämnden vill antaga några av förslagen till utförande. Vi begåvo oss därefter att supera på Grand Hôtel i all sämja. Viktor Rydberg var med.

19 maj. Jag bevistade i förrgår en gymnastisk uppvisning i Svea gardes park, där engelsmän och skottar samt svenska föreningar deltogo i tävlan om därtill anslagna pris. Anblicken var ståtlig och livlig. De tävlande avdelningarna uppträdde i olika dräkter och utförde med säkerhet sina djärva hopp samt andra prov på styrka och vighet. En engelsk underofficer skar medelst ett sabelhugg itu en grov stör och klöv med ett annat ett äpple, som en kamrat höll i handen. Engelsmännen visade sig såsom fulländade akrobater. De äro ett tjugutal och anföras av L:t Colonel Fox, som betalar deras resa.

Jag kunde ej se boxningen och brottningen, som försiggingo bakom drottningens och hennes hovdamers vagnar, vilka till publikens ledsnad skymde bort de stridande. Kungen och hans tre hemmavarande söner samt prinsessan Bernadotte bevistade tävlingen. På aftonen firades deltagarna med en sexa i Berns salong, där kronprinsen i egenskap av gymnastikfestens beskyddare höll ett lämpligt tal.

Tidningarna fortsätta sina anfall mot Åkerhielm, en recensent säger om honom: »han har alltid hjärtat på rätta stället, huvudet ibland, tungan aldrig». Han har begärt 6 veckors tjänstledighet och sköter sin hälsa i Karlsbad.

28 maj. Bedömningen av elevarbeten vid Akademien ägde rum den 25 dennes. Tävlingsämnet för målning var »Heliga Birgitta vårdande de sjuka i Rom». Den bästa av de 7 inlämnade skisserna, fröken Berglings, var till följd av hennes sjukdom ofullbordad. Fröken Ida v.

Löjtnant Hane. O. Björnstjerna (ungdomsbild).

Schulzenheim fick för inlämnade arbetet »Flicka matande två hundar» kungl. medaljen. Tavlan är av en harmonisk kolorit och hundarna korrekt tecknade. Inom landskapsskolan erhöll Genberg för ett vintermotiv med en stad i bakgrunden även medalj; så ock Bergström. På Akademiens högtidsdag, som jag ej bevistade, höll Sander ett versifierat kväde i anledning av att det var sista gången denna högtid firades i gamla byggnaden.

29 maj. Jag promenerade i går e. m. på Djurgården tillsammans med ungdomsvännen Oscar Björnstjerna. Han är särdeles förbittrad på den nuvarande radikala norska regeringen och speciellt på herr Blehr, som är delegerad

här såsom statsminister. Denne fraterniserar öppet med svenska regeringens mest oförsonliga motståndare bland publicisterna här, han såg bl. a. Hedin och Mankell på middag häromdagen, och, då han i norska ministerhotellet hade en fest för från Norge hitkomna gymnaster, föreslog han ej såsom bruket är Konungens skål, men däremot stortingets, vilket han förklarade vara den enda auktoritet, som man hade att hålla sig till. Denne Blehr tjänstgjorde som advokat vid den riksrätt, som för några år sedan dömde ministrarna.

3 *juni.* Vid sammankomsten den 1 dennes med anledning av de inlämnade skisserna till väggmålningar i Nationalmuseum voro såsom vanligt meningarna delade. Slutligen, efter 3 timmars debatter, beslöt man, 5 mot 4, att till utförande i övre farstun antaga Cederströms förslag »Ansgarius predikande kristendomen».

Väggmålningsnämnden beslöt även, att ena väggfältet i nedre förstugan skulle överlåtas åt Carl Larsson, och att av honom till att börja med beställa till ett av de tre väggfältens fyllande en större målad kartong. Upmark och Börjeson ville för sin del genast åt Larsson överlämna dekoreringen av hela nedre trapphuset, den förstnämnde anförde skriftligen ett entusiastiskt beröm över L:s snillrika skisser. Andra, varibland jag, som erkänna konstnärens virtuositet, kunde dock ej gilla sådana framställningar, som blott föreviga episoder ur vår torftiga konstutveckling, utan föredrogo att pryda väggarna med huvudmoment av våra stora konungars verksamhet i kulturellt avseende, t. ex. för Gustav Vasa Västerås riksdag, för Gustav II Adolf någon seger under 30-åriga kriget, för Karl XII något drag av hans världsberömda mannamod, för Gustav III, då han stiftar Svenska akademien. Dessutom sökte jag svalka entusiasmen för Carl Larsson genom att påminna om det dåliga resultatet av hans väggmålningsarbete för ett par år sedan för Fürstenbergs galleri. De nu exponerade studiekartongerna för flickskolan i Göteborg voro visserligen berömvärda, men ingen hade sett dessa figurer målade på väggen. Hur lättsinnigt skulle vi handla, om

vi under intrycket av en tillfällig beundran skulle genom att omedelbart antaga honom till dekoratör av hela nyare tidevarvet stänga all utsikt för andra konstnärer att tävla om uppgiftens fyllande på värdigaste sätt!

1 juli. Jag reste den 14 juni till Göteborg på grund av en inbjudning till konstutställningen därstädes den 15 i samma månad. Innan utställningen öppnades, begav jag mig tillsammans med museinämndens härvarande ledamöter, Upmark, Sander och Nordenfalk, till flickskolan för att i lugn taga i betraktande de i trappuppgången därstädes av Carl Larsson utförda freskomålningar. Några av dessa äro mästerligt utförda, t. ex. »Järnåldern», en sörjande änka med sina barn vid foten av en bautasten, samt en kvinna framför en jordglob; andra däremot äro misslyckade, men artisten har i sina dekorationsarbeten följt en snillrik plan, visande kvinnans olika ställning under skilda historiska perioder.

Prins Eugen öppnade kl. 12 konstutställningen i närvaro av samtliga hit anlända konstnärer och Göteborgs fina värld. Valands utställningsbyggnad innehåller omkr. 700 tavlor och skulpturarbeten, varav de flesta förut varit exponerade i Stockholm, få utmärkta arbeten men de flesta förtjänstfulla. Det enda, som jag ansåg lämpligt att få plats i Nationalmuseum, var ett arbete i haut-relief av unge Eriksson, föreställande Linné i mer än naturlig storlek, stående med en blomma i handen. Figuren är enkel och med känsla behandlad. På mitt förslag telegraferades till artisten i Rom för att för musei räkning underhandla om inköp. Samma dag voro artisterna och de särskilt inviterade bjudna på en subskriberad middag å Börsen; 215 personer, däribland 60 damer, deltogo häruti. Jag satt bredvid fru Fürstenberg, som darrande av oro avvaktade sin mans festtal för prins Eugen. Denne svarade ganska bra men visade sig väl partisk för den unga impressionistriktning, som anser all idealitet onödig inom konsten. Dessutom förekommo tal av landshövding Snoilsky, överintendenten Westin, Nordenfalk, Dietrichson, Thaulow, dansken professor Lange, Hermelin och Warburg samt slut-

ligen ett humoristiskt men föga passande tal av Carl Larsson, som är Göteborgs enfant chéri och beundras i allt vad han gör. De enda förtjänta att höras voro prins Eugens och professor Dietrichsons. Jag hade undanbett mig kommitténs önskan att höra mig i de främmandes namn föreslå en tacksamhetsskål. Nordenfalk gjorde detta men hördes

»Prins Eugens skål!»
P. Fürstenberg. Fru Thaulow.

icke. Thaulow yttrade, att det förvånade honom, att man här talade om svensk, norsk och dansk konst; han ansåg konsten såsom kosmopolit. Denne artist, en blond och jovialisk Herkules, målar friluftslandskap med en viss friskhet och excellerar, då han behandlar vatten och snö. Han är gift med en dotter till Oskar Morgenstierne, vilkens fru var en furstinna Soltikov. Fru Thaulow, som följt sin man till Göteborg, bar en sorts historisk dräkt och var dekolleterad långt ner på ryggen. Då han frågade mig, om jag sett hans hustru, svarade jag: »Ja, på ryggen, och den är vacker.»

Efter festmåltiden begav man sig till Lorensberg i stadens närhet för att där med dans, sång och supé fortsätta samkvämet. Följande dag besåg jag konstutställningen nogare. En dansk, Ancher, som annars har talang,

O. Morgenstierne.

har här en bröllopsskara i naturlig storlek och av det trivialaste slag; brudparet, åtföljt av några få vänner i frack och vit halsduk, står framför en vulgär präst med bönbok i händerna. En annan dansk målare exponerar två saffransgula genremålningar, den ena en gammal sjöman, den andra en gul dam, som håller en kolossal bukett av ännu gulare blommor. Norrmännen äro ej stort bättre. Till deras ursäkt länder, att kommittén först i sista stund anmodat dessa länders artister att skicka hit konstverk. Bland

svenskar äro Zorn med sina badande kvinnor och Liljefors med sina kråkor och jaktstycken de mest bemärkta. Bland porträtt, som utgöra fjärdedelen av samlingen, har Richard Bergh ett bra fruntimmersporträtt, fröken Keyser ett d:o. Rosen har sänt gubben Palms bild. Det har väckt missbelåtenhet här, att akademiprofessorerna i övrigt uteblivit. Carl Larsson har ett par genrebilder från Dalarna, tämligen svaga. Den ena tavlan föreställer en bondfamilj, alla gredelina och sittande i ett gredelint landskap. En glödande aftonsol förgyller yttre konturen av de sittandes ryggar; man tror dem upplysta av en stark eldsvåda i närheten.

Jag besökte även en mitt emot Valand anordnad utställning av konstindustriföremål från Handarbetets vänner och fröken Giöbel, där vackra textilarbeten efter medeltidsmönster förevisades av fröken Branting. En av privata samlare, J. F. Dickson, Wærn m. fl., anordnad utställning av keramik, preciosa och konstnärliga möbler från 1600- och 1700-talen är av underordnat intresse, jämfört med vad som i den vägen presterats i Stockholm. Konstintresset har i Göteborg först vaknat under de senare 20 à 30 åren, men tack vare sådana mecenater som Fürstenberg, Dickson, Wilson och Röhss har stadens museum riktats med särdeles goda arbeten av nyare konstnärer. En vid gamla museet nyligen tillbyggd lokal med förträfflig belysning ökar det behagliga intrycket av tavlorna.

Jag gjorde på middagsfesten hos herr Pontus Fürstenberg bekantskap med professor Lange, Danmarks förnämste konstkritiker, en allvarsam man, vilkens dövhet hindrade några förtroliga meningsutbyten i stort sällskap. Värden, bredvid vilken jag hade min plats vid bordet, tackade rörd prins Eugen för hans närvaro. Middagen var på allt sätt utsökt, de bästa viner, primörer av alla slag. Kaffet intogs i själva målningsgalleriet, där F. samlat en hop goda in- och utländska tavlor, bland vilka jag ger första rummet åt Cazins stora landskap och Dantans »Avgjutning efter levande modell». En ursprungligen ypperlig akvarell av Zorn, »Mona», är redan urblekt. Denne artist tänker övergiva sagda konstgren och beklagar, att så

dåliga färger nu tillverkas. Galleriet, som räknar 143 nummer, innehåller även vackra reproduktioner av franska skulptörers arbeten. F. protegerar ivrigt de moderna impressionisternas försök att giva naturen en uteslutande realistisk prägel. På kvällen var åter en fest anordnad av sällskapet Gnistan. Jag undandrog mig denna jämte en utfärd till Bohus ruiner, som ägde rum följande dagen, och reste i sällskap med överstelöjtnant Arsenius till Hälsingborg, där vi möttes av regnväder. Jag avvaktade där under 2 dagar återkomsten av sol för att fara till Kullaberg och Arildsläge samt begagnade uppehållet i Hälsingborg för att rita av ett par gamla gårdsinteriörer. Jag for även i sällskap med Arsenius till major Boltenstern på Fjärrestad, där vi åto middag. B. är en gammal husar, som vid några och åttio års ålder behållit sitt friska humör. Hans tilltagande fetma hindrar honom att lämna sitt hem, där han sysselsätter sig med att uppföda hästar, under det att hans lilla pommerska hustru och hans dotter sköta en stor höns- och ankgård.

Major T. Boltenstern.

Jag begav mig med järnbanan till Höganäs och därifrån med skjuts till Arildsläge, en fiskarby, idylliskt belägen bland trädgrupper och åkerfält, som sträcka sig ända ned till de pittoreska klippor, mot vilka vågorna kasta sitt skum.

Arilds intagande nejder jämte invånarnas enkla och primitiva levnadssätt locka dit artister av alla slag, som där tillbringa några veckor varje sommar. Ännu voro blott tvenne porträttmålarinnor komna, fröknarna E. Keyser och I. Wästfelt, vilka jag råkade vid Mor Cillas table d'hôte jämte herr Trapp med familj, två danska damer

och ett par ungherrar, lektor N. och häradshövding Schneider, bägge från Hälsingborg. Det var mor Cillas 65:e födelsedag, som firades med verser och skålar. Själv var gumman bekransad med gröna löv, och efter kaffet promenerade hela skaran av gäster med en spelman i täten genom byn. Herr Trapp med mor Cilla i handen anförde den dansande processionen, som beundrades av fiskarefamiljerna. Aftonen slutade med en improviserad bal vid

På mor Cillas födelsedag.

sjöstranden, vari ortens barnskara deltog. Någon annan ungdom finnes ej i Arild; då pojkar och flickor blivit arbetsföra, söka de sin utkomst annorstädes och återkomma när de blivit gamla för att sluta såsom fiskare. Jag gjorde åtskilliga promenader och ritningar vid Arildsläge, besökte det gamla kapellet, som säges vara byggt av Arilds fader till minne av sonen, som omkom vid ett skeppsbrott. På höjden ovanför kyrkan är en elegant chålet belägen, byggd av major Rosenquist och numera tillhörig en dansk, vilkens svartögda fru tog emot fröken Keyser och mig vid vårt besök. Efter tre dagars vistelse i Arildsläge begav jag

mig ifrån detta idylliska ställe landsvägen till Kullaberg. Trakten är välodlad, och ända intill stranden är växtligheten frodig. Från högsta klippan, där ett fyrtorn är uppfört, tog jag en vy av den storartade utsikten över Sundet. Denna kust med sina fantastiska klippformationer, omväxlande med leende bokskogar och välskötta lantgårdar, har med rätta blivit ett omtyckt mål för såväl skåningars som främmande artisters utflykter.

22 juli. Vid en fest för den härvarande franska eskaderns officerare ävensom genom föregående ovationer hava Stockholms invånare visat livliga sympatier för dessa Frankrikes representanter. Kungen har själv på den fest, han gav på Drottningholm, med sin vanliga vältalighet givit uttryck åt dessa känslor. Då han i sitt svar på amiral Gervais' tal nämnde, att han kände sig stolt över härstamningen från Bernadotte och Beauharnais, vann han de franska officerarnas entusiastiska hyllning. I allmänhet har vid talens hållande å ömse håll iakttagits mycken takt, och man har undvikit att giva sig in på politiska anspelningar. Man erinrade om en sekelgammal vänskap, om gemensamma strävanden i civilisationens tjänst o. s. v. Escadre Cuirassée du Nord står under befäl av amiral Gervais, en ännu relativt ung man av ett distingerat utseende och allvarlig hållning, vilken under de fester, som här givits, visat sig vara både världsman och diplomat. Långt ifrån att vilja göra propaganda för republikanska idéer har han strängt bestraffat ett tiotal matroser, som låtit bjuda sig på en socialistisk fête champêtre, där de deltagit i firandet av dagen för Bastiljens nedrivande. Marseljäsen, nuvarande regimens nationalsång, fick naturligtvis ljuda vid alla tillfällen och var under eskaderns vistelse på Trälhavet ett dagligt nummer på alla Stockholms förlustelseställen. Eskadern består av ett halvt dussin pansarskepp, grårnålade jättar, späckade med väldiga kanoner; ganska imponerande men mindre prydliga för ögat än förra tiders linjeskepp och fregatter. Det största, amiralsskeppet Marengo, vars ofantliga däck lämnar utrymme för ett tusental gäster, användes också till givandet av en bal den 16 dennes, vartill jag var

inbjuden. Tre ångbåtar förde de inbjudna från Stockholm. Jag hade min plats på Sköldmön tillika med corps diplomatique, personer tillhörande M:me Millets umgänge, högre dignitärer m. fl. Balen räckte från 2 till ½ 6 e. m. och var ytterst animerad. Amiral Gervais och M:me Millet välkomnade gästerna, och förfriskningar intogos under däck. Som societetens damer till största delen äro på landet, var antalet dansöser rekryterat från alla håll; ett dussin telefonfröknar blevo mycket uppmärksammade. I allmänhet voro de franska officerarna mindre till växten än damerna. Franska uppfattningen av valsens behag är helt annan än svenskarnas, vilka i vild fart njuta av denna sport, under det att fransoserna långsamt röra sina ben och i dansen inlägga mera sentimentalitet.

Utom en middag och bal, som gavs av minister Millet på Grand Hôtel, kungens fest på Drottningholm och stadens bankett på Hasselbacken (à 37 kr. kuvertet), anordnades en för mindre bemedlade tillgänglig aftonfest på Tivoli à kr. entré. Här talade Ad. Hedin, Nordenskiöld, språklärare Müller, Millet och Gervais. Nordenskiöld framhöll de stora tjänster franska flottan gjort vetenskapen genom fredliga expeditioner. Hedin var relativt sansad i sin entusiasm för Frankrike och revolutionen.

Kungen och drottningen avreste till Norge innan eskadern lämnade våra kuster. Före kungens avresa skedde det väntade ombytet av statsminister, Åkerhielm ersattes av Boström. Detta val är ej i frihandelspartiets smak, och man tycker, att en mera moderat man än denne utpräglade protektionist, t. ex. Essen eller Lewenhaupt, hade varit bättre passande för situationen. Dock erkänner man Boströms duglighet och självständiga karaktär samt hoppas, att han i sin nya, upphöjda ställning skall få en vidgad blick.

Excellensen Lewenhaupt med fru och söner tillbringade i förrgår dagen på Montebello. Grevinnan utgör bilden av en markisinna under Ludvig XV, på samma gång förnäm, graciös och älskvärd. Hon kompletterar på ett lyckligt sätt mannens mindre behagliga sätt att vara, vilket

senare till stor del är orsakat av hans distraktioner. För övrigt är L. en klok och redbar man, vilkens karaktär prisas av de personer, som haft med honom att göra.

Mecenaten Fürstenberg har erbjudit sig att bekosta utförandet i marmor av skulptören Erikssons Linnébild i haut-relief. Detta patriotiska anbud tages naturligtvis emot med tacksamhet.

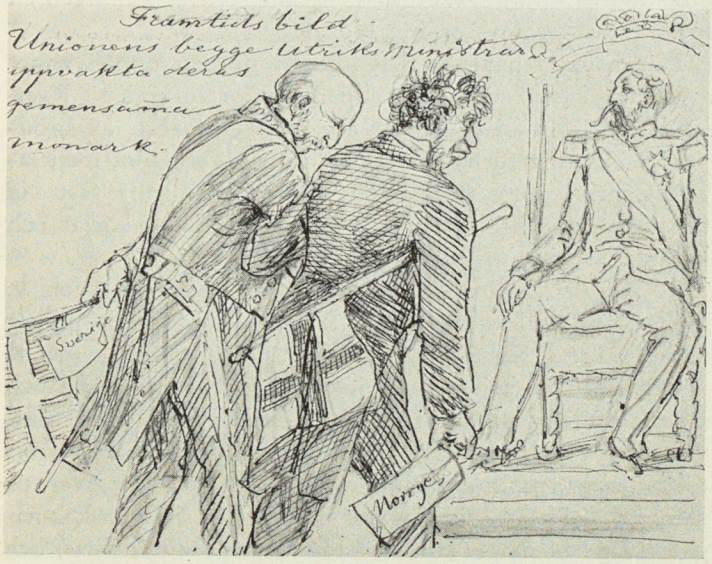

C. Lewenhaupt. *Oscar II.*

24 juli. Samma dag, franska eskadern lyfte ankar, fick en avdelning därifrån, 50 man stark, tillfälle att visa sin raskhet. En eldsvåda i Vaxholm, som på grund av blåsväder hotade att sprida sig vida omkring, dämpades lyckligen av de med sprutattiralj anländande franska matroserna. Elden förstörde blott två villor. Ett försäkringsbolag tilldelade de raska sjömännen 3,000 kr. i gratifikation. Eskadern är nu på väg till Ryssland, där storartat mottagande väntas i Kronstadt.

28 juli. Detta sistnämnda besök anses såsom en demonstration med anledning av kejsar Wilhelms resa till

England och det varma mottagande, han där rönt. Nu reser denne monark i norra delen av Norge och roar sig med valfiske.

24 augusti. Stor valagitation i Norge. Slutresultatet blir antingen fortfarande ministären Steen eller återgången till en ministär Stang. I förra fallet, eller om vänsterns program går igenom i stortinget, hotas allvarligen unionens bestånd. Nämnda program fordrar nämligen en speciell utrikesminister för Norge.

Här hemma påyrkar den liberala pressen upphävandet av spannmålstullen. Till följd av exportförbudet i Ryssland fruktar man eljest här ett hastigt höjande av brödpriset. Samma förhållande äger rum i Tyskland, men såväl Caprivi som troligen även Boström hålla fast vid tullsystemet. Strejken vid Norberg har ånyo börjat och hotar att sprida sig till andra gruvdistrikt.

30 augusti. Min hustru hade i går brev från Adolf v. Möller, som nyligen råkat Nils Silfverschiöld i Hälsingborg på hemväg till Koberg efter slutad brunnsdrickning i Ronneby. Han beskriver den sjukes bedrövliga tillstånd och säger, att livmedikus Hafström bebådar hans snara slut, vilket föranleder Möller att uppmana min hustru att resa till Koberg; sjuklingen finner sig ensam och övergiven på gamla Koberg, men jag tvivlar på, att han själv önskar något sådant besök. Han anar ej, att hans slut nalkas, och hoppas genom en resa till Egypten återvinna sin hälsa. Bedrövligt att se denne unge, begåvade man, rik fideikommissarie och med alla utsikter till timlig lycka, tyna bort. Den sjukdom, som underminerat hans hälsa och nu slutar hans förhoppningsfulla bana, är dock mera att tillskriva otur än följden av lättsinnigt levnadssätt; hade den från början blivit ordentligt skött, vore han nu troligen fullt kurerad. Under de år han varit sjuk har hans håg för allvarsamma sysselsättningar blivit riktad på bildandet av ett bibliotek, mest bestående av svenska tryckalster. Han har därtill använt en stor del av sina inkomster och lyckats giva sin boksamling första rummet bland Sveriges privata bibliotek.

3 *september*. Jag har läst sista häftet av fru Bååth-Holmbergs »Carl XV». Författarinnan har velat för eftervärlden teckna den avlidne monarkens liv och handlingar i fördelaktigt ljus och har för detta ändamål använt sig av såväl officiella källor som privata meddelanden. Något egentligt nytt, åtminstone för mig, har hon icke presterat, men trots åtskilliga, mindre väsentliga misstag kunna de uppgifter hon samlat bliva av intresse för forskare. Den politiska roll, som denne monark velat spela under danska frågan och som motarbetades av hans kloka lagliga rådgivare, söker fru B. att framställa såsom ett uttryck för den dåvarande stämningen hos svenska folket, men den var snarare framsprungen av konungens personliga åtrå att vinna krigsära och ryktbarhet. Även om han lyckats under sin spira förena Danmark och Schleswig, skulle fördelen härav för Sverige varit ganska tvivelaktig. Ett deltagande i kampen hade blott medfört ekonomiskt obestånd för oss. Det hade fordrats en Cavours klokhet för att lyckas draga sig ur spelet med verklig framgång. Själv saknade konungen nödig eftertanke och lät hänföra sig av ögonblickets ingivelse, endast seende sakernas ljusa sidor. Så var även förhållandet beträffande hans tilltänkta giftermål med Viktor Emanuels naturliga dotter; han såg i perspektiv hennes 16 miljoner, trodde sig se ett helgon, då han betraktade hennes sköna bild (i fotografi), men tänkte ej på den motvilja, ett sådant giftermål skulle väcka i landet. Fru B. talar om ett brev från dåvarande justitiestatsministern Adlercreutz, adresserat till den sjuke konungen i Aachen, och däruti han allvarligen varnas för ett dylikt steg. Om kungen mottagit ett sådant brev är mig obekant, ingen av hans följeslagare i Aachen vet något därom. Min tro är, att giftermålet endast gick om intet genom Carl XV:s död. Fru B. nämner åtskilliga gånger med välvilja min ringa person. Jag har jämte mina tacksägelser för själva boken sänt henne en akvarell över Arildsläge, där hon lärer vistas emellanåt.

9 *september*. Kungen, som i går återkommit från en

två månaders bad- och jaktsejour, har på slottet avtäckt Kronbergs plafondmålning i närvaro av åtskilliga inbjudna, men jag nödgades på grund av opasslighet utebliva och får väl beundra konstverket framdeles. K. belönades med nordstjärneorden.

12 september. Vi ha haft besök av unga friherrinnan Falkenberg, född Åkerhielm, en god vän till min dotter Amelie och en liten intelligent och språksam dam. Hon tyckes road av mina teckningar och karikatyrer, något som ej ofta händer, varför jag såsom gärd av tacksamhet förärade henne en akvarell »månsken vid Montebellobryggan».

Nils Silfverschiölds hälsotillstånd fortfar att vara mycket oroande, varför min hustru och jag bestämt oss för att i afton begiva oss till Koberg. Hans syster och svåger Klingspor, som hållit honom sällskap under några dagar, måste återvända till Råbäck, och vi skola avlösa dem.

26 september. Efter nära 14 dagars besök på Koberg äro min hustru och jag åter hemma. Vi funno den sjuke ej så nära döden, som vi fruktat. Dock vilja läkarna ej giva honom anstånd längre än på sin höjd till våren och avråda hans tillämnade resa till Egypten. Hans svaghet tillåter honom ej att gå utan stöd från sovrummet till stora biljardsalen. Här ligger han omgiven av otaliga böcker, som vänta på att bliva ordnade uti det präktiga biblioteksgalleri, han jämte en enskild våning låtit inreda 2 trappor upp; kostnaden härför uppgår till 40,000 kr. Hans mening är att flytta dit före vintern, och de sista inredningsbestyren sysselsätta nästan uteslutande sjuklingens tankar. Tapetserare ankom från Stockholm med prov på mattor, tyger etc., och halva min tid på Koberg upptogs av rådplägningar angående val av lämpliga färgnyanser, upphängning av tavlor o. s. v. Matlagningen och köksdepartementet spela även en viktig roll i hans tankegång, ehuru han ej kan förtära någon föda utan åtföljande magplågor. Hans magerhet är förskräcklig. Efter 5 års lidanden är hans lynne ytterst retligt, och ingen av

hans tjänstepersonal står ut med hans tyranniska regemente. Mot oss var han dock relativt vänlig men stod ej att övertala att förlåta sin unga syster Ebbas djärvhet att utan hans tillstånd ha förlovat sig med löjtnant Ribbing. Nils' vän A. von Möller gjorde honom ett par dagars besök under vår vistelse på Koberg; han är den enda människa, som Nils tyckes gilla.

Under min frånvaro från huvudstaden har kronprinsen av Italien besökt kung Oscar och hos konsul Ohlsson fått skjuta flera älgar. Prinsen beskrives såsom en livlig ung man med långt överliv och korta ben. För några och tjugu år sedan var det hans farbror, prins Amadeus, som besökte Sverige och hos vilken jag var anställd såsom uppvaktande. I dennes följe befann sig en major Morra, med vilken jag väl sympatiserade. Samme man, nu generallöjtnant, beledsagar denna gång kronprins Viktor Emanuel. Han sade sig vara ledsen att ej ha fått råka mig, såsom han hade hoppats, och hälsade mig både genom italienske ministern och min son Georges.

8 oktober. Kronprinsen har rest till Baden för att taga avsked av sin gemål, som begiver sig till Egypten för att där söka återvinna hälsan.

Jag besökte i sällskap med min vän Edholm den påtänkta villastaden Djursholm, varest några enstaka villor redan äro uppförda och bebodda. Bolaget, vars bildare är bankdirektör Palme, har följt amerikanarnas exempel och i förväg inrättat skola, telegraf- och telefonstation, elektrisk belysning m. m., men lusten att etablera sig där har svalnat, och flera av tomtinnehavarna utbjuda sina tomter till salu. Trakten är kuperad och försedd med lummiga skogsparker men utsatt för kalla vindar från Värtan. Vi åto en förträfflig middag på därvarande restaurang, dit man färdas med järnväg på 20 minuter.

18 oktober. Jag har förnyat på 16 år mitt arrendekontrakt å Montebello. Min måg Hederstierna har fört långa underhandlingar härom med Höpkens ombud häradshövding v. Engeström. Jag kommer att få betala 250

kr. om året, men vid kontraktstidens slut tillfalla samtliga mina byggnader därstädes ägaren av Bogesund. Tenö gård tager han tillbaka. Jag låter nu binda in de dagboksanteckningar jag fört under mer än 20 år och som äro skrivna på lösa blad, vilket, då jag någon gång får lust att i minnet återkalla någon episod, förorsakar besvär. Det blir 4 tjocka volymer, innehållande mycken smörja, men däribland också några ej oviktiga detaljer från min hovtjänst och ämbetsmannabana.

22 *oktober.* Musei inköpsnämnd var samlad för att bland 35 st. utbjudna konstverk göra uppköp för statens räkning. Av de 7,050 kr., som i år voro att för ändamålet disponera, åtgingo blott 1,800, nämligen 1,000 för en liten bronsstatyett av Åkerman och 800 för ett damporträtt av fru Thorell. Resten av samlingen vann ej nåd för nämnden och detta med rätta. Med det nuvarande systemet, att blott en gång om året och endast bland erbjudna konstverk göra sitt val, blir följden, att sällan någon av våra mera utmärkta artister inskickar sina arbeten; de äro för stolta för att utsätta sig för att bli refuserade, och man nödgas göra sitt val bland medelmåttor. Till följd av denna erfarenhet, bestyrkt av dagens resultat, föreslog jag att ett av doktor Göthe uppgjort utkast till skrivelse, rörande det olämpliga uti det hittills använda sättet för uppköp och med begäran, att nämnden för framtiden skulle erhålla rättighet att även vid offentliga utställningar träffa sitt val, skulle efter granskning av 3 därtill utsedda nämndens ledamöter till Kungl. Maj:t ingivas. Förslaget debatterades en timmes tid och blev i trots av Sanders reservation gillat av nämnden. Sander och Nordenfalk ville uppskjuta frågan och anförde envist sina invändningar. Den förre gillar aldrig andra förslag än dem han själv framställer. Bland årets ledamöter i inköpsnämnden äro Nils v. Rosen och C. Snoilsky. Bland refuserade arbeten finnes en pennteckning av G. v. Rosen, föreställande en pierrot, för vilken han har djärvheten att begära 1,500 kr. En ung Romin från Gotland har erbjudit ett kolossalt kustlandskap, målat med ovanlig

bravur och klara, natursanna lokalfärger. Tavlan är dock ett verk av en nybegynnare och ej lämplig för museum, men artisten lovar mycket för framtiden.

24 oktober. I går inlämnade Wennerberg sin avskedsansökan i anledning av d:r Widmarks utnämning till professor i oftalmologi vid Karolinska institutet. Under ett helt år ha tidningarna stritt om vilken, han eller d:r Nordenson, skulle vara mest förtjänt av att erhålla platsen. Då kungen utnämnde Widmark, vägrade Wennerberg att kontrasignera beslutet och lämnade in sitt avsked. Boström åtog sig kontrasignationen. Wennerberg, som är 75 år gammal, var mogen att taga sin reträtt; han säges vara ganska slapp. Mannens stora tro på egen ofelbarhet i bedömandet av konstfrågor gjorde hans person mindre angenäm för Nationalmusei styrelse.

6 november. Sveriges och Norges föreningsdag firades på övligt sätt, med den skillnad likväl att det var kungen som gav festmiddagen. Man säger, att de svenska statsråden voro obenägna att acceptera en inbjudning av statsminister Blehr. Kungen förordade i sitt tal ömsesidiga eftergifter. Ett glädjande tecken är, att studenterna vid Kristianiauniversitetet beslutat att återtaga unionsmärket i sin fana, där det förut varit bannlyst. Minoriteten var dock ganska stark.

Missämjan mellan Akademien och dess opponenter, vilken syntes i det närmaste bilagd, hotar att åter uppblossa till följd av en tidningspolemik mellan Richard Bergh och Akademiens sekreterare Looström. Den förre började striden med påståendet, att Akademien, då den medgav konstnärerna att själva anordna de allmänna konstutställningarna, ej handlade självständigt utan på initiativ av ecklesiastikministern. Looström bevisade genom utdrag av akademiprotokoll, att så ej var förhållandet, och anklagade B. för att handla oridderligt. Bergh fordrar upprättelse av L. Bergh har dokumenterat sig såsom en talangfull porträttmålare. Hans konstverk äro ganska fulländade, och jag finner dem ej på något sätt bära stämpeln av de strävanden, som utmärka hans opponentkolle-

ger, men han har en gång för alla förklarat sig såsom fiende till Akademien och är nu opponenternas partichef.

I dag utnämndes den nye ecklesiastikministern, rektor Gilljam, en känd latinare men saknande konstintresse.

Gamle Louis De Geer ämnar flytta till sin son Louis, som inköpt Hanaskog i Skåne för 450,000 kr. Den förstnämnde är nu skröplig, och hans hustru använder krycka. Deras andre son Gerard, som är geolog, reser för närvarande i Amerika och håller föredrag i Boston.

12 november. Väggmålningsnämnden var i går samlad för att besvara några av Wennerberg framställda frågor angående vilka ämnen, vi tänka oss målade såsom motstycken till de föreslagna, Cederströms i övre och Larssons i nedre förstugan. Minoriteten mot förra beslutet med Upmark i spetsen ville i dag riva upp detta, så att i stället för kristendomens införande serien skulle börja med Gustav Vasa och Gustav II Adolf. Nordenfalk föreslog, efter en lång inledning, däri han sökte göra sig en merit av sin inkonsekvens, att kassera allt, som hittills blivit bestämt, och i stället för att låta framställa de modernare ämnena i nedre förstugan börja här med de äldsta. Efter 5 års debatter och förarbeten, då man äntligen kommit så långt, att man enats om att hos K. M. föreslå utförandet av de två först antagna ämnena, uppträder N. och vill sopa bort allt arbete och börja på nytt! Hans proposition blev avslagen, och majoritetens beslut blev att såsom svar på Wennerbergs skrivelse uppgiva såsom tilltänkta motiv för fyllande av de två väggfälten, som omgiva Larssons redan förut antagna ämne (Ehrenstrahl målande Karl XI:s porträtt), på det ena Arkitekturen, på det andra Skulpturen, samt såsom motstycke till Cederströms »Ansgarius» något ämne ur hedna- eller medeltiden. Som vanligt var nämnden ej fulltalig. Wirsén, Viktor Rydberg och G. v. Rosen saknades, och man beslöt att skriftligen inhämta deras mening innan protokolljusteringen. Jag börjar på att bli utträttad på dessa långa, ändamålslösa sammankomster, där var och en har sin särskilda mening, som han nästa gång ändrar.

14 november. General Sven Lagerberg, som besökte oss i går, berättade huru drottning Sophie under en ångbåtsfärd på Medelhavet kommit i en för hennes tyska stolthet brydsam situation. Befälhavaren för fartyget, med vilken hon nådigt konverserat en stund, bad att få presentera en hennes släkting och vinkade härvid till sig en ung man, 3:e maskinist ombord, vid namn Bernadotte. Då drottningen frågade honom, om hon kunde göra något för hans framtid, svarade han käckt: »Non, Madame, j'ai l'honneur d'être votre cousin et cela me suffit.»

15 november. Lång visit av Louis De Geer. Han bedömer norrmännen opartiskt och finner vissa av deras anspråk billiga. Då det är ett obestridligt faktum, att Norge är ett självständigt rike, förbundet med ett annat sådant under gemensam kung, bör det ena landet rörande gemensamma angelägenheter i förhållande till utlandet hava lika rätt att få sin vilja framförd som det andra. Detta kan enligt De Geer uppnås utan delegationer eller dubbla utrikesministrar.

Vi firade i går min son Hans' födelsedag med en liten middag, dit han inbjudit Lagercrantz med fru, Weidenhielm och C. Leijonhufvud.

Unga fru Lagercrantz, född Kantzow, vilkens mor är portugisiska, är en livlig och vacker uppenbarelse. Hon repeterar för närvarande sin roll uti en engelsk operett, som skall uppföras hos danske ministern. Hennes roll är den av en 50-årig dam, mor till en amiral, men hon har gjort som villkor, då hon accepterade rollen, att blott få vara 25 år gammal.

Häromdagen berättade Sander, att då Carl XV:s dikter skulle utgivas för allmänheten, hade han skänkt upplagan åt Mauritz Wrangel, som var drottningens kammarherre. Utgivaren, Samson & Wallin, betalade 5,000 kr. härför och hade bett Sander gå igenom manuskriptet. Denne ansåg ett stycke, tydligen dedicerat till Josephine Sparre, böra såsom sårande för drottningen uteslutas och yttrade själv till konungen denna mening. »Visst inte», sade monarken, »det är det bästa jag har skrivit.» Just som

Sander påtog sitt ytterplagg i tamburen, hade den kunglige författaren dock besinnat sig. »Vi taga bort skräpet», ropade han, och stycket uteslöts.

Sven Lagerberg berättar en annan episod ur Carl XV:s liv. Då L. åtföljde honom till Vichy och Paris samt därunder hade hand om reskassan, märkte han, att kungen tillät sig högre depenser än de belopp, han uttog av L. Hemligheten blev emellertid röjd. Kungen hade, då han lämnade Sverige, medtagit i kappsäcken en av de två dyrbara Sèvresvaser, som prydde Rosersbergs slott, och i Paris genom Nils Barcks förmedling sålt densamma till marquis Hertford, den rike antikvitetssamlaren, för 30,000 fr. Uppmuntrad genom denna lilla affär lät kungen genast sända sig vasen n:r 2, som gick samma väg. Enär dessa vaser ej tillhörde staten utan voro kungens personliga egendom, var härom ingenting att säga. En främmande monark, som besöker Paris, bör ju ha sin börs väl späckad.

22 november. Överstelöjtnant Gyllenram är utnämnd till kårchef vid Jämtlands fältjägare. Han var påtänkt till och hade goda utsikter att bli Ankarcronas efterträdare, men efter ett glatt aftonsamkväm vid skjutskolan å Rosersberg hade han druckit för mycket och hållit ett oredigt tal. Detta kom ut och rågade måttet på de äldre synder, man vid regementet tillskrev honom. Ankarcrona ansåg såsom sin plikt att underrätta konungen om att G. var olämplig som sekundchef för Svea garde, vars officerskår ej önskade honom härtill. Kungen lärer därefter ha yttrat till G.: »Du är inte tåld vid Svea garde.» Som förhållandet mellan A. och G. hittills varit intimt, är det ej underligt, om G. blivit högeligen förtretad på A. Han har också undanbett sig den avskedsmiddag, vartill han av de förra kamraterna inbjudits, och svarat, att han ej kunde sitta bredvid A., vilken så illa behandlat honom. A. har däremot inför officerskåren gjort sig en förtjänst av att för regementets bästa hava uppoffrat vänskapen.

27 november. Strejkrörelsen börjar åter i Norberg, och agitatorn Qvarnström söker utbreda densamma vida ikring.

Landshövding Hederstierna är hitkommen för att inhämta förhållningsorder från högre myndighet. I Stockholm är det arbetslösheten, som tager uppmärksamheten i anspråk; man öppnar ett genom insamlade medel organiserat ångkök, där man för 15 öre kan erhålla ett gott middagsmål. Dessutom är ett bolag för byggande av arbetarebostäder under bildning. Dessa berömliga åtgärder förmå dock ej att tillfredsställa de arbetslösas anspråk på sysselsättning. Då de hos överståthållaren begärde att få skicka en representant till kommittén för ångköket, svarade Tamm, att han ej önskade samarbeta med en delegerad, vilkens principaler förklarade sig vilja med olagliga medel skaffa sig rätt.

Juldagen. Influensan, som för närvarande hemsöker de flesta familjer inom huvudstaden, har även medfört obehagliga verkningar inom vår lilla krets. Min hustru sängliggande, jag själv starkt angripen, tjänstepersonalen likaså. Ibland högre patienter märkas kungen, överståthållaren, justitie- och sjöministrarna m. fl. Sjukdomen består uti huvudvärk, bronchitis, hosta, värk i alla leder; vår läkare ordinerar kinapiller, varmt Emser, tetoddy. I mitt bröst låter det natten igenom som ett orgelverk.

Strejken i Norberg tyckes avtaga. För de arbetslösa här i Stockholm gör man sitt bästa, åtskillig arbetsförtjänst har beretts dem, men socialdemokraterna fortfara att sprida sina samhällsupplösande läror, och de uppoffringar man gör vinna knappt något erkännande hos de behövande, vilkas anspråk ständigt växa.

1892.

14 januari. Bland offren för influensan befinna sig generaldirektör Berlin och unge baron Carl Fleetwood, som vid 32 års ålder redan hunnit till kansliråd och chef för politiska avdelningen i utrikesdepartementet. Jag har för att under konvalescensen fördriva tiden klassificerat och numrerat mina album, som gå upp till ett antal av 45. Dessutom har jag en mängd fickalbum och ett 50-tal fullbordade akvareller.

16 januari. Ingenjör Sandberg sänder mig från London en bok, »A Frenchman in America», med förträffliga illustrationer av E. W. Kemble. Typerna äro nästan identiska med dem jag själv ritade i mitt album, då jag besökte Philadelphia Centenal.

19 januari. Kungen öppnar riksdagen. Vissa tecken antyda, att protektionisterna äro sinnade att visa sig mera moderata än förra riksdagen. Kronprinsen reser till Petersburg och har med sig såsom uppvaktande den nyblivne generalmajoren Bråkenhielm och en norsk kapten.

Vintern är i år bistert kall, 22 grader i Stockholms grannskap. Samtidigt med temperaturförändringen är influensan i avtagande.

25 januari. Riksdagen började med den vanliga debatten angående den av regeringen framlagda budgeten. Bergström drog fram den ömtåliga frågan rörande norrmännens anspråk på egen utrikesminister och utrikesrepresentation. Talaren sade sig gilla Lewenhaupts i sammansatt

konselj till protokollet nyligen avgivna yttrande, att dessa norska anspråk voro oförenliga med unionen. Statsminister Boström yttrade sig i samma anda. Jag tror ej, att något parti i Sverige är villigt att i denna fråga bistå norska vänstern. På sin födelsedag har kungen dekorerat hela sin norska ministär med S:t Olafsorden, och den radikala vänstern anfaller dessa statsråd, som varit nog låga att mottaga en kunglig utmärkelse.

B. v. Schildt. *G. Bråkenhielm.*
Ulriksdal 1872.

Kronprinsen reser över Berlin till Petersburg och ämnar även besöka Moskva. Utom den från början utsedda uppvaktningen har baron Blixen på kejsarinnans av Ryssland anhållan fått medfölja på resan (B. är kusin till henne).

Nils Silfverschiöld är anländ till Stockholm i en extra vagn och transporterad till Bolinderska huset, där han hyrt en våning för 1,000 kr. i månaden. Han är ytterst svag, och läkarna anse slutet nära förestående.

26 januari. Jag besökte i går det tavellotteri, som konstnärerna genom därtill skänkta arbeten anordnat till förmån för deras byggnadskassa. Som de naturligt nog endast härtill lämnat sådana konstverk, till vilka de ej erhållit köpare, var samlingen därefter. Det finnes dock däribland några förtjänstfulla saker, såsom ett månsken av Wahlberg, ett landskap av Nordström, handteckningar av Zorn samt etsningar av Hägg och Tallberg. Jag har även lämnat ett bidrag »Moriskt kafé i Tunis», en mindre oljemålning. Snart öppnas en annan utställning, De anonymas. Av 450 inlämnade arbeten har juryn refuserat 350. De sistnämnda skola även ha sin särskilda utställning.

På Nationalmuseum utställes Brambecks marmorgrupp »Sorg», beställd av August Röhss. Den sörjande unga kvinnan knäböjer framför liket av en ung man, som är utsträckt på marken som en linjal. Gruppen skulle i mindre skala lämpa sig till handtag på en papperspress. Kvinnofiguren är i övrigt behaglig och marmorn utmärkt vacker.

30 januari. Besökt såväl de accepterade anonymas som de refuserades utställningar. I den förra finnes åtskilligt som är bra. Ett stort vinterstycke med solbelyst snökulle av god effekt och ett par sommarlandskap, friskt målade. Resten befanns mycket medelmåttigt. Bland de refuserade, som i allmänhet förtjänt sitt öde, märkas några få, vilka kvalitativt överträffa mängden av dem, juryn mottagit. Tavlorna äro att bese i foajén till den under rivning varande Operan.

3 februari. I går afton efter stadsfullmäktiges sammankomst på Börsen, där de arbetslösas fordringar på utförandet av vissa, av dem själva uppgivna arbeten ej blivit bifallna, hade på Stortorget samlats ett par tusen arbetare, vilka med skrik och oväsen gåvo sitt missnöje till känna. Polisen rensade torget med biträde av ett detachement från högvakten och arresterade ett 30-tal av orosstiftarna, vilka dock utom två, som varit straffade för stöld, kort därpå frigåvos. Alla dessa med undantag för en befunnos redan hava arbete!

4 februari. Kungen och drottningen reste i går till Kristiania. Den sistnämnda är sjuk och måste i bärstol transporteras från sin vagn till järnvägsvagongen. Prins Carl för regeringen här; hans bröder Oscar Bernadotte och Eugen följde med tåget att fortsätta till Karlskrona, varifrån prins Eugen lär begiva sig till Italien för att fullfölja sina konststudier.

6 februari. Vid museinämndens sammankomst i går anmäldes, att kungen skänkt till staten den av honom beställda, av Kronberg utförda plafondmålningen i västra slottsvalvet. Gåvan avser att förekomma arvsanspråk å detta konstverk. Nämnden beslöt att efter kungens återkomst från Norge tacka honom för denna donation och för det hälsosamma exempel, han givit genom att sålunda uppmuntra den monumentala målarkonsten, som så länge varit försummad i vårt land. Nämnden beslöt även att låta i marmor utföra och med statens konstsamlingar införliva Louis De Geers byst. Jag framförde sedan denna önskan till den åldrige statsmannen, och tycktes han smickrad av utmärkelsen. Skulptören Hasselberg, som åtager sig denna beställning, fann jag i sin ateljé, sysselsatt med att modellera en liggande ung kvinna, som graciöst lutar huvudet mot sin böjda arm. »Näckrosen» blir statyns namn. Artisten berättade, att han fått idén genom ett barndomsminne. I hans hemtrakt ansågs det syndigt att plocka näckrosor, som förlora sitt behag, om man tager upp dem ur vattnet. »Se, men inte röra», är seden. Hasselberg vill nu i marmor giva uttryck åt denna legend, göra den liggande kvinnan så skön och lockande som möjligt men tillika så poetisk, att hon blott ingiver åskådaren platoniska känslor. Uppgiften är svårlöst. Som modell till statyn var en helt ung flicka på 15 à 16 år, sittande, blottad till midjan, och som helt ogenerat åt en smörgås, medan hon fäste nyfikna blickar på mig. Det blonda håret hängde ledigt ned på de vita och späda axlarna, och barmen visade två halvglober av utsökt skönhet. Jag återsåg med nöje i ateljén gipsavtryck av konstnärens »Snödroppen» och hoppas att han i sitt nya arbete skall lyckas inlägga

lika mycket känsla, som det förstnämnda utvisar. »Snödroppen» har artisten reproducerat 4 gånger i stort och 4 i mindre format.

Finske målaren Edelfelt har för närvarande utställt ett dussin arbeten, oljefärgstavlor, pasteller och landskap i akvarell. Han utmärker sig mest såsom porträttmålare, och man beundrar här i synnerhet porträttet av Pasteur, som av La Sorbonne inköptes på Salongen. Denne är framställd stående i sitt laboratorium, omgiven av instrument och flaskor, allt mästerligt återgivet. Ett äldre arbete, porträtt av E:s moder, hållet i demi-teinte och, ehuru detacherande sig mot ett soligt landskap, dock bibehållande full klarhet i färg och uttryck, är även ett utmärkt konstverk. Prins Carl, knästycke i naturlig storlek, iklädd kappa, är ett bra porträtt, utfört med rask och säker hand. Två pasteller, porträtt av grevinnan Lewenhaupt, f. Wirsén, och en finsk friherrinna Knorring, äro vackra prov på artistens känsla för elegans och kvinnlig distinktion. Slutligen uppträder Edelfelt såsom målare av religiösa ämnen, en bondkvinna, knäböjande för en mot henne kommande kolossal Kristus, draperad i en åtsittande vit klädning, och vilkens övre del detacherar sig mot ljusgul grund. Ett vidsträckt finskt landskap med sjö och holmar utbreder sig vid horisonten. Trots tavlans meriter i fråga om poetisk uppfattning finner jag den icke såsom konstverk jämförlig med omförmälda porträtt. Kristus är för lång, hans magra kropp förefaller som den vore instucken i ett paraplyfodral, och det lilla huvudet saknar överjordiskt uttryck. Kvinnan är däremot återgiven med mycken känsla; skada blott att hon fått något korta ben. Ämnet är hämtat ur en finsk legend, och tavlan väcker här mycken beundran bland damerna.

1 mars. Sedan i går håller man i norska stortinget på att diskutera en av Moursund föreslagen dagordning, enligt vilken frågan om eget norskt konsulatväsende angives såsom uteslutande norsk, vilken mening även delas av norska regeringen.

Här roar allmänheten sig med sporttävlingar på skidor

och skridskor. De finska deltagarna vinna de första prisen, därnäst norrmännen; svenskarna visa sig dock även ganska skickliga. Tre lappar inställde sig vid skidlöpningen så druckna, att de föllo omkull. De visas nu i en på Skansen uppförd kåta, som de fått till bostad av Hazelius.

3 mars. Stortinget har med 64 röster mot 48 antagit Moursunds, av Steen understödda dagordning. Debatten har varit livlig, och Stang har förgäves sökt hindra detta olyckliga beslut. Kungen och kronprinsen återkomma i övermorgon till Stockholm, men resa tillbaka efter åtta dagar till Kristiania.

6 mars. I går blev kungen vid återkomsten hit hjärtligt mottagen med hurrarop och flaggning. Konsulatfrågan vilar till hans återkomst till Kristiania, och man har ett svagt hopp, att Steen i sista stund finner klokast att ej gå till det yttersta.

Jag läser i Le Figaro några »silhouettes de Souverains», där även vår kung och drottning beskrivas. Som Figaro endast har lovord för övriga monarker, som den karakteriserar, får väl den galla, som här utgjutes över vårt konungahus, tillskrivas någon personlig fiendskap bland dess egna undersåtar (Björnson eller Hedin?). Det egendomliga är, att Figaro är den enda franska tidning, på vilken kung Oscar prenumererar.

10 mars. Efter avslutad Edelfeltsutställning pågår nu en annan sådan, där norska målarna Thaulow och Werenskiold exponera åtskilliga arbeten. Den förstnämnde av de två tyckes mig överlägsen den andre, han lyckas förträffligt med sina vinterlandskap, såväl i olja som pastell. Motiverna äro en bisak, men naturuppfattningen är av stor sanning. Werenskiold är figurmålare och visar åtskilliga porträtt, varibland Björnstjerne Björnsons, knästycke i naturlig storlek, halvfärdig målning men karakteristisk i uttrycket. Detsamma kan sägas om de andra målningarna, men paletten är tung, och färgharmonien saknas ävensom den eleganta penselföring, som utmärker Edelfelt.

12 mars. Kungen och kronprinsen återvände i går till Kristiania, denna gång utan några svenska statsråd. I an-

ledning av Gotthard Wachtmeisters förflyttning från Malmö till Karlskrona landshövdingeresidens viskas det om att detta skett för att bereda Lewenhaupt en reträttplats. Ministern Lagerheims hitkomst ställes härmed i sammanhang. Themptander säges hava kungens öra och tros i händelse av Östergrens avgång bli dennes efterträdare såsom justitieminister. Dessa äro dock endast lösa rykten, liksom att civilministern Groll skulle få återvända till Kalmar län till följd av sitt uppträdande på Stora sällskapet efter en middag hos kanslirådet Wennberg. Han skulle nämligen hava omfamnat en vaktmästare, sägande: »Jag har alltid varit en vagabond.»

Vi ha köpt för Nationalmusei räkning en tavla i olja av Thaulow, föreställande en snöbetäckt höjd med byggnader i fonden, för 1,500 kronor.

18 mars. I vårt hus dog vår älskvärda granne fru Katinka Peyron, född Due, till följd av lunginflammation. Den avlidna var en ovanligt graciös och tilldragande kvinna samt allmänt omtyckt.

24 mars. I dag, min födelsedag, inträdde hos oss sonen Carl med sin dotter Marthe. Det var en glad överraskning; han hade ej besökt Sverige på 3 år. Nils Silfverschiölds slut nalkas med stora steg, jag var i dag och tog avsked av honom. Det är gripande att se denne såväl intellektuellt som med jordiska gåvor rikt utrustade unge man ligga avmagrad, förtärd och väntande varje ögonblick sin sista stund.

1 april. Nils Silfverschiöld avled i går morse kl. 10. Vid obduceringen befunnos tarmarna fulla med sår.

6 april. I går ägde hans begravning rum i Jakobs kyrka, och i afton föres kistan på järnväg för att nedsättas i familjegraven vid Gåsevadholm. Kyrkoherden Johansson hade enligt den avlidnes önskan kommit från St. Mällby för att förrätta jordfästningen, vilket han gjorde på ett enkelt och värdigt sätt. N. S. hade även förordnat, att släkt och vänner skulle före ceremonien undfägnas med frukost i sorgehuset, varvid bibliotekarien Victorin uppläste verser, vilka i tryck utdelades.

De närmaste släktingarna intogo även middag därstädes, varefter Klingspor uppläste den avlidnes testamente, som lämnar hans bibliotek m. m. åt brodern Otto såsom fideikommiss.

7 april. Kungl. Maj:ts arméförslag debatterades i går i båda kamrarna och föll med några rösters majoritet i 2:a kammaren, medan det i 1:a kammaren antagits med stor majoritet. Stora ansträngningar hade gjorts för att få förslaget igenom, och man trodde i det sista på en lycklig utgång. Debatten räckte till kl. 1 på natten. Som vanligt utmärkte sig Hedin genom sina hätska och otidiga angrepp på ministären, Klinckowström genom sina långa anföranden och Palmstierna genom sin högdragenhet.

9 april. På konstnärsföreningens nyligen öppnade utställning i Konstföreningens lokal gjorde museinämnden i går sina inköp. Dessa blevo av mindre intresse. De flesta av våra bättre artister ha ej exponerat. Att låta de tillgängliga medlen förbli oanvända vågade man knappt av fruktan för riksdagen, av vilken vi begära ökat anslag till dessa inköp. I år disponera vi 11,000 kr., och av dessa köpte vi för omkr. 9,000. Av professor Malmström köptes en liten tavla »En skvallerbytta», föreställande några skolbarn på hemväg. Soignerad teckning, men kall och färglös. Man ville ej genom en refus pricka akademiens nuvarande direktör. En herde med sina getter av Arborelius vann nämndens majoritet. Den liknar en basrelief i marmor. Vidare ett landskap av Norstedt, stämningsfullt men liksom doppat i senapssås, »Fågelhandlare», ett gammalt par sysselsatt med plockning av kalkoner, humoristisk pastell av Wallander, två pendangmålningar av Lindholm, »Klippor vid Sundet under storm», de i mitt tycke bästa tavlorna på utställningen, samt slutligen och i sista stund ett vinterlandskap av Kindborg, snöbacke med Stockholm i fonden. Sistnämnda tavla var ej upptagen i katalogen och hörde ej till Konstnärsföreningens utställning, där nämnden enligt Kungl. Maj:ts beslut ägde att göra sina inköp. Arkitekten Möller, denna förenings sekreterare, har nu uppträtt med protest mot detta inköp, vilket föranlett

mig att ånyo sammankalla nämnden för att härom yttra sig. Denna förklarade köpet giltigt. Bland ledamöterna i årets inköpsnämnd märkas Wennerberg, Carl Ekman, hovintendenten Böttiger och professor Kronberg. En livlig diskussion ägde rum framför Paulis duk »Midsommarnatten», ett storartat landskap i Puvis de Chavannes' smak, med stora, liggande figurer i förgrunden. Den ena, en

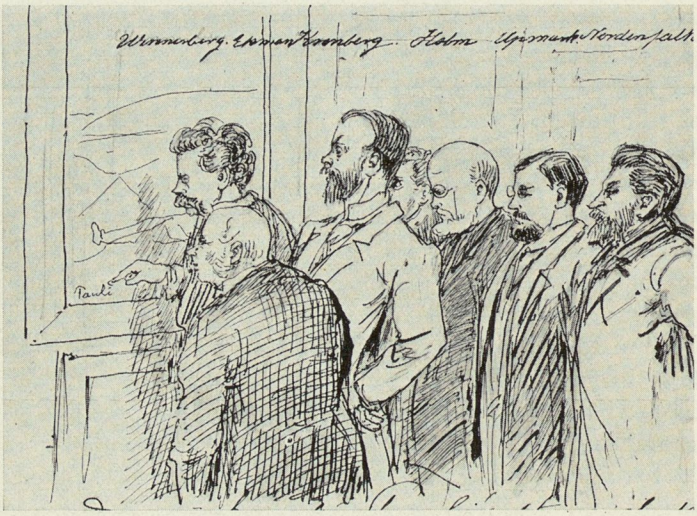

Wennerberg. Ekman. Kronberg. Holm. Upmark. Nordenfalk.
Framför Paulis tavla.

kvinna, sedd bakifrån och utsträckt som en linjal, stöter ögat. I trots av åtskilliga fel har tavlan en lugn och poetisk stämning, och såväl Upmark som jag ansågo den förtjänt av att i museum representera den moderna s. k. impressionistiska konstriktningen, som även där borde hava sin plats. Vi talade förgäves.

11 april. Middag med dans hos Höpkens, vilkas dotter i år gör sitt inträde i stora världen. Såväl hon som flera av hennes vänner äro angenäma apparitioner, nyss utslagna blomsterknoppar. Amiral Lagercrantz bryggde bålen, kring vilken samlades mellan danserna volontärer och kadetter

med deras damer. Soarén slutade med en väldig supé, från vilken jag likväl avstod.

21 april. Coquelin med sin trupp ger för närvarande föreställningar på Svenska teatern, varvid började med Thermidor. Såväl C. som fru Hartman, hjältinnan i enleveringsdramat föregående år, mottogos med entusiasm. Hon har studerat i Paris och på kort tid lyckats tillägna sig en så pass god fransk prononciation, att hon nu engagerats av Coquelin för hans turné i Europa. Truppen kommer senast från Petersburg och Finland.

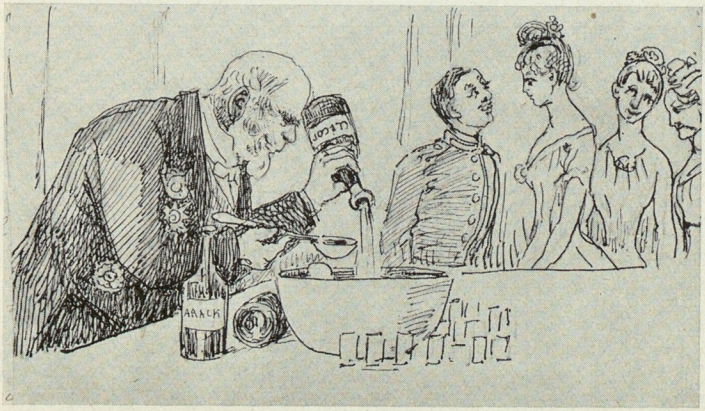

Amiral Lagercrantz brygger bålen.

På Nationalmuseum exponeras över 1,000 st. fotografier, tagna i Egypten av kronprinsessan. Kronprinsen tröstar sig i sin ensamhet med att spela whist på Adelsklubben. Han mottager även middagsbjudningar hos privatpersoner, såsom Boström, Åkerhielm, Sager, N. v. Rosen m. fl. Prins Carl har uppsikt över folkkök för fattiga, och prins Eugen reser i Italien. På Konstnärsföreningens exposition finnes ett ganska förtjänstfullt landskap av hans hand.

26 april. Sedan ett par veckor begagnar jag dagligen Zanders gymnastik för att få behövlig motion. En mängd andra gubbar göra detsamma, somliga, till ex. Fritz Piper

och C. J. Bonde, bägge åttioåringar, ha hållit på härmed i 15 à 20 års tid. Lantmätaren Widmark söker gymnastisera bort sin kolossala mage, och landshövding Bergström, Hochschild, Adolf Peyron, Hans Wachtmeister m. fl. äro stamgäster här.

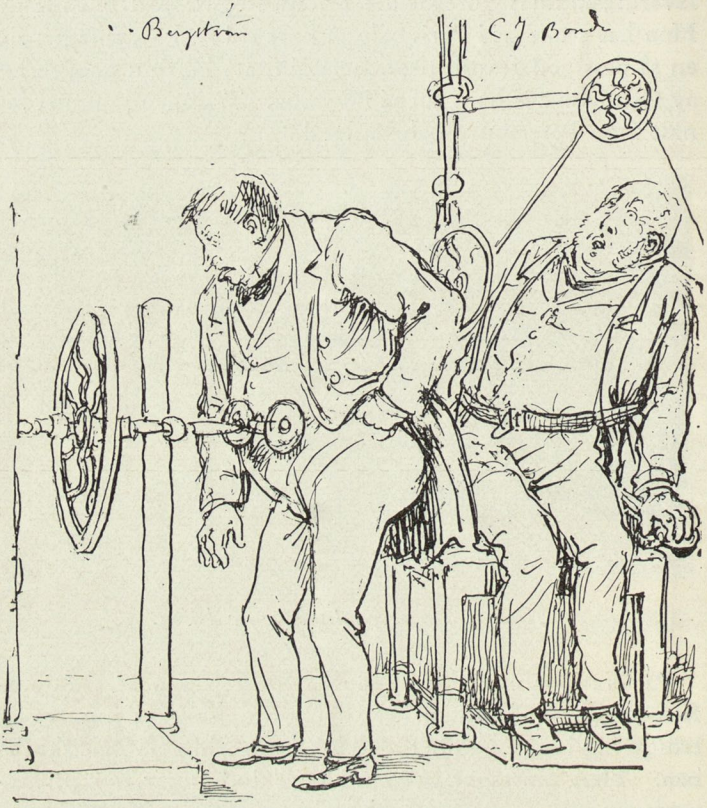

A. Bergström och C. J. Bonde på Zanders gymnastik.

I dessa dagar har ett slags kongress för allmän rösträtt ägt rum i Stockholm under kapten Mankells ordförandeskap. Flera anarkister läto höra sig, som yrkade på allmän avväpning. Majoriteten beslöt att sprida ut listor inom landet för åstadkommande av en »folkriksdag» 1893.

28 april. Nordenfalk besökte mig i går och framförde

museinämndens anhållan att med anledning av mitt 25-åriga jubileum såsom ordförande i densamma få låta modellera min bild i medaljong, över vilken uppmärksamhet jag sade mig vara smickrad. Professor Lindberg skall fullgöra detta uppdrag. Mitt porträtt i olja hänger redan i Akademiens sessionssal, och gravören Haglund har dessutom etsat min profil för Nationalmusei räkning, så att min ovärdiga personlighet kommer helt oförtjänt till eftervärlden.

3 *maj.* I dag, Carl XV:s födelsedag, som hans hov och stab som vanligt fira med en festmiddag på Hasselbacken, var jag genom brev kallad till kungen kl. 10 f. m. Klädsel uniform. Jag undrade vad majestätet kunde vilja mig, men blev dock genom Adam Lewenhaupts indiskretion dagen förut förberedd på den ära, som väntade mig. Då jag infördes till kungen, yttrade han: »I dag är det 20 år sedan min brors forna omgivning för första gången genom en gemensam middag firade hans födelsedag. Jag har valt denna dag, för att hedra dem, som utgjorde hans närmaste omgivning, och utnämner dig härmed till storkors av nordstjärneorden.» Helt rörd och med tårar i ögonen lämnade monarken mig den röda ask, som innehöll insignierna. På samma gång fick d'Otrante vasaorden om halsen, Cronhielm svärdsordens plack, överste Due d:o.

4 *maj.* Middagen bevistades av 17 f. d. tjänstgörande vid hovet. Edholm föreslog skålen för Carl XV:s minne, S. Lagerberg Oscar II:s och Adam Lewenhaupt kronprinsessans av Danmark skål. Middagen, som betalades vid intrén med 32 kr., var utmärkt. Mina grannar vid bordet voro G. Gyldenstolpe och kommendanten greve Taube.

Jag har i dessa dagar översatt till franska en av d:r Göthe författad notis över vår stora Rembrandtstavla, hittills känd under benämningen »Ziskas sammansvärjning». Nya undersökningar, gjorda i Holland, tyckas bevisa, att denna titel bör utbytas mot »Claudius Civilis' sammansvärjning», över vilket ämne Rembrandt erhöll beställning att måla en tavla till prydandet av rådhuset i Amsterdam, ehuru målningen av okänd anledning ej kom att intaga den bestäm-

da platsen. Av en i Amsterdam befintlig, av Rembrandt utförd skiss med samma komposition men med större vidd synes emellertid framgå, att vår tavla blott utgör ett fragment av den ursprungliga, nämligen centralpartiet därav. Claudius Civilis är framställd då han uppmanar batavernas hövdingar att uppresa sig mot romarnas förtryck.

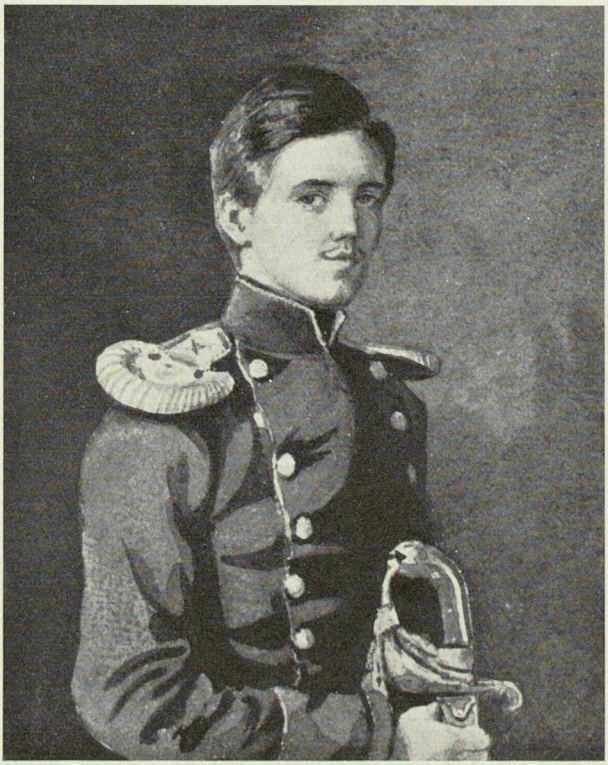

August von Rosen (ungdomsbild).

Denna upptäckt har nyligen givit anledning till livliga debatter, uti vilka dansken Madsen, Sander och åtskilliga holländare tagit del. Återstår nu att upptäcka, huru och när detta mästerstycke hamnat så högt upp i norden.

5 *maj.* Kungen avreste i dag kl. $^1/_2$ 7 till Tyskland,

Rivieran och Biarritz. August v. Rosen och Falkman medföljde. Jag var nere vid stationen för att taga avsked, och kungen såg strålande ut över att få vända ryggen åt vintern. I dag faller också ett snöglopp, som är föga behagligt.

Louis De Geers fara även i dag. De flytta för framtiden till Skåne. Den av Nationalmuseum beställda bysten av De G. är nu färdig i gips. Hasselberg har därmed lyckats förträffligt såväl vad likheten som den konstnärliga uppfattningen beträffar. Dessutom har Börjeson fått färdig den byst av Oscar II, som museum för ett par år sedan beställt. Huvudet är bra, men kroppen antyder en grov och korpulent man.

Norrländska riksdagsmän ha skänkt till museum en stor tavla av Tirén, föreställande en lappfamilj, samlad kring en skjuten ren. Man gissar, att gåvan skall utgöra en opinionsyttring mot herr Farup, en rik man vid lapska gränsen, som beskylles för att låta nedskjuta de renar, vilka händelsevis överskrida gränsen av hans egendom. Museinämnden beslöt i går att hos K. Maj:t anhålla om ett anslag av 10,000 kr. att användas till inköp vid den stora auktionen, som i Köln snart skall äga rum med Hammers samling av konstindustriföremål.

Denna, den betydligaste i landet, har förut blivit erbjuden svenska staten för 1,600,000 kr., ett pris, som vida överstiger dess värde.

12 maj. Uti societeten gives ännu en och annan fest. Häromdagen gav fru v. Heidenstam, engelska till börden, en soaré med charader, bland andra »Cléopâtre». Eau föreställdes av den lille tjocke italienske ministern Zanini i ett badkar, pâtre av franske chargé d'affaires Schlumberger såsom Paris med äpplet, omgiven av Venus, grevinnan Lewenhaupt, f. Gosling, Juno, m:me Millet, Minerva, Constance Lagercrantz. De tvenne förstnämnda av gudinnorna ha yppiga former, i synnerhet Venus, som också fick tillfälle att visa dem. Herr Schlumberger, som är elsassare, har för att ej bliva tagen för tysk antagit franskt uttal på de två sista stavelserna i sitt namn.

Jag var i går med min hustru på Operan för att höra norska sångerskan Oselio, som ger gästroller här. Rösten är präktig och spelet gott. Såsom Leonora har hon tillfälle att visa sin dramatiska riktning. Blond, med tämligen grova ansiktsdrag grimaserar hon under sången, men denna brist på skönhet motväges av en reslig och elegant växt.

Alexander, Fritz och James Dardel.

Till följd av en inbjudning av regeringen hava mer än 100 riksdagsmän besökt Karlsborgs fästning, vilket haft till följd, att det till densamma begärda anslaget sedermera blivit beviljat.

26 maj. I går begrovs i Jakobs kyrka Magnus Hallenborg, som avlidit efter 9 dagars lunginflammation. Sjukdomsfallet inträffade i första kammaren, varifrån han fördes till sitt hotell. I liktalet, som hölls av kyrkoherde Bergman, framhölls den avlidnes administrativa förtjänster och älskvärda egenskaper. Inledningen var något underlig: »Under förliden vinter hava ovanligt många begravningar ägt rum i denna kyrka», yttrade prästen, »och man saknar här i dag bland oss en av dem, som vanligen varit närvarande vid dessa tillfällen, något som vi

alla beklaga, en man med nobla drag och trofasta ögon» etc. Man undrade först, vilken personage som uteblivit. Det var Hallenborg själv, vilkens bår befann sig mitt bland oss, som prästen saknade.

4 juni. Min bror och hans son James hava anlänt från Schweiz för att bevista sonen Ottos bröllop med Maria Uggla, vilket ägde rum hos brodern, löjtnanten baron Uggla, den 31 maj i all enkelhet till följd av faderns nyligen timade frånfälle. Brudens syskon, Heidenstam med fru, löjtnant Lilliehöök med fru och en ogift syster, min hustru och jag jämte en fröken Burén voro de övriga vittnena. Före och efter vigseln sjöngs en psalm av familjens medlemmar, alla musikaliska. Pastor Bring, en gammal, bruten man, läste med gråtmild ton och täta nickningar ritualen. Därefter satte man sig till ett läckert middagsbord. Jag satt mellan den unga värdinnan och fru von Heidenstam, en glad och mycket pratsam dam, som troget följer sin man, författaren, på dennes resor, ömsom till Italien och ömsom till Lappland. H. är en ännu ung man med sydländskt utseende, och hans konversation är underhållande.

15 juni. Jag har i dessa dagar läst Werner von Heidenstams nya bok »Hans Alienus», en högst egendomlig samling av fantastiska drömbilder.

Hjälten i boken vurmar för skönhetsdyrkan enligt antikens begrepp och hatar nutidens kunskapsbegär, som strävar efter att analysera allt till förfång för det sköna och njutandet av detsamma. Än låter författaren sin Alienus besöka påven i Rom, Sardanapalus i Ninive och Pontius Pilatus i Jerusalem, ja förflyttar honom till och med upp i himmelriket för att låta honom få njuta av ett oblandat skönhetsideal, som han emellertid ej lyckas finna. Efter en 30-årig vandring återvänder Hans Alienus till sin gamle far i Sverige, av vilken han hittills varit oförstådd, men vilkens ömhet han före dennes död lyckas få åtnjuta. Boken är från början till slut filosoferande och berör samtliga stora förborgade frågor utan att egentligen frambringa någonting nytt. En sjuklig, melankolisk livsåskådning ge-

nomgår författarens verk och målar hans egna förhållanden. Först studerade han för att bliva målare; olycklig i fädernehemmet reste han under flera år och besökte därunder Orienten, där han hämtade stoffet till sin roman »Endymion», som väckte uppseende. Heidenstam är ej ensam att söka föra läsaren med sig i fantasiens värld. Strindberg har nyligen skrivit en teaterpjäs, där han låter en smed vandra världen omkring i sällskap med S:t Petrus.

Norska stortinget har nu, såsom man väntat, sanktionerat Steenska ministärens förslag om eget konsulatväsende och beviljat 50,000 kronor till förberedande åtgärder härför. Kungen, som i dessa dagar återkommer från sin utländska lustresa, får nu blanda sig i leken. Man förespår, att han kommer att inkalla en urtima riksdag för att yttra sig angående de unionella förhållandena.

28 juni. Ombyte av krigsminister. Palmstierna lämnar sin plats åt Rappe och blir landshövding i Jönköping. Rättrådig och nitisk saknade P. erforderlig intelligens och savoir faire; hans stelhet gjorde honom impopulär. Rappe åtnjuter ett berättigat anseende såväl för sitt deltagande i fransk-tyska kriget 1870—71 som på grund av de förtjänster, han ådagalagt såsom chef för generalstaben. Även han är stel samt dessutom religiöst intolerant. Fordrande på sig själv, är han det även på sina underlydande. Man hyser förhoppning om, att han skall lyckas bättre än någon av sina många företrädare med genomförandet av en tidsenlig arméorganisation.

Svensk-norska konflikten har nu kommit i ett akut stadium. Kungen och kronprinsen reste i förrgår till Kristiania efter ett stormigt statsrådssammanträde, där de svenska rådgivarna lära yrkat på att konsulatfrågan skulle behandlas såsom en för båda rikena gemensam angelägenhet. Kungen säges vara nervös och orolig.

En del konstnärer hava till Kungl. Maj:t inlämnat en protest mot museinämndens majoritetsförslag till väggmålningar i museets trapphus. De vilja å de två stora väggfältena i övre vestibulen i stället för de föreslagna ämnena

från forntiden och medeltiden hava ämnen från Gustav Vasa och Gustav II Adolf. Gärna för mig, ehuru jag föredrager de förra såsom mera betecknande i kulturhistoriskt avseende. Prins Eugens namn står i spetsen bland undertecknarna av denna skrivelse. Kronberg, Wahlberg, Pauli, Hasselberg och andra konstnärer av förtjänst äro bland dessa.

30 *juni.* I går höll kungen i Kristiania konselj; varvid han i ett diktamen till protokollet nedlade sitt veto mot ministärens fordran på eget konsulatväsende för Norge. Följden härav blev avskedsansökan av samtliga statsråd. Händelsen väcker stort uppseende, och svenska pressen stödjer enhälligt monarken i hans hållning hittills och hoppas att han måtte hålla i sig.

27 *juli.* Äntligen tyckes norska krisen vara överståndén, åtminstone t. v. Stortinget har, sedan bildandet av en högerministär Stang strandat, bestämt sig för att hos kungen anhålla om bibehållandet av ministären Steen med samtycke till att konsulatfrågan tills vidare uppskjutes. Kungen har gått in därpå och återvänder jämte kronprinsen till Sverige. Drottningen blir däremot kvar för att sköta sin hälsa.

28 *september.* Kungen har som vanligt fört ett rörligt liv, besökt ombord på Drott badorterna i Stockholms skärgård, ätit middag hos statsminister Boström, lunch hos G. Åkerhielm på Margretelund. En älgjakt i Västergötland, till vilken kejsar Wilhelm var inbjuden, måste inställas i anledning av kolerakarantänen. Kronprinsparet vistas på Sofiero och skall därifrån flytta till Skabersjö, som änkegrevinnan Thott ställt till deras disposition. Kronprinsessans hälsa fordrar ett mildare klimat än Tullgarns. Kungen säges hava tröttnat på att betala hennes dyrbara resor till Egypten, vilka lära hava kostat honom 100,000 kr., som han annars tänkt använda till restauration av Ulriksdal.

Operatomten är nu ren och grunden till den nya byggnaden under arbete; detsamma är förhållandet med Akademiens för de fria konsterna nya hus. Vid Operan, vars verksamhet pågår i Svenska teaterns lokaler, har man nyligen

fått bevittna en strejk bland samtliga artister mot direktören Nordqvist. De förbundo sig enhälligt att under 5 års tid ej uppträda under dennes ledning. Finansministern hade ingen annan utväg än att gå de strejkande till mötes. Kammarherre Burén utnämndes till direktör. Han gjorde dock såsom villkor, att anslaget till Operan höjdes med 70,000 kronor, och listor cirkulera bland allmänheten till fyllandet av den uppgivna, sannolika bristen. Kungen har tecknat sig för 10,000, prinsarna för 1,000 kr. var, allt såsom årligt bidrag.

En märklig händelse är den av regeringen nyligen utfärdade kallelse till urtima riksdag instundande oktober, uteslutande för behandling av arméorganisationsförslaget. Man säger, att detta skett på grund av den nye krigsministerns fordran. Hela oppositionspressen hade avstyrkt detta steg och råder riksdagen att ej bevilja de begärda 90 dagarnas övning för de värnpliktiga utan en samtidig utvidgning av rösträtten. Under ärkebiskop Sundbergs ordförandeskap har i Uppsala hållits ett möte till förmån för regeringsförslaget, varefter en adress i sådant syfte avlämnats till konungen. Motståndarna arbeta också ivrigt. Hedin håller föredrag i landsorten och fordrar ökad rösträtt såsom vederlag för militära utgifter. Hans hållna föredrag äro dock alltför vetenskapliga för bönderna, vilka troligen för första gången få höra talas om Lord Grey, Gladstone, Carnot, Thiers etc. Socialisten Branting är farligare såsom talare.

Sommaren har varit rik på bedrägerier, konkurser och självmord. På ett mera komiskt sätt har en herre i Hälsingborg sökt komma ifrån sina borgenärer. I komplott med en vän låtsades han hava drunknat under badning, medan han i själva verket simmat till en klippa, där andra kläder funnos för hans räkning upplagda, dem han tog på sig, och därefter lyckades han oförmärkt komma över till Amerika. Han hade förut försäkrat sitt liv för betydliga summor.

Vid Svea garde har i dessa dagar chefsombyte ägt rum, i det överste Ankarcrona efterträtts av generalmajor Gadd,

som på samma gång tilldelats sagda grad med förbigående av ett antal äldre överstar. Anledningen till denna befordran säges vara, att man anser erforderligt att i Stockholms garnison hava att tillgå en lämplig person såsom ställföreträdare åt arméfördelningschefen-kronprinsen. Hittills har härtill använts general Sven Lagerberg. Svea gardes officerskår gav häromdagen en avskedsmiddag för Ankarcrona, som han endast motvilligt och på grund av Gadds önskan antog. Ett parti bland officerarna hade med nöd samtyckt att deltaga i festen, detta dels på grund av den brist på hållning, A. visat vid behandlingen av en del officerares affärsuppgörelser förra våren, dels med anledning av hans tilltag att fylla bristen i kostnaderna för Gustav Adolfskyrkan, vilka vida överskredo de härför tillgängliga medlen, genom att anlita andra av regementets kassor. Nämnda kyrkobyggnad, Ankarcronas älsklingsidé, är nu uppförd i kasernens park och utgör där en verklig prydnad. Arkitekten Möller har därtill uppgjort ritningarna. Överstelöjtnanten baron Funck gör sig till tolk för de missnöjda med företaget, då han karakteriserar byggnaden såsom en »leksakskyrka». För att återkomma till avskedsfesten, som ägde rum i regementets honnörssal, lärer A., som uppträdde i frack, visat sig ur humör, tackat utan värme och i samtal med kamrater yttrat missnöje med sin blivande ställning på Gripsholm. Däremot visade sig den nye generalen älskvärd och vänlig.

Vid Nationalmuseum har intet annat nytt inträffat, än att Edelfelt avlämnat det av honom beställda porträttet av Viktor Rydberg. Skalden sitter vid sitt skrivbord med ansiktet nära på i profil och belyst bakifrån. Likheten är god och behandlingen konstnärlig, men tavlan är hållen i en alltför dimmig stämning. En ung estetiker, doktor Lamm, som nyligen dött av bröstsjukdom, har till museum testamenterat hederliga summor dels till understöd för konstnärliga studier, dels till restaurering av Gripsholms slott, samt därjämte böcker och konstindustriföremål. Gripsholmsföreningen med arkitekten Lilljekvist såsom arbetschef har under sommaren restaurerat Riddarsalen m. m.

Ryttmästare Boström har härtill förärat ett par dörrar från slottet Tynnelsö, vilka härleda sig från Gustav I:s tid. G. Cederström och Liljefors hava erhållit guldmedalj för sina till Münchenutställningen skickade arbeten.

Kungen inbjöd i början av september samtliga konstnärer att bevista avtäckningen av plafondmålningen n:r 2 i slottets västra valv, liksom den föregående målad av Kronberg, vilken här visar sig mästerlig. Plafonden, indelad i trenne fält, föreställer de olika elementena. Jag fick tillfälle att till kungen uttrycka min belåtenhet över att se honom uppmuntra den ideella konsten, en hälsosam protest mot den krassa, realistiska riktning, som en del yngre målare omfatta.

10 oktober. Louis De Geers memoarer ha nu utkommit och väcka allmänt intresse. I första delen beskriver han sina ungdomsår och i minsta detaljer sin förlovning med den vackra Caroline, med ett ord, han ingår i sina intimaste förhållanden. Denna del är av psykologiskt intresse, synnerligast beskrivningen av honom själv med sina förtjänster och svagheter. Fortsättningen behandlar hans ämbetsmannabana och politiska verksamhet. Representationsförslaget, hans eget verk, spelar naturligen därvid en framstående roll, och dess behandling är livligt skildrad.

Ehuru en tidrymd av 25 år sedan dess förflutit, leva ännu många personer, som troligen ej goutera hans kritik.

Kung Oscar ogillar arbetet, som enligt hans åsikt kommit ut för tidigt. Omdömet om Carl XV är ganska skarpt, ehuru han gör rättvisa åt dennes goda egenskaper.

Den förestående urtima riksdagen ger fortfarande anledning till åtskilliga möten. Det av general Rappe uppgjorda arméorganisationsförslaget är nu offentligen bekantgjort och utlovar stor förbättring av det nuvarande tillståndet. I stora linjer utstakar han den nya indelningen i arméfördelningar, vardera med alla vapenslag. Man väntar med spänning den blivande voteringen i riksdagen. Kungen har de bästa förhoppningar.

Han besökte i går reparationsarbetena vid Gripsholm, där han även sköt rådjur. Dagen förut tog han emot i

audiens general Wedel, den nye tyske ministern, som lär vara en stolt och svårhanterlig herre. Detsamma säges om den nye ryske ministern.

Artisten Lindman exponerar en samling studier från Capri och Neapolitanska viken, soliga och varma i färgen men med något sjukligt i behandlingen. Jag föredrager Schultzbergs studier från samma land; penseln är mera säker och koloriten friskare.

18 oktober. I går öppnades urtima riksdagen. Det kungliga arméförslaget synes under de senare dagarna fått bättre utsikter att gå igenom.

Vid museinämndens senaste sammanträde överlämnade Nordenfalk å dess vägnar och med ett passande litet tal det medaljongporträtt, för vilket jag i somras suttit, uttryckande nämndens belåtenhet med mitt 25-åriga ordförandeskap. Jag tackade för detta prov på aktning och välvilja samt för den goda hjälp, mina kolleger städse lämnat mig och varigenom mina brister mindre framträtt. Såväl det artistiska utförandet som porträttlikheten hedra professor Lindberg, konstverkets skapare. Ett exemplar stannar på Museum och ett på Akademien för de fria konsterna. Denna hyllning gjorde mig och de mina mycken glädje. Alla dessa mina kolleger äro var och en i sitt fack framstående män, jag är den minst kunnige i sällskapet. Nordenfalk är både lagkarl och finansiär, något som jag minst av allt är.

24 oktober. I lördags sågo vi vid vårt bord museinämndens ledamöter jämte de tre vid museum anställda amanuenser, Göthe, Looström och Folcker. Jag tackade med glaset i hand för det mig skänkta medaljongporträttet, vars skapare även var vår gäst. Nordenfalk höll ett lämpligt tal till min ära. Skada blott, att hans tråkiga utförande borttog mycket av den hjärtlighet, som dikterat talet. Vid rökningen fortgick samtalet dels om konst, dels om lättare ämnen. Lindberg berättade komiska historier med vanlig humor. Munterheten var allmän utom vad C. D. af Wirsén beträffar, vilken såg ändå mera melankolisk ut än vanligt. Hans affärsställning lär vara orsa-

ken härtill. För inhämtandet av uppgifter angående Nicander, vilkens levnadsteckning han författar, har han nyligen konsulterat arkiven på Sjöholm och Boo. Professor Börjeson tyckes bära sina penningebekymmer mera lätt; i trots av många beställningar är hans kassa alltid tom.

Georg v. Rosen uppträder som en fulländad världsman samt representerar det aristokratiska och konservativa elementet inom konstnärskretsen. De flesta inom densamma äro hantverkarsöner och ha själva debuterat såsom hantverkare. Börjeson har varit skomakarlärling, skulptören Nyström smed och Molin bagare; Wahlberg har varit hautboist o. s. v. Deras intelligens har förhjälpt dem till deras bildning. I söndags deltogo 70 personer, herrar och damer, oaktat ett ihållande regn uti en utfärd till Gripsholm för att taga i betraktande de restaurationsarbeten, som under förliden sommar där ägt rum under arkitekten Lilljekvists skickliga ledning.

26 oktober. Såsom tidsfördriv sysselsätter jag mig med att katalogisera min son Nils' samling av porträtter och besöker ibland antikvariska bodar för samlingens utökande. Den störste porträttsamlaren i staden är pastor Wadström, som besitter omkring 40,000 mer eller mindre kända personers porträtt, mest svenska. En annan samlare, kapten Hagdahl, ser sig nödsakad sälja sin samling handteckningar och tryckta planscher. Största delen är pantsatt, för vilken han begär 12,000 kr., medan han erbjuder resten åt Nationalmuseum och Kungl. biblioteket för 3,000 kr. Jag har genombläddrat några buntar av den senare avdelningen och funnit innehållet av ganska medelmåttig beskaffenhet. Mängden av svaga dilettanter, som uppträdde i slutet av 1700- och början av 1800-talen, är förvånande. I ett annat land skulle det ej falla någon in att samla sådant, men »dans le pays des aveugles les borgnes sont rois». Sedan verkliga konstnärer i stort antal uppträtt i landet, röna dilettanternas arbeten mindre efterfrågan.

Prins Oscar har av sin morbror erhållit diplom på

grevevärdighet i Luxemburg och kallar sig nu greve av Wisborg. Han har flyttat från Karlskrona till sitt nyinköpta hus vid Karlavägen samt gör tjänst vid Sjöförvaltningen.

5 *november.* En radikal agitator, herr Lennstrand, har i sina senaste tal predikat anslutning till Ryssland; såsom rysk provins, menar han, blir Sverige lyckliggjort. Det är samme L., som för några år sedan yttrade till en studentkamrat: »För jämnt ett år sedan sade jag upp bekantskapen med Gud.» — »Bad han dig ej dra åt helvetet?» inföll då kamraten. I går firades föreningsdagen med en middag hos norske statsministern Blehr, där allt försiggick lugnt och korrekt med tal, utbytta mellan värden och talmannen Herslow. Studenterna i Uppsala och Kristiania ha även växlat vänliga telegrafiska hälsningar. Skenbar ro, innerlig oro.

6 *november.* Invigning av Gustav Adolfskyrkan vid Svea gardes kasern. Kungen och 3 prinsar närvoro. Regementet uppställt i parken. Verser av C. D. af Wirsén upplästes av regementspastor Afzelius, som även bestod en god predikan, sedan biskop Billing med en skrikande stämma hållit själva invigningstalet. Man har svårt att förstå, huru så starka ljud kunna presteras av denne magre man. Festen var ganska lyckad, och det lilla templet vann allmänt gillande. Arkitekten Möller, densamme som byggt Johannes kyrka, har all heder av sitt verk. Kyrkan är i götisk stil och har en lägre absid; den rymmer 350 åhörare och kommer att begagnas av samtliga å Ladugårdslandet förlagda regementen. Kostnaden uppgår till 80,000 kronor.

16 *november.* Besökt skulptören Nyströms ateljé, där han exponerar en kolossal staty »Försvaret», en stolt kvinna (Svea) hållande i handen en fana, vars stång vilar mot ett bredvid henne liggande lejon. Figuren är monumental, men benen förefalla mig något korta. Han visade mig även skisser till en ryttarstaty över Karl X Gustav. Hästen delar ej ryttarens mod vid anfallet, kanske skrämd av en mörsare, som han känner mellan sina ben. Rörelsen

är livlig men outrerad. Ett liggande lejon, studie till hans »Försvar», är ganska förtjänstfullt.

24 november. Leve urtima riksdagen! Arméförslaget har med några modifikationer, företagna av utskottet, med glans gått igenom i båda kamrarna. I första kammaren var bifallet givet, i andra fruktade man motsatsen, varför också förvåningen blev stor, då förslaget där vann 64 rösters majoritet och Bexells motion om förbud mot beväringens användande utom riket förkastades med 40 rösters pluralitet. Man befarade att sistnämnda förslag skulle bringa hela frågan på fall. Första kammarens tillmötesgående mot bönderna i den Andra i fråga om beväringsmännens dagavlöning bidrog väsentligen till den lyckliga utgången, liksom krigsministerns och pastor Waldenströms patriotiska anföranden. Kungen, som, då urtima riksdagen inkallades, klandrades härför av alla partier, kan nu jubla över sin politiska skarpblick. De radikala synas förbryllade, den hatade, nuvarande regeringen har befästat sin ställning. Stockholmsbänken har under dessa debatter visat sig ovärdig sitt mandat, i det den ställt sig i försvarsnihilismens tjänst. Uti en fråga, som angår landets framtida oberoende, borde alla partier vara eniga och villiga till härför nödiga uppoffringar.

9 december. Jag kommer från avtäckningen av Scheeles staty, som, utförd i brons av Börjeson, blivit upprest på Floras kulle i Humlegården. Den frejdade vetenskapsmannen sitter och laborerar i en enkel och naturlig ställning, som återger mannens karaktär. Verser av Snoilsky utdelades till de inbjudna. Vid kungens och kronprinsens ankomst sjöngs folksången, och baron Nordenskiöld höll festtalet.

Bland tillfälliga konstutställningar är den av fröken Jolins italienska akvareller den märkligaste. Hon visar däribland kyrkointeriörer av verklig överlägsenhet. Under det år, hon varit utomlands, har hon från en medelmåttig dilettant med ens utvecklat sig till en konstnärinna av rang.

Kronprinsen återkom i går från en fasanjakt med Oscar

Dickson på Visingsö, där man på två dagar skjutit nära tusen fasaner. Denna fågel har hit införts av nämnde Dickson.

23 december. Akademien för de fria konsterna var i går sammankallad för att besvara en förfrågan från riksbyggnadskommittén. I ändamål att vid uppförandet av riksbyggnaderna vinna dels större bredd på den gata, som skall skilja riksdagshuset från Riksbanken, dels bättre utrymme inom vissa lokaler, hemställer kommittén, att den förut föreslagna s. k. skönhetslinjen, som utgick från hörnet av Arvfurstens palats till västra slottsfasadens hörn, måtte få framflyttas några meter. Akademien hade i anledning härav bland sina ledamöter utsett en kommitté, som med 7 röster mot 6 förklarat sig ej anse en dylik flyttning störande men tillika uttryckt sitt ogillande av beslutet om uppförandet av tvenne monumentala byggnader å denna trånga tomt.

Då frågan nu behandlades in pleno, uppträdde tvenne partier skarpt mot varandra. Målarna protesterade mot ytterligare framflyttning av riksdagshusets fasad och stämplade själva bebyggandet av Helgeandsholmen såsom ett dåd i estetiskt hänseende. Cederström och v. Rosen tävlade om att söka förmå akademien att begagna detta tillfälle för att uttala dess protest mot ett företag, som för framtiden skulle komma att kvarstå såsom en skamfläck o. s. v. Motpartiet, till vilket jag anslöt mig, tog saken mera lugnt. Det hade onekligen, yttrade jag, varit önskvärt, om blott en monumentalbyggnad blivit bestämd att uppföras, men då riksdagen vid beviljandet av millioner gjort till villkor, att två byggnader uppfördes på tomten, och en ändring av detta beslut enligt min övertygelse ej vore att vänta, måste man, om ock med smärta, finna sig häruti och ej genom avstyrkandet av några meters framflyttning av skönhetslinjen, vilken så föga inverkade på det hela, försvåra ett praktiskt anordnande av byggnaderna. Att nu, sedan företaget är av riksdagen beslutat, söka kullkasta detsamma, ansåg jag ej tillhöra besvarandet av den fråga, som akademien nu fått sig förelagd.

Arkitekterna, 6 till antalet, yttrade sig i samma anda; Clason hade ett längre anförande och förklarade, att linjens framflyttande även i estetiskt hänseende vore fördelaktigt för byggnaderna. Slutet på denna intressanta diskussion blev, att var och en vidblev sin förutfattade mening. Prins Eugen, som även hade ordet, var bland de protesterande. En pikant episod under debatten var den, då Rosen hemställde till ordföranden, huruvida denne såsom delegerad från riksgäldskontoret i byggnadskommittén hade rättighet att deltaga i voteringen. Nordenfalk svarade förnärmad, att han härvidlag ansåg sig vara den ensamt bestämmande, och att han ämnade votera.

Skrivelsen till akademien hade föranlett en schism inom byggnadskommittén. Ledamoten i densamma, överintendenten Zettervall vägrade nämligen att biträda de övriga ledamöternas beslut angående förändring av skönhetslinjen och tog i anledning härav avsked från ledamotskapet av kommittén.

Tidskriften »Ord och bild», 12:e häftet, innehåller en reproduktion av den medaljong, som museinämnden förärat mig, jämte en för mig särdeles smickrande uppsats angående min verksamhet såsom preses för akademien. Författaren till uppsatsen, signerad L. L., är sekreteraren i akademien L. Looström.

1893.

8 januari. Ombytet mellan gamla och nya året har utmärkt sig genom en sträng köld; Norrström är isbelagd, vilket ej inträffat på många år.

Här har nu agiterats för val av ombud till folkriksdagen, en invention av de radikala och socialistiska folkledarna i ändamål att åstadkomma en påtryckning, som tvingar den lagliga riksdagen att införa allmän rösträtt inom landet. Resultatet av omröstningen i förrgår utvisade en stor majoritet för socialdemokraterna. Kapten Mankell, som stod på bägge partiernas listor, valdes med 20,000 röster.

16 januari. Danska kronprinsparet jämte sonen Kristian, dottern Louise och farbrodern Hans gästa vårt hov sedan några dagar och firas med baler på slottet samt i utrikesministerhotellet och hos norske statsministern. Dessutom inbjudas de till operettföreställning hos Hegermann-Lindencrones, där fru H:s dotter, grevinnan Raben, spelar huvudrollen. Ett rykte cirkulerar, att den unga prinsessan skulle förlova sig med prins Eugen, men det tyckes ej besanna sig. Hon lärer fattat tycke för en ung tysk prins av Glücksburg, men denne säges ej vara önskad såsom måg av danska kungliga familjen, som är bortskämd med lysande allianser.

Ett för mig påkostande dödsfall har i dessa dagar inträffat; min gamle vän generål Bror Cederström har avlidit i tyfoidfeber efter några få dagars sjukdom. För några månader sedan hade han hunnit pensionsåldern såsom in-

spektör för kavalleriet. Han var till liv och själ hängiven detta vapen och en rask ryttare; dessutom var han en prydlig militär och en angenäm världsman. Han hade glädjen kort före sin död se sin yngsta dotter förlovad med blivande fideikomissarien till Övedskloster, Hans Ramel.

Jag fördriver tiden med att komplettera min samling av samtida.[1] Detta upplivar mina minnen och förskaffar mig en angenäm sysselsättning. I mina många album hämtar jag material till mina olyckliga offer, jag säger olyckliga, därför att de flesta äro något karikerade; de, som ej på något sätt lämpa sig härför, få ej komma med i samlingen, som redan innehåller 100 mer eller mindre kända personer.

20 januari. Jag var i går på middag hos kronprinsen till ära för de kungl. danska gästerna. Kronprinsessan Louise hade särskilt yttrat, att hon önskade råka mig. Bland det 50-tal personer, som sutto vid bordet, märktes högre hovdignitärer, kamrarnas talmän och vice talmän, överste Carl Ericson m. fl. Jag gjorde bekantskap med v. talmannen Danielsson, en ståtlig bondfigur, vilken sade sig hava tagit till uppgift att avlägsna från representationen alla samhällsstörande element. Kronprinsen var en särdeles artig värd, drack särskilt med mig och visade mig på e. m. sina jakttroféer, 4 kolossala älghuvuden, en krokodil, rävar, örnar m. m. Han är känd såsom en utmärkt skytt. Jag talade länge med danska kronprinsparet samt prinsarna Hans och Kristian, den sistnämnde en glad och vänlig fyr, vilken jag skämtsamt förebrådde att hava kommit hit för att fördärva våra unga damer. Händelsen är, att han på senaste hovbalen dansade ikull med den vackra fröken Boy, varvid hon bröt armen ur led.

Prins Hans av Glücksburg, Kristian IX:s bror, besöker museerna, Riksarkivet m. m. Han har bevistat autografsällskapets sammankomst och valts till hedersledamot av detsamma.

21 januari. Jag var i dag, jämte några kvarlevande av

[1] Denna samling testamenterades av tecknaren till Nationalmuseum. Anm. av utgivaren.

Carl XV:s stabs- och hovherrar, kallad till kronprinsessan Louise, som mottog envar av oss med vanlig älskvärdhet. Hon är förvånansvärt väl bibehållen, och ingen skulle kunna tro, att hon har en 22-årig son. Hon visade mig dock några gråa hår, som tittade fram ur hennes krusade huvud.

Kung Oscar nämnde på sin namnsdag f. d. löjtnanten vid Livregementets dragoner frih. Ludvig af Ugglas, en ännu helt ung man, som nyligen gift sig efter ett ganska stormigt ungkarlsliv, till sin kabinettskammarherre. Denna utnämning, ävensom kaptenen vid Svea artilleriet Wersälls till landshövding i Dalarna, har väckt förvåning.

I Danmark är man mycket upprörd med anledning av ett uttryck av rikskansleren Caprivi i ett officiellt tal, däri han låter förstå, att sympatierna i Danmark äro rysk-franska, så att detta land ej är att påräkna såsom vän vid ett eventuellt krig.

Denna häntydning jämte sannolikheten av en militärdiktatur i Frankrike till följd av Panamaskandalen äro av Caprivi skickligt använda såsom skrämskott för att driva igenom sitt arméförslag. Danskarna, som under alla eventualiteter vilja bibehålla den strängaste neutralitet, protestera energiskt mot rikskanslerns insinuationer. Deras kung, som på grund av kejsar Wilhelms inbjudning ämnat bevista dennes systers förmälning i Berlin dessa dagar, har skickat återbud, förebärande att isarna omöjliggjorde kommunikationerna.

De damer, som förutom våra egna skönheter ådrogo sig uppmärksamheten vid senaste festerna, voro grevinnan Raben och fru Castenskiold, danske legationssekreterarens fru, vilken är fransyska och dotter till förre ambassadören i Rom, Moüy. Livlig, behaglig och kokett, är hon mycket kurtiserad, i synnerhet av äldre herrar.

Kronprins Fredrik bär väl sina 50 år och försummar ej en enda dans på våra baler. Han är ytterst artig och bibehåller en ungdomlig figur och fräsch hy, men saknar den manlighet och det frimodiga utseende, som hans son Kristian tydligen ärvt av sin morfar, Carl XV. Denne prins

har för övrigt moderns drag, stora mun och höga gestalt. Naturlig, utan högdragenhet eller anspråk, har han gjort sig allmänt omtyckt. Det enkla familjeliv, som de kungl. föra i Köpenhamn, giva dem ej tillfälle att bliva blaserade på nöjen, såsom fallet är i andra huvudstäder.

14 februari. Norrmännen bråka fortfarande. Vänsterföreningen och med den två statsråd hava nämligen sänt en broderlig välgångsadress till härvarande folkriksdags styrelse. Denna taktlösa demonstration har här väckt en obehaglig uppmärksamhet.

Vid senaste akademisammankomst och då val av 3 ombud skulle förrättas för årets statsinköp lärer Fürstenberg, som bevistade sammankomsten, hava uppträtt med arrogans och taktlöshet. Såsom opponenternas målsman förordade han valet av unga män, som bäst förstode att nöjaktigt förrätta sitt uppdrag; han utlät sig i beröm över prins Eugens egenskaper och talang, detta i prinsens närvaro, ville välja skulptören Hasselberg, vilken såsom icke tillhörande akademien ej är valbar, o. s. v. Till Sander yttrade han, att Kronberg blott var en gesäll, medan Carl Larsson var en mästare etc. Mannen, bortskämd av de unga opponenter, vilkas arbeten han uteslutande köper, anser sig såsom en stor kännare av all konst. Wennerberg sökte att giva honom en välförtjänt tillrättavisning.

16 februari. Italienske ministern Zanini gav i går en bal, där damerna uppträdde i kostym med pudrat hår; kronprinsen och några andra dansörer buro röd frack med vita kortbyxor.

Våra högre militärer beklaga sig över tyske ministern, general von Wedels högdragenhet och ohövlighet mot dem. Det säges, att hans anställning i Stockholm var från början ansedd såsom ett kort trappsteg på den diplomatiska banan, och att han räknade på ambassadörposten i Petersburg, men en annan nämndes i hans ställe. Han är ungkarl och har ett intelligent utseende.

17 februari. Fester med historiska föreställningar förberedas, dels på Skansen med episoder från Gustav Vasas och Karl XI:s tid, dels längre fram på Cirkus, där bl. a.

Kalabaliken i Bender kommer att framställas. Det är min son Georges, som fått i uppdrag att anordna den sistnämnda.

6 mars. På Skansen har givits en serie militärföreställningar med ispalats, historiska tåg, fackeltåg, fyrverkeri, allt för att täcka en brist uti föreningens för militär idrott kassa sedan den stora gymnastikfesten i Svea gardes park. Ispalatset, upplyst med elektricitet, var glansnumret i tillställningen, vars arrangör var Fredrik Wrangel.

17 mars. Middag hos prinsarna Carl och Eugen, ett tjugutal inbjudna, de flesta militärer, Bildt, von Otter m. fl. Bernadotte satt till höger om sin bror Carl, till vänster om honom excellensen Blehr, vilkens bekantskap jag fick göra. Han är liten och blond med röda kinder och bär glasögon. Vi talade om skön konst och om min resa i Norge med Carl XV. Jag sade, att vid detta tillfälle uppträdde han som en verklig norsk konung, klädd i röd nationalmössa och fraterniserande med traktens alla samhällsklasser. Blehr instämde häruti och anförde en anekdot, som jag glömt. Emellan tvenne kvarter, då majestätet åkte i karriol helt nära en sjö, hade hans röda mössa blåst av; anländ till gästgivaregården tog han en sådan från en gammal bonde, som blev glad att få byta sin luggslitna och smutsiga luva mot en blank speciedaler. Folkmängden hurrade av förtjusning.

Prins Eugen visade mig sina tavlor, mest tillhörande den s. k. impressionistiska skolan, dock även goda saker av Wahlberg, en vacker akvarell av Zorn (Algeriska kvinnor) etc. Han vidrörde ej sin avsikt att till Nationalmuseum skänka sin nya akvisition ur Josephsons utställning, »Strömkarlen», en fantastisk komposition, en dåres verk, som för några år sedan refuserades vid Salongen i Paris och då även av meningsfränder förkastades. Nu däremot prisas arbetet av opponenterna såsom ett genialiskt verk och köptes av prins Eugen. Troligen begagna sig opponenterna härav för att åstadkomma en demonstration mot museinämnden, i det de ana, att tavlan ej av denna kommer att anses passande att upphängas i galleriet. Prinsen gör i

sitt gåvobrev det villkoret, att tavlan skall exponeras där. Upmark har förgäves sökt förmå givaren att avstå från sitt beslut. Josephsons utställning visar några andra produkter av hans hand, som äro ganska värdefulla, bland andra porträtten av den puckelryggige målaren Skånberg och av unge Österlind, bägge i naturlig storlek. Det sist-

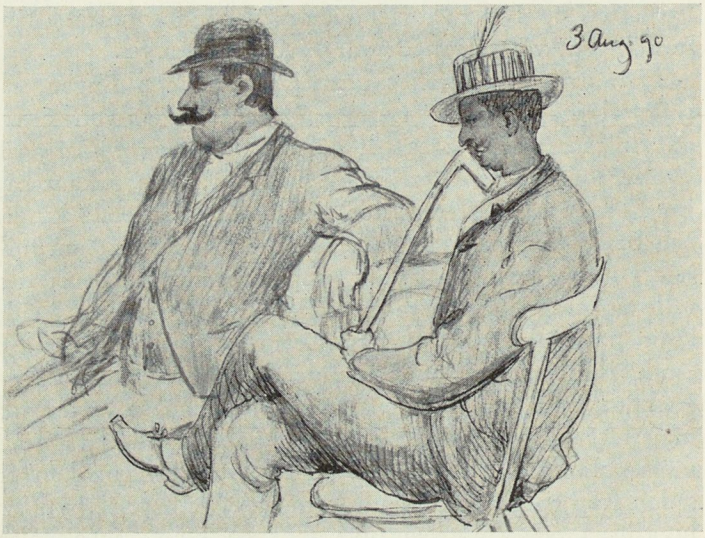

W Hamilton. G. A. Boltenstern. 1890.

nämnda är av Ö:s far deponerat i Nat.-museum. En kopia av Rembrandts stora gille i Amsterdam är av ingenjör Lamm skänkt för att framdeles upphängas i Akademien för de fria konsterna. Josephson är sedan ett par år rubbad till sitt förstånd.

Nu har norska stortinget voterat för Lövlands dagordning, enligt vilken konsulatfrågan förklaras såsom en uteslutande norsk angelägenhet. Resultatet var väntat Få se vad den gemensamme monarken beslutar.

6 april. Bevistade i går en amatörsportföreställning på Cirkus till förmån för Armfeltska minnesstoden i Jämtland, som kostat mer än som var beräknat. Militärer från alla

garnisonsregementena uppträdde i olika nummer, och det hela bevisade mycken skicklighet. Min måg Boltenstern uppträdde i skolridning, säkert och elegant, dock med mindre övad häst än förra året; greve Reinhold v. Rosen voltigerade till häst med vighet och grace, löjtnanterna v. Essen och Linder redo över hinder, bl. a. över ett dukat bord, 20 officerare utförde militärgymnastik, varjämte visades 2 kadriljer med 4 par i vardera, den ena iklädd Hästgardets vita uniform från 1700-talet. Dessutom visades en lyckad tablå, föreställande Armfeltska monumentet, omgivet av grupper av flickor i nationaldräkter med Svea som huvudfigur (den vackra fröken Lagercrantz) samt slutligen själva glanspunkten för aftonen »Kalabaliken i Bender» med dess olika moment, en svår uppgift med det inskränkta utrymmet och små resurserna, men som tack vare Karl XII:s och hans drabanters ytterst livliga fäktning lyckades på ett för åskådarna tillfredsställande sätt. Hjälten själv föreställdes av löjtnant Bouveng, vilken ej var olik originalet och högg förtvivlat omkring sig. Turkarna äntrade upp på kungl. huset och störtades ned från dess balkong. Slutligen antändes byggnaden. Min son Georges, som haft anordningarna av det hela, har heder av sitt besvär och prisas såsom klok arrangör.

12 april. Museinämnden refuserade enhälligt prins Eugens till statens samlingar erbjudna gåva »Strömkarlen» av Josephson. Nordenfalk sökte förgäves att få beslutet ajournerat. Däremot sökte den stora inköpsnämnden, som samlades några dagar därefter, att tillmötesgå de s. k. opponenterna, vilka anse Josephson såsom ett utomordentligt snille, genom att för museum inköpa en av denne erbjuden annan tavla, »Smeder», som, ehuru osmaklig genom typernas motbjudande fulhet, dock har en pittoresk sida. Man ansåg sig dock, i trots av herr Fürstenbergs protest, böra pruta av på summan från 2,500 till 2,000 kr. Detta avprutade belopp antogs dock ej av J:s anhöriga, vilket jag för min del ej beklagar. Dessutom köptes Schultzbergs stora snölandskap, en stämningsfull tavla, varuti dock trädpartierna ej fått sin rätta valör. Här

prutades även 1,000 kr. på de begärda 3,000. Jag vet ej, om anbudet antages. Ett större landskap av Gegerfelt, »Motiv från Hallands Väderö», och »Elgar» av Borg inköptes även.

Efter avslutat inköp inbjödo ledamöterna från Stockholm de två främmande, prof. Nyblom och herr Fürstenberg, till middag på Hasselbacken, där som vanligt åtskilliga skålar druckos. Wennerberg och Fürstenberg lade

F. Boy. L. Wrede. S. Lagerberg. 1852.

för tillfället å sido sina dolska anfall mot varandra. Den senare är intagen av sin egen lilla person och anser sig ensam kunna bedöma den moderna konsten. Hans mecenatskap uppehåller opponenternas anspråk och förhoppningar.

Jag besökte häromdagen skulptören Hasselbergs ateljé och resonerade länge med honom om våra konstförhållanden. Han är likasom fanatiserad av sin vän Josephson, vilkens tavlor han proklamerar som de yppersta verk inom svenska konsthistorien.

2 *maj*. Prins Eugen är återkommen från en konstresa till Holland, Belgien och Paris. Man undrar vad han skall

göra med den av museinämnden refuserade »Strömkarlen».

8 maj. Norska högerministären Stang har nu avlöst den radikala. Att nuvarande stortinget kommer att med alla tillgängliga medel göra kungen och minoritetsministären livet så surt som möjligt, är säkert. En dylik ministär är ju i ett konstitutionellt land någonting abnormt, men som norske kungen enligt grundlagen är hindrad upplösa stortinget och vädja till nya val, fanns för honom intet annat parti att taga.

16 maj. Kungen hemkom från Norge i går och fick här ett varmt emottagande.

Två av mina kamrater, Boy och Erling Ribbing, svågrar med varandra, hava dött nästan samtidigt. Den senare hade på äldre dagar blivit en skicklig finanskarl och var bankofullmäktig.

3 juni. Jag har inlämnat min avskedsansökan såsom ordförande för Nationalmusei nämnd, en befattning, som jag innehaft under 25 års tid. Detta steg har tagits ej av bristande intresse för Statens samlingar utan till följd av genom ålder försvagad förmåga. »Il faut savoir vieillir avec une certaine dignité.» Jag vill lämna, innan andra anse mig för gammal för att vara rätte mannen i spetsen för ett så viktigt arbete. Dessutom har jag ledsnat på att föra ordet under de långrandiga diskussionerna rörande väggmålningar i Musei trapphus, diskussioner som hittills ej lett till något resultat till följd av ledamöternas olika uppfattningar och ständigt varierande förslag. Mellan tvenne sammankomster ha de flesta ändrat meningar. Jag lämnar utan saknad klubban i yngre händer.

Förra veckan har varit uppfylld av fosterländska fester på Skansen till förmån för denna Hazelii skapelse. Han häftar nämligen ännu i skuld för en del av köpeskillingen för denna tomt, som han på ett år förändrat från en vildmark till en förlustelsepark med typiska allmogebyggnader, klockstapel, inhemska skogsdjur etc. Till nu arrangerade fester hade såväl konstnärer som damer, dessa till ett hundratal, bidragit. Frivilliga gåvor av alla slag

fyllde de bodar, som de i nationalkostymer iklädda damerna förestodo; poeter hade i tryck förhärligat festen, och sista dagen uppstego talare på tribunen för att i minnet återkalla Gustav Vasa, 1809 års statsförfattning (Themptander) och »Kärlek till fosterlandet» (Walden-

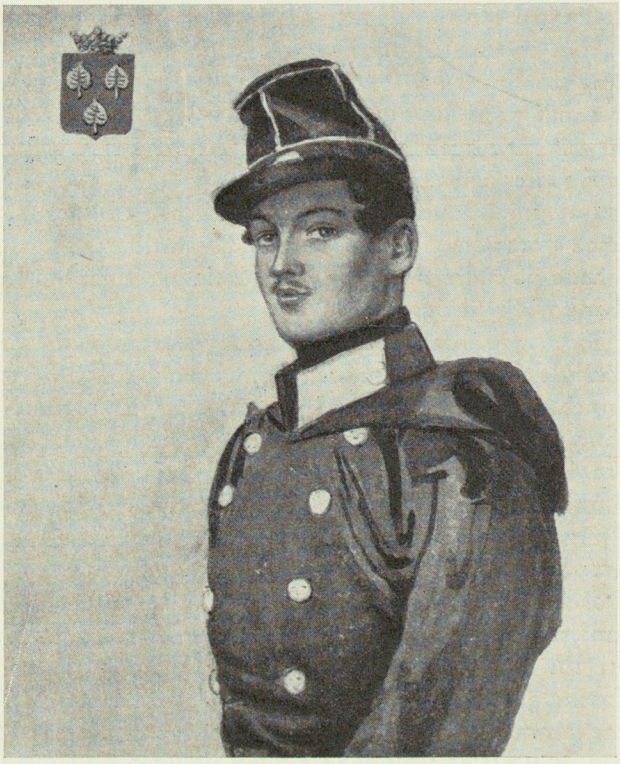

Erling Ribbing såsom underlöjtnant.

ström). Unge prins Carl av Danmark, vilken såsom sjökadett på korvetten Dagmar besökt Stockholm, beså festen. Publiken var belåten, och behållningen bör vara storartad.

För närvarande pågår i Stockholm en intressant utställning av äldre mästares tavlor, ett urval ur gallerierna

på Vanås, Finspång m. fl. Ett porträtt av Rembrandt, tre tavlor av Jordaens etc. Amanuensen Granberg har hopsamlat dessa konstverk. De besökande fattas likväl, så att jag tvivlar på att de med denna exposition förenade kostnader bliva ersatta. En utställning av danska levande målares arbeten annonseras inom kort.

30 *augusti.* Sistnämnda utställning företedde ganska goda arbeten. Figurtavlorna äro vältecknade. Flera utmärkta porträtt. Nationalmuseum köpte ett sådant jämte ett ljusskensstycke och ett landskap. Letterstedtska fonden bidrog härtill med 1,000 kr.

För att fördriva tiden har jag sysselsatt mig med att uti pennritning återgiva ett femtiotal dels äldre, dels nyare karikatyrer, ävensom ett förut i akvarell målat blad, föreställande ett 20-tal konstnärer, samlade till måltid under Strömsborgs värdshus' lummiga träd, för att produceras i Konstföreningens nästa julalbum, som utdelas till vid lotteriet icke vinnande ledamöter. Jag behåller min anonymitet under pseudonymen »Stift».

Norska konflikten har sedan stortingets upplösning inträtt i en väl behövlig vila. Ministären Stang sitter, oaktat alla försök från vänstern att omöjliggöra dess existens, orubbligt kvar och hoppas på de nya valen till stortinget. I Sverige tager man saken tämligen lugnt och inskränker sig till att på möten yrka på unionens bestånd och protestera mot vidare eftergifter från svensk sida utan motsvarande förpliktelser från norsk. Inom svenska regeringen lära åsikterna vara något skiljaktiga. Lewenhaupt och majoriteten äro för milda åtgärder, Östergren och Wikblad vilja använda maktspråk.

21 *september.* Då en solstråle händelsevis avbryter regnmolnens enformighet, skyndar jag mig att begagna tillfället för att måla akvareller efter naturen. Under de sista 14 dagarna har jag expedierat ett halvt dussin sådana. Rosen, som besökte oss nästlidne söndag, påstår att jag gjort tydliga framsteg. Det vore märkvärdigt vid mina 76 år och med min försvagade syn. Men, »mieux tard que jamais».

Jag har ej lämnat Montebello mer än en gång under denna sommar, då jag i affärer besökte Stockholm.

I morgon tänker jag mig dit för att lämna min valsedel till riksdagsmannavalet. Troligen vinna radikalernas kandidater de flesta av de 25 platser, som skola besättas. På min lista (2:a valkretsen) stå Nordenskiöld och prof. Lovén, vilka utstrukits av liberala partiet, därför att de vid urtima riksdagen i fjol voterat för arméförslaget. Detta karakteriserar partiets fosterländska sinne.

Ett notabelt dödsfall är landshövding Bergströms, en allmänt värderad personlighet. Under en oformlig kroppsbyggnad — han liknade en ännu ofullbordad jättestaty — och med en grov hänsynslöshet i fasoner, gömde han stor finess och de solidaste egenskaper.

24 september. Resultatet av valen till 2:a kammaren har på sitt sätt varit en seger för de moderata, i det deras lista i 4:e kretsen (Östermalm) segrade. De radikalas koryfé Hedin föll igenom, ävensom Hamilton. I övriga kretsar segrade de radikala, dock med obetydlig majoritet beträffande professorerna Nordenskiöld och Lovén. Themptander var den som i 2:a kretsen erhöll de mesta rösterna. Han är en energisk man, ivrig frihandlare, liberal men sansad reformvän. Man tager för avgjort, att han är designerad till talman i 2:a kammaren. Hedins missöde beror av hans under förra riksdagen yttrade sympatier för norska stortingets omotiverade anspråk. Till och med vårt radikala parti ogillar i allmänhet all tanke på ytterligare eftergifter för våra unionsbröders separatistiska avsikter. Ett rykte säger, att H. är av förre statsrådet Astrup besoldad för att söka vända opinionen i Sverige till förmån för norska radikalismens fordringar. I alla händelser förlorar vänstern i 2:a kammaren sin största förmåga såsom talare och ministären sin hätskaste antagonist.

30 september. Jag besökte i går Nationalmuseum och såg där den nyligen modellerade bysten av ärkebiskop Sundberg, som vi beställt av Lundberg. Likheten finns, men prelatens aureol saknas. Upmark berättade, att nämn-

den ämnar hos K. Maj:t anhålla att få använda 5,000 kr. av anslaget till inköp av konstverk för inrop å Hammers auktion i Köln av svenska historiska porträtt till Gripsholmssamlingen. På min anmärkning att, då inköpssumman till förvärv för Nationalmuseum var så inskränkt, ingenting därav borde till andra ändamål avses, svarade Upmark, att enligt hans tanke bör nämnden i första rummet tänka på svenska odlingens historia, och att själva utvecklingen av allmänna konsthistorien kommer i andra rummet. Denna i mina ögon skeva uppfattning delas av Nordenfalk, vilken liksom Upmark ivrar för Gripsholms restaurering. Jag anser, att Nationalmuseum är till för att giva såväl konstnärerna som allmänheten tillfälle att utbilda sinnet för skön konst och lära känna skilda epokers utmärktaste alster. Ett galleri av svenska porträtt har ju ej med dessa ändamål att skaffa, och medlen till dess komplettering bör tagas av särskilt därtill anvisat anslag.

Bland andra erinringar om kungens Marstrandssejour berättas följande. En av hans beundrarinnor, grevinnan D., är bekant för sin vana att, så snart tillfälle härtill yppar sig, fylla sina fickor med matvaror, vilket hon tror sig utföra, utan att man märker det. Också hände det vid kungens avresa, att, då båten lade ut från bryggan och ifrågavarande dam tog upp näsduken ur sin ficka för att vifta en öm avskedshälsning, så flög på samma gång därur ett regn av konfektbitar, hopbragta vid desserten under avskedslunchen.

2 oktober. Kejsar Wilhelm har nu farit hem via Karlskrona efter att ha nedfällt 4 älgar. Inalles skötos å Hunne- och Halleberg 40 stycken av dessa djur. En mängd preussiska ordensband ha blivit utdelade, alla som varit i beröring med kejsaren ha blivit hågkomna, jaktarrangörer, sjökaptener, järnvägsmän etc.

16 oktober. Innan sin avresa från Köpenhamn gjorde kejsar Alexander ett besök hos vår kronprins på Sofiero. Strax efter kejsar Wilhelms apparition i Västergötland, är denna ryska visit en sorts dementi av de rykten, som norska

pressen delgiver om Sverige-Norges hemliga anslutning till trippelalliansen. Just nu pågå i Toulon och Paris festligheterna med anledning av ryska eskaderns ankomst. Den därvid rådande entusiasmen tyckes mig vara överdriven, ty ryska despotens sympatier för det republikanska Frankrike och vice versa innebära någonting onaturligt och torde å rysk sida vara lika mycket en ekonomisk som politisk manöver. Samtidigt med besöket i Toulon konverteras ett $4^1/_2$ procents ryskt lån, och ett nytt dylikt förestår.

Intendenten Upmark har rest till Köln för att med 5,000 kr. i kassan köpa svenska porträtt på Hammers auktion. Nordiska museum å sin sida anslår till historiska slöjdföremål 10,000 kr., detta på dess direktörs, Hazelius', eget ansvar, sedan en göteborgsmecenat, konsul Röhss, betalt en dylik summa för samma ändamål vid en föregående Hammersauktion, och för vilken Hazelius också stod i skuld. Han hoppas nu, att även denna gång skulden skall likvideras av någon välgörare.

22 oktober. Allmänheten har här under två dagar varit i livlig spänning rörande en luftballongs öde, som, förd av ingenjör Andrée, styrt kosan utåt skärgården men vid Sandhamn förlorats ur sikte och försvunnit i rymden. Ångbåtar utsändes av tidningarna Dagens Nyheter och Aftonbladet, en belöning av 1,000 kr. utlovades av Andrées vänner, allt förgäves, och man tog nästan för avgjort, att ballongen förolyckats. I dag meddelade dock ett telegram till Aftonbladet från luftseglaren, att han efter en angenäm och intressant resa hamnat på en öde holme i finska skärgården, sedan han för att sauvera sitt liv måst övergiva ballongen och sina medförda instrument. Hans anteckningsbok var dock i behåll. Efter att ha tillbragt hela natten utan överplagg på nämnda holme, befriades han kl. 11 f. m. av en förbiseglande båt och är nu nästan oskadd i Helsingfors.

I söndags hade Gripsholmsföreningen bjudit sina medlemmar att fara dit för att bese årets restaureringsarbeten. Därjämte ditfördes med en annan ångbåt under artisten

Kindborgs ciceronskap en skara opponenter (som äro fientliga mot all restaurering). De kommo dock ej uti handgemäng.

11 november. Kungen är tillbaka från Norge. De kungliga hörde i går sångerskan Melba, som här ger gästroller. Utom för sin beprisade sång är hon känd för den passion, hon ingivit den unge hertigen av Orléans. Hennes man, en engelsk kapten Armstrong, ville stämma dem för domstol men lät beveka sig genom en penningsumma, varigenom skandalen undveks.

29 november. Ett franskt skådespelarsällskap med M:r Lefebvre, pensionnaire vid Théâtre-français, i täten har givit 3 representationer i Stockholm. Jag var och såg en av dessa, »Le père prodigue» av Alex. Dumas fils. Lefebvre spelade huvudrollen med talang, ehuru bra gammal för de dårskaper, åt vilka han hängiver sig. Utan att vara av första ordningen var hans trupp rätt presentabel, en av damerna, M:me Havrisse, är ännu mycket vacker. I går efter spektaklets slut embarkerade sällskapet på en båt till Helsingfors. Lefebvre utmärker sig genom ett oklanderligt yttre, ledighet och finess samt är utan tecken till affektation i sitt spel. Han gör intryck av att alltid hava hört till stora världen.

30 november. Väggmålningsnämnden har äntligen genom en kompromiss, som någorlunda tillfredsställer de olika meningarna, fattat sitt beslut och till K. M. hemställt: 1) att fälten i nedre vestibulen skola dekoreras efter Carl Larssons plan, och att 8 av hans kompositioner skola som prov på hans kapacitet först ritas i kartong (ett villkor, som jag först påyrkat), 2) att stora fältet över ingången till gravyrsalen skall anförtros åt G. Cederström med alternativa motiver, »Ansgarii predikan» (som han redan föreslagit) eller »S:ta Birgitta», och att motsatta fältet skall användas för ett ämne med Gustav II Adolf såsom huvudperson, 3) att lunetterna skola fyllas med ämnen dels från medeltiden, dels från nordiska mytologien.

Detta beslut är relativt tillfredsställande. Jag hyser likväl mina betänkligheter angående Carl Larssons lämplig-

het som historisk målare i monumental stil. Hans onekligen originella och humoristiska talang saknar nödig värdighet i framställningen. Qui vivra verra!

2 december. I går firades Artur Hazelius i anledning av hans 60-årsdag på flerfaldiga sätt. Hans vänner läto prägla en medalj med hans bild, Akad. för de Fria konsterna överlämnade till honom en präntad tacksamhetsadress, kungen skickade sin fotografi med ett brev, dalkullorna på Skansen uppvaktade med sång etc., etc., allt en hyllningsgärd åt den energi och det oegennyttiga arbete, varigenom den lille mannen lyckats åstadkomma Nordiska museum och hans sista skapelse Skansen, som lovar att bli en svensk »Jardin des plantes». Mannen förtjänar allt beröm han fått.

16 december. I går valde Stockholm en riksdagsman i stället för fabrikör Ohlsson. En ovanligt stark agitation hade ägt rum å ömse sidor. De konservativa hade kontra Hedin uppställt en tullämbetsman Beskow, i hopp om att de frireligiösa och nykterhetsvänner skulle rösta med högern, men utgången visade, att Aftonbladets envisa agitation segrade. Hedins grovt otidiga attacker mot olika tänkande inom riksdagen och hans tvetydiga hållning i norska frågan göra hans val ytterst obehagligt för regeringen.

Hos Blanch exponeras ett dussin landskap av Wahlberg och nära lika många tavlor av Hagborg. Wahlberg har flera utmärkta arbeten dels från Rivieran och Frankrike, dels från Sverige. Denna mängd av osålda tavlor bevisar, att dessa två, förr så populära konstnärers stjärna i Paris är i nedgående. Hallenborgs porträtt, målat av G. v. Rosen efter den förres död, återger ej den levnadsfriske mannens karaktär. Porträttet är ämnat för Hypoteksbanken, vars ordförande H. var.

I Konstföreningen såg jag ett nytt porträtt av G. Wennerberg, målat av Bernhard Österman, vilket däremot är av slående likhet. De gråa ögonen fixera åskådaren med en nästan magnetisk skärpa i uttrycket. Porträttgenren, som ansågs negligerad till följd av fotografiens framsteg,

tyckes nu åter vara omhuldad av publiken. De övriga konstprodukterna ha svårt att finna köpare, på lotterier och auktioner gå de till oerhört låga pris på grund av överproduktion. En mängd damer slå sig numera på artistbanan, högst få lyckas höja sig över dilettantismen, men deras konkurrens på marknaden är besvärlig för bättre begåvade konstnärer.

22 december. Poeten Werner von Heidenstam uppträder i Aftonbladet med en skarp protest mot de nyligen verkställda restaureringsarbetena å Gripsholms slott. Enligt hans tanke bör man ej röra vid några av de anekdotiska minnen från förgångna tider, som äro fästade vid de olika rummen, även om dessa äro stilvidriga. Detsamma skulle också gälla beträffande den yttre arkitekturen. Mannen går för långt uti sin pietet för de händelser, som satt sin prägel på Gripsholm. Om Gustav III, Karl Johan eller Oscar I genom dålig smak och därmed förenade förändringar förstört harmonien inom dessa vördnadsbjudande gemak, bör enligt min åsikt nutiden med sitt mera upplysta omdöme äga rätt att utan samvetsbetänkligheter återställa allt uti dess ursprungliga skick. Heidenstam säger sig sätta mera värde på Mamsell Sophie Hagmans tvättkanna än på de historiska porträtt, med vilka man ämnar pryda hennes forna kammares väggar, hysa större beundran för den smaklösa kakelugn, som missprytt en av salongerna, än för den präktiga spis, vars delar hittats på vinden och som nu återfått sin plats. Annat vore, om restauratören exempelvis tillät sig att efter aldrig så stilfulla ritningar vilja förbättra eller ersätta sådana anordningar, som giva ett uttryck av förra tiders smakriktning, då densamma är korrekt. Men så är icke fallet, då t. ex. de imiterade gyllenläderstapeter, varmed Oscar I behagade dekorera ett rum, borttogos för att åter bringa i ljuset de freskomålningar, som förut prytt väggarna.

31 december. Året 1893 går till ända med en solig himmel och en temperatur under fryspunkten, men den politiska horisonten är mindre ljus, i det hotande moln uppstiga från norska sidan. Det fordras ett underverk för att

skingra ovädret och återföra det radikala partiet till förnuft, såvida man ej företar en statskupp och militärockupation, men ett sådant våldsamt steg skulle lämna efter sig olyckliga spår i den broderliga förening, som ensamt är i stånd att skänka någon respekt åt den skandinaviska halvöns neutralitet i händelse av ett europeiskt krig.

1894.

7 januari. Norske statsministern här har på trettondagen givit en soaré med tableaux vivants och dans, vartill han inbjudit härvarande norska och med dem befryndade svenska familjer. Kungen bevistade denna unionella samling. I en artikel i Times påstås, att ett förslag till framtida uppgörelse i händelse av unionens upplösning är i ifrågasatt under ryske kejsarens auspicier. Norge skulle till konung utropa prins Waldemar av Danmark! Denna lösning skulle enligt Times accepteras av vänsterpartiet i Norge såsom ett sätt att bliva kvitt den förhatliga unionen med Sverige. Tanken härpå, möjligen en försöksballong, dementeras såväl i Norge som Danmark. Den annonserade hitkomsten av det danska kronprinsparet i denna månad har blivit inhiberad.

Förra veckan begrovs min gamle vän och kamrat vid hovet, Fredrik Gyllenkrok, som under vintern varit sjuk och vårdats hos dottern, friherrinnan Wrede. Han lämnar förutom Sinclairsholm tvenne stora fideikommisser, Björnstorp och Svenstorp. Den hittills såsom presumtiv arvinge till dessa ansedde släktingen till den avlidne, baron Axel Gyllenkrok, ser sina anspråk bestridda, dels av Fredriks äldsta dotter, gift med kommendören baron Barnekow, dels av en farbror, som bägge ämna processa. Fideikommissbreven äro, såsom oftast är fallet, ej fullt tydliga.

18 januari. En lindrig influensa hindrar majestätet att själv öppna riksdagen. Statsminister Boström gör detta i dag.

Kronprinsessan avreser den 26 dennes till Korfu för att där söka bättring i sin hälsa. Friherrinnan Alströmer, fröken Nordenfalk och greve Brahe skola vara henne följaktiga.

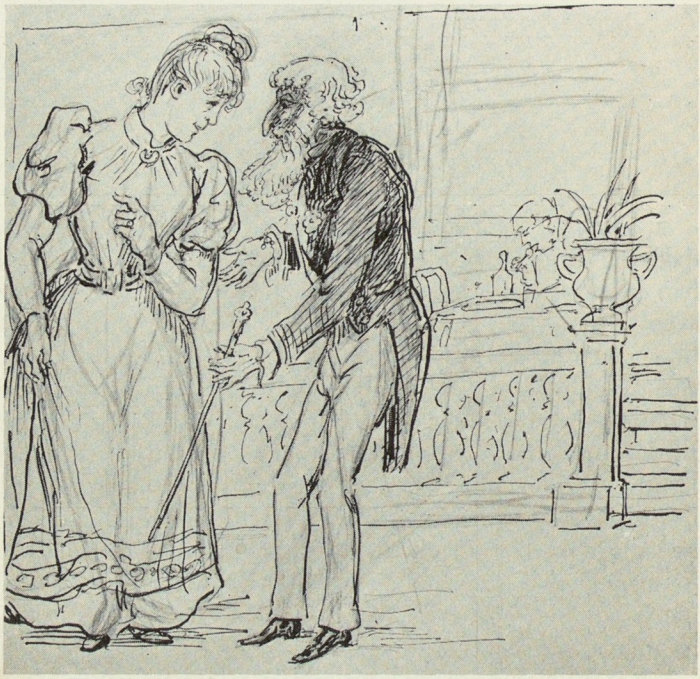

Soto Major på Hasselbacken.

22 januari. Vanlig hovbal på kungens födelsedag, där majestätet själv jämte hans gemål saknades till följd av opasslighet. Kronprinsessan gjorde sin apparition och gav cour åt damerna, men lärer därefter ha svimmat.

Gamle Soto Major har äntligen vid 82 år slutat sina dagar; hans tillstånd var sedan månader hopplöst. Med honom försvinner ett av de få originalen i Stockholm, där han sedan nära 40 år representerat Portugal. Hans avlöning såsom diplomat åtgick till hans klädsel och till de smycken, med vilka kan presentade det täcka könet inom

alla klasser. Alltid överhopad med skulder, hade han sedan länge upphört att betala sina furnissörer, vilka också gärna lämnade kredit åt denne populäre vivör. Uppfinnare av nya västar, av fulländat broderade skjortor, införde han även på restaurangernas matsedlar av honom komponerade rätter, och Gös à la Soto Major kommer att överleva honom på matsedlarna i Stockholm. Hans por-

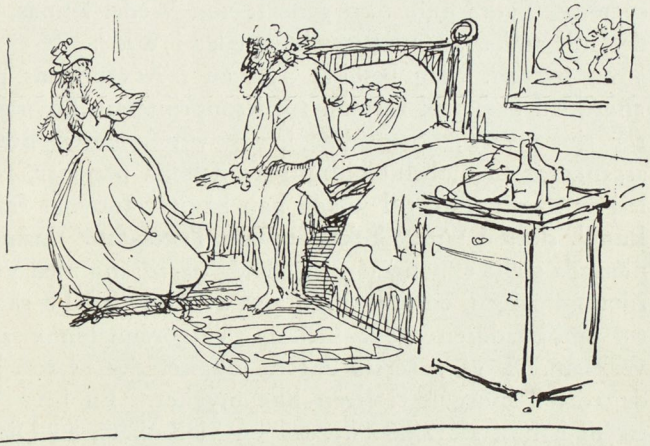

Soto Major på sjukbädden.

trätt ha förekommit i hundratal och till och med illustrerat cigarrlådor och pomadburkar. Soto samlade med begärlighet uti ett album allt vad pressen och karikatyrteckнarna hade att meddela om honom. Han var på grund av sin ålder doyen du corps diplomatique, och man citerar hans fyndiga svar och ofta bitande sarkasmer. Han ansågs dock mera som en pratsam polichinell än som »un diplomate sérieux». Under hans sista sjukdom, då han sängliggande mottog unga fru L., fick han på en gång lust att stiga upp. Hans broderade nattskjorta räckte ej längre än ned till höften, och fru L. flydde förskräckt. Under de sista 14 dagarna kunde den förre läckergommen ej förtära någon föda.

Annars är det ovanligt att utländska sändebud behållas längre tid här. De, som anses framstående eller själva tro sig

vara det, betrakta Stockholm som ett trappsteg till någon högre post. Så t. ex. ha både Giers och Chichkin härifrån blivit befordrade till ledare av Rysslands utrikespolitik. Nuvarande ryske ministern här, Sinovjev, säges vara en mycket slug diplomat; det är ej utan att han med hänsyn till unionskonflikten misstänkes för att arbeta i ryska intressen, och rubler ha i alla tider spelat en stor roll i sådana syften. Tyske ministern general von Wedel ämnas, säges det, till ambassadör i Petersburg eller i Wien.

22 januari. Jag besökte nyss en i Arvfurstens palats anordnad basar till förmån för kronprinsessan Lovisas asyl för sjuka barn. Samtidigt har hovintendenten Böttiger arrangerat en möbelutställning från olika perioder, fördelad på några rum, till vilken han hämtat föremål från de kungl. slotten samt Skokloster och Tureholm. Från sistnämnda ställe exponeras en jättehög paradsäng med ytterst rika omhängen, en praktpjäs, som av Ludvig XIV skänkts till ambassadören greve Bielke. Välgörenheten visar sig verksam. I går, första dagen, inkasserades 15,000 kr., i dag och i morgon troligen lika mycket. En herr Wikström har betalt 1,000 kr. för en violbukett, en Dickson d:o för ett glas portvin. Damerna ur societeten uppträda i sina egna toaletter; annars bruka de vid sådana basarer anlägga kostymdräkter.

Gustaf Cederström har nyligen avslutat en tavla, efter mitt tycke den bästa han målat. Ämnet är hämtat ur Karl XII:s liv eller snarare hans död. Uti ett stort rum i en bondstuga och i morgonbelysning ser man en skara drabanter, som vakta kungens lik. Uti ett angränsande rum, vars dörr står öppen, synes den fallne hjältens huvud, vilande på en kudde. Drabanterna, trötta av vakandet, hava intagit olika ställningar, typerna äro förträffliga och utan varken sentimentalitet eller effektsökeri. Koloriten är solig och luftperspektivet ovanligt lyckat. Tavlan är beställd av Sörensen.

Munthe, en norsk artist, exponerar här sina arbeten, dels friluftslandskap, tämligen råa, dels motiver till vävnadsdekorationer med ämnen tagna ur norska legender, ganska

originella och humoristiska. Hans hustru har vävt efter några sådana. Färgsammansättningen bär tydlig norsk stämpel.

27 januari. Kronprinsessan avreste i dag söderut; hon var så svag, att hon måste bäras till sin vagn och därifrån till kupén. Hennes gemål medföljer till München men återvänder därifrån hit. Kungen, som hade för avsikt att resa till Kristiania för att öppna stortinget, är hindrad av en bröstkatarr och måste skjuta upp färden till fram i februari.

Lewenhaupts förslag angående såväl legationen i Wien som konsulernas avlöning med tills vidare enbart svenska medel har antagits, till stor förargelse för de norska radikalerna, ty stortinget hade nekat vidare bidraga till dessa poster.

31 januari. Amanuensen i Domänstyrelsen greve Sten Lewenhaupt har givit ut en broschyr med en mycket skarp kritik över detta ämbetsverks verksamhet och föreslår en reorganisation av detsamma. Enligt hans siffror kosta skogarna söder om Västerbotten staten i förvaltningskostnader betydligt mer än vad de giva i inkomst. Han har därefter inlämnat sin avskedsansökan. Det polemiseras om skriften i tidningarna.

Vid riksdagen hava åtskilliga motioner väckts i ändamål att upphäva beslutet om uppförande av tvenne monumentala byggnader på Helgeandsholmen. Sedan gamla stallet och övriga hus därstädes blivit nedrivna, ser man mera klart, att tomten är väl inskränkt för att rymma så stora byggnader. Themptander föreslår, att arbetena inställas tills vidare, och att en ny kommitté tillsättes för att återupptaga frågan. Jag tvivlar dock på, att riksdagen befinnes villig att bevilja pengar till en ny tomt.

2 februari. Besökt utställningen av tävlingsmodeller till en ryttarestaty av Karl X för att ställas upp på torget i Malmö. Tre tävlande, Börjeson, Hasselberg och Lundberg. En fjärde, Nyström, kommer i morgon. Bland de tävlande sätter jag utan tvekan Börjesons staty främst, därnäst Lundbergs; bägge ha uppfattat Karl X:s individualitet

och skapat någonting monumentalt, synnerligast den förstnämnde. Hasselberg lyckas bättre, då han modellerar stämningsfulla kvinnofigurer, och Nyström har ej nog estetisk begåvning för att kunna uppfatta och återgiva de allmänna drag, som karakterisera en historisk personlighet. Bland åskådarna tycktes damerna giva företräde åt antingen Hasselberg eller Nyström, vilkas bilder äro livligare.

13 februari. Kommittén för Karl X:s staty hade bland Stockholms konstnärer utsett G. v. Rosen till juryman, men denne har undanbett sig detta uppdrag, dels därför att han ogillar att tävlan ej utsträckts till alla våra skulptörer, dels därför att juryn ej gjort sitt val innan utställning för allmänheten ägt rum och dels därför att de tävlande ej uppträtt anonyma. Vad senaste skälet beträffar, så hade anonymiteten varit illusorisk. Stockholm är en för liten stad, för att de fyra tävlande kunnat förbliva okända. Annars har Rosen ej orätt. Till ordförande i juryn är prins Eugen utsedd.

15 februari. Prins Eugen har på samma grunder som Rosen avsagt sig sin plats i juryn för bedömande av förslagen till Karl X:s bildstod. Förutom de fyra designerade konkurrenterna har en femte uppträtt, vilken utställer sin modell på Konstföreningen, nämligen Söderman. Hans arbete är ingalunda ovärdigt att figurera bland de övriga; hästen står stadigt, och figuren har en lugn och värdig hållning, dock saknas här »le feu sacré».

22 februari. Krøyer, en dansk, exponerar i Konstföreningens f. d. lokal ett 50-tal arbeten, mest studier men även några större dukar, dels föreställande middagsgäster, pokulerande i glad sinnesstämning, dels kustlandskap. Jag beundrar artistens friska pensel och förmåga att giva karaktär åt sina figurer. Omkring ett av solstrålar belyst middagsbord dricka glada gäster av båda könen med champagneglas i handen en humoristisk skål. Scenen är full av liv och entrain, koloriten utmärkt. På en annan, även större tavla ser man en mängd porträtt av de franska delegerade till senaste konstutställningen i Köpenhamn, vilka,

sittande kring ett bord, uppgöra planen för utställningen av de dit skickade franska konstverken. Däribland märkes Carolus Durant m. fl. bekanta storheter. Artisten har här sökt belysning både från de på bordet stående lamporna och från dagern genom omgivande fönsteröppningar, ett svårt problem, som Krøyer löst med talang. Dock gör tavlan ej något angenämt intryck. Bakom de av lampskenet varmt kolorerade figurerna trängas andra, kalla, blåa, som på ryggen belysas av skymningsdagern utifrån och på framsidan av en svag reflex från lampskenet. Denna tavla äges av bryggaren, mecenaten Jacobsen.

8 mars. Silverbröllopspresenter förberedas nu till danska kronprinsparet, som fira denna högtid nästa sommar. Förutom en sådan, vartill det samlade penningbeloppet skall av damerna användas till gobelängvävnader, har överståthållaren frih. Tamm satt sig i spetsen för att få Stockholms invånare att punga ut med en summa, beräknad till minst 50,000 kr., som skall överlämnas till danska kronprinsessan för att av henne användas för någon barmhärtighetsinrättning. Jag har tillika med några andra (finansministern frih. v. Essen, d'Otrante, gen.-konsul Davidson, öv.-fältläkare Edholm, Cederlund, Ljunglöf, Bäckström, prof. Wærn) blivit av Tamm tillkallad för att diskutera frågan. Pluraliteten av dessa herrar taga för avgjort, att prinsessan kommer att anslå summan till förstärkning av en av hennes mor bildad anstalt för sjuka barn. D'Otrante och jag, som anse grannlagenheten fordra att, innan listorna cirkulera, låta prinsessan själv bestämma användandet av den ifrågavarande donationen, lyckades få saken uppskjuten, till dess hennes tanke hunnit inhämtas. Det är ganska tänkbart, att kronprinsessan föredrar att bilda en ny välgörenhetsanstalt, som bär hennes eget namn.

11 mars. Kungen är återkommen till sin huvudstad. Han har skyndat sig att låta avtäcka den 3:e plafondmålningen i västra slottsvalvet av Kronberg. Till avtäckningen i går hade han inbjudit såväl artister och konstkännare som sitt hovfolk och sina ministrar. Målningarna, en stor tavla och tvenne medaljonger, blevo mycket be-

undrade, och konstnären har synbarligen gått framåt, sedan de föregående plafonderna utfördes. Hans penselföring har blivit mjukare och hans färger mer harmoniska. Dessa kompositioner, vars ämnen kungen själv bestämt, höra till symbolismens högre regioner och kunna svårligen förklaras av den oinvigde. I mittelfältet sväva tvenne graciösa figurer i rymden; under dem synes jordklotet och i översta kanten himlen, betecknad medelst en grupp av serafer. Ena figuren, Psyche, som ledes av en artig ängel till de högre rymderna, föreställer själen, som bör sträva till fullkomlighet. Ena medaljongen betecknar Domen, som håller ett svärd i handen, den andra Friden. Kronberg har belönats med kommendörsbandet av Vasaorden.

Juryn för bedömande av skisserna till Karl X Gustavs ryttarstaty, som sammanträtt i Skåne, har bestämt sig för Börjesons arbete; därnäst har Lundberg vunnit dess erkännande och tilldelats 2,000 kr. Hasselberg och Nyström få nöja sig med 1,000 kr. vardera.

Baron Tamm, som i Köpenhamn inhämtat danska kronprinsparets önskan angående användandet av den föreslagna silverbröllopsgåvan, är nu återkommen med tillfredsställande svar. Fonden kommer att anslås till förstärkning av den av modern stiftade anstalt för sjuka barn. De kommitterade få var sin lista med det föga angenäma uppdraget att pungslå sina bekanta.

25 *mars.* I går fyllde jag mitt 77:e år. Försvagad hörsel, d:o syn, litet ryggskott emellanåt, minskad rörelseförmåga, se där antydningarna till den småningom annalkande förgängelsen. Dock har jag vid jämförelse med mina jämnåriga gubbar ej skäl att beklaga mig och är Vår Herre djupt tacksam för, att jag hittills bibehållit ett förnöjt lynne, en öm och förträfflig hustru samt snälla barn och barnbarn. I dag döptes det tolfte i ordningen av de senare, Georges' flicka, med namnen *Marie* Lucie Aurore. Bland faddrar stodo friherrinnan von Kræmer och fru Sager, född Moltke, Lucies intima väninnor. Min hustru bar barnet, och jag stod emot friherrinnan Palin.

30 *mars.* En ytterst livlig agitation har dessa senare

dagar ägt rum i tidningarna i avsikt att inverka på riksdagen vid förestående behandling av Helgeandsholmsfrågan och få densamma att kullkasta dess förut fattade beslut att uppföra två stora byggnader på holmen. Arkitekter och konstnärer ha blivit intervjuade och kraftigt uttalat sig däremot,[1] och en i Konstnärsklubben allmänt underskriven protest, stödjande sig på arkitekternas offentliga ogillande, kommer att insändas till riksdagen före voteringen därstädes. G. Cederström besökte mig nyss och fick även min underskrift. Jag tvivlar dock på, att bönderna låta hänföra sig av estetiska skäl. Ett förslag att blott uppföra bankhuset på Helgeandsholmen och begagna gamla Kungshuset på Riddarholmen med nödiga tillbyggnader till riksdagshus och detta utan större kostnader, än vad det nuvarande förslaget kräver, vore onekligen klokare. Kungl. slottets imponerande fasad med dess dominerande fria läge finge då ostört behålla sin prestige.

2 *april.* Med stor majoritet ha båda kamrarna förkastat förslaget till ändring av föregående beslut angående Helgeandsholmens ordnande. Debatten räckte en hel dag, men estetiken fick giva vika.

I dag öppnades Konstnärernas förenings årsutställning i Konstföreningens lokal. Bland undantagen från övervägande medelmåttiga tavlor märkas i första rummet: Cederströms drabanter vid Karl XII:s lik, ett förträffligt porträtt av Sander, målat av Rosen, samt ett soligt och med sann naturalism utfört landskap av Arborelius, där färgernas bjärta opposition mot luften är äkta nordisk. Rydberg framträder med ett av sina vanliga skånska motiv. Två större dukar av Wahlberg lämna ett sorgligt bevis på hans tillbakagående; hans levnadsfriska kolorit har lämnat rum för funderingar i efterbildande av drömmande, gredelina ljuseffekter. Några bra akvareller av Rosen och Boberg. Inom skulpturen märkes en grupp i brons »Två bröder» av Börjeson, som ej hör till hans bästa arbeten; den äldre brodern, en lång och mager yngling, har ett motbjudande

[1] D. v. s. mot uppförande av både riksdags- och riksbankshus på Helgeandsholmen.

huvud, liknar Kain, den yngre är en vanlig kyrkängel utan originalitet. Jag höll på att glömma prins Eugen, som målat två glödande landskap av allt annat än behaglig stämning. Han har förut visat prov på artistisk begåvning. Låtom oss hoppas, att han nu befinner sig i ett stadium av experimentala försök. Ett par tvillingbröder Österman debutera såsom begåvade porträttmålare.

3 april. Stortinget fortfar med sin brutala taktlöshet. Vid behandlingen av apanagefrågan uppträdde Knudsen och föreslog indragningen av kronprinsens underhåll under förmälan, att det stått i en svensk landsortstidning, att högstdensamme i ett privat samtal skulle ha yttrat, att möjligen en militärpromenad till Norge bleve nödvändig, och att detta yttrande ej av denne blivit offentligen dementerat. Stang uppvisade olämpligheten av att fordra det ett löst rykte, återgivet i en obetydlig tidning, skulle behöva vederläggas. Stang ansåg det dessutom omöjligt, att kronprinsen, vilkens åsikter han noga kände, skulle kunna ha fällt ett dylikt yttrande. Ville stortinget sätta som villkor för apanagets beviljande en dylik dementi, vore det rättvist att, innan man avsloge apanaget, avvakta sakens utveckling. Genom detta råd, som av vänstern upptogs med begärlighet, har Stang försatt kronprinsen i en högst obehaglig ställning. Det strider mot hans värdighet, i synnerhet då fråga är om en penningtransaktion, där han personligen är intresserad, att lämna den fordrade dementien. Vid voteringen följde vänstern Stangs obetänksamma hänvisning, och apanagefrågan bordlades tills vidare.

8 april. Besökt Konstnärsförbundets (opponenternas) utställning, som äger rum endast några steg från den av akademiens trogna adepter. Här giva sig både impressionister, realister och symbolister full frihet. Somliga porträttörer uppträda med gröna avbilder, man ser berlinerblåa luftstämningar, penséfärgade skyar, gredelina träd o. s. v. Bredvid dessa extravaganser finnas dock förtjänstfulla konstverk, t. ex. Richard Berghs kraftiga porträtt i hel figur av doktor Emil Kleen, två stämningsfulla land-

skap av Ekström, skickligt gjorda djurmålningar av unge Ankarcrona. Carl Larsson har exponerat några små barnfigurer i japanesisk stil men särdeles naiva och älskliga. Däremot visar han en naken kvinna i hel figur och naturlig storlek, som är lika obehaglig och obegriplig som Josephsons symboliska Strömkarl. I en serie förträffliga karikatyrer över kamrater visar Larsson sin onekliga genialitet.

10 april. Under de senaste dagarna har på cirkus å Djurgården visats en hästutställning, där från hela landet lämnats prov å olika hästraser. Från James Fred. Dicksons stuteri i Halland uppträdde ett urval unga hästar. Ägaren själv, en 50-års man, känd som vivör, red med utmärkt bravur över hinder och vann 1:a priset. Kungen har utnämnt honom till stallmästare vid sitt hov. Carl Carlsson Bonde, som var utställningens ordförande, blev kommendör av Vasaorden.

12 april. Ryberg, den Stockholmskorrespondent, som meddelat ryktet om kronprinsens yttrande om en möjlig militärpromenad till Norge, har nu offentligen dementerat sannfärdigheten av detsamma. Få nu se om de radikala i stortinget nöja sig härmed.

16 april. Kronprinsen har själv i ett brev till norske hovchefen och med given rätt till denne att offentliggöra detsamma yttrat sig om ifrågavarande händelse. Han förklarar sig avböja all dementi, som skulle giva honom sken av att lämna sådan för att få behålla sitt apanage, och slutar med, att vad resultatet än må bliva, så kommer han att fortfarande bibehålla sina känslor för Norge och norrmännen lika varma som hittills.

22 april. Insamlingen till kronprinsparets i Danmark silverbröllopsfond tycks gå tämligen trögt. Min lista prydes ej med några ansenliga bidrag, och mina försök att få personer att teckna härpå mötas vanligen med undanflykter eller grimaser.

2 maj. I går var jag i sällskap med Erik Edholm och Adam Lewenhaupt vid Saltsjöbaden. Detta storartade företag motsvarade ej fullt min förväntan. De ståtliga, slotts-

liknande byggnaderna äro visserligen belägna i en pittoresk trakt vid en med holmar upplivad havsvik, och luften är frisk, men själva skärgårdsnaturen med höjderna uppfyllda av gråa stenrös, här och där lämnande rum för några magra, halvvuxna tallar, gör icke något behagligt intryck. Måhända kunna de närmaste omgivningarna med tiden och genom ditförande av mycket jord komma att skänka en gladare anblick, ty ögat saknar saftig grönska. Några skuggrika lövträd får man nog ej att växa på denna steniga mark. Vi åto vid återkomsten middag hos Edholm.

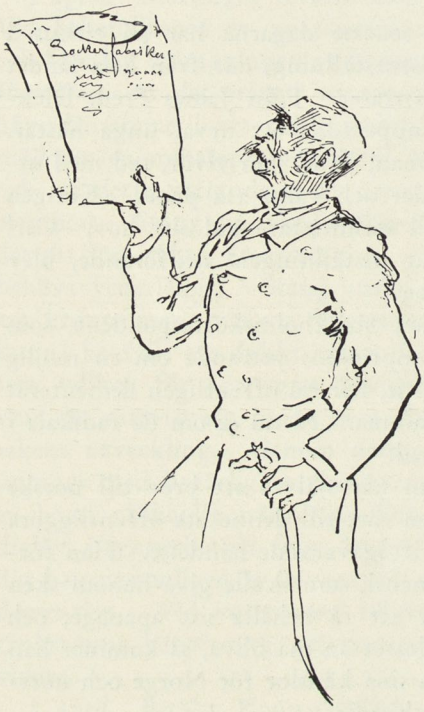

Fredrik von Essen.

4 maj. I går firades Carl XV:s minne. Ännu levande av hans hov och stab, till ett antal av 22, samlades som vanligt på Hasselbacken, där en läcker middag serverades. Statsrådet von Essen föreslog kung Oscars skål och d'Otrante höll själva festtalet, detta med varm känsla.

Orsaken, menade han, varför ännu sedan 22 år den hyllade konungens födelsedag så troget firades av hans forna omgivning, var det oförgätliga intrycket av den käre avlidnes varma blick och trofasta handslag, varmed han ovillkorligen fängslade alla dem, han valt till sina vänner, och även lyckades att utplåna obehaget av tillfälliga överilningar från hans sida. Denna blick och detta handslag kunna aldrig glömmas.

Efter kaffet proponerades åtskilliga hyllningsskålar, bl. a. för de tre äldsta i sällskapet, jag själv, Erik Edholm och Ad. Lewenhaupt. Festen var präglad av en glad sinnesstämning. Middagen kostade 32 kr. per man.

Jag hade nyss besök av Hans Wachtmeister, »retour de l'Inde». Han är entusiasmerad av Ceylon, vilket han beskriver som ett paradis, och av Indien i allmänhet. Jag hoppas att han låter trycka sin resebeskrivning.

Finansministern Essen anfalles häftigt inom riksdagen och pressen i anledning av ett yttrande, han officiellt haft angående finansernas nuvarande ställning och den brist i budgeten, som yppat sig till följd av den stora ökningen av vitbetsockersfabrikationen, som under året ägt rum, och varom han först blivit underrättad genom börstidningen. Tullen på socker visar därigenom en enorm minskning.

Man förvånas över, att finansministern, som uppgjort budgeten, ej haft andra källor att tillgå än den ej officiella Börstidningen. Essen är en fullkomlig gentleman, artig och belevad samt såsom sådan värderad inom alla klasser, men hans uppfostran och livserfarenhet äro mera ägnade åt hästdressyr än åt den högre finansen.

11 maj. Jag hade i dag besök av skulptören Alfred Nyström, som är ivrig att få sätta i gång med sin Carl XV:s ryttarstaty, och önskar därför få en officiell beställning av kommittén. Sedan han lyckats på ett ganska hedrande sätt utföra sin Karl X, äro utsikterna för honom bättre än förut, men det återstår att få kommitténs förra beslut om allmän tävlan upphävd. Han klagar bittert över, att Börjeson under 14 års tid ensamt erhållit alla beställningar. Hans önskan är, att jag jämte Rosen och Malmström nu skola granska hans modell och göra våra anmärkningar för att sedan underställa kommittén densamma. Inom de närmaste 5 åren anser han, att fonden, nu uppgående till 60,000 kr., skall lämna nödiga medel för statyns fullbordande.

19 maj. Jag bevistade i dag kl. 5 e. m. 1:a representationen i Hippodromen. Där var ett oerhört tillopp av åskådare, och vägen till Ladugårdsgärdet var överfylld

med ekipager och fotvandrare av alla klasser, som skyndade till den stora arena, där festen skulle givas. Väderleken var, ehuru något kylig, i början dock solig men slog snart om; stormiga moln betäckte himlen, och lätta regnskurar överraskade de därpå oförberedda, såväl skådespelarna som de tusentals åskådarna. Mest att beklaga voro de i trikåer uppträdande olympiska idrottsmännen och hovkavaljererna. Bland de uppträdande hade jag ej mindre än 4 medlemmar av min familj: sonen Georges, arrangören, hans båda söner och min dotter Amelie.

30 maj. Två intressanta publikationer ha sett dagen, Blasieholmens historia av greve F. U. Wrangel och en porträttkatalog över pastor Wadströms samling av historiska porträtt till ett antal av över 40,000. Bägge dessa arbeten äro rikt illustrerade. Nämnde pastor, som gift sig med en förmögen änka, har använt hemgiften till att bilda denna stora samling, varibland finnas ytterst rara blad. Den första avdelningen, innehållande svenska och finska porträtt, värderas till 20,000 kr.

1 juni. En plågsam reumatism kring veka livet har hindrat mig från att bevista Akademiens prisbestämning i år. Jag ser att en 1:a medalj jämte ett årligt stipendium blivit givna åt unga Österman, en av de lovande tvillingbröderna med detta namn. Förre innehavaren av detta stipendium var unga Åberg, vilkens tidiga död hindrade honom att göra sina stora konstnärsanlag fruktbärande.

14 juni. Casimir De la Gardies utnämning till major vid Svea garde med överhoppande av 4 äldre kaptener har blivit mycket klandrad av pressen. Dennes egenskap av kammarherre hos kronprinsen har förvärrat saken, och man klandrar ej utan skäl att hovtjänsten får förenas med militärtjänst och ofta påskyndar befordran inom armén. I det här fallet voro dock de förbigångna av ett eller annat skäl olämpliga till befordran. En av dem, baron Koskull, hade på grund av sitt bråkiga lynne, som brouillerat honom med de flesta kamrater och gjort honom illa omtyckt av truppen, visat sig omöjlig. Han tog emellertid saken på ett tragiskt sätt. Sedan han i Aftonbladet skrivit en ytterst

hätsk pamflett mot sin chef och övriga förmän, hängde han sig två dagar därefter i sin bostad. Koskull var, i trots av sitt svåra lynne och sin hypokondri, en plikttrogen och ordentlig officer. Under flera år var han en anlitad sånglärare.

26 juni. Presidenten Carnot, mördad av en italiensk anarkist i Lyon på hemväg från en utställning; han satt i sin vagn bredvid prefekten, då mördaren med en bukett i vänstra handen och en dolk i den högra klev upp på fotsteget och gav honom banesåret. Dolken genomborrade levern och skar av pulsådern; döden följde några få timmar efteråt på prefekturen. Carnot bibehöll full sans och assisterades av biskopen. Hans hustru och två söner kommo för sent. Såväl i Lyon som i Paris är befolkningen ytterst uppskakad, och hämndbegäret yttrar sig i attentater mot italienare och deras egendom. Mördaren, en 22-årig arbetare, som strax efter dådet slogs i kull av prefektens knytnäve och arresterades, undgick med nöd att bliva lynchad av folkmassan.

28 juni. Kongressen i Paris har till Carnots efterträdare valt Casimir Périer. Valet tillfredsställer vännerna av allmän ordning såväl i Frankrike som i andra länder. Mördaren, Santo Caserio, bagare från Genua, nekar att för domstolen uppgiva bevekelsegrunderna för attentatet. Troligen ha anarkisterna genom honom velat hämnas andra sådana, dömda till döden för bombattentat. Man har redan bevis på att Caserio tillhör ett internationellt anarkistsamfund, och att hans mord på Carnot var förut bestämt.

14 juli. Äntligen har stortinget beviljat kronprinsens apanage. 7 röster voro däremot och funno dementien mot »promenaden» oklar.

24 juli. Stortinget har nu vid sina senaste sammanträden för sin del antagit eget konsulatväsende och nekat bidraga till avlöningen av legationen i Wien.

26 juli. I går sammanträdde delegerade för insamlingen här av en fond, ämnad till silverbröllopspresent åt danska kronprinsparet. Den erhållna summan, 21,000 kr., översändes jämte en ståtlig adress, präntad av fröken Gis-

berg och undertecknad med våra namn, till Köpenhamn genom generalkonsul Davidson för att d. 28 överlämnas till kronprinsessan. Flera andra deputationer i likartade ärenden äro på väg dit med presenter. Silverbröllopet övervares av kung Oscar, prins Eugen, prins Henrik av Preussen m. fl.

En sorgepost är skulptören Hasselbergs död vid endast 40 års ålder. Sverige förlorar med honom den i sin genre (den poetiska) mest begåvade av landets konstnärer. »Snödroppen», den så själfulla kvinnliga figuren, gjorde H. med ens ryktbar, och man väntade med begärlighet lika poetiska skapelser av hans mejsel. Eget nog var han, trots sin fina känsla för det idealistiska, en ivrig apostel för realism i konsten. H., född i Blekinge av fattiga föräldrar, började såsom snickare, klev upp till ornamentsbildhuggare, inskrevs i École des Beaux-Arts i Paris och fick där sin utbildning.

3 *augusti.* Åter en förlust bland den svenska konstens målsmän, Hugo Salmson, den berömde genremålaren, har nämligen hängt sig i sitt rum på ett hotell i Lund. Mannen var sedan många år bosatt i Paris, där hans talang skattades högt. Två av hans tavlor hänga i Luxembourggalleriet, och han var officer av hederslegionen. Sedan några år tillbringade han en del av sommaren på Dalby i Skåne, där han hämtade sina motiv. Prins Eugen målade en sommar där under hans ledning. Salmson var 50 år gammal och israelit. Såsom orsak till hans hemska död tillskriver man en början till sinnesrubbning.

Under kort tid hava tre av våra dugligaste konstnärer avlidit, Törnå, Hasselberg och nu Salmson. Man kan härtill lägga Hörlin, professor i konstslöjd vid Tekniska skolan, en särdeles begåvad man.

Danska kronprinsparets silverbröllop beskrives som en mycket lyckad fest, där folk av alla klasser visat sin tillgivenhet för kontrahenterna. Den danska kungliga familjen har genom sina rena seder och sin enkelhet gjort sig mycket populär. Man anmärker, att bland dess medlemmar prinsessan Marie, hertigens av Chartres dotter, saknades

vid högtidligheterna, hon reste kort förut till en badort, och man förlorar sig i gissningar angående orsaken härtill. Hon är eljest en glad ehuru något originell ung dam, vilkens upptåg kontrastera mot danska hovets korrekta hållning.

4 augusti. Det säges att hon och svägerskan, kronprinsessan, ej sympatisera med varandra. Kung Oscar fick i Köpenhamn ett varmt emottagande. Därifrån for han till Norrland efter att på vägen hava gästat hovjägmästare Trolles och Trolle-Bondes ståtliga residenser. I afton väntas han tillbaka till Stockholm, och i morgon ger han på Drottningholm en kollation för amerikanistkongressens medlemmar, som hålla sina sammankomster på Riddarhuset under överståthållare Tamms ordförandeskap. Ibland dessa befinna sig en bayersk prinsessa, prins Roland Bonaparte, doktor Virchow samt en amerikansk mångmillionär, som i Rom köpt markistiteln och strör ut pengar i alla länder. Nyss skänkte han en större summa till pris vid härvarande Segelsällskaps kappsegling. Vid samma tillfälle uppföras vid Saltsjöbaden, där prisutdelningen försiggår, nautiska lekar, äntring i mast, brottning etc., i likhet med vad som vid dylika tillfällen äger rum i Belgien. Baron Höpken, som i går var här till middag, är ledare av dessa lekar.

Kungen har ställt sitt fartyg Drott till kronprinsessans förfogande för en hälsotur i skärgården; hon besökte i går Dalarö. Hon lider fortfarande av sina krämpor och håller sig nästan ständigt på sina rum. Hennes hovfröken Weidenhielm, som i sommar tjänstgör på Tullgarn, hade ej sett sin härskarinna på 6 veckors tid.

24 september. Prins Carl har såsom överstelöjtnant mottagit befälet över Livgardet till häst och inför där preussiska sättet att utbilda truppen, d. v. s. uteslutande skvadronvis. Kungen har högtidligt överlämnat nya fanor till Andra gardet med inskriptionen »Svensksund» på desamma. Han har samtidigt omdöpt regementet till Göta livgarde. Drottningen har förlorat sin favorithovdam, kammarfröken Eketrä, som avled på Ulriksdal efter en lång

och plågsam sjukdom. Själv sköter Hennes Maj:t sin hälsa i Norge.

23 september. Norska stortingsvalen pågå som bäst, och det ser mörkt ut för högern. Kungen och kronprinsen vistas nu i Kristiania. Kronprinsessan med sina två äldsta söner har rest till Baden.

En förlovning har nyss eklaterats mellan änkegrevinnan Stephanie v. Platen och tyske f. d. ministern här greve Wedel. Han har för kort tid sedan försatts i disponibilitet men ansågs vara ett ambassadörsämne. Mannen, som ser ståtlig ut, är något äldre än sin fästmö eller 43 år. Genom hennes förra mans testamente mister hon vid ett nytt gifte Stora Sundby egendom, som tillfaller Platens släktingar, Pontus De la Gardies och Carl Klingspors fruar. Det säges dock, att hon av dessa köpt godset för sin livstid. Grevinnan Stephanie är både vacker och behaglig, och Stockholm förlorar med henne den förnämsta typen av elegans och grande dame. Hennes oklanderliga fyrspann var dagligen synligt på Djurgården, och då hon vistades på Sundby, mottog hon där en serie av besök av diplomater och la crème du beau monde.

En hetsig brevväxling mellan motionären i riksdagen för Helgeandsholmens bebyggande, göteborgaren Lithander, och baron Hochschild har varit synlig i tidningarna. Den förre attackerar den senare, därför att denne ställt sig i täten för en insamling av pengar i ändamål att uppgöra ny ritning med kostnadsförslag för ett på annan tomt uppfört riksdagshus. L. beskyller H. för att vara revolutionär, i det han vill omintetgöra ett riksdagsbeslut, som av konungen gillats, och den senare svarar, att det obetänksamt fattade beslutet kan upphävas, och att han liksom en stor del av Stockholms invånare har rättighet att söka verka för detta mål.

Instundande riksdag kommer att utmärkas av en häftig strid mellan frihandlare och tullvänner; dessa senares agitation för en urtima riksdag under sommaren har ej vunnit regeringens stöd, och statsministern Boström, som innan han steg till denna post var en ivrig tullvän, anses nu av

protektionisterna såsom en förrädare, och en stark opposition mot ministären söker man nu att bilda.

I dessa dagar ha i vårt grannskap pågått stridsövningar mellan två avdelningar av flottan under ledning av amiral F. von Otter. Den ena avdelningen sökte att forcera passagen till Stockholm, som av den andra försvarades. Något infanteri deltog även häruti. Man anmärker, att ingen av våra prinsar, ej heller konungen bevistade detta lilla krig.

En allvarsammare strid pågår nu mellan japaner och kineser, och lyckan har hittills, både till sjöss och till lands, gynnat de förra. Det gäller besittningen av Korea. Stormakterna hålla sig ännu så länge neutrala, men såväl England som Ryssland ha där mäktiga intressen att bevaka.

27 september. Artisten Alfred Wahlberg lärer ej få sina tavlor sålda, och han lider nöd. Hans vänner i Paris låta cirkulera en lottlista för att därigenom kunna sälja hans talrika dukar och skisser. De hoppas, att medelst 5 francs lotten få ihop 100,000 fr., varmed en livränta skulle köpas åt honom. Under hans goda år, då han var på modet, spelade han bort stora summor i Nizza i stället för att bereda sig en oberoende ställning i framtiden.

Jag skickade i dag till Snoilsky ett mindre album, innehållande typer av diplomater och andra märkliga utlänningar, som varit ackrediterade här eller besökt Sverige under åren 1840—1893, och bad honom införliva denna lilla kollektion med Kungl. bibliotekets handteckningssamling. Han tillskrev mig ett vänligt och smickrande brev med tacksägelser. Snart kommer ut i bokhandeln en praktupplaga av hans poesier, illustrerad av Edelfelt. Snoilsky är Sveriges mest begåvade och omtyckta poet, en bland de vackraste karlarna i riket, och han tycks vara lycklig med sin nya maka, ehuru hon mist sin forna skönhet.

En norsk målare, Munch, har öppnat en utställning här av ett 60-tal arbeten, som äro en fullkomlig parodi på skön konst. Form, färg och komposition anser han alldeles onödiga för symbolism, som han kallar den riktning, han i sina alster företräder. Därav de gräsligaste målningar, som likna alster av ett tio års barn, och vilkas mening är obe-

griplig utom möjligen för honom själv. Dock visa 4 à 5 av hans äldre landskap och porträtt, att han från början ej saknat goda anlag. Denna avskyvärda samling har förut i Berlin blivit förbjuden att exponeras.

W. v. Plessen. G. Bildt (1850-talet).

Kommittén för en 1897 tillämnad allmän konst- och industriutställning i Stockholm, som står under kronprinsens presidium, är villrådig om lämpligaste platsen härtill. Tre olika förslag debatteras, Frisens park, Lejonslätten och Karlaplan med omgivningar. N:o 2 vore fördelaktigast såsom naturskönast och erbjudande tillfälle att kunna begagna Nordiska musei snart färdiga flygelbyggnad, men det anses för dyrt, då åtskilliga byggnader i Djurgårdsstaden måste inköpas och rivas, för att erforderligt utrymme skall erhållas.

23 oktober. I går avled riksmarskalken baron Bildt vid 74 års ålder till följd av bröstsjukdom. Han var en ungdomsvän till mig och deltagare i en för oss gemensam kommendering till lägret vid Satory och Sathonay under Napoleons regenttid. Detta hade ytterligare närmat oss till varandra. Under de senare åren hade olika levnadsbanor och intressen avbrutit den forna intimiteten.

Satory 1853. General Renault, befälhavare i lägret.

Bildt hade ett ovanligt redigt huvud, stor arbetsförmåga samt ett glatt och förbindligt umgängessätt. Därtill blev han genom ett rikt gifte vid unga år innehavare av en tryggad social ställning. Allt detta tillsammans hjälpte honom till en ovanligt hastig befordran. Under tre konungar visste han att behålla hovgunsten. Efter vartannat landshövding, general, överståthållare, minister i Berlin och statsminister, fick han såsom reträttplats riksmarskalksämbetet. Under hela sin glänsande bana glömde ej Bildt sina privata intressen, han levde på sina löner och förstod att med klokhet göra sina egna tillgångar fruktbärande. Också lämnar han åt sin hustru och sina tre barn en ansenlig förmögenhet.

Den 16 dennes firades på Nationalmuseum 100-årsdagen av Kungl. musei stiftande. En utställning av porträtt och andra konstverk, varibland Sergels bild i olja och några arbeten av hans hand, hade anordnats i Endymionsalen. Till en middag på Grand Hôtel hade samlats musietjänstemän och övriga där arbetande krafter. Ecklesiastikministern Gilljam och hans företrädare Wennerberg voro härtill inbjudna. I ett av de flera tal, som höllos, omnämndes jag av Sander såsom f. d. ordförande i museinämnden under 25 års tid. Wennerberg hade ett långt anförande, däruti hans egna förtjänster om Musei organisation framhöllos, men däremot mitt arbete därvidlag helt och hållet förbigicks. Det var nämligen jag, som i egenskap av dåvarande överintendent och chef för konstmuseerna på eget ansvar installerade alla samlingarna i den nya byggnaden, till stor förtret för dåvarande lektor Wennerberg, som själv ämnade göra detta men ej ännu lyckats frånhända överintendentsämbetet chefskapet över Nationalmuseum. Uti sitt tal beklagade W., att den nyss färdiga Museibyggnaden under då pågående Nordiska exposition (1866) upplåtits för den Allmänna skandinaviska konstutställningen. Detta, som skedde på mitt initiativ, var en missräkning för W. Jag kunde hava påmint honom om, att genom denna förståndiga åtgärd en behållning av entréavgifter, uppgående till 25,000 kr., överlämnades till Akademien för de Fria konsternas pensionskassa, med villkor att någon pensionsutdelning ej finge äga rum, förrän summan genom räntor uppgått till 100,000 kr., och att just i år detta resultat nåtts. W. höll också ett tal för Carl Larsson, som av honom utpekades såsom den lämpligaste konstnär att dekorera Nat.-musei trappuppgång. För egen del har jag mina dubier rörande mannens kvalifikationer för ett monumentalt arbete av ifrågavarande art. Larsson saknar den nobless i stil och den nykterhet i kolorit som erfordras. Dessutom är han ytterst ojämn. Bredvid en genialisk komposition träffar man vulgära och osmakliga alster av hans hand.

På uppmaning av preses har jag till Konstakademiens samlingar såsom receptionsstycke överlämnat 2 akvareller,

en gästgivaregårdsscen 1868 och ett landskap från Montebello 1894. Jag stretade emot såsom i mitt tycke ovärdig att uppträda bland så illustra konstnärer som Akademiens ledamöter. Men det hjälpte ej.

24 oktober. Jag hade brev från skulptören Alfr. Nyström, som emellanåt plågar mig med långa besök för att påskynda beställningen av Carl XV:s staty, till vilken han utfört åtskilliga modellskisser, varför han gör anspråk på att utan tävlan få utföra monumentet, vilket strider emot vad kommittén från början bestämt. Dessutom äro pengarna ännu otillräckliga, för att man skall kunna beställa arbetet. Om två år lär kapitalet hunnit växa så, att ett igångsättande kan äga rum, och Nyström erbjuder sig att, om han nu får börja arbetet, själv ansvara för det felande beloppet.

Den tillsatta kommittén under general Abelins ordförandeskap och med Gyllenram såsom sekreterare är, till följd av att platsen för monumentet ej kunnat bestämmas, utan livaktighet.

28 oktober. Bildts begravning bevistades av kungen och prins Carl. Östermalms kyrka var överfull av åskådare, två vagnar behövdes för att föra alla blommor och kransar. Kistan fördes därefter till Solna.

Samma dag på aftonen firades i Jakobs kyrka grevinnan Stephanie v. Platens bröllop med greve v. Wedel, vilkens tvenne bröder, den ene hovmunskänk, den andre överhovstallmästare, anlänt till ceremonien, medförande kejsar Wilhelms porträtt i kroppsstorlek såsom bröllopspresent och tecken av utmärkt nåd. Det säges, att en ambassadörspost väntar brudgummen inom kort. Emellertid ha de nygifta, förutom Sundby slott, våning både i Stockholm och Berlin. Bruden har hos modesömmerskan Lundin härstädes exponerat 30 nya klänningar. Efter vigseln gav utrikesministern C. Lewenhaupt middag för brudparet, som dagen därpå tog en ångbåt till Sundby för att där börja smekmånaden.

3 november. I går öppnades i Industripalatset en fotografisk utställning. 70 utställare visade här sina arbeten.

Besöket fann jag ytterst tröttsamt och monotont. Kronprinsessan hade en stor samling av egyptiska vyer, tagna av henne själv, prins Eugen hade fotograferat svanor i olika ställningar.

5 *november*. Finansministern baron v. Essen har blivit utnämnd till riksmarskalk, och statsminister Boström tager själv finanserna om hand. Landshövdingen i Dalarna Wersäll är utnämnd till konsultativt statsråd. Detta är nyheten för dagen. Man hade annars till riksmarskalk gissat på Åkerhielm eller Hochschild, sedan Carl Victor Leijonhufvud nekat taga emot platsen. Essen har »le physique de l'emploi», han uppträder med värdighet och är affabel mot alla. Wersäll blev för ett år sedan befordrad till landshövding utan andra kända meriter än att ha varit fullmäktig i Riksgäldskontoret, där Boström gjort hans bekantskap. Dessutom har W. varit statsrevisor.

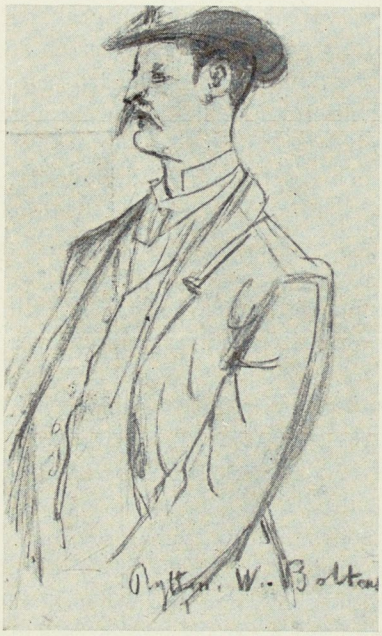

Ryttmästare W. Boltenstern.

Artisten Carl Larsson har öppnat en separat utställning av arbeten, varibland en serie illustrationer till några av Viktor Rydbergs dikter samt tavlor i olja, pastell och akvarell. Med undantag av fru Pontus Fürstenbergs porträtt i helfigur och pastell, är mig det övriga föga tilltalande. Illustrationerna äro hållna i dunkel och lida av många brister i teckningen.

Prins Eugen är utsedd till att begiva sig till Petersburg för att kondolera. Han reser direkt dit från norra Italien;

kabinettskammarherren baron Stiernstedt och kapten Dietrichson, hans följe, möta honom i Warschau.

Wilhelm Boltenstern, äldste ryttmästaren vid Gardet till häst, en praktisk hästkarl, yttrade, när han nyligen sett sig förbigången av en generalstabsofficer: »Vad f—n skall regementet med intelligens att göra.» Sedan ett par decennier har en ny och nyttig åskådning vunnit insteg inom vår armé. Förr ansåg man praktisk duglighet och gott uppförande vara tillräckliga egenskaper för vinnande av befordran, men efter 1870 års franska nederlag och på grund av preussiska officerskårens erkända överlägsenhet i fråga om militär bildning ha vederbörande här i landet även ansett nödigt att tänka mera på befälets taktiska utbildning. Mer och mer tagas nu regementsofficerare ur generalstaben, och subalternofficerares tillströmning till högre militärkurser ökas år från år. Lyxen, som användes vid uppförande av nya kaserner (till en sådan för Gardet till häst anslås 1,800,000 kr.), står ej i proportion till övriga utgifter för armén, som saknar tidsenliga gevär och annan fältutrustning i tillräcklig mängd. Jag tror ej, att något land i Europa består sig så ståtliga kaserner som det fattiga Sverige. En storartad fåfänga är ett för denna nation utmärkande drag.

9 november. I dag hedras Gustav II Adolfs 300:e födelsedag på mångfaldigt sätt.

Trots ett ihållande regnväder är hela staden i rörelse för att betrakta den präktiga dekoreringen av Gustav Adolfstorg. Ställningarna framför operabyggnaden hava gömts av en för tillfället uppsatt pappersskärm, förestäl-lande gamla slottet »Tre kronor», ett ärevördigt och särdeles lyckat monument, som tager sig märkvärdigt levande ut, tack vare arkitekten Lilljekvists och målaren Grabows skicklighet.

13 december. Nu äro Gustav Ad.-torgs ståtliga dekorationer borttagna. Hjältens sarkofag i Riddarholmskyrkan med däråt nedlagda silverkransar har besetts under två dagar av 60,000 personer om dagen. Prins Henrik och hans eskader ha rest sin väg, och samtidigt begav sig kungen, åt-

följd av kronprinsen, till Kristiania, där han skall rådföra sig med vederbörande partichefer.

Häromdagen begrovs Theodor Ankarcrona, en 75 års man, som ända till 14 dagar före sin död uppträdde rask och ungdomlig, alltid klädd efter sista modet. Innehavare av två betydliga fideikommiss, bodde han på intetdera. Skild från sin första fru, som nu är omgift med litteratören von Bergen, ingick han nytt gifte med den vackra aktrisen Hilma Tengmark, som blev honom en trogen och angenäm maka. Theodor A. var en anspråkslös och godmodig men obetydlig personlighet.

20 *december*. Lewenhaupt har till samtliga konsuler utfärdat ett cirkulär, däri de förbjudas att antaga annan titel än den, som står på deras fullmakter. Somliga av dem titulera sig nämligen norsk-svenska konsuler i stället för svensk-norska.

1895.

5 *januari.* Nyheten för dagen är Kungl. Maj:ts förordning om höjd tull å spannmål och mjöl. Man väntade visserligen en kungl. proposition till riksdagen i sådant syfte, men regeringen fann för gott att begagna sig av sin rätt att dessförinnan eller 8 dagar före riksdagens öppnande fatta detta beslut, vilket ej tillfredsställer något parti. Man klandrar ej utan skäl regeringen för att den ej några månader förut, innan importen av enorma kvantiteter utländsk säd hunnit verkställas, vidtagit en sådan åtgärd. Importörerna komma till följd härav att draga vinsten.

Hovmarskalken hos prinsessan Therèse, Ennes, är avliden. Han hade i många år skött hennes affärer och ansågs härtill lämplig.

I förra veckan voro vi bjudna till middag hos general Bråkenhielm tillika med hans svåger Axel, Axelina kallad till följd av hans kvinnliga åtbörder och konversation, kommendören greve Cronhielm (Ulla kallad till följd av sitt ulliga hår), hans fru och överfältläkare Edholm. De sistnämnda, vilka liksom värdfolket tillhört Carl XV:s hov, syntes med nöje genombläddra värdinnans album, däri jag tecknat åtskilliga minnen från hovet.

17 *januari.* Casimir Périers avskedstagande från presidentämbetet och marinministern Faures utnämning härtill utgöra dagens stora händelse. Man klandrar Casimir

Périer för detta hans beslut. I sin förklaring till kamrarna har han såsom motiv härför angivit den brist på auktoritet, som statschefen besitter för att kunna behärska partierna och undertrycka parlamentarismens missbruk; efter 6 månaders regeringstid har han fått nog härav. Faure är en moderat republikan.

Vår riksdag öppnades i går. Kungens tal vidrörde försiktigt den norska konflikten och uttryckte hans önskan att få sitt beslut angående höjd tull på spannmål gillat av riksdagen. Gamla och nya lantmannapartierna ha förenat sig om att understödja åtgärden.

Vi hade i går till middag Hildur Ramel, som är i Stockholm på ett kort besök. Hon hade åtskilligt att berätta från Köpenhamn. Prinsessan Marie återväntas dit från svåger Cumberland, där hennes gemål prins Waldemar hämtar henne. Hennes eskapader i Köpenhamn smaka ej det korrekta danska hovet. Bland andra upptåg har man sett henne på promenaden ridande med en ung siamesisk prins, som för sin utbildning tjänstgör i danska armén, sittande bakom hennes sadel och hållande henne om livet. I trots av dessa excentriciteter, ja, kanske just därför, är prinsessan Waldemar populär i Köpenhamn, då däremot den strängt religiösa kronprinsessan Louise måste nöja sig med »un succès d'estime». Prinsen av Lippe, hennes unga dotters fästman, är döv och utan förmögenhet; han är i österrikisk tjänst, och det unga paret kommer att bosätta sig i Pressburg.

Vår kronprinsessa Victoria är däremot en gunstling vid danska hovet, där hon vunnit alla genom sin älskvärdhet. Drottningen där älskar henne som en dotter. Från Rom, där hon nu vistas, erfar man, att hon haft audiens hos påven, att hon gör långa promenader i vagn ensam med sin läkare, doktor Munthe, och låter sina hovdamer roa sig själva. Prins Carl är uteslutande upptagen av sitt chefskap vid Gardet till häst och prins Eugen av sin målning. Hans nyligen gjorda resa i norra Italien påstås hava något modererat hans s. k. symbolistiska målningssätt. Vid förslaget till ny professor vid Akademien efter den

pensionerade Malmström höll prinsen på sin vän Björck, som endast kom i 3:e förslagsrummet. Kronberg kom i första och därnäst Cederström.

25 januari. Vid remissdebatten i riksdagen, därvid tullukasen och norska frågan vidrördes, yttrades skarpa ord. Klinckowström ansåg ej Norge vara värt en enda svensk soldat, Treffenberg gör föga skillnad mellan norska vänster- och högermän, knappt en hästlängd, Wennerberg dundrade mot regeringens vacklande tullpolitik o. s. v. Allas yttranden förenade sig om ett gillande av regeringens uttalande i fjol rörande konsulatfrågan.

Ett tydligt bevis på allmänna stämningen inom riksdagen är, att Hedins kandidatur till medlem av statsutskottet föll med stor majoritet. Hans visade hållning i norska konflikten är huvudorsaken härtill. Radikalerna i Norge rasa av ilska. Man väntar med spänning resultatet av den parlamentariska behandlingen av denna allvarliga riksangelägenhet. Kungen lär på de stora balerna på slottet och hos utrikesministern sett bekymrad ut.

31 januari. Vi hade i går i anledning av vår dotter Augustas födelsedag några av hennes vänner, bland andra assessor Cedercrantz, som är återkommen från Samoa och nu erbjuden plats i internationella domstolen i Egypten, ledig efter Armfelt. Han hesiterar att ånyo expatriera sig i trots av de pekuniära förmåner, som medfölja platsen. C. berättar intressanta episoder från sitt vistande på Samoa och är en hygglig och begåvad person.

I dag öppnades på Konstföreningen de anonymas utställning och på annat håll de därifrån refuserades. Dessa senare visa ett par hundra vederstyggliga arbeten. På den förstnämnda utställningen märkas däremot flera förtjänstfulla tavlor, och åtskilliga äldre artister uppträda också anonymt.

En annan intressant utställning är den hos Blanch, som skaffat sig från Paris en större samling tavlor av de mest kända mästare, Millet, Corot, D'Aubigny, Jules Breton, Meissonier, Bonnat, Rosa Bonheur m. fl., dock merendels mindre betydande arbeten. Som dessa namn äro här föga

bekanta för allmänheten, är detta en glädjande apparition i Stockholm.

Efter en lång debatt ha stadsfullmäktige i går erbjudit riksdagen att, under villkor att endast en byggnad, den för riksbanken, uppföres på Helgeandsholmen, på stadens bekostnad ordna nämnda holme och utföra bron i Drottninggatans förlängning. Kostnaden härför beräknas till nära 1 1/2 million. Få nu se vad riksdagen resolverar. Någon ändring av dess förra beslut är av besparingsmotiv möjlig men föga trolig.

26 januari. I går begrovs f. d. överståthållaren m. m. baron Gustaf af Ugglas, som spelat en viss roll såsom finansminister och riksdagsman. Han var foglig och välmenande men något vacklande i sina åsikter. Som överståthållare förde han ett milt regemente. Ett annat dödsfall, som inträffade några dagar förut, var generalkonsul Henrik Davidsons, Skandinaviska bankens skicklige verkställande direktör och en rättskaffens och omtyckt israelit.

3 mars. Kungen är jämte kronprinsen och dem åtföljande statsråd återkomna från Kristiania. H. M:t mottogs vid tågets ankomst av en oerhört stor och entusiastisk folkmängd, där alla klasser voro representerade. Hurrarop, blommor, sångkör, flaggor. Man hade till och med ämnat frånspänna hästarna från hans vagn och draga den upp till slottet, men detta avböjdes. Det mest betecknande för denna storartade ovation är, att riksdagens bägge kamrar, anförda av sina talmän, infunnit sig för att ådagalägga landets allmänna gillande av unionskonungens kraftiga uttalande i anledning av de radikala norrmännens revolutionära steg. I går, söndagen, ägde ånyo en ovation rum, i det en massa folk åtföljde vaktparaden till slottet för att med hurrarop hylla majestätet. Uttrycken av dessa känslor böra vederkvicka monarken efter alla fruktlösa försök att söka bringa norska vänstern till förnuft. Mot hela Sverige och halva Norge hava de revolutionära elementena svårt att nå sitt mål. I nödfall kan kungen med sin armé kuva de upproriska. Opinionen här är ej däremot.

7 mars. Åter ett uppseendeväckande dödsfall. Greve Gustaf Lagerbjelke dog i går i sitt 76:e levnadsår. Han vördades såsom en erfaren och rättrådig statsman.

17 mars. Jag har i dessa dagar mist en gammal god vän, överkammarherren greve Adam Lewenhaupt, som dog av följderna av ett slaganfall. Han var en ivrig samlare av handskrifter och autografer; han var dessutom en skicklig handslöjdsutövare, skulpterade möbler samt smycken i elfenben och metall. För övrigt var han en hedersman.

Teaterpjäsen »Madame Sans Gêne» gives här för fulla hus med fru Hartman i huvudrollen. Stycket spelas av henne med entrain, och mise-en-scenen är ypperlig, men Napoleon uppträder i skepnad av en rå troupier.

21 mars. Kungen har begagnat sig av sin rätt att konferera med ett hemligt utskott, sammansatt av 5 ledamöter från vardera kammaren, angående den unionella frågan. Åtgärden, som nu tillgripes för första gången sedan representationsförändringen, väcker stor uppmärksamhet inom båda de förenade rikena.

Slöjdföreningen har föranstaltat en intressant utställning av föremål tillhörande metallindustrien, som här i landet gjort märkbara framsteg, mycket genom föreningens initiativ, sedan den tagit till huvuduppgift att leda denna industri i konstnärlig riktning. Som det var jag, vilken i egenskap av föreningens ordförande först åstadkom denna vändning, gläder det mig att se dessa lyckliga resultat. Arbetena i stål, brons, mässing och tenn kunna rivalisera med utlandets. Inom snickeriet äro framstegen mindre märkbara.

Min son Georges är sysselsatt med förberedelser till ett kamratmöte med Karlbergskadetter. Jag har på hans begäran ritat en passande matsedel. I fonden Karlbergs slott, i förgrunden grupp av kadetter, kring det hela ett band återgivande krigsskolans olika sysselsättningar. Kaptenen vid flottan Hägg har lovat att till sjökadetternas ära dekorera nedre fältet. Jag är nöjd att vid 78 års ålder ännu ha ögon, dugliga till sådant petgöra.

30 *mars.* I riksdagen har lektor Waldenström interpellerat regeringen angående de väggmålningar, varmed den nya Operakällaren blivit dekorerad. Han hemställer om åtgärders vidtagande för borttagande av de stötande nakna nymfer och druckna fauner, vilkas anblick sårar sedligheten. Överståthållare Tamm har invigt lokalen vid en middag för 160 personer, däribland samtliga stadsfullmäktige.

3 *april.* Kungens vistelse i Norge blev denna gången helt kort. Sedan han tillkallat amtman Michelet, en moderat gammal man, och övertalat denne att söka bilda en expeditionsministär under förutsättning av ett uppskov på 3 år eller till nästa stortingsval med konsulatfrågan, dock med skyldighet för Norge att betala sin andel av de av Sverige till utrikesrepresentationen förskotterade medel, men stortingets vänster enhälligt motsatt sig detta medlingsförslag, blev kungen arg och är nu på hemväg. Oförskämdheten går så långt, att en radikal stortingsman för ett par dagar sedan vågade i stortinget öppet beklaga, att befälet över norska armén är anförtrott åt en främmande man i ett främmande land.

11 *april.* Åtskilliga konstutställningar tävla i dessa dagar om publikens gunst. På Nationalmuseum beundrade jag i går en där utställd tavla, som Fürstenberg inköpt av schweiziske målaren Böcklin, interiör av en skog i en glödande kolorit, i förgrunden en naken kvinna, som söker slita sig ur en passionerad fauns armar. Landskapet är ytterst acheverat, och det hela är av en harmonisk stämning. Tavlan kontrasterar mot de på våra utställningar förekommande s. k. symbolistiska prestationer. I opponenternas led uppträder Zorn med åtskilliga badande kvinnor, snarare skisserade etyder än egentliga tavlor, men av en talangfull pensel. Liljefors har målat ett kolossalt, mörkt landskap med en melankolisk uv i förgrunden — en föga intressant tavla. Richard Bergh, som för några år sedan så förträffligt målat sin första hustrus porträtt (nu i Göteborgs museum), är mindre lycklig i år med sin 2:a makas bild, en lång, i grön nattrock stående-

de dam, vilkens kropp saknar all relief; figuren har symboliska pretentioner och påminner om ett helgon från den prerafaelitiska konstperioden. Några adepter av den s. k. impressionismen, Nordström, Kreuger, Ekström, ådagalägga visserligen värdefulla egenskaper men tyckas med avsikt undvika en frisk och glädjande kolorit. Till denna grupp höra även Thegerström och Hagborg. Den senare utställer en begravning i en by i Bretagne; en jättefigur i förgrunden förstör effekten.

Greve Johan De la Gardie, en kusin till min hustru, har avlidit i lunginflammation. Ledamot av riksdagens första kammare och änkling sedan förra året, hade han lämnat sina 6 barn på landet hos sina svärföräldrar, Axel v. Rosens. Mannen var blott ett par och 40 år och ansågs som en duglig och intresserad lantbrukare och kommunalman. Ett par förlovningar i societeten tillkännagivas: den till Egypten delegerade domaren Cedercrantz med den vackra och förmögna fröken Sjöcrona, löjtnanten vid Svea garde baron Wilhelm Falkenberg med Cecilia Lewenhaupt, dotterdotter till Carl Jedvard Bonde, som giver henne 60,000 kr. i hemgift för att underlätta föreningen; de unga tu hava nämligen mera skönhet än förmögenhet.

Landskapsmålaren Alfred Wahlberg har öppnat en utställning av 250 tavlor, som han säljer på lotteri. Varje lottserie, som kostar 400 kr., berättigar till en vinst. Företaget avser att genom de 100,000 kr., som beräknas inflyta, inköpa en livränta av 10,000 kr. för att bereda den framstående konstnären en sorgfri ålderdom. Samlingen, som omfattar tavlor och etyder i olja från 1860—1890-talen, är intressant, men dels ha de äldre konstverken svartnat, dels är större delen av arbetena av betydligt mindre värde än de dem åsatta prisen; de lägst värderade uppgivas i katalogen till 350 kr., de högst värderade till 5,000 kr. Serieinnehavarna äro också uteslutande Wahlbergs personliga vänner. I hans bästa tid voro hans arbeten mycket begärliga i Paris, och hade han ej spelat bort det han förtjänte, vore han nu en förmögen man.

Men artister äro sällan förståndiga ekonomer. Så hade t. ex. en annan svensk målare, Salmson, placerat hela sin sparade förmögenhet i en bryggerispekulation, som totalt ruinerade honom, vilket missöde förorsakade hans självmord.

17 april. Utländska pressen börjar sysselsätta sig med unionstrasslet. I Ryssland önskar man naturligtvis en unionsupplösning, varigenom utsikten att vid Varangerfjord skaffa sig en isfri hamn underlättades. Engelska tidningar varna de skandinaviska länderna för att därigenom försvaga sin förmånliga politiska ställning.

6 maj. Sedvanlig kamratmiddag den 3 maj till firandet av Carl XV:s födelsedag. I år voro vi 16 deltagare; alla ha uppnått en hedrande ställning, de lägsta i rang äro överstar. Under året ha 3 stycken avlidit: Boy, Bildt och Adam Lewenhaupt. Sedan riksmarskalken Fred. v. Essen föreslagit kung Oscars skål, höll Erik af Edholm själva festtalet, denna gång på vers. Med bruten röst (han har varit sjuk ett par år) läste han upp detsamma.

18 maj. Man har i dessa dagar här firat ingenjör De Laval med ovanliga ovationer i anledning av hans födelsedag. Han är vår Edison. En annan ingenjör, Andrée, som ivrar för att i ballong uppsöka Nordpolen, har av den rike gruvägaren Nobel uppmuntrats med löfte om 65,000, dock med villkor att en lika stor summa anskaffas från annat håll. Som kungen lovat 30,000 kr. och Oscar Dickson lika mycket, så fattas det blott 5,000 för att den till företaget beräknade summan, 130,000, skall uppnås, vilket bör gå lätt.

1 juni. Jag kommer från en liten angenäm resa, gynnad av vackert väder, med ändamål att i sällskap med min hustru besöka våra barn, Amelie på Horn nära Strömsholm och Fritz i Arboga. — — — Från Arboga återvände min hustru till Horn. Jag däremot bjöd sonen Fritz på en liten resa till Dalarna. Vi lågo första natten i Ludvika. Vid Frövi station tog jag en kroki av egendomen Hinseberg, tillhörig en Tersmeden. Vid sjön Rostvalen börjar dalanaturen med de behagliga blåa konturer-

na såsom fond i det annars enformiga landskapet. I Rättvik reste sig nu i stället för den förra så primitiva gästgivaregården ett i norsk stil uppfört prydligt hotell med talrika verandor, färdigt att emottaga turister. Dessa flyttfåglar hava, sedan anläggningen av järnvägar börjat, skadligt inverkat på Dalarnas egendomliga seder och bruk. Na-

Dalfolk.

tionaldräkterna avläggas mer och mer av den nuvarande generationen; dalkarlarna uppträda nu ofta i långbyxor till sin nationaldräkt och kullorna hava lagt bort sina klumpiga skor samt ifört sig bottiner och moderna livstycken. Om söndagarna får man dock ännu se flertalet av befolkningen i sina pittoreska dräkter. I Orsa, där vi tillbringade en dag, såg jag blott ett par gubbar, trogna sina urgamla vita rockar. Här vandrade jag omkring

i gårdarna för att teckna. Den s. k. Orsabyn med 6,000 invånare är spridd vida omkring på omgivande kullar, och husen avteckna sig som gråa tärningar på ett grönt täcke, ty här målas ej byggnaderna, och solen är ej varm, att de av dess strålar hinna få de varma toner, som utmärka söderns träbyggnader. Befolkningen lever mest av skogsarbete, och någon boskapsskötsel förekommer icke; man nöjer sig med getter och deras mjölk. Jag såg ej en enda ko i trakten. Kommunen äger vidsträckta skogar, som genom förre landshövdingens i länet, De Marés, försorg blivit för dess räkning utarrenderade så förmånligt, att samhällets medlemmar äro befriade från alla utskylder. Nämnde landshövding, som då han dog lämnade sin familj i små omständigheter, har här efterlämnat tacksamma själar. Ett bevis därpå är att kommunalrådet, som erfarit att landshövdingskan De Maré, numera sjuklig, vore i behov av en badkur, voterade 500 kr. till detta ändamål. — — —
I går har utrikesministern Carl Lewenhaupt blivit avlöst av greve Douglas, förut landshövding i Uppsala. Detta ombyte under den nuvarande brydsamma krisen i Norge synes mig och många andra, vilka följt L:s kloka skötsel av den ömtåliga unionsfrågan, högst besynnerligt, ty hans åtgärder hava hittills sanktionerats av konung och riksdag. Men troligen hava han och hans kolleger i Boströmska ministären råkat få motsatta uppfattningar. Douglas är en 45 års man, protektionist, ganska begåvad och älskvärd i umgänget. Man har emot hans utnämning att anmärka, att han är född och uppfödd i Baden, främmande för åtskilliga förhållanden i Sverige, och att han troligen kommer att se dess utrikespolitik genom preussiska glasögon.

21 juni. Hemkommen i går från en särdeles angenäm färd till Gotland i sällskap med sonen Georges. Vackert väder under alla fem resdagarna. Enda motgången var, att vi under resan från Stockholm fingo nöja oss med de enda återstående sängplatserna i rökhytten, tillgängliga först efter kl. 11 e. m. Vi avvaktade denna tid på däck i sällskap med generalen greve Malcolm Hamilton och hans

adjutant, löjtnant De Maré, under samspråk och whiskylibationer, vilka slutligen bragte generalen i en melankolisk sinnesstämning. Att sova denna natt på de hårda och till ytterlighet smala rökhyttssofforna och kastade hit och dit av båtens rullningar, var ej möjligt. Kl. 7 på morgonen voro vi i Visby, därvid Hamilton genast åkte ut till landet på inspektioner. Vi togo in på Hotell Smedman, och efter ett par timmars vila började vi vår vandring bland stadens ruiner, jag med skissboken under armen. Att börja med gingo vi runt den imponerande stadsmuren med dess talrika torn, vilken fordom inneslöt den stora och mäktiga hansestaden, numera reducerad till 8,000 invånare. De många och präktiga kyrkorna uppträda nu som kolossala ruiner, och på nästan alla gator kvarstå restaurerade hus med höga trappgavlar. Denna stad erbjuder således ett rikt fält för tecknaren och fornforskaren, och jag begagnade flitigt min tid. Ett par artister, Keen och Ljungdahl, den senare arkitekturtecknare, såg jag göra detsamma. Ljungdahls ritbok innehöll en mängd ytterst omsorgsfullt återgivna detaljornament från medeltiden. Efter ett härligt bad begåvo vi oss till stadens enda restaurang, »Paviljongen», en med breda verandor runtomkring försedd sal, uppförd av trä och belägen 20 minuters väg från badhuset bredvid Botaniska trädgården och på en dominerande höjd vid havet. Man serveras av unga, vackra uppasserskor, som för varje sommar lämna huvudstadens rökiga och ohälsosamma förlustelseställen för att i den friska havsluften hämta nya krafter. På hösten återvända de till fastlandet. Man förvånar sig över, att ej spekulationen funnit det med sin fördel förenat att här i grannskapet bygga ett hotell jämte badinrättning; som det nu är ställt, få här besökande badgäster, vilka för det mesta hyra in sig i privathus i staden, vandra ut i alla väder mellan badhuset och restaurangen, vilka ligga i motsatta ändar av staden, nära en halvtimmes väg från varandra. En strandväg längs yttre muren vore även att förorda framför de med små runda stenar belagda gatorna, som äro besvärande för fötterna.

Vi mottogo en middagsbjudning till Gotlands infanteriregementes läger, en knapp halvmil utom staden. Den nyligen tillförordnade militärbefälhavaren på ön, överste Lagercrantz, som varit vår kamrat vid Svea garde, gjorde oss nämligen den äran att få deltaga i den måltid, han gav för general Hamilton och de samma dag till befälsövningar inryckta officerare, 20 till antalet, varibland den nyutnämnde överstelöjtnanten Falkman, en kraftig gestalt med

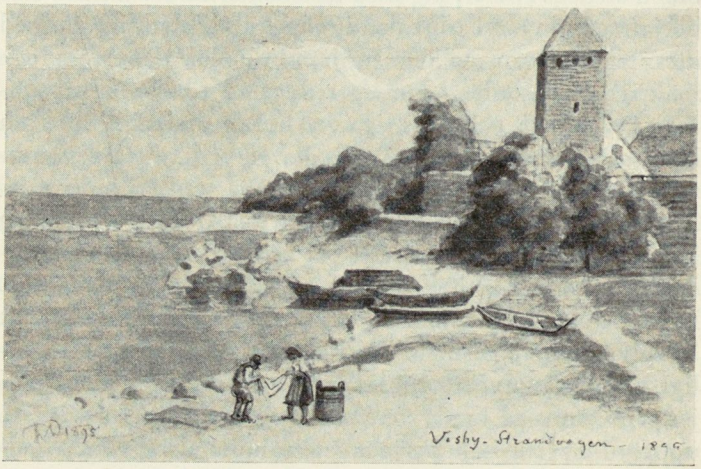

Visby, Strandvägen. Akvarell 1895.

stor mage men säker hållning, en kapten Hertzman, min granne vid bordet, vilken presenterade mig såsom skicklig målare, en kapten Kinell, en liten, rund d:o Broman m. fl. Georges återsåg åtskilliga kadettkamrater, i allmänhet feta gossar, bland vilka hans egen smärta gestalt gjorde en skarp kontrast. Gotlänningarnas läger frapperade mig högeligen genom dess sällsynt smakfulla officersbyggnad, vars komfort och inre dekorering kunna tjäna till mönster för andra sådana.

Efter slutad middag och rökning stego de högre officerarna till häst för att åse en stridsövning mellan två avdelningar av årets beväring, som inskränkte sig till 170

man. Georges och jag promenerade under tiden i omgivningarna. Klimatet lärer vara ytterst förmånligt för lantbruket och missväxt okänd. Infödingen här saknar tillräcklig ihärdighet och arbetslust för att draga all fördel av jordmånen. Invandrare från Småland äro de, som taga initiativ till alla nyttiga företag. Nyligen har t. ex. här uppstått en storartad sockerfabrik; vitbetor lära nämligen frodas utmärkt på ön.

Efter att ha riktat mitt album med 9 akvarellskisser på 5 dagar samt badat och vandrat bland ruiner, embarkerade jag med min reskamrat kl. 9 på afton den 19 juni å ångbåten Visby, sov lugnt denna gång i en bekväm hytt och återkom följande dag till Montebello.

2 juli. Jag assisterade i går vid min brorson Ottos bröllop, vilken dagen förut anlänt från Neuchâtel för att gifta sig med fröken Vivi Burén. Hans föräldrar hade också företagit denna resa, och jag skyndade mig att uppsöka dem i Stockholm för att njuta av deras sällskap. Vi tillbragte tillsammans de två dagarna närmast före vigseln, som ägde rum i Ersta kapell. Den gamle pastor Bring förrättade vigselakten med salvelsefull och klagande stämma, varefter de inbjudna till ett antal av 28 samlades i Burénska hemmet, där de slogo sig ned kring ett hästskobord. Jag var placerad mellan min svägerska Cécile och den gamla friherrinnan Mörner, den enda av de övriga gästerna, som förstod franska, varför vi tre underhöllo oss på detta språk. Friherrinnan Mörner hade ett par dagar förut fallit omkull i sitt rum och brutit vänstra armen, vilket likväl ej hindrat henne från att avbryta sin badsejour i Norrtälje för att med armen i band deltaga i denna fest. Många tal höllos, av pastor Bring och äldste sonen i huset. Den ende av de inbjudna, som jag förut kände, var teaterchefen Burén. Också föreföll mig aftonen bra lång, och ännu längre var den nog för min svägerska, som ej kunde meddela sig vare sig med sin sons svärmor eller med hans hustrus övriga släktingar. Under rökningen underhölls konversationen av uppbördskommissarien Seth, en livlig och fryntlig man. Värdinnan själv

fann jag enkel och vänlig; hon har 5 döttrar, varav en är missionär i Kina, tror jag, och 2 söner, den ene jurist och den andre volontär vid ett dragonregemente. Familjen är strängt religiös; ingen sup före middagen, ingen »petit verre» efter kaffet. Soarén slutade med bibelförklaring och psalmsång. De unga tu reste följande dagen till sitt nya hem. Jag glömde anteckna, att Alexander, Cécile och jag dagen före bröllopet foro ut till middag hos

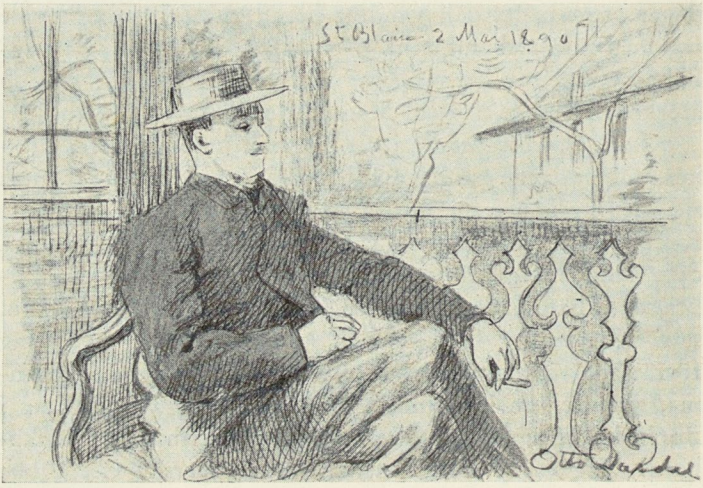

Otto de Dardel 1890.

min son Georges på hans villa Henriksberg vid Drottningholm. På ångbåten återupplivade min bror och nye utrikesministern Douglas en för mer än 30 år sedan gjord bekantskap under egendomliga förhållanden på Hôtel de Cheval Blanc i S:t Blaise. Min bror hade nämligen jämte åtskilliga kommunalmän inspekterat vinodlingarna, och skulle de efter slutat arbete slå sig ned till gemensam middag å nämnda värdshus, alla iförda enkla vinodlarekläder, då värden på stället hemställde, huruvida sällskapet ville tillåta att en nyss anländ ung resande utlänning finge sätta sig vid deras bord, vilket beviljades. Främlingen, som ej

var någon annan än greve Douglas, tog plats bredvid min bror och, tillfrågad om han var tysk, svarade: »Non, monsieur, je suis suédois.» Gott, yttrade min bror, då kunna vi tala svenska. »Mais je ne sais pas un mot suédois», replikerade Douglas. Saken förklarades sålunda, att greve Douglas' far hade vid unga år gift sig och då bosatt sig i Baden, och barnen, som uppfostrats i hemmet, hade aldrig besökt Sverige. Vid en senare ålder blev denne son dock skickad till Uppsala för att där studera och utbilda sig till svensk medborgare. Sedan han därefter bosatt sig på sitt fädernegods i Östergötland, gift sig med greve Ehrensvärds dotter, vunnit förtroende i orten, blivit medlem av riksdagens första kammare och därunder gjort sig känd såsom ivrig protektionist och varm fosterlandsvän, utnämndes han sedan till landshövding i Uppsala och nu för ett par veckor sedan till utrikesminister.

8 juli. Kejsar Wilhelm anlände ombord på Hohenzollern till Stockholm i förrgår kl. 12 och emottogs med äreport och andra festliga arrangemanger, hurrarop m. m. Efter middagen på kungl. slottet återvände han till sin hytt, dagen därpå reste han med järnväg till Gripsholm, därifrån med ångbåt till Drottningholm, där han låg över natten, och i dag far han till Skokloster. I morgon beser han Stockholm, om onsdag beger han sig till Stora Sundby och besöker därefter kronprinsparet på Tullgarn. Intresset för dagen utgör dessutom stortingets med stor majoritet fattade beslut att inbetala sin av Sverige förskotterade andel av de gemensamma diplomatiska och konsulära utgifter, varigenom ett gott steg synes taget till den pågående krisens utjämnande. »Le gros bon sens» har äntligen gjort sig gällande hos vänstern. Det är ju ej omöjligt, att kejsar Wilhelms freundschaftliga visit hos sin vän Oscar gjort ett hälsosamt intryck på de norska radikalerna.

Vi ha sedan onsdagen haft glädjen att på Montebello få hysa min bror och svägerska, bägge vid god hälsa och förträffligt humör. En dag foro vi med dem till Oscar Fredriksborg, vilken fästning besågs. Under promenaden i den mörka tunneln och trappuppgången till fästningens krön,

överraskades min korpulenta svägerska av att, i trots av sitt motstånd, bliva kraftigt framskjuten av en ung artillerist, vår förare, som per fas et nefas tog henne om livet och förde henne uppåt, allt under beskrivning av fästningens märkvärdigheter. Som hon ej förstår ett ord svenska, undrade hon vad karlen egentligen menade.

På Montebello hade vi ej andra nöjen att erbjuda än promenader i omgivningar och ett gott bord. Min bror uppehöll sig en stor del av dagen på båtbryggan, där han metade abborrar, eller på verandan, kikande i min stora tub på förbipasserande ångbåtar och segelfartyg, en förströelse som han ej har på sin chålet i Wallis, där hans dagliga sysselsättning består i att beskåda de snötäckta Alperna. Vår skärgårdsnatur med låga berg och otaliga holmar utgör en skarp kontrast till det imponerande schweiziska landskapet, vars utsikter merendels sakna lointain. Enkel och naturlig till skaplynne och levnadssätt, begåvad med ett glatt och angenämt väsen, finner sig min bror överallt på sin plats, där han i ro får vid ett glas öl röka sin pipa. Detta hindrar honom dock icke att sköta sina vingårdar och, då så erfordras, visa sig såsom en belevad och omtyckt personlighet.

Louis De Geer har från sin lugna reträttplats i Skåne förvånat landet med en artikel i Stockholms Dagblad rörande unionskonflikten, varför han anfalles häftigt av de konservativa tidningarna för sitt tillmötesgående mot vissa norska anspråk. Han beskylles för att i sina argumenter förneka sina förut uttalade åsikter. Därtill kunde han, som fordom salig Ludvig Göransson Boije, svara: »Jag tackar Gud för att jag blir klokare med varje år.»

1 *augusti.* Norska konflikten lika trasslig. Uppdraget åt Thorne att bilda en blandad ministär har strandat såsom alla föregående försök. Enligt stortingets senaste beslut beviljades till sjöförsvaret 12 millioner mer än vad regeringen föreslagit. Att vänstern, som förut negligerat för landets försvar nödiga uppoffringar, nu visat denna liberalitet, utgör tydligen ett svar på de av Sverige vidtagna rustningar. Stortinget har, till följd av att vid eskadrarnas gemensam-

ma uppträdande i Kiel vid Nordsjökanalens öppnande den äldste befälhavaren var svensk och till följd av reglementet därför tog befälet över de två norska kanonbåtarna, hemställt att detta stadgande måtte ändras!

Konung Oscar ombord på Drott roar sig i Marstrand, därifrån han gör utflykter till Särö, Uddevalla och Lysekil. Hans bjudningar ombord förtjusa damerna, mot vilka han visar sin ridderliga uppmärksamhet.

21 september. Kungen bevistar för närvarande de norska militärmanövrerna vid Moss. Därifrån far han på jakter. För att vara en sextiofyra års man är han rask och rörlig. Under de sista fälttjänstövningarna i Närke satt han 8 timmar om dagen till häst.

28 september. Viktor Rydberg avled för några dagar sedan av blodförgiftning, förorsakad av sockersjuka. Hans begravning ägde rum i Klara kyrka på ovanligt högtidligt sätt. Förutom av kungen och prins Eugen, hedrades akten med processioner av akademier, några hundra studenter och allt som anses upplyst här i staden. Dödsfallet har väckt allmänt deltagande, och få voro så populära, som den avlidne, vilken bland nuvarande svenska skriftställare länge intagit första rummet.

Skånska dragonregementets nye chef, överste Björnstjerna, hade oturen att första gången han presenterade sig för sina 10 skvadroner trilla utav hästen. Han sökte gottgöra det dåliga intrycket härav genom att följande morgon anordna en jaktritt för alla officerare och att själv rida överdådigt i spetsen för dem. Motionen var så stark, att en gammal ryttmästare därefter inlämnade sin avskedsansökan.

Inom landet börja mötena angående norska krisen visa större moderation än vad förut var fallet, då regeringen uppmanades att genast och med kraftiga medel åvägabringa en revision av riksakten. Det vill synas, som om majoriteten i Sverige skulle önska att konflikten behandlades lugnt och fredligt.

17 oktober. Kungen har lyckats bilda en ny ministär i Norge, bestående av medlemmar från olika partier under

presidium av justitieminister Hagerup. Bildandet av denna ministär har skett i all hemlighet, och dess framträdande har gjort god effekt undantagandes hos ytterlighetsmännen. Kungen och kronprinsen äro i Kristiania och roa sig med jakt.

Viktor Rydberg.

15 *december.* Äntligen har en unionskommitté kommit till stånd, som redan 3 gånger varit samlad i Stockholm under f. d. statsrådet v. Ehrenheims ordförandeskap. Huruvida den lyckas åstadkomma något antagligt förslag, då så diametralt motsatta yrkanden uttalas, står i vida fältet och betvivlas. Härigenom har dock vunnits ett välkommet intermedium, under vilket sinnena kunna njuta av

någon vila efter alla våldsamma debatter och otidigheter. Kungens tal vid unionskommitténs öppnande var moderat och för tillfället fullt acceptabelt för bägge partierna.

Inom den under prins Eugens ordförandeskap tillsatta kommitté för 1897 års konstutställning har en schism uppstått med anledning av ett där fattat beslut, att juryn för

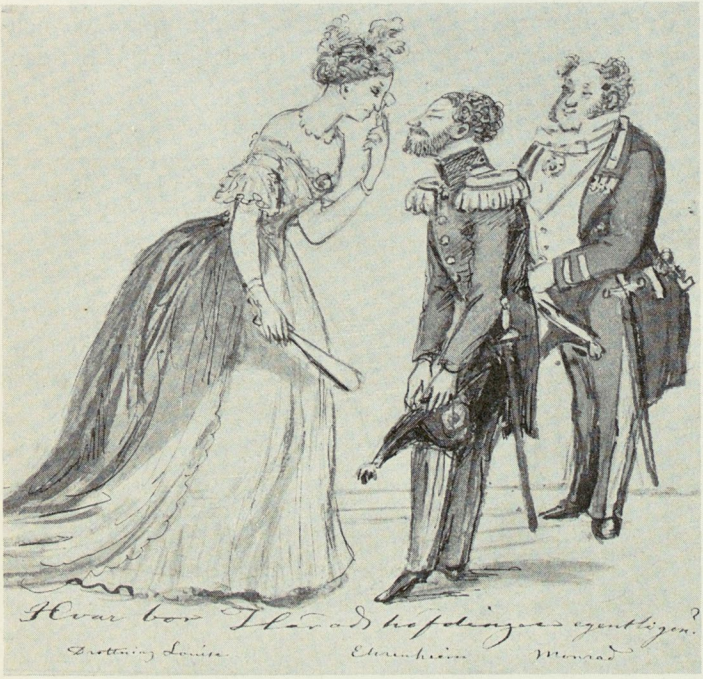

Drottning Lovisa. Ehrenheim. Monrad.
»Hvar bor Häradshöfdingen egentligen?»

bedömande av dit erbjudna konstverk skall delas i två avdelningar, en för arbeten av Akademiens medlemmar och adepter samt en för opponenterna. Georg von Rosen och G. Cederström, som äro medlemmar av denna kommitté, begärde i anledning härav hos kungen att bliva befriade från detta uppdrag, vilket dock nekades. Det är beklagligt, att prins Eugen framställt en sådan proposition i stäl-

let för att begagna sitt inflytande till att få slut på denna söndring. På Djurgården arbetas ivrigt på ordnandet av den blivande utställningens område.

Jag har under några veckor sysselsatt mig med gouachemålning på fragmenter av cigarrlådor. Mina talrika etyder från såväl Sverige som Italien lämna tacksamma motiv härtill, och jag delar frikostigt ut dessa mina arbeten såsom presenter till släkt och vänner. Fullt upptagen och road härav, lämnar jag med motvilja mitt rum, och tiden lider med en förvånande hastighet.

1896.

1 *januari.* Det nya året börjar med en schism mellan socialistiska och liberala partierna, som förut hade förenat sig om en organiserad agitation för allmän rösträtt till riksdagens andra kammare. Stockholms socialister ha gått ända därhän att för sakens påskyndande rösta för en storstrejk i hela riket. Socialdemokraterna i landsorten hava likväl nekat att gå med härpå. Anledningen till ifrågavarande tvist inom huvudstaden är den, att socialistkommittén nekar att redovisa för de medel, liberalerna samlat för den blivande folkriksdagens omkostnader. Denna söndring är glädjande för vännerna av en lagbunden frihet. Den sänkning av det för valrätt till riksdagen fastställda inkomstbelopp till 500 kronor, som regeringen tros komma att föreslå instundande riksdag, accepteras icke av socialdemokraterna; »allt eller intet» är deras fältrop med förbehåll att med våld vinna sitt mål.

Inom utrikespolitiken har kejsar Wilhelms telegram till presidenten Krüger i Transvaal, däruti monarken lyckönskar honom för det han segerrikt avvisat ett anfall av engelsmän under Jameson, väckt en storm av ovilja i England, som, ehuru desavuerande denna av Rhodes planlagda invasion, dock finner Tysklands inblandning i saken sårande för dess stolthet. Såväl Frankrikes som Rysslands sympatier äro på boernas sida. Rhodes, den store chefen för Kapkoloniens chartered company, har tagit avsked. Denne energiske man har på eget bevåg förenat en del av

södra Afrika, tre gånger så stor som Frankrike, under Englands protektorat. Att denna kolossala territorieutvidgning, som tyckes vara i jämnt tilltagande, väcker de övriga stormakternas avund är naturligt. England befinner sig för närvarande isolerat och kan endast räkna på sig själv. Såväl Spanien som Italien hava att bekämpa uppror inom sina kolonier. Låtom oss hoppas, att möjliga krigsoperationer under året varda lokaliserade utom vår världsdel, som har nog att syssla med sina sociala bekymmer.

23 *januari.* På kungens födelsedag blev Gustaf Sparre serafimerriddare, sedan han några dagar förut utnämnts till talman i den nu sammanträdda riksdagens 1:a kammare. Slottsbalen lärer varit ståtlig och illustrerades genom danska kronprinsparets med dotter, prinsessan Louise, och äldste sonen, prins Kristian, närvaro. Då jag för ett par dagar sedan var uppe på slottet för att skriva upp mig uti Deras Högheters bok, hade C. Fr. Palmstierna nyss gjort detsamma; på vägen hem fick han på Gustav Adolfstorg en slagattack och fördes in i en handskbod, där han dog. Diplomat i non activité var han nu överceremonimästare. Trots sina 70 år var han livlig och rask. En gladare tilldragelse inom vår familj är Otto Silfverschiölds förlovning med fröken Ingeborg von Horn, som eklaterades här i Stockholm i förrgår.

Kavalleriinspektören Bråkenhielm har efterträtt general Peyron såsom fördelningschef i Skåne. Som B. och hans fru tillhörde vår intimare umgängeskrets, komma vi att sakna dem.

30 *januari.* Vi hade i går middag hos oss för Otto Silfverschiöld och hans fästmö, vilkens far, kammarherre Henning von Horn, samt några anförvanter även voro våra gäster. Flickan har reguljära drag, är blond, blek och tämligen lång. Hon ser i det hela bra ut.

Danskarna reste härifrån i går afton efter ha roat sig med dans, skridskopartier på Saltsjöbaden och Djursholm, bevistat galaspektakel o. s. v. Kronprinsessan har åldrats och begagnar käpp.

Under remissdebatten i 2:a kammaren uppträdde Hedin

med grov oförskämdhet mot armén och krigsministern, som han beskyllde för högfärd och osanna uppgifter, »en lögn å ämbetets vägnar och på kristlig grund», yttrade han bland annat. Man förvånar sig över, att talmannen ej ansåg sig böra slå klubban i bordet.

15 februari. Uti Stockholms Dagblad bemöter en insändare Hedins djärva angrepp mot den militära disciplinen i Sverige och framhåller skillnaden mellan denna och den av H. så lovprisade franska arméns. Om H. i franska deputerade kammaren tillåtit sig sådana uttryck, som han här fällt, så hade han säkert fått plikta med sin kropp. Till svar å denna artikel beskyller H. indignerad Dagbladet för att påtagligen vilja uppmana militären till att våldföra sig på hans person. H:s beskyllningar mot intendenternas olagliga sätt vid leveranser för kronans räkning sägas komma att medföra generalintendenten Thoréns avgång.

Det berättas om kronprinsen, vilkens käraste tidsfördriv lära vara jakt och kortspel, att han anmodat sin adjutant Knut Bildt, som ej idkade sistnämnda sport, att lära densamma såsom hörande till hovtjänsten. B. lydde, men, då hans vakt var slut och han skulle presentera hovmarskalken sin räkning, upptäckte denne med förvåning att därpå stod upptaget bl. a. en summa av 400 kronor, antecknad under rubriken: »Förlorat på spel». Såsom förklaring mente B., att, som han ansett sig tvungen deltaga häruti, så fordrade han ersättning för lidna förluster. Hovmarskalken Lilliehöök, som för kronprinsen föredrog detta ovanliga anspråk, lärer fått befallning att utbetala summan, men sedan slipper B. spelbordet.

7 mars. I riksdagen har åter en interpellation à la Hedin ägt rum, denna gång av Jonathan Ohlsson, som sätter krigsministern på det hala med anledning av leveranser, anförtrodda åt regementsintendenter. Rappe kastar ansvaret på generalintendenten, som säger sig hava handlat på order. Att under förra årets revolutionära rörelser i Norge man hos oss gjort nödiga förberedelser för att i hast kunna komplettera sina förråd, och att därför ovanliga, till och med mot gällande förordningar stridande beställningar i all hem-

lighet företagits, lider intet tvivel, men taktlöst är det av våra radikaler att därav göra skandal och återväcka hat och lidelse i Norge.

Sjöministern har också fått sina fiskar varma. Man beskyller honom för att för gynnande av privata intressen hava föreslagit upptagandet av en ny farled till Stockholm (Gillingeleden) och klandrar hans oförsiktiga uttryck, att han »ej vet av att Sverige har några fiender», på samma gång han begär stora anslag till flottan. Årets konstutställning är öppnad; bland en mängd underhaltiga tavlor märkas ett särdeles karakteristiskt porträtt av avlidne Pontus Wikner, målat av G. v. Rosen, Bernhard Östermans porträtt av Treffenberg, ett självporträtt av Emil Österman, några landskap av Bergström och Kallstenius, en liten bra genretavla av Smidt, en stor blomstertavla av Wennerberg m. m.

21 mars. Middag i går med anledning av Otto Silfverschiölds förlovning hos hans blivande svärfar kammarherre Henning von Horn för ett tjugutal personer. Horn är änkling efter Knut Bondes dotter och lever under samma tak som sin svärmor, friherrinnan Florence Bonde, född Robinson, en engelska, känd för sin kvickhet och sin skarpa tunga. Av en indisposition var hon dock hindrad att deltaga i middagen.

22 mars. I dag hava vi haft till middag min systerson Charles-Emil Ramel och hans hustru, en särdeles vacker kvinna. Han är legationssekreterare vid beskickningen i Köpenhamn.

26 mars. Hittills har min födelsedag i enlighet med min önskan passerat helt obemärkt. I år, då jag fyllde 79 år, blev saken omtalad i tidningarna, och följden blev en översvämning av visiter, kort, telegram och blommor, så att jag blev yr i huvudet.

2 april. Kungen och drottningen avreste i går till kontinenten men skildes åt under vägen, i det drottningen stannade i Tyskland, medan kungen fortsatte färden till Rivieran, därifrån han ämnar sig till Biarritz. Kronprinsen är designerad att bevista kröningen i Moskva, så att

kungen är att hemförvänta inom maj månads utgång för att återtaga regeringsbördorna.

15 april. Sammankomst med revisionsberättelse över insamlingen till Carl XV:s staty. Innestående medel 53,000. Trots förnyade cirkulär om återfående av subskriptionslistor, återstå ännu omkr. 1,600 sådana. Ett tredje försök skall nu göras. Gyllenram, som var kommitténs sekreterare, har avgått och ersatts med överfältläkare Edholm. Skulptören Nyström hade, oaktat alla bevis för obehörigheten av hans anspråk på självskrivenhet till monumentets uppförande, i dag insänt en lång tryckt inlaga till kommitténs ledamöter, däri han söker hävda denna rätt; därest kommittén skulle bestämma sig för allmän tävlan, yrkar han på att såsom betalning för det arbete och alla de utgifter, han haft för statyn, erhålla en summa av 8,000 kr. Vi bestämde med anledning härav, att en ny sammankomst skulle äga rum under nästkommande maj, därvid Nyström skulle få tillfälle att uppvisa de grunder, varpå han ställer sina anspråk. Dessa äro helt och hållet imaginära.

18 april. Den årliga hästutställningen har ägt rum för åtta dagar sedan och varit en populär fest, som lockat Stockholmsbefolkningen ut till Djurgården. Själva tävlingarna skedde i cirkus inför en talrik och utvald publik, men massan av nyfikna stod utanför och nöjde sig med åskådandet av den defilering, som ägde rum i fria luften av prisbelönta hästar och ekipager, såväl eleganta spann och lyxvagnar som åkardroskor, bryggare- och mjölnarvagnar m. m. Till slut galopperade en eldsläckningsvagn förbi. Konungens hederspris tillföll en gammal hingst från Östergötland, far till 36 remonter, som pryda Livgardets till häst stall och framvisades av prins Carl. Min måg Boltenstern erhöll 1:a priset i skolridning, bestående av en ryttarstatyett av silver och 500 kr.

I riksdagen har en livlig debatt ägt rum med anledning av en kungl. proposition om inskränkning av varietéföreställningarna. Klinckowström uppträdde som de attackerade glada sångerskornas riddare, medan finansmini-

stern, Hugo Tamm och Treffenberg dundrade mot dessa för ungdomen förföriska föreställningar.

25 april. I går afton hade liberala valmansföreningen på aftonen en ovation för S. A. Hedin, som då fyllde, jag tror 60 år. Representativa fanor från olika korporationer, folkmassor och tal utanför folktribunens bostad vid Nybroplan. Kung Oscar, som i Nizza fått en lindrig klimatfeber, har rest över Paris och Köln till Honnef, hans gemåls vistelseort. Hans kammarherre, Vegesack, hade förut insjuknat i tyfoidfeber och begivit sig till Paris.

1 maj. Telegram meddelar, att kungen lyckligen anlänt till Honnef, och att febern något minskats. Däremot har hans kabinettskammarherre, Oskar v. Vegesack, dött i Paris. Han var en levnadsfrisk gammal ungkarl, »Stava» kallad av sina många vänner, samt allmänt känd och värderad för sin godmodighet. Carl XV hade honom bland sina ordonnansofficerare, och Oscar II antog honom först till adjutant och, sedan han tagit avsked såsom överstelöjtnant vid Svea artilleri, till kabinettskammarherre.

4 maj. I går sedvanlig minnesmiddag för Carl XV på Hasselbacken. Riksmarskalken öppnade talen med en skål för den i Honnef sjuke monarken. Ett telegram, ställt till oss genom general Lagerberg, upplästes, däri han ber oss ej vara oroliga, enär inga farliga symptom visat sig. D'Otrante, som anordnat middagen, höll festtalet, och Gustaf Sparre talade för kronprinsessan av Danmark, till vilken ett med våra namn undertecknat telegram avfärdades. Deltagarna voro 17, varibland generalerna Ericson och Leuhusen samt Otto Ramel. Samkvämet var hjärtligt. Sven Lagerberg, som ensam lade beslag på den nye översten för Svea garde Lagercrantz, talade, eller rättare sagt skrek och svor mot vederbörande höga åsnor, som nyligen genom en generalorder anbefallt, att officerare i garnison skola under tiden för vapenövningarna bära uniform.

En utställning av spanska tavlor, omkr. 150 till antalet, under här anställde ministers, markis de Prat, beskydd öppnades i förrgår i närvaro av kronprinsen samt inbjudna diplomater och andra notabiliteter. Vid en flyktig gransk-

ning hann jag blott konstatera, att en stor del av dessa dukar vittna fördelaktigt om den moderna spanska skolans ståndpunkt; särskilt gör koloriten ett förmånligt avbrott mot de gredelina toner, som vid våra svenska utställningar spela en så stor roll. Största bristen hos våra unga konstnärer är deras fattigdom på idéer, då de måla figurer, och den saknad av poetisk uppfattning, som märkes i deras landskap, och utan vilken åskådaren förbliver kall, även om han respekterar tekniken.

. . 9 *maj*. Kungen tycks slippa tyfoidfebern och mår bättre. Hans sjukdom har eljest givit anledning till oviss-het hos modehandlare och unga damer angående vårtoaletter, som de dröjt att välja av fruktan för en blivande hovsorg. Som grundlagen ej tillåter annan prins än kronprinsen att under konungens vistelse utrikes föra regeringen, har man fruktat, att kronprinsens resa till kröningen i Moskva skulle förorsaka en interimsregering av 10 ledamöter av Sveriges och Norges statsråd, vilket bleve både kostsamt och besvärligt. Nu hoppas man, att kungen skall komma hem innan dess.

Rösträttsfrågan har fallit i båda kamrarna.

21 maj. Kungen återkom i dag kl. $^1/_2$ 9 f. m. och mottogs vid stationen med entusiasm: damer med adress och verser av Snoilsky, blommor, sångkör, Hästgardets officerskår som eskort till slottet, fanfarer, fanor och hurrarop, ingenting fattades för att emottagandet skulle vara hjärtligt. Kronprinsen, som mött kungen i Malmö, fortsatte sedan via Berlin till Moskva. . .

I Norge har den 17 maj firats särskilt av både högern och vänstern. Björnson uppträdde med ett unionsfientligt tal, i vilket denne fredsapostel uppmanade norska ungdomen att med vapen i hand möta svenskarnas mot Norges oberoende stridande anspråk. Här i Stockholm pågår för närvarande den s. k. Folkriksdagen under kapten Mankells ordförandeskap. Branting och de mest avancerade socialdemokraternas förslag om agitation för allmän strejk till påskyndandet av rösträttsfrågans lösning har ej antagits, däremot har man anslagit medel till spridandet av skrifter

för att befordra saken, och D. Bergström har blivit utsedd till redaktör härför. Prins Eugen har i London och Paris lyckats förmå några utmärkta konstnärer att sända arbeten till nästa års Stockholmsutställning.

27 maj. Man har nu begravt Oskar v. Vegesack, vilkens kvarlevor hittransporterats på kungens bekostnad. Till denna akt hade samlats en mängd vänner till den avlidne och en hop nyfikna. Prinsarna Carl och Eugen närvoro. Kungen är nu nästan återställd men vågar ej ännu lämna sina rum.

20 juni. Under innevarande månad har Stockholm haft besök av hertigen av Connaught med gemål, på återväg från festligheterna i Moskva, och nu under senaste dagarna av kronprinsen av Siam, som tjänstgjort i danska armén. De hava firats av kung Oscar medelst middagar.

För närvarande festar man i Göteborg med anledning av öppnandet av dess nyrestaurerade museum. Härvid äro anordnade en konstexposition med 400 konstverk samt en konstnärskongress, vartill jag även erhållit inbjudning, men jag föredrog att stanna på Montebello. Prins Eugen är hederspresident vid denna utställning.

På Montebello bereda vi oss på mottagandet av våra gäster, som hitväntas till firandet av vårt guldbröllop den 29 dennes. Vi hade räknat på att se alla barn och barnbarn församlade men måste gå miste om att se sonen Carl och hans hustru. Allmän strejk råder nämligen i Neunkirchen, vilket hindra dem att nu lämna orten. För att ej hindra deras barn att komma, vilka länge glatt sig åt denna familjefest, ha de bett min bror och hans hustru att följa med i stället, vilket uppdrag de med nöje antagit.

Vi ha för det mesta varit ensamma här med undantag av några söndagsbesök av barnens umgänge, såsom greve Albert Ehrensvärd, löjtnant och fru Weidenhielm. Min hustrus kusin grevinnan Amelie Hamilton gästar här på längre tid, hon är eljest bosatt i Karlskrona, där hon har två gifta söner.

1 juli. Guldbröllopsfest den 29 juni. Alla barn och barnbarn hade efter hand infunnit sig utom Carl och Ebba

och deras son Carlo, som är i skola i Neuchâtel. Olika ovationer försiggingo på morgonen före frukost. Barnbarnen, alla kostymerade, Georges och Gustaf såsom indianer, flickorna i ungerska eller daladräkter etc., mottogo min hustru på gården med buketter i händerna och sjöngo kupletter, skrivna för tillfället av min brorson James. Efter frukosten voro tablåer arrangerade av min son Georges, framställan-

Från guldbröllopsfesten vid Montebello den 29 juni.
Kusinsammanträde.

de en serie bilder ur brudparets levnad under olika perioder, allt återgivet av barnbarnen. Sålunda förekom jag såsom skolpojke med dåliga betyg inför en vredgad far, såsom fästman o. s. v. Nils deklamerade därvid av honom författade verser. Det hela var nätt och trevligt. Därefter inbjöd jag samtliga, 25 till antalet, på ett tavellotteri, där var och en vann en tavla, landskap eller figur, merendels vyer från Italien eller Montebello, såsom minne av guld-

bröllopet. I middagen, som serverades kl. 5, deltogo, förutom de här boende, Carl Klingspor med fru, Otto Silfverschiöld med fästmö, Lotten Funck och Adolf Hamilton. Taffelmusik av Vaxholms artilleri, blommor och telegram, 75 till antalet, däribland en nådig lyckönskan, undertecknad Oscar och Sophie. Dagens högtidlighet försiggick glatt och trevligt under vackert väder och allmän belåtenhet. Mina tre sondöttrar från Neunkirchen, 16, 14 och 10 år, äro liksom Elsa, Fritz' dotter, behagliga företeelser, enkla, glada och anspråkslösa. Min bror och svägerska tyckas nöjda med att så oförmodat åter befinna sig på Montebello, och min 80-åriga syster njuter av att återse sina gamla bröder. Barnen av tre olika kullar fraternisera och roa sig på bästa vis, stoj och glädjerop höras från alla håll. Flickorna från Neunkirchen äro sinsemellan rätt olika, Marthe mera kvinnlig och blyg, Sophie pojkaktig och frispråkig, Brita, den yngsta, livlig som en apa och elastisk som en guttaperkaboll.

Sista söndagen företog min bror med flickorna en lustresa till Dalarö och Saltsjöbaden, och följande dagen anlände kommendörkapten Schale, Marthes gudfar, hit med en ångslup och bjöd dem jämte Hederstiernas till Lilla Värtan, där han ombord på linjeskeppet Stockholm exercerar årets sjöbeväring.

5 *augusti.* Nyheten för dagen är landshövdingen i Stockholms län Themptanders avskedstagande för att ägna sig åt ett större affärsbolag. Denne statsman, som är frihandlare och liberal, har spelat en framstående roll såsom minister och riksdagsman. Han är för närvarande medlem av unionskommittén.

20 *augusti.* Nyheten för dagen är upptäcktsresanden Nansens lyckliga hemkomst från sina tre års försök att uppnå Nordpolen. Han var nu blott några mil från målet och hade nått längre än någon före honom. Den djärve resanden firas med entusiasm i Norge. Däremot tyckes Andrée, som strävar till samma mål, ehuru i ballong, ej få för sådan färd lämplig vind. Ballongen var fylld med gas och färdig att vilket ögonblick som helst börja sin

färd, men vinden blåste alltjämt från norr i stället för från söder, och efter 10 dagars väntan fann A. rådligast att för i år avstå från företaget.

26 augusti. Kungen firades dagen före avresan från Marstrand med en venetiansk fest; han uppträdde själv såsom sångare inför badgästerna, vilka beundrade den mer än 60-årige tenorens ännu klara och klangfulla röst. Kronprinsen har företagit en turné i Norge, där han jagat ripor och visat sig för folket. Prins Carl skall i kungens ställe vara värd vid en fest å Drottningholm för den här församlade juristkongressens ledamöter.

13 september. Vi ha för närvarande besök av Stina S:t Cyr med dotter, vilka passerat sommaren på Vibyholm tillsamman med familjen Prozor. Både man och hustru äro mycket litterära, han, som är rysk diplomat, översätter Ibsens pjäser, och hon författar skådespel, av vilka ett, benämnt Vanda, håller på att inövas på Dramatiska teatern. Änka efter Nils Gyldenstolpe gifte hon kort efter dennes död om sig med C:te de Prozor, en fattig polack, som var legationssekreterare vid ryska beskickningen i Stockholm då han erövrade sin sköna och rika brud. Märtha Bonde är teosof och har emanciperade idéer. Somrarna tillbringar familjen hos modern, grevinnan Julie Bonde, som adorerar sin dotter och hennes barn. Två märkliga dödsfall ha nyligen inträffat, den namnkunnige ingenjören Nobels, ägare av petroleumverk i Ryssland, och den erfarne politikern Liss Olof Larssons, en lång figur, som under sin riksdagsmannabana ej lagt bort sin dalkarlsdräkt. Han var ansedd som en klok och slipad karl, vilkens popularitet i Dalarna dock på senare tider lidit avbräck.

En av flottans skickligaste officerare, kommendörkapten Gerhard Dyrssen, har utbytt sin lovande ställning såsom sjöofficer mot den såsom verkställande direktör vid Bofors med 20,000 kronors lön.

24 september. I går närvar jag vid Otto Silfverschiölds bröllop med Ingeborg v. Horn, som var mycket vacker i sin bruddräkt. Vigseln ägde rum i Jakobs kyrka, varefter middag på Grand Hôtel, given av brudens mormor,

friherrinnan Bonde, född Robinson, som jag förde till bordet.

26 september. I går ägde valen till riksdagens andra kammare rum. I Östermalms valkrets fick moderata partiet överhand, men i de övriga kretsarna segrade de liberala. Socialisten Branting blev representant för Adolf Fredriks valkrets. Han är en bildad och intelligent man, som står i spetsen för det socialistiska partiet i landet, och det är nu första gången någon socialist vinner inträde i riksdagen.

18 oktober. En partiell ministerkris har nyligen inträffat, i det att civilministern Groll avgått och ersatts av generalpostdirektören v. Krusenstjerna. Denna kris har sin betydelse, därför att Groll var protektionist, då däremot K. är moderat frihandlare, varigenom regeringen får en mera liberal färg. Groll har i stället blivit landshövding i Stockholms län.

19 oktober. Jag har varit och tackat kungen för det telegram, han haft vänligheten att skicka oss med anledning av vårt guldbröllop. Efter 3 timmars väntan tillsammans med statsmän, landshövdingar, lärde män och officerare, blev det min tur att komma in och bocka mig. H. Maj:t var särdeles vänlig och nådig på allt sätt samt omfamnade mig.

Norska konflikten anser han långt ifrån slut, den är knappast börjad, och med de halsstarriga norrmännen, som äro för styva att taga reson, ser framtiden mörk ut. Han blev för sent inblandad i leken men trodde sig ha gjort sitt bästa för att avhjälpa sina företrädares felsteg, som fortgått alltsedan 1814 och nu försvåra en för bägge nationerna acceptabel lösning. Införandet av årliga storting utan möjlighet för kungen att kunna upplösa dem, anser han såsom det största missgrepp, som begåtts; en gång beviljade äro dylika separata koncessioner omöjliga att återtaga.

Därefter tog samtalet en gladare vändning. Kungen berömde mina söner, lovade att snart giva Carl svärdsorden. Jag hade ej sett majestätet på nära håll sedan ganska länge,

ty jag undviker gärna hovtrapporna efter Carl XV:s död. Nu fann jag kung Oscars utseende ganska förändrat, ansiktet har blivit plussigt och bålen tjock. Dock har han behållit sin ståtliga hållning, då han sträcker på sig, som han gjorde då han för mig skröt över sin goda hälsa. Han bad mig sitta ned, talade om gamla tider och nya förhållanden. Under sin 24-åriga regering hade han haft sina svårigheter och bekymmer men trodde sig ha handlat klokt och så försiktigt som möjligt.

Bland audienssökande voro statsministern Boström, Patrik Reutersvärd, doktor Herslow, för övrigt ett 50-tal personer.

I går var jag och besåg fröken Jolins utställning av akvareller, 110 till antalet, skörden av hennes resor i Algeriet, Tunis, Spanien och på Sicilien. Hon målar med en elegant pensel och lyckas i synnerhet med kyrkointeriörer. Hennes mor, som är henne följaktig på resorna, är änka efter aktören Johan Jolin, Jo Jo kallad.

24 oktober. I dag tog jag i betraktande de nyligen från ställningar befriade, av Carl Larsson al fresco målade väggdekorationerna, och intrycket var ej favorabelt. Själva ämnena, som röra sig kring Karl XI:s och Gustav III:s tidevarv, äro ej illa valda, men utförandet lämnar åtskilligt åt kritiken. Brist på färgharmoni, brist på ansiktslikhet, slarvig teckning. Den bäst komponerade och mest lyckade av målningarna är den, som föreställer Ehrenstrahl, målande Karl XI:s porträtt, detta både vad färg och teckning vidkommer. Gustav III, beundrande en antik staty, är en korpulent och teatralisk figur, som alldeles saknar tjusarkonungens blick och eleganta hållning. Tessins figur, då han står och övervakar slottsbyggnaden med en liten man i röd dräkt bakom sig (Hårleman?), är ej illa, men gruppen, isolerad mitt bland otydliga byggnadsställningar, bildar en obehaglig fläck, och den rödklädde mannen är för liten och illa tecknad. Uti en annan väggtavla, föreställande C. G. Tessin, visande gravyrer för drottningen, upptages $^2/_3$ av kompositionen av ett jättedraperi, hållet av dvärglika och smutsiga änglar.

Bland andra besökande var doktor Carl af Wirsén, som skarpt kritiserade alltsammans. Andra funno det hela genialiskt och förträffligt.

26 oktober. Den helt nyligen från statsråd till landshövding förflyttade Groll har helt hastigt dött av hjärtslag. Groll var en begåvad och arbetsam man men känd såsom glad vivör.

17 november. Jag promenerade i går med sekundchefen för Svea garde överste Lagercrantz, som brinner av tjänstenit och är mycket pratsam. Han resonerade med mig om lämpligheten av att upphöra med regementets uråldriga sedvana att vid officersrekryteringen uteslutande antaga adelsmän. Jag medgav, att detta villkor ej överensstämde med nutidens liberala uppfattning, och det måste förr eller senare upphöra i trots av de fördelar, som i visst avseende därmed följde, nämligen en relativ garanti att till kamrater endast erhålla ridderligt uppfostrade unga män samt slippa rika uppkomlingars söner, som möjligen från hemmen kunde medföra mindre gentlemannalika åsikter. Att å andra sidan neka söner till aktade militärer och civila ämbetsmän inträde i konungens garde blott därför att de sakna adelskap, vore en uppenbar orättvisa. L. berömde min son Hans, av vilkens skicklighet och pålitlighet han sade sig hava stor nytta.

Kronprinsessan är fortfarande skral, gör morgonpromenader med sina söner men måste alltid därpå intaga sängen. Hon ämnar liksom föregående åren tillbringa vintern i Södern. Greve Magnus Brahe, hennes kammarherre, som brukar vara prinsessan följaktig utrikes jämte hovfröken Nordenfalk, lärer ha fattat tycke för den sistnämnda och önska ingå giftermål med henne. Vår släkting, friherrinnan Augusta Alströmer, kommer även denna vinter att åtfölja kronprinsessan. Den förstnämndas svägerska, Anna Greta Tham, fyllde häromdagen 90 år. Gumman undfägnades med en middag på Gästis i Uppsala av 30 släktingar. Hon svarade raskt på lyckönskningsskålen. Hennes bror, Jonas Alströmer, dog ungefär lika gammal i Uppsala. Han var pietist och medlem av ett sådant sam-

fund där i staden, inom vilket alla duade varandra. Då gubben Jonas en dag vandrade på Uppsala gator, mötte han en hantverkare, ävenledes medlem av detta samfund. »Hur mår du, bror Jonas», frågade denne. »Bröder i Kristo men ej på gatan», svarade baronen.

20 november. De norska radikalerna med Björnson i spetsen söka genom engelska tidningar vinna sympatier för sina planer. De framställa Sverige såsom färdigt att vid första tillfälle kasta sig in i en äventyrlig politik, då Norge däremot önskar leva i fred och för detta ändamål vill avsluta ett neutralitetsförbund med stormakterna, vilket skulle onödiggöra alla kostsamma försvarsanstalter. De olika åsikterna härutinnan Sverige och Norge emellan skulle nödvändiggöra särskilda utrikesministrar. Oavsett dessa grundlösa insinuationer rörande de förmenta svenska storstatsfunderingarna borde dessa norrmän besinna, att, även om de lyckades erhålla en neutralitetsgaranti på papperet, så har erfarenheten alltid visat, huru under ett krig andra länders neutralitet kränkes, så snart sådant är lägligt för någon av de stridande makterna.

3 december. Det pratas nu om en skandal i Köpenhamn, som utsprides av svärmodern till den vackra fru C. i ändamål att åstadkomma skilsmässa mellan den sköna och hennes man. Unga fru C., som för tillfället vistats på familjens egendom i Danmark, skulle därifrån ha skrivit ett brev till en älskare i England och begärt pengar, varvid hon använt ett med egendomens namn stämplat kuvert. Någon tid därefter returnerades brevet till följd av adressatens bortovaro. Svärmodern, som igenkände svärdotterns stil, öppnade och läste brevet, och för att förmå sonen, som är ovillig att skiljas och överser med fruns eskapader, lät hon sprida ut avskrifter av detta högst komprometterande brev bland societetens medlemmar.

10 december. Kungen och drottningen avreste i går till Kristiania, där de ämna tillbringa julen. Mellanrikslagskommittén har skilts åt med oförrättat ärende; åter en orsak till konflikt. Danske legationssekreteraren Castenskiold har blivit rapellerad och ersatt av greve Schack.

1897—1898.

4 januari. Ett uppseendeväckande dödsfall är Alfred Nobels, dynamitens uppfinnare. Han har grundat åtskilliga fabriker i Ryssland, Paris, London och Sverige, och hans förmögenhet värderas till 30 à 35 millioner kronor. Hans testamente, som öppnats i dessa dagar, lämnar ett oväntat innehåll. Hela den vetenskapliga och humanistiska världen blir hans arvtagare. Hans originella, kosmopolitiska uppfattning i fråga om snillenas belöning finner jag storartad, men uppgiften blir ytterst svårlöst för herrar jurymän.

Ett exempel på rask ålderdom lämnade häromdagen presidenten Wærn, som 76 år gammal under en morgonpromenad på isen vid sin egendom Baldersnäs gick ner sig och var nära att drunkna, då till slut på hans nödrop personer skyndade till och hjälpte upp honom. Trots denna händelse sågs presidenten följande dag funktionera såsom ordförande vid en bolagsstämma i grannskapet.

Kungen och drottningen återkommo i dag till huvudstaden. H. M:ts första åtgärd, sedan han stigit ur tåget, var att ge en duvning åt de uppvaktande regementscheferna i anledning av deras manskaps oregerliga leverne under julen, varom en klandrande artikel synts i gårdagens Aftonblad.

5 januari. Inom svenska och norska pressen pågå nu debatter angående en politisk broschyr »Huru vi förlorade Norrland», som för 3 år sedan publicerades och tillskrevs

dåvarande godsägaren greve Douglas. Innehållet hade till syfte att framhålla nödvändigheten för Sverige att förbättra sitt försvar med tanke på Rysslands möjliga anfallsplaner, varvid såsom Sveriges räddning framhölls ett förbund med Tyskland. Denna broschyr, som på sin tid väckt uppseende inom bägge unionsländerna, har, sedan Douglas blivit utrikesminister, tagits upp såsom ett stridsäpple mellan de politiska partierna. Norge, med Björnson som tolk, anför broschyren såsom ett bevis på att svenska politiken går ut på krigiska inblandningar och står i strid med Norges neutralitetssträvanden. Våra liberala beskylla Douglas för att vara mera tysk än svensk och att genom sin broschyr ha försvårat unionens bestånd. De konservativa åter framhålla, att D. förnekar författareskapet men att, även om han skrivit broschyren, så var han då detta gjordes en privatman och ej målsman för svensk opinion. Att han verkligen är författaren tros allmänt. Född och uppfödd i Tyskland, är det naturligt, att hans sympatier äro tyska, och det hålles för troligt att kung Oscar delar desamma. Björnson begagnar sig av broschyrens innehåll såsom ett verksamt agitationsmedel vid de stundande stortingsvalen att bevisa nödvändigheten för Norge att ha egen utrikesminister. Presidenten Forssell uppträder såsom journalist ganska giftigt mot Douglas, påstående att ingen svensk kan ha skrivit en sådan broschyr.

22 januari. Kungens födelsedag firades med en bal, till vilken kronprinsparet av Danmark, deras son prins Kristian och onkel Hans infunnit sig. Meningen hade varit att taga prinsessan Ingeborg med, men det i tidningarna utspridda ryktet, att en förlovning skulle eklateras mellan henne och prins Carl, förargade danske kungen, och den unga damen fick till sin bedrövelse stanna hemma. Kronprinsessan Louise kommer alltid med glädje hit och njuter av den popularitet, hon behållit såsom Carl XV:s dotter. Danskarna förevita henne att vara mera svensk än dansk, och de ha nog ej orätt.

29 januari. I går, Karlsdagen, var jag bjuden till middag

hos kungen. Jämte Carl XV:s forna hov och stab voro riksdagens talmän och vice talmän och andra förtroendemän samlade till ett antal av 60 personer. På förmiddagen hade danska kronprinsessan givit audiens åt sin salig fars hov- och stabsherrar. Jag fann henne till sin fördel, ej maniererad som förr men med bibehållen ståtlig figur, dock att tändernas glans förändrats till vax. Kammarherre Trolle och grevinnan Wachtmeister, född af Ugglas, togo emot oss.

Kronprinsessan har under sin sejour här och trots kylan gjort långa promenader i öppen släde och deltagit i de sportpartier, som arrangerats vid Saltsjöbaden. För att återkomma till galamiddagen, fann jag den god och roande. Jag är numera så sällan ute i stora världen, att jag här råkade åtskilliga gamla vänner, som jag ej sett på flera år, varjämte jag gjorde nya, angenäma bekantskaper. Riksarkivarien Odhner hade jag ej råkat, sedan han som barn åtföljde sin gamle far, prosten i Västerplana, på visit till Råbäck. Han har nu blivit en celebritet såsom historieskrivare. Jag gjorde även bekantskap med generaldirektör Anderson, en artig och anspråkslös äldre man, landshövdingen i Härnösand Ryding, glad och livlig vivör, kommendörkapten Juel, kungens norske adjutant, som presenterade sig själv, angelägen, som han sade, att göra min bekantskap på grund av de många teckningar av min hand, som han sett i Norge och vilka roat honom så mycket, samt majoren och adjutanten hos kungen baron Åkerhielm, som smickrade mig med, att han hört mig berömmas såsom typen för en kunglig adjutant, som han bemödade sig att taga till mönster.

Då kungen med danska kronprinsessan under armen gav cour, trängde åtskilliga sig fram för att fägnas med några nådiga ord. Jag hade såsom roteman i första ledet Patrik Reutersvärd, de konservativas partichef, tullvännernas patron. Bland gästerna lyste genom sin nobla hållning och sitt genialiska utseende den snart 80-årige Wennerberg, som, svartklädd med serafimerbandet, stack av från de guldbroderade hovmännen, såsom ett ståtligt porträtt av

van Dyck fördunklar nutidens vulgära officiella ämbetsmannabilder. Kronprinsen av Danmark med sin smärta och föga manliga gestalt har en prägel av förbindlighet. Sonen Kristian, en lång, ståtlig gardist i röd uniform, har ärvt moderns hurtiga blick. Prins Hans är en mager, rörlig, väl konserverad och affabel men ointressant general à la suite. Bernadotteska dynastiens naturliga distinktion är här påfallande.

Då middagen var slut, övertalades jag av överfältläkaren Edholm att i Operakaféet sluta dagen med whisky, varvid vi under ett par timmar underhöllo oss med reminiscenser från Aachen, där vi bägge assisterade Carl XV under hans sista dagar. Edholm var högeligen förtretad över fru Bååths bok om denne monark, däruti hon citerar Gyllenram och Boklund såsom ägande hans intimaste förtroende. De kungliga danska gästerna reste i afton hem.

I går dog Themptander. Denne energiske man, som spelat en betydande roll såsom ämbetsman, politiker och affärsman, avled i sin kraftigaste ålder, kort efter sedan han tagit avsked från landshövdingeposten i Stockholms län för att uteslutande ägna sig åt ett engelskt järnvägsbolag i Sverige, vilket valt honom till ordförande i hopp om att genom hans inflytande erhålla framtida koncessioner. Lidande av sockersjuka, hade Th. bland villkoren för mottagandet av den med 25,000 kr. årligt arvode förbundna platsen betingat sig pension för hustru och barn å ett kapital på 10,000 pund. Såsom politisk person bedömes Th. olika. Han var nämligen avgjord frihandlare och mån om att avskaffa alla kvarstående orättvisor i beskattningsväg o. s. v. Hans död lämnar platser lediga både inom riksdagen och unionskommittén, där han var en inflytelserik ledamot.

11 februari. I går efter frukosten fick jag plötsligt ett frossbrytningsanfall så starkt, att jag förslappades i alla leder och knappt kunde skynda till min soffa. Doktor Malmsten, som tillkallades, körde mig i säng, och tack vare åtskilliga filtar, krus och täcken upphörde frossan,

och småningom kom jag i svettning men låg hela dagen med värk i ben och underliv. I dag är jag åter uppe som vanligt. Malmsten, som undersökt hjärtat, lungorna och urinen, tillskriver attacken njurarna.

Kungen lider av heshet, vilket dock ej hindrat honom att hos grevinnan Mathilde De la Gardie samla en hop av sina beundrarinnor från Marstrand för att åhöra en av honom författad predikan, slutande med verser. Jämte några äldre damer, fru Stassa Reutersvärd m. fl., funnos yngre skönheter, på vilka hans blick kunde falla, såsom friherrinnan Trolle, född Leijonhufvud och grevinnan Wachtmeister, född Rosenblad. Kungen hade själv gjort upp bjudningslistan och bestämt matsedeln.

Då i stortinget ett förslag väcktes av en högerman angående bidrag till kungens jubileum, nekade presidenten Steen att på en sådan lista teckna sitt namn. Dennes organ »Verldens Gang» gillar detta hans tillvägagående, sägande att Norge under Oscar II:s 25 åriga regering upplevat sin svåraste period och ej har skäl att glorifiera densamma.

17 februari. Skulptören Nyström har dött av slag. Med honom dogo hans anspråk att en gång få utföra Carl XV:s ryttarestaty, vilka vållat kommitténs ordförande, general Abelin, ångest och bekymmer.

24 februari. Vid en sammankomst med medlemmarna av Franska reformerta kyrkans konsistorium kommo vi överens om att för tryggandet av dess fortsatta verksamhet förstärka detta konsistorium med nya medlemmar. Åtgärden syntes nödvändig, då bland de nuvarande ledamöterna 3 av de 5 äro fyllda 70 år. Bristen på reformerta kandidater härtill skall ersättas med sådana lutheraner, som ingått giftermål med reformerta fruntimmer eller vilka genom flitigt besökande av våra gudstjänster visat intresse för kyrkan. Följande äro härvid föreslagna: folkskoleinspektören Bergman, juristen Marcks von Würtemberg, båda gifta med protestanter, kapten Juhlin-Dannfeldt, löjtnant Meister och min son Hans.

Nuvarande pastorn, Osterman, är här sedan 11 år; han

är gift och har 6 barn, vilkas uppfostran nödgar honom att söka sig tillbaka till Genève, varför han inlämnat sin avskedsansökan. Han är en intelligent och nitisk man, som genom lektioner och träget arbete lyckats förtjäna vad som erfordras utöver hans lön. Bland sina elever räknar han även kronprinsens äldsta söner. Övriga ledamöter i konsistorium äro: Emile Giron, f. d. bokförläggare, vilkens far, bördig från Genève, här gjorde sin förmögenhet såsom guldsmed, han är le Préposé du consistoire och sköter kyrkans ekonomi; G. är en sjuklig, melankolisk gammal man men redbar och nyttig. J. H. Kramer, som kom helt ung från Neuchâtel till Övedskloster såsom informator åt min systers barn, bosatte sig sedan i Stockholm, där han uppehöll sig med lektioner och översättningar, blev här gift och lyckades genom sin mångsidiga bildning få sig anförtrodd översättningen av åtskilliga lärda arbeten. Han blev ock lärare i franska vid Krigsskolan på Karlberg, är nu pensionerad och har på sistone blivit schweizisk konsul i Sverige. Han är en liten, originell gubbe, enögd och arbetsam. En tid anställd såsom informator hos baron Jonas Alströmer tillfrågades han av denne, som stadd på resa till Finland endast hade pass för sin familj och sin betjänt, om Kramer skulle vilja följa med såsom sådan, då K. svarade: »Si vous me faites faire une belle livrée, oui.»

F. Schulthess, född av schweiziska föräldrar, gjorde såsom teologie student i Genève bekantskap med samme baron Alströmers familj och friade till dennes dotter, men fadern avslog den fattige studentens anbud. Förtröstande på bättre lycka i framtiden, lämnade S. sina teologiska studier, skaffade sig en informatorsplats i Moskva, och 7 år därefter förnyade han sitt frieri, som efter ett envist motstånd från faderns sida slutligen accepterades.

Den 5:te medlemmen är en holländare, van Maurik, cigarrhandlare och holländsk vicekonsul, en rödbrusig, stel och fåordig, medelålders man, som talar en nästan obegriplig fransyska och gärna uppträder som opponent. Men jag visar mig otacksam mot denna kollega, som skänkt mig åtskilliga tomma cigarrlådor att måla på.

Danske ministern här, Hegermann-Lindencrone, som blivit förflyttad till Paris, och vilkens avresa givit anledning till baler och middagar, har under de fem år, han varit här, visat stor gästfrihet, och hans fru har varit populär inom societeten. På en bal hos Arvid Posse uppträdde damerna i pudrat hår, de flesta av herrarna i knäbyxor och röd frack. Kronprinsen har infört detta sistnämnda bruk. Ett annat bruk infördes på en bal hos ryske legationssekreteraren, då under kotiljongen i stället för blommor utdelades små presenter av silver.

23 *mars*. I morgon d. 24 fyller jag åttio år, och Georges firar dagen med en middag till min ära. Tacksam för all lycka, som kommit på min lott under dessa år, är det dock ej utan melankoli jag ser fram på de få dagar, som ännu återstå mig; ålderdomskrämpor ha på senare tider hastigt ökats, synen, hörseln och minnet försvagats, och en viss likgiltighet för forna intressen har nedsatt mitt annars glada lynne och gjort mig mindre meddelsam.

25 *mars*. Gårdagen var en hedersam men tröttande dag. Från 10 till 4 mottogos oupphörligt visiter, telegram och kort; flera damer uppvaktade mig med blommor. Kungen var nådig att medelst en skrivelse sända mig sina välönskningar. Så här skriver Hans Maj:t.

Käre Fritz Dardel.

I gammal vänskaps namn kommer jag att foga mina lyckönskningar till de många andra i anledning av din 80-årsdag. Måtte du så länge som möjligt få njuta av ostörd hälsa och glatt lynne. De hava varit din levnads trogna ledsagarinnor! Minns du ännu våra glada, stundom till och med litet ystra ungdomsdagar, kanske rättare »kvällar»? Ur mitt minne gå de aldrig! De äro förbundna med min käre och ädle äldste broders minne, han som du under så många år troget och hängivet tjänade. Mottag därför jämte min lyckönskan för dagen ett hjärtligt tack i hans namn och ställe och var övertygad om mina varaktiga och sanna vänskapskänslor.

OSCAR.

Detta älskliga brev gjorde mig ett sant nöje, och som kungen dagen därpå efter kronprinsens återkomst från

festerna till kejsar Wilhelms minne i Berlin avreste till Norge, avsände jag ett tacksägelsebrev till Kristiania. Jag fägnades även av adresser från Överintendentsämbetet och Konstföreningen, den sistnämnda präntad med gammal-

E. Edholm. Teaterdirektör Backman. M:lle Daguin.
»Jag ber herr löjtnanten om sin tanke. Är det den polska som dansas i Paris?»

dags skrift på pergament i dyrbart omslag. Musei tjänstemän kommo en corps, med ett ord, min anspråkslösa person hyllades såväl officiellt som inom familjen. Sonen Nils uppläste vid middagen särdeles hjärtliga, av honom författade verser, och min gamle vän John Arsenius hade även strängat sin lyra och sänt mig från Uppsala en ver-

sifierad biografi, däri han genomgår hela min levnadsbana på ett humoristiskt men smickrande sätt.

Då jag blickar tillbaka på min förflutna officiella verksamhet, förefalla mig alla dessa berömmande yttranden nästan ironiska. Själv skäms jag för att hava gjort så obetydligt gagn för den pension, jag årligen uppbär. Mitt goda lynne och en viss fyndighet att draga mig ur brydsamma situationer, vanan att undvika konversationer eller yttranden, som kunna blotta min okunnighet, hava ofta varit mig till en viktig hjälp under utövande av mina chefsåligganden och andra mig anförtrodda uppdrag.

1 april. Ett telefonbud från doktor Edholm meddelar mig den sorgliga underrättelsen, att min vän Erik af Edholm förra natten genom döden befriades från sina långvariga plågor. Han var min äldste vän i Stockholm, där vi för 62 år sedan debuterade som fanjunkare. Allt sedan dess ha vi städse varit oskiljaktiga och haft fullt förtroende för varandra. Att hans bortgång därför kännes djupt, är naturligt. Ehuru av olika karaktärer, han allvarlig pliktmänniska, något inbunden, strängt konservativ, bibliofil, stram mot underordnade, jag, tagande livet lätt och glatt, med artistsinne och försummade bokstudier, hava vi likväl båda visat uppriktig vilja och lust att efter bästa förmåga fullgöra de olikartade uppdrag, som under vår långa bana blivit oss anförtrodda.

12 april. Konstföreningen har öppnat en utställning av utsikter över gamla Stockholm, en samling tavlor, akvareller och gravyrer, de flesta av Bennet eller Martin. Konstvärdet är obetydligt med undantag för en större oljefärgstavla, föreställande en militärmönstring på Slottsbacken inför Karl XIII med en mängd figurer och målad av Hilleström. Jag har även blivit anmodad bidraga till denna utställning med några få akvareller, jag målat på 1840-talet.

Greve F. U. Wrangel har av kommittén för den blivande Industriutställningen fått i uppdrag att skriva en bok om gamla Stockholm, vilket dessutom i materiell imitation av arkitekten Lilljekvist kommer att uppstå å Djurgårds-

brunnsvikens strand. Wrangel, vilkens ungdom var utsvävande och något äventyrlig, har med åren stadgat sig; han är nu gift och sysselsätter sig med historiska och genealogiska skrifter, vilka anses ha reellt värde. Hans bror Herman, legationssekreterare i Paris, har genom ett rikt gifte med en vinhandlares dotter åter förgyllt den Wrangelska vapensköldens.

19 april. Äntligen hava turkar och greker mistat tålamodet, kriget mellan dem har utbrutit, och de ha överskridit varandras gränser med omväxlande segrar och nederlag. Bägge regeringarna förklara sig oskyldiga till fredsbrottet och skylla på varandra hos stormakterna, som emellertid få acceptera det såsom en fait accompli. Få nu se, om diplomatien lyckas att lokalisera kriget, och om deras entente skall fortfarande äga bestånd. Ryssland misstänkes att begagna sig av tillfället för att utvidga sitt landområde, England för att själv accaparera Kreta, Bulgarien och Serbien för att sinsemellan vilja dela Macedonien. Kort sagt, situationen är för närvarande ytterst intrasslad. Om ej Grekland får materiell hjälp, kan det ej i längden hålla ut mot Turkiets överlägsna armé trots Europas sentimentala, allmänna sympatier.

Vännen Arsenius åt middag hos oss. Han är här för att söka anställning för sin son såsom mariningenjör; denne har under 14 år haft dylik plats i Amerika. A. är i trots av sin reumatism ganska väl bibehållen för sina 80 år. Han som jag fördriver tiden med målning; han skapar den ena hästtavlan efter den andra, liksom jag mina landskap, skillnaden är blott den, att han säljer sina produkter, medan mina användas till presenter eller för övrigt hopas i mitt rum, så att jag ej får plats för allt skräp. Arsenius, som har en hög tanke om sin pensel, anser sig tillbakasatt för nutidens målare; utställningsjurymän refusera ständigt hans tavlor, som han i stället avyttrar för mycket billigt pris åt konsthandlare. Men han tar saken godmodigt och tröstar sig med, att konstnärerna söka utrota alla amatörer. Han skriver gärna vers och berättar livligt om den tid, han i ungdomen umgicks med juvenalerna. Mannen är vän-

fast och avhållen och lever såsom änkling i sitt hus i Uppsala. Jag skänkte honom en av mig illustrerad kopia av den biografi på vers, han tillägnat mig på min 80-årsdag.

29 april. Hästutställningen och Nansens festliga emottagande pågå för närvarande. Den senare, som gör ett förträffligt intryck i Stockholm, firas med middag på Hasselbacken för 200 kuvert, middag hos kronprinsen o. s. v. Uti ett tal till svar å ett av professor Lovén försäkrade Nansen, att, förutsatt att Norges självständighet och nationalitetskänslor respekterades, ägde Sverige inga pålitligare vänner än norrmännen. Prinsarna bevistade Hasselbacksmiddagen.

Min förre reskamrat i Algeriet, Abr. Leijonhufvud, som efter många års vistelse i Södern återkommit hit, dog för några dagar sedan hos sin syster Eva. Såsom järnvägsbyggare hade han genom ovanlig duglighet skaffat sig en oberoende ställning.

Från krigsteatern äro telegrafunderrättelserna växlande, men sedan Osman pascha övertagit högsta befälet på turkiska sidan, ha grekerna blivit fördrivna från den viktiga positionen Larissa, och trots deras framgångar i Epirus och överlägsna flotta motser man deras nederlag. De till hellenernas hjälp utresta svenska officerarna äro i full tjänstgöring. Unge baron Blixen telegraferade till sin far följande lakoniska depesch: »Sänd mig med omgående 2 hästar.» Han är anställd i grekiske kronprinsens stab.

4 maj. Carl XV:s dag firades som vanligt av 15 av de kvarlevande medlemmarna av hans hov och stab medelst middag på Hasselbacken. Essen föreslog skålen för Oscar II, prisande de 25 åren han regerat såsom de lyckligaste, vilka beskärts Sverige. E. föreslog även danska kronprinsessans skål. Själva festtalet var anförtrott åt Lilliehöök. Efter kaffet höllos åtskilliga tal, bl. a. över Edholm, besvarat av hans bror överfältläkaren. D'Otrante var arrangör av festen, som var livad. Jag lät mig övertalas att stanna kvar till supé med d'Otrante, Gyldenstolpe och Edholm, åkte hem kl. 12 och känner mig i dag trött efter det myckna drickandet, som ej passar mina 80 år, men då

jag befinner mig i ett glatt sällskap, glömmer jag alldeles att jag kunde vara far åt de flesta, såsom fallet var i går. På en av d'Otrante till mig adresserad skål såsom varande den äldste medlem av staben, och däri han framhöll den omfattande bana, som varit min, svarade jag, att för all framgång på densamma hade jag vår kære Carl XV att

John Lilliehöök.

tacka, som med välvillig skarpsynthet vetat att med bortseende från bristerna i sin stabsadjutants natur upptäcka de anlag, som kunde nyttigt användas i konungens tjänst.

6 maj. Från Paris kommer underrättelsen om en dramatisk katastrof, därvid under en eldsvåda i en basarbyggnad över 100 personer, mest tillhörande den högre societeten, omkommit under trängseln vid utgångsdörrarna. Bland

offren nämnes hertiginnan av Alençon. Elden uppkom genom ovarsamhet, och inom en kvarts timme var hela byggnaden i spillror. Bland illa skadade voro grevinnan Horn och hennes dotter, baronessan Linsingen. Mannen Horn är sedan många år bosatt i Paris och här allmänt känd under namnet »Pirre»; han var kapten vid flottan, en glad vivör med derangerade affärer, som lämnade Sverige och i Paris fann ett rikt gifte med baron Habers dotter.

10 april. En artist, bördig från Canada, mr Blair Bruce, gift med en Benedicks, har i Allm. konstföreningen öppnat en utställning av sina tavlor, figurer, landskap och mariner. Han tillhör den nya s. k. symbolistiska skolan, och med vissa undantag, som ådagalägga önsklig talang, är det hela i mitt tycke osmakligt och till en del obegripligt. En kolossal duk, föreställande en arbetskarl i samtal med en bondkvinna i ett ljust, soligt landskap, finner jag bäst; några väl studerade indianhövdingars huvuden äro särdeles karakteristiska.

En grupp, föreställande konst och industri, skänkt av grosshandl. Cederlund och utförd av Lundberg, är uppställd i en nisch vid ingången till Nationalmuseum. Den är väl modellerad, enkel och utan tillgjordhet. Skada att bronsen ej detacherar sig mot den mörka fonden. Pendangen till nämnda grupp, beställd av skulptören Eriksson, är under arbete.

I riksdagen har en skarp dispyt mellan krigsministern Rappe och militärbefälhavaren på Gotland Björlin väckt uppmärksamhet. Den förre begär anslag till en fästning vid Boden i Norrland, den senare bestrider dess betydelse i jämförelse med befästningarna vid Stockholm och Göteborg. Björlin påstås vilja störta Rappe för att själv intaga dennes plats.

Bland offren vid basarkatastrofen i Paris var även m:lle X., hertigens av Aumale gamla väninna, med vilken han har två barn. Han själv befann sig vid detta tillfälle på Sicilien, och då han fick telegram om händelsen, grep detta honom så starkt, att han sjuknade och dog få dagar där-

efter. Med Aumale bortgick den mest populäre av Orléanska ätten.

16 maj. I går, Sofiadagen, öppnade kungen högtidligen utställningen. De kungligas ditfärd hade lockat ut Stockholmsbefolkningen, varav täta massor voro uppställda längs Strandvägen för att åse de kungliga ekipagerna och de danska gästerna. Kungens invigningstal var prytt med högpoetiska insatser om Hellas' klassiska jord, nu vittne till krigets härjningar, och såsom kontrast härtill vårt gamla nordiska sagoland, erbjudande en tavla av fredlig tävlan om konstens och industriens framsteg. Då han tackade utställningsstyrelsens ledamöter, framhöll han i främsta rummet sina kära söner, kronprinsen och prins Eugen. På kvällen hade kungen bjudit riksdagsmän och dignitärer på supé och höll därvid ett hedrande tal för upptäcktsresanden Hedin, nyligen återkommen från Asien, där han liksom vid Nordpolen Nansen visat prov på mod och energi samt väckt världens beundran.

De danska gästerna ha uppskjutit sin avresa några dagar, och man anser såsom säkert en blivande förlovning mellan prins Carl och prinsessan Ingeborg.

19 maj. Gjort mitt första besök i Industri- och konstutställningen. Från huvudingången förete de ganska prydliga, i olika stilar uppförda byggnaderna en glad anblick. Till höger har man Nordiska museets ståtliga palats, i fonden den med minareter omgivna kupolen till Industrihallen, till vänster Stockholms stads smakfulla paviljong. Jag inträdde först i arméns avdelning, som visade prov på alla moderna krigsredskap och uniformer, allt i ett förträffligt skick. Flottan har även en likartad utställning, här illustrerad med modeller till olika krigsfartyg från förra århundradet. Därifrån vandrade min hustru och jag till konstutställningen, som är väl och praktiskt ordnad i en enkel men smakfull byggnad. Jag tog nu en hastig överblick av det hela utan att begagna mig av katalogen för att ej låta mitt omdöme påverkas av mer eller mindre bekanta storheter. I franska avdelningen lysa genast för ögat två porträtt av Léon Bonnat (Alex. Dumas fils och en äld-

re dam), mästerligt utförda med hans vanliga kraftfulla och saftiga pensel. I danska salen finnas, utom några goda porträtt samt ett utmärkt strandparti av Krøyer, intet framstående. Finland har mera originalitet och friskare kolorit med mästerliga mariner av Lindholm och goda bitar av Edelfelt. De engelska, norska och svenska salarna gick jag nu helt lätt igenom. Jag har blott en viss portion iakttagelseförmåga i behåll och sparar därför resten till en annan dag. Utställningsområdet var glest befolkat, men marken är ännu betäckt med djup sand, och åtskilliga montrer och privata paviljonger äro ännu tomma; dessutom ha Stockholmarna hela sommaren till sin disposition.

20 maj. I sällskap med min dotter Augusta gjorde jag mitt 2:a besök på utställningen, börjande med skulpturen, som ej erbjuder mig något anslående. De bästa svenska ha förut varit exponerade, utom ett par bronsfigurer av Lindberg, »Morgon» och »Afton», av god dekorativ verkan, som tillhöra greve Hallwyl. I det hela äro svenskarna på bättre väg än danskarna, som på senare tid imitera italienarna med samma skicklighet i hantverket och sentimentala vardagsmotiv. En av dem uppträder med en dramatisk grupp, benämnd »Döden». Modern ligger förkrossad av sorg på marken, medan Döden, ett hemskt benrangel, bortför hennes omlindade barn.

I en av de tillgängliga svenska salarna (två voro stängda) såg jag en ny tavla av G. Cederström, »Karl XII i löpgraven», ett mindre lyckligt arbete. Hjälten, belyst av facklor, framträder i en överdrivet stolt och majestätisk ställning, främmande för hans karaktär; han var ingen posör. Richard Bergh har målat en riddare, vilkens hjälm prydes av en mängd eldröda plymer, en fantastiskt kolorerad figur, passande för en marknadsskylt. B:s porträtt av sin andra hustru är däremot ett gott arbete i symbolistisk smak. Nordström uppträder med stora, stämningsfulla landskap i impressionistisk anda, d. v. s. med bortlagda detaljer och förgrundsstudier, allt hållet i gredelina toner. Jansson målar i samma riktning men sämre. Ekström, som de i viss mån imitera, studerar mera samvets-

grant sina soleffekter. Arborelius har här ett särdeles lyckat landskap, en skogbetäckt strand, speglande sig i det lugna vattnet. I två stora tavlor av Liljefors, jättelika örnar, som slå ned i vattnet efter fisk, samt två vita svanor, simmande i en vik, äro fåglarna utförda med mästarhand men harmoniera ej med omgivningen. Det synes onaturligt, att de vitbländande svanorna i full solbelysning detachera sig mot en alldeles mörk bakgrund, som man tycker även borde till någon del bli belyst. Förunderligt nog berömmes Liljefors av åtskilliga kritici för sina naturtrogna landskap. Jag gör likväl ett undantag för en liten tavla »Jägaren», tillhörande prins Carl, där figuren och landskapet äro i samklang.

27 maj. Genomgick i går svenska och norska avdelningarna. De konstverk, som fäste min uppmärksamhet i den svenska, voro följande: Zorn, vilkens realism, särskilt då han målar nakna, är påfallande, utmärker sig för en beundransvärd kolorit och natursanning, Wieselgren med glaset i handen och Zorns självporträtt äro mästerliga. Han uppträder även med ypperliga etsningar, värdiga en Rembrandts stick. Georg von Rosen briljerar med sin »Erik XIV i fängelset» samt porträtten av Sven Lagerberg, d'Otrante, Troilius, Sander och Wikner samt lämnar de andra svenska porträttmålarna långt bakom sig. Av Josephsons arbeten äro de äldre betydligt att föredraga. En liten tavla, »Faun och backant», är en behaglig reminiscens av venetianske mästaren Tiepolo, en annan, »Saul och David», har även ett gott anslag och levande kolorit; porträtten av fru Geijerstam och Skånberg äro talangfulla arbeten. Däremot äro hans senare målningar av en motbjudande realism, t. ex. »Smederna», eller av en obegriplig symbolism med negligerad teckning, såsom »Strömkarlen». Prins Eugens tavlor höra till denna moderna konstriktning, de sakna annan natursanning än det personliga intrycket, en färgopposition i tonerna, resten, studiet av olika trädslag, detaljer i lointain och förgrund äro uteslutna. Nordström, som länge för mig uppträtt oförstådd med sina tunga, mörka, intresselösa landskap, har nu förändrat sig till det

bättre. Ett stort kustlandskap i solbelysning har en naturlig stämning. Jag föredrager dock ett dylikt motiv av Arborelius, »Vårkväll» av A. Bergström, »Natt på havet» av Lindman och i synnerhet Wahlbergs »Vy av havet» och »Popplar». Den avlidne Flodmans venetianska landskap höra till de bästa på hela utställningen. Bland genretavlorna utmärker sig Th. Cederström med sina humoristiska munkar, som stå omkring och studera en jordglob; de äro målade med konstnärens vanliga soignerade pensel. Hugo Salmson är även representerad genom förut kända tavlor.

Från Norge lysa några utmärkta arbeten av Werenskiold, Heyerdahl, Gude och Thaulow. Den förstnämndes porträtt av Ibsen i stående ställning är målat nästan i grisaille; denna mystiska ton passar för mannen. Vidare märkas porträtten av pianisten fru Nissen, en äldre dam, sittande vid sitt instrument, av bildhuggaren Sinding m. fl., alla målade med karaktär och virtuositet. Heyerdahl är även en skicklig porträttör, »Systrarna» och friherrinnan G. Cederströms bild vittna härom, den senare liknar en Holbein.

Bland genrestycken återser man med nöje Carl Hansens känslofulla motiver, »Begravning ombord» och »Lekmannapredikant». Strøms »En ung mor» har samma förtjänster och påminner om Gerard Dous pensel. Landskapet tager huvudparten av norsk konst. Gamle Gude är fortfarande den främste. Hans »Sommarnatt» är anslående. G. Munthe har originella, naiva scener ur norska folklivet, framställda med säker teckning och såsom laverade målningar. En av tavlorna, »Friarna», föreställer skrämda jäntor med vita björnar såsom tillbedjare och visar sann komisk uppfattning. Nordhagen är en skicklig etsare; bland hans blad märkas »Inlopp till Kristiania», med särdeles klar luft, samt några porträtt.

Prins Carls förlovning med danska prinsessan Ingeborg har högtidligen firats vid hovtafflarna i Stockholm och Köpenhamn. Härmed har en av kronprinsessan Louise länge hyst önskan blivit förverkligad. Prins Eugen kom-

mer att i London representera kungen vid drottning Victorias jubileum.

29 maj. Pastor Osterman hade i går bjudit sina kolleger i konsistorium och enskilda vänner på en kollation för att taga avsked av dem innan sin förestående avresa till Genève. Jag gjorde där bekantskap med de nyvalda suppleanterna i konsistorium, lektor Humble, en äldre man, och doktor Ringenson, en yngre skolkarl. Konsul Kramer, Schulthess, rektor Bergman och Giron äro gamla bekanta, ävenså deras fruar, men friherrinnan Marcks von Würtemberg var en ny, behaglig apparition, ett vackert och livligt barn av Södern. Hon har schweiziska föräldrar men är född i Livorno och uppfostrad i Florens. Doktor Ringensons fru, svenska, är även en glad och naturlig kvinna. Genom en privat insamling på initiativ av baron Kantzow, Adolf Peyron och mig, som inbragte över 900 kr., underlättas Ostermans flyttning; ett elegant album, innehållande vyer i fotografi över Stockholm, kompletterar gåvan. O. lovar att i Schweiz söka en passande efterträdare. På utställningen cirkulera dagligen omkr. 2,000 personer. Le clou tyckes vara »gamla Stockholm» och dess mat- och förfriskningsställen.

1 juni. I går var jag vid den högtidliga invigningen av Akademiens för de fria konsterna nybyggda hus, som av konungen förklarades öppnat. Detta ägde rum på Akademiens högtidsdag, då prisutdelning sker. Sedan preses Nordenfalk i sitt tal redogjort för byggnadens historia och påpekat, hurusom den svenska konsten städse omhuldats av konungarna, att börja med av Magnus Ladulås, och nu av Oscar II, som föreslagit denna byggnads uppförande, vartill riksdagen beviljat medel, förenade sig de närvarande i ett »leve konungen». Efter kungens svar, kort men uppmuntrande, uppläste Akademiens sekreterare Looström en innehållsrik berättelse över dess verksamhet under året, därvid även konstförhållandena i andra länder vidrördes. Nu reste sig kungen och de talrika inbjudna, varibland märktes damer i eleganta, färgrika toaletter, och började en vandring i de salar, där elevarbetena voro utställda. Bland

de prisbelönta väckte i synnerhet ett porträtt av Treffenberg, målat av Bernhard Österman, vilken erhållit kungl. medaljen, uppmärksamhet; vidare märktes en mindre gipsstaty av Lindberg, son av medaljgravören, och en vacker marin . . .

Vid utgåendet hade jag sällskap av Fürstenberg, som jämte Wennerberg och mig representerat hedersledamöterna. Värmen, några och 20 grader, hade gjort oss törstiga, och vi stannade i Rydbergs kafé för att läska oss med ett glas öl. Emellan målsmannen för de s. k. opponenterna, det vill säga för realism och på senare tider symbolism, som gjort den förstnämnda något smakligare, och mig, som jämte naturstudium vill bibehålla idealism och förra konstperioders goda traditioner, uppstod ett meningsutbyte. Då jag uttalat min avsmak för tavlor, vilkas enda merit består i färgmotsatser med uteslutande av alla detaljstudier, för dessa intresselösa motiv, saknande all skönhet och poesi, svarade han mig med att fråga, om jag icke ofta erfarit, att människor, som vid första sammanträffandet vunnit min sympati, förlorat den efter närmare bekantskap, då däremot andra, som till en början förefallit obehagliga, längre fram vunnit min aktning och beundran? »Sant», genmälte jag, »men då jag kommer i beröring med en motbjudande fysionomi, söker jag undvika den, och en tavla, som behöver lång tid för att slå an på mig, köper jag ej. Skön konst bör tilltala ögat och känslan.» — »Inte alltid, en konstnärs uppfattning om konst, så snart den är individuell, bör, i trots av att den avviker från hittills antagna regler, få göra sig gällande och finna beundrare. Tiden skall — —.» — »Under tiden svälta de.» — »Möjligt, men hellre dö än avstå från strävan att reformera konsten!»

Härvarande svenska konstnärer fira de främmande med en festmiddag på Hasselbacken och en utfärd till Gripsholm, och kungen ger en supé i Slottsträdgården. Jag avstår därifrån och flyttar i morgon till Montebello.

3 *juni.* Sista förmiddagen innan utflyttningen var jag på utställningen och beså de tavlor, som förut undgått

min uppmärksamhet. Engelsmannen Watts finner jag nr 1 bland målarna. Hans tavla ur Dantes Inferno, Paolo och Francesca, svävande i luften, är såväl beträffande komposition som färg och teckning ett mästerverk, och porträttet av Sir Edward Jones är värdigt en Holbeins pensel. Av Brangwyn frapperade mig en grupp sittande turkar, vilkas kraftiga men saftiga silhuetter avteckna sig mot en solig fond. Herkomers porträtt av Archibald Forbes i hel figur med händerna på ryggen är ypperligt.

Holländaren Mesdag har med mycken känsla återgivit en aftonskymning vid holländska kusten. Ryssen Kassatkins »Kolhandlerskor» är en tavla av kraftig kolorit och full av solvärme. Repin, en annan ryss, visar med en humor à la Jordaens en samling kosacker, dikterande ett grovt svar å en skrivelse från sultanen.

Från Tyskland beundrar jag Bismarcks tragiska gestalt och kejsar Wilhelms karakteristiska ansikte, fullt av energi, båda av Lenbach. Menzel visar en samling gouacher av sin skickliga hand, bland vilka jag antecknar: »Prins Kraft Hohenlohe». Klingers etsningar äro ypperliga. Ungraren Benczurs porträtt av greve Geza Szapáry ståtligt.

Från Norge lyser som vanligt Gude. Ekenæs' »Interiör från Sæterdalen» är i samma riktning som Tidemand men mera harmonisk i sin gråa ton och utförd med vackrare touche. Kaulums »Vinterlandskap i skymning» är stämningsfullt, Kolstøs »Töväder» likaså, han har dessutom ett bra porträtt, hållet i dämpad ton, föreställande konstnären Knut Bergslien. Thaulow har ej sänt hit sina bästa arbeten, men hans »Hirondelle», en båt i storm, en »Midnatt» äro prov på hans stora talang. Jag slutar norska avdelningen med Werenskiold, som onekligen är en självständig och stor konstnär, vilkens arbeten, trots att de i mycket avvika från de goda traditionerna, äro remarkabla.

18 juni. Oskar Dickson fanns häromdagen död i sin säng på sin egendom Almnäs. Han har ej testamenterat något till välgörenhetsinrättningar. Såsom praktisk man gjorde han donationer under sin livstid.

26 juni. Greve Fritz Piper, en av våra största jorddrottar, avled i går på sin egendom i Skåne, ett par och nittio år gammal. Han var ej utmärkt för annat än rättrådighet och sin välvilja såsom husbonde och mot sina talrika släktingar på Piperska och Braheska sidorna. Själv lämnar han inga barn. Fideikommissen övergå till hans brorson, Thom Piper, en oduglig och förslöad 40 års man och ogift.

5 juli. Äntligen äro de talrika främmande journalisterna resta härifrån. Sedan 14 dagar ha våra tidningar nästan ej innehållit annat än entusiastiska beskrivningar över deras tal vid banketter, därvid konung Oscar förhärligats. Den förnämste bland dem, Jules Claretie, akademist och direktör för Théâtre Français, har i sitt tal till konungen under Drottningholmsfesten lagt särskild vikt vid den räddningsmedalj, som dåvarande prins Oscar tillvann sig i Nizza genom att fatta tyglarna på ett par skenande hästar och därigenom hindra en med damer lastad vagn att välta i en avgrund. Såsom vanligt ha dessa kongressledamöter här njutit av en obegränsad gästfrihet och under kompetenta ledare gjort utflykter till Dalarna, Gotland och Norrland.

Prins Eugen är återkommen från drottning Victorias jubileum. Vänsterpressen i Kristiania är mycket uppbragt över att The Times uti en notis angående galafesten blott betecknade prinsen såsom »prince of Sweden» och anklagar Lewenhaupt härför.

9 juli. Storfurst Vladimir är här ävensom hertiginnan Thereses syster, prinsessa av Anhalt. Konungarna av Siam och Belgien väntas, den förre från Petersburg, den senare från Norge.

Andrées ballong är segelfärdig och kanske redan i skyarna. Jag befarar det värsta, att den kommer att falla ned i Norra Ishavet och spårlöst försvinna.

13 juli. I går hade vi till middagsgäster baron C. De Geer, svensk generalkonsul i Genève, och hans synnerligen behagliga och intelligenta lilla schweiziska fru. Liksom sin far och farfar, vilka på sina äldre dagar gifte och bo-

satte sig i Genève, har De Geer även tjänat några år vid Svea garde.

16 juli. Konungen av Siam och hans följe passerade i natt förbi Montebello med salut från Vaxholm. Han har av vårt hov fått ett högst ståtligt mottagande.

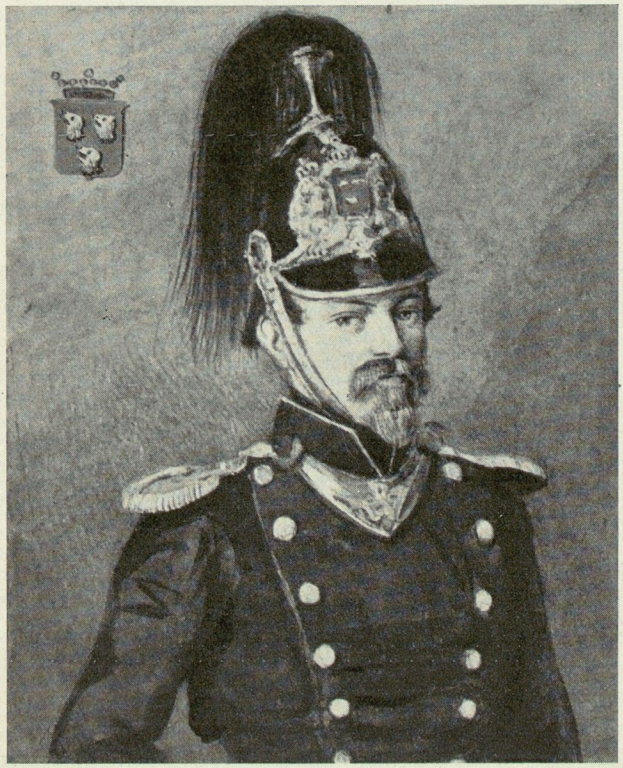

Axel Gabriel Leijonhuvud såsom kapten.

18 juli. En partiell förändring har ägt rum inom statsrådet, där finansministern Wersäll blivit ersatt med Hans H:son Wachtmeister, som i andra hand skött platsen både under Essen och Wersäll. Min f. d. chef vid Svea garde, generalmajor A. G. Leijonhufvud, begraves i morgon; han var 85 år gammal.

8 september. Kungen är återkommen från fältmanövern i Dalarna, och man förbereder sig på festligheterna med anledning av hans 25-årsjubileum, till vilket ett större antal furstliga personer väntas.

9 september. I går skedde det nygifta kungliga parets[1] intåg i huvudstaden, därvid det hyllades av en stor folkmängd. Hästgardets officersfruar, däribland Amelie, överlämnade en bukett till prinsessan; efter åkning genom stadens gator foro de nygifta till Ulriksdal, där drottningen tagit sin bostad för att slippa jubileumsfesterna.

16 september. Jubileets firande nalkas, och furstliga gäster börja anlända. Min son Hans är beordrad såsom uppvaktande hos prins Rupprecht av Bayern, regentens son och tronföljare. Högtidligheterna börja om lördag med gudstjänst och illumination. Jag ämnar bli kvar i min vrå på Montebello och är glad att kunna skylla på mina 80 år och sända tillbaka bjudningskorten.

20 september. Jubileumsfesterna pågå dagligen, och Stockholm vimlar av besökande, som fylla gator, kaféer och restauranger, oberäknat de tusental, vilka trängas på utställningen. I förrgår var fyrverkeri och i går militärgudstjänst på Ladugårdsgärdet på f. m. och illumination på kvällen. Vädret har varit härligt och arrangemangerna lyckade i alla avseenden.

Alla deputationers lyckönskningar likna varandra uti entusiastisk lovsång över konungens 25-åriga regering, under vilken Sverige blomstrat i alla avseenden genom hans förtjänstfulla styrelse.

De hopsamlade medlen till jubileumsfonden skola användas till sanatorier för lungsjuka. Det säges, att kungen hellre hade önskat använda pengarna till ett kungligt fartyg i stället för det lilla Drott, som nu ser torftigt ut vid Skeppsbron bredvid den ståtliga »Hohenzollern», som, eklärerad med elektriskt ljus, i går gjorde en splendid effekt framför Kungl. slottet.

24 september. I går med extra nattåg avreste de sista

---

[1] Prins Carls och prinsessan Ingeborgs. Anm. av utgivaren.

kungliga gästerna, undantagandes de danska. På f. m. hade de bevistat prisutdelningen i utställningen, varefter kungen gav dem lunch på Hasselbacken. Dagen förut hade en jättekonsert av 1,000 sångare ägt rum, och på kvällen begåvo sig dessa i fackeltåg till Kungl. slottet för att hylla majestäterna. Från våra fönster var detta hav av facklor i förening med den förut rikliga eklåreringen på Arsenalsgatan verkligen imponerande. Härmed äro jubileumsfestligheterna, som tillfredsställt de här talrikt församlade deltagare och åskådare, avslutade. En sak anses dock misslyckad, nämligen galaspektaklet på Kungl. operan, ett för dagen komponerat skådespel, som av åhörarna endast uppfattades som en synnerligen ledsam föreställning både vad musik och mise en scène angår.

1 oktober. Vi flyttade till staden d. 22 sept., och vädret har sedan varit soligt och angenämt, så att utställningen haft en stor skara besökande. Den slutar i dag. Landshövdingen i Göteborg greve Snoilsky har dött, och såsom hans efterträdare talas det om Douglas eller kammarherre Fredrik Wachtmeister. Den förre, som är impopulär i Norge, där han anses såsom tysksinnad, skulle under nuvarande unionsförhållanden kanske böra remplaceras, men då han representerar 1:a kammarens åsikter i viktiga frågor, torde det bliva kinkigt. Stortingsvalen i Norge gå i vänsterriktning med stora steg i trots av hurraropen vid jubileet i Trondhjem.

28 oktober. I går hade vi till middag pastor Mohn med fru. Han har nyligen och med framgång börjat predika i Reformerta kyrkan. Liten och välproportionerad, har han ett fint, distingerat huvud, rösten något svag, hållningen allvarlig och reserverad. Både han och frun äro helt unga och nyligen gifta. Schulthess och hans hustru voro även våra gäster. Han har blivit direktör för pressens telegrambryå, är arbetsam men numera sjuklig.

General Sven Lagerberg och hans bror överste Gösta buro häromdagen till dopet var sitt tvillingbarn, söner till den sistnämndes son Claes, gift med en fröken Leuhusen. Tvillingarna döptes till Sven och Gösta; de bliva

således en ny upplaga av de två gamla grevarna. Jag förevigade ceremonien med en till Sven sänd kroki. Vid jubileet gav konungen honom serafimerordens insignier i juveler.

Nu exponeras i Nationalmuseum samtliga till kungen vid jubileet skänkta saker, däribland flera stora silverpjäser från i Amerika och Australien bosatta svenskar; till och med mormonerna ha uppvaktat med en present, deras bibel inlagd i ett dyrbart skrin. Dessutom visas adresser i mängd, illustrerade med förgyllningar och prändade i munkstil på pergament; den bästa är den från Konstakademien, prydd med en charmant akvarell i miniatyr av Kronberg.

Till efterträdare åt Snoilsky såsom landshövding i Göteborg har utnämnts direktören i Skandia baron Lagerbring. Såsom militär har han blott avancerat till kapten, men är känd som en duglig, kvick och begåvad man.

3 *december.* En märklig episod är prins Bernadottes omvändelseförsök med de här i Industripalatset förevisade negrer och javaneser, för vilka han predikat den kristna läran, som översatts genom tolkar, först på engelska, sedan på javanesiska. Prins Bernadottes avsikt hade varit att förnya sina seanser i vårt hus vid Arsenalsgatan, där Kristliga föreningen av unga kvinnor hyr en lokal, 40 vagnar voro redan beställda för negrernas ditfärd, men överståthållaren förbjöd saken.

20 *december.* I dag begraves sekundchefen för Svea livgarde, överste Lagercrantz, död efter några få dagars sjukdom. Hela regementet paraderar vid begravningen. Den avlidne var en välvillig samt ovanligt nitisk och pliktrogen man, outtröttlig i sin tjänst. Hans något nervösa sätt att uppträda inför sina officerare kändes stundom tröttsamt av dem; de erkänna dock alla hans redbara karaktär.

23 *december.* Jag hade i går visit av professor Gellerstedt, som i dessa dagar efterträtt Helgo Zettervall såsom överintendent. Man hade först dragit denna utnämning i betänkande, därför att G. blott har 4 år kvar till pen-

sionsåldern, men mannens utmärkta egenskaper ha dock besegrat betänkligheterna. Han är mycket nöjd med resultatet. G. är lång, mager, med grått helskägg och dystra, stora ögon; hans sorgsna utseende bedrager likväl, ty han är en älskvärd och leende poet; såväl hans verser som akvareller och etsningar utmärka sig genom en fin känsla. Denna spöklika, stela gestalt trives bäst bland sina rosenbuskar.

Tidningarna klandra Nationalmusei nämnd, därför att dess ledamöter refuserat en torso av gips, fragment av ett monument över Victor Hugo, vars skulptör efter att ha exponerat den på utställningen här i somras, velat skänka den till Nationalmuseum. Nämndens majoritet ansåg detta oformliga konstverk ej passa i museets samlingar. Kung Oscar, som ogillade detta avslag, sammankallade nämnden och framställde för densamma obilligheten av att, efter att hava av utländska konstnärer anhållit om deras bidrag och antagit dessa till att exponeras, sedan genom att förneka förtjänsten av ett sådant verk onödigt såra konstnären. H. Maj:t förklarade sig nu vilja hjälpa saken genom att själv behålla gåvan.

Vid Akademien har Sander tagit avsked såsom vice preses. Anledningen härtill är dels hans trötthet vid de under den mångordige preses Nordenfalk långdragna sammankomsterna, dels de obehagliga scener, som ständigt förekomma där mellan stridslystna opponenter och konservativa ledamöter, scener, vilka, då man grälar utom ämnet för föredragningen, borde genom avklippning av preses kunna förekommas. Opponenterna, vordna morska under prins Eugens beskydd, föra dels muntligen, dels genom övermodiga tidningsartiklar av Richard Bergh ett hätskt språk mot Akademien och söka bevisa, att blott inom deras led finns män, värdiga att uppehålla svenska konstens anseende; de fordra därför att vid världsutställningen i Paris få utse kommissarie och jurymän.

Några av opponenterna ha följt prins Eugen till Florens, bland dessa Richard Bergh, som på grund av avundsjuka på Kronberg, därför att denne fått nordstjärneorden,

medan han själv blott fått vasen, lärer ha skickat tillbaka dekorationen. Opponenterna erkänna ej Kronberg såsom målare.

Nordenskiöld, Retzius och Montelius agitera för samlandet av en byggnadsfond till ett etnografiskt museum, däruti våra dyrbara, av brist på utrymme spridda samlingar av dylika föremål skulle kunna inrymmas under ledning av en lämplig föreståndare. Byggnaden skulle uppföras å Djurgården i grannskapet av Nordiska museum, och medlen härtill hoppas dessa herrar kunna samla bland intresserade privatpersoner. Familjen Hierta lovar ett bidrag på 50,000 kr. Samtidigt klagar Montelius över bristen på utrymme för Statens historiska samlingar i Nationalmuseum. Han fordrar nödigt anslag för uppförandet av ett nytt särskilt historiskt museum. I betraktande av det trånga utrymmet där för konstindustriföremålen, vilket nästan utesluter möjligheten av att öka desamma, vore de historiska fornsamlingarnas förflyttning till annan lokal högst önskvärd.

2 *januari.* Vi hade igår några middagsgäster, Carl Leijonhufvud och kanslirådet Hjalmar af Petersens. Den senare, en gråhårsman med blomstrande hy, poserar såsom bel homme och är beau parleur. Gift helt ung med en grekisk-engelsk dam, som han råkat i Venedig, förde han henne hem till Sverige, sedan han genom giftermålskontrakt förbundit sig att i händelse av skilsmässa till henne utbetala 100,000 kr. Det dröjde ej länge, innan den sköna genom att på allt sätt göra samlivet odrägligt lyckades få äktenskapet upplöst och inkasserade summan. Hon skyllde på sin makes dåliga andedräkt. Sedan P. på ämbetsmannabanan skaffat sig en god ställning och ärvt sin mor, säges han förgäves hava sökt finna en mindre fordrande gemål.

Norska pressen har nyligen sysselsatt sig med ett under sistlidna sommar inträffat besök av fortifikationsgeneralen Elliot jämte två officerare vid norska fästningsverk. Såväl svenskarna som de norska militära auktoriteterna klandras för att i detta kritiska ögonblick hava tillå-

tit ett sådant steg. Detta betecknar arten av den nuvarande föreningen.

Vad under annars, om officerare inom båda länderna taga kännedom om varandras försvarsanstalter, som de i händelse av krig mot främmande makter gemensamt skola försvara?

Man väntar på snart ombyte av ministär i Norge. Kungen yttrade till landshövding Hederstierna att unionsfrågan blandat malört i hans julvin.

7 januari. Vid Konstakademien har Kronberg tagit avsked från sin professorsplats, skyllande på privata arbeten.

11 januari. Rosen, som besökte oss i går afton, berättade på min förfrågan, att egentliga anledningen till Kronbergs steg var, att då Rosen, som kommit in under K:s lektion i fruntimmersavdelningen, därvid gjort en rättelse i en elevs arbete, K. tagit detta som ett klander av hans sätt att undervisa och till följd därav inlämnat sin begäran om avsked. Rosen anser sig såsom Akademiens direktör fullt berättigad att, då han infinner sig under en medprofessors lektion, rätta vad han anser felaktigt. Vid nämnda tillfälle hade han till en ung målande dam givit henne det rådet att hålla sin kolorit mindre mörk. En viss rivalitet har alltid rått mellan dessa bägge artister om första platsen. Båda äro härsklystna. Rosen har genom sitt aristokratiska uppträdande stött många av kamraterna, som, ehuru medgivande hans talang och nobla karaktär, såras av hans nedlåtande sätt att umgås med dem. De förlåta t. ex. ej hans betjänt i livré, som anmäler dem, då de besöka honom. Såsom världsman och kåsör intager Rosen i hög grad damerna till sin förmån.

I Nationalmuseum exponeras allt vad som under förlidet år inköpts eller skänkts. Bland ackvisitionerna från jubileumsutställningen gillar jag endast bronshuvudena samt några porträtt av Werenskiold, Lenbach och en dansk. R. Berghs fruntimmersporträtt skämmes av en motbjudande utsträckt hand. De inköpta landskapen äro mig ej i smaken. Ej heller det av prins Eugen skänkta, en mörk skärgårdsvy med genomgående grön luft. Ett stort land-

skap med tjur och kor av Bache har solida förtjänster. Zorns självporträtt är n:r 1 bland allt. Jag råkade på Museum Wennerberg, som nyligen undergått en operation för sten och såg medtagen ut; han har också blivit döv. Liksom jag har han fyllt sina 80 år, han har kvar sin raka hållning men går illa. Själsförmögenheterna har han i behåll.

14 januari. Jag avlade besök hos min vän Edholms änka, som bosatt sig i en mindre våning i samma hus och där arrangerat sig komfortabelt. Hon rådfrågade mig angående vad hon borde göra med den avlidnes dyrbara bibliotek, brevsamling och dagjournaler. Biblioteket rådde jag henne att behålla, till dess hennes unge son framdeles kunde härom besluta, den vidlyftiga brevväxlingen borde undergå en noggrann genomläsning, varefter sådana brev, som angå teaterförhållanden, politik och intressanta händelser, kuverteras t. v., journalerna likaså. Nordiska museet har erbjudit sig att förvärva dessa under benämningen Edholmska arkivet.

16 januari. Utrikesministern Douglas har mist sin far, som dog i sin villa vid Konstanzsjön, varför den tillämnade balen hos den förre blivit inställd. Den avlidne, som en tid tjänstgjorde såsom kabinettskammarherre hos Carl XV, var en snäll och hederlig man, vilken till följd av sitt giftermål med en morganatisk dotter till storhertigen av Baden vid unga år bosatte sig utomlands. Hans gemål blev sedermera svagsint och är ännu insatt på Préfargier nära Neuchâtel. Äldste sonen, en ståtlig f. d. preussisk kyrassiärofficer, ärvde efter sin morbror två stora fideikommiss och är nu medlem av Herrenhaus i Berlin. Gubben Douglas förblev alltid till utseende och skick en äkta östgöte.

F. d. aktörerna Sundberg och Willman ha nyligen dött, den senare av hjärtslag under ett sammanträde med operakommittén. Han var en högrest och ståtlig man och god sångare, förträfflig såsom Mefistofeles i Faust.

31 januari. I dag dog viceamiralen Lagercrantz efter långt lidande. Han blir saknad inom flera ordenssällskap,

där han var en omtyckt ordförande, och vid åtskilliga borgerliga middagsbord, som tävlade om att ha honom såsom prydnad. Med »Hajen» förlorar Stockholm en av dess populära typer.

5 *februari.* I går gåvo överstelöjtnant Arsenius' vänner middag i Uppsala till firande av hans fyllda 80 år. I stället för att närvara skickade jag honom en liten tavla. Upptäcktsresanden Sven Hedin, som genomfarit Asiens hittills ej besökta trakter och därvid ådagalagt ovanlig energi och trotsat faror av alla slag, är nu stadd på en föreläsningstur i Europa, där han firas med ordnar, medaljer och fester. Vid några och tjugu års ålder har han lyckats bli en europeisk ryktbarhet.

6 *januari.* Vid festmiddagen för Arsenius förekommo verser av Wirsén. Bland deltagarna voro ärkebiskop Sundberg, riksmarskalken, landshövdingar, generaler och sportsmän. A. svarade själv på vers. Kungen hade skriftligen lyckönskat honom och prins Eugen telegraferat från Florens.

9 *februari.* I går hade ungdomen en kostym- och maskeradbal på Grand Hôtel. Damerna voro maskerade och i briljanta toaletter, herrarna omaskerade och i knäbyxor, kronprinsen och en stor del i röd frack, vit väst och svarta benkläder. Det unga hertigparet, som skickat återbud till balen, åsåg den från en cacherad läktare. Fröken v. Höpken, skånska fröknarna Hamilton, Blixen och Stjernsvärd samt friherrinnan Falkenberg, född Lewenhaupt, utpekas såsom mycket lyckade. I afton reser kungen, drottningen och kronprinsen till Kristiania, där en ministärförändring i radikal anda, troligen under Steens presidium, anses förestående.

17 *februari.* Här liksom i hela Europa följer man dagligen episoderna under Zolas rättegång och hans advokat Laboris försök att få kapten Dreyfus' dom såsom förrädare annullerad. Sympatiadress för Zola har av Konstnärsklubben genom Georg v. Rosen blivit honom tillsänd. Hela denna affärs följder äro oberäkneliga. Hittills ha de politiska partier, som önska störta regeringen, dock för-

gäves sökt rubba förtroendet till armén, men opinionen kan förändras.

5 *mars.* Kungen återkom ensam från Kristiania, drottningen måste i anseende till illamående kvarstanna där, och kronprinsen är i Rom hos sin gemål, som insjuknat i influensa. Prins Carl är nämnd till kavalleriinspektör. I Danmark befordras de kungliga prinsarna mindre hastigt. Kronprins Kristian är nyss utnämnd till infanterikapten.

29 *mars.* Retrospektiva tavelutställningen i Konstakademien är nu öppnad. Av 400 exponerade konstverk äro $^2/_3$ porträtt, och dessa äro de mest intressanta. Roslin, Wertmüller och Breda äro utmärkt representerade, liksom de dem underlägsna Pasch, Schröder, Krafft m. fl. Porträttmålarna äro också de enda konstnärer, som före den närmaste tiden lyckats bliva bemärkta utom Sverige. Först från mitten av detta århundrade kan man iakttaga uppkomsten av en svensk målarskola.

Kungen är återkommen från sitt besök i Göteborg, där han blivit festligt firad. Samtidigt hyllas i hela Skandinavien Ibsen på hans 75-årsdag.

4 *april.* Ett parti bland norska vänstermän föreslår såsom en lösning av unionskonflikten, att Norge bildar ett från Sverige skilt konungarike med prins Carl såsom konung. Partiet anser, att upptagandet av en medlem av dynastien Bernadotte bör underlätta skilsmässan och trygga ett framtida försvarsförbund. Andra föredraga republik.

16 *april.* Konflikten mellan Amerika och Spanien angående Cuba har nu antagit proportioner, som förebåda ett krigsutbrott mellan dessa stater. Här har under sista veckan Ibsen varit föremål för entusiastiska hyllningar med fester och tal dagligen till hans ära. Kungen började med en middag, sedan bankett av officiella storheter, d:o av litterära män, d:o av dramatiska sujetter samt supé av 400 beundrare av olika slag på Grand Hôtel och sist av damer på Hasselbacken. Ibsen erhöll storkorset av nordstjärneorden. Jag anser, att man överskattar denne gåtlike och av de flesta svårförstådde skalds storhet.

Grevinnan Mina Bonde flyttar från Bondeska huset, där hon bott i 52 år, därför att detta, numera det enda i staden kvarvarande aristokratiska palatset, försäljes till en nybildad bank, den Nordiska, som betalar en million för baron Carl Carlsson Bondes andel i Röda bodarna.

I går började här årets hästutställning i Cirkusbyggnaden på Djurgården. De bästa ryttarna och hästdressörerna äro löjtnanterna Boltenstern, Linder och C. Cederström. Det svagaste på utställningen är lyxekipaget; få privata sådana finnas, och hyrvagnar hava ersatt dem. Endast två privata spann, Arvid Posses och fru Franckes, vinna erkännande.

På Bukowskis auktion försåldes i dessa dagar framlidne greve von Essens på Wik dyrbara vapensamling till höga priser; rustningar och vapen betaltes med flera tusen kronor stycket. Greve von Hallwyl köpte de flesta för att pryda sitt nybyggda palats.

26 mars. Krig mellan Amerikas förenade stater och Spanien är nu utbrutet. Å ömse håll äro de patriotiska känslorna exalterade. Europas stormakter iakttaga en kall likgiltighet, sysselsatta som de äro med att röva till sig nya besittningar i Afrika och Asien. Påven har förgäves anmält sig såsom medlare.

27 mars. Jag besökte i dag Svenska konstnärsförbundets (opponenternas) årsutställning. Förutom Zorns tre utmärkta porträtt, prins Carls och två professorers, ett självporträtt av Richard Bergh, ämnat för Florenssamlingen, några akvareller av Carl Larsson och ett par skulpturer i gips av Chr. Eriksson, voro här exponerade hundratals dukar av olika förtjänst men mest i den nu rådande, i mitt tycke osmakliga riktning, där målaren synes undvika att framställa naturen i dess enkla skönhet. Luft, vatten, grönska, som sakna klarhet och friskhet, antaga tunga och råa toner. Stundom är tavlan brutalt skrikande, stundom så mörk och oredig, att man med svårighet kan upptäcka vad den är ämnad att föreställa och varuti den symboliska idén består.

De talangfulla Kreuger, Liljefors och Nordström fin-

ner jag vara på avvägar, då de övergiva principen, att målarkonsten har till uppgift att smeka ögat och tilltala känslan. Uti en kolossal tavla visar Liljefors t. ex. ett par dussin vildgäss i naturlig storlek, som flyga om varandra i en laxfärgad luft och dito vatten. Jag såg också här akvarellkrokier till plafonder och andra dekorationsmålningar för det nya Operahuset, vilka hava behagliga färgtoner men äro i för liten skala, för att man skall kunna uttyda ämnena. De skola utföras av Carl Larsson, Andrén och Pauli. Nordström har två goda dukar.

29 april. Chefen för Skånska husarregementet, generalmajor Bergenstråhle, har begärt avsked, missnöjd över ett från krigsministern erhållet brev, däri B. uppmanas att vid bestraffningars tilldelande rätta dessa efter förseelserna; detta i anledning av att tre av hans subalternofficerare på en maskeradbal i Hälsingborg varit druckna och väckt skandal, varpå chefen ålade två av dem 5 dagars och en 11 dagars arrest, vilka bestraffningar krigsministern ansett för milda.

4 maj. I går firade Carl XV:s hov och stab den saknades födelsedag. Vi voro nu 13 närvarande, riksmarskalken, Gustaf Sparre, Sven Lagerberg, Conrad v. Rosen, Wrangel von Brehmer, Gustaf Gyldenstolpe, d'Otrante, Edv. Edholm, överste Reuterskiöld, Cronhielm, Lilliehöök, Alfred Piper och jag. D'Otrante höll festtalet. Hälsningstelegram till kronprinsessan av Danmark, som är i Nizza. Stämningen var angenäm som vanligt. Efter måltiden höll Essen ett högstämt hyllningstal till mig såsom sällskapets doyen och till Sven Lagerberg, den därnäst äldste. Han talar med lätthet och ej utan värme, men hans smicker överdrives, och karaktär och udd saknas i hans långa tal. För resten är han en äkta gentleman och älskvärd personlighet, affabel mot alla.

Kriget börjar olyckligt för Spanien, vars flotta blivit nedgjord vid Manilla, vilken stad därefter hissade amerikanska flaggan.

Här pågå lugna tävlingar i lawntennis vid Idrottsparken, där kronprinsen vinner de flesta prisen.

14 maj. Riksdagsmannen Hedin har interpellerat regeringen i anledning av Rappes brev till chefen för Skånska husarerna. Statsminister Boström besvarade interpellationen, hänvisande Hedin till en paragraf i författningen, som bemyndigar krigsministern att näst konungen vara högste befälhavare för armén. En annan militär fråga har givit anledning till klander inom pressen, nämligen löjtnanten vid Svea livgarde Lagercrantz' transport till Norrbottens regemente, varigenom han överhoppat en löjtnant där med äldre fullmaktsdatum. Kapten L., som är en distingerad officer, får härigenom goda utsikter till hastigare befordran än vid Svea garde, där han hade åtskilliga före sig till kaptensgraden. Hans unga hustru, född i Lissabon och en omtyckt dam i societeten, skall nu flytta till Luleå.

15 maj. Vid valet av Ehrenheims efterträdare såsom universitetskansler tillföllo de flesta rösterna statsminister Boström, som enligt grundlagen ej kan förena detta ämbete med något annat. G. Åkerhielm ville de ej rösta på. Det är ont i landet om bildade magnater.

24 maj. Kronprinsens resa i Norge och hans uppträdande vid fiskeriutställningen i Bergen ha gjort ett gott intryck. Olik sin far är han reserverad och fåordig.

8 juli. Amiral Cerveras i St. Jagos hamn förut instängda flotta är besegrad av amerikanarna; Cervera själv är fången och hans flotta förstörd.

19 juli. Sedan S:t Jago kapitulerat och dess garnison på amerikanska fartyg återskickats till Spanien, tyckes Cubas förlust för Spanien vara beseglad.

1 augusti. Besökt ögonläkaren, som undersökt mitt hittills friska högra öga. Nästan utan märkbart avbrott under 8 dagar kan jag varken läsa eller rita; bokstäver och linjer dansa på ett ängsligt sätt, och jag motser det värsta.

3 augusti. Förnyat besök hos ögonläkaren, som gjorde alla tänkbara undersökningar, slutande med att ordinera mörka glasögon, absolut rökförbud och ögonvila.

PERSONREGISTER.

Abelin, Rudolf, generallöjtnant, statsråd 31, 36, 52, 53, 239, 282.
Adelsköld, Claes, major 17.
Adlercreutz, Axel, justitiestatsminister 163.
Adolf, prins av Nassau, storhertig av Luxemburg 56, 57, 194.
Afzelius, Henrik, hovpredikant 195.
Albert, konung av Sachsen 32.
Albert, furste av Monaco 91, 92.
Alençon, Sophie, g. m. hertig Ferdinand av A. 290.
Alexander III, kejsare av Ryssland 24, 139, 211.
Alströmer, Jonas, frih. 138, 276, 277, 283.
Alströmer, Oskar, frih., statsråd 34.
Alströmer, Augusta, f. Ehrenborg, g. m. föreg. 34, 218, 276.
Amadeus, hertig av Aosta 73, 165.
Ancher, Michael, dansk målare 155.
Anderson, F. A., generaldirektör 280.
Andrée, August, överingenjör 212, 250, 272, 273, 298.
Andrén, Viktor, tecknare 129, 310.
Anduaga, Hedvig, f. Thyselius 85, 86, 111.
Anduaga, Manuelita 111.
Anhalt, Antoinette, prinsessa av A. 110, 298.
Ankarcrona, Gustaf, målare 227.
Ankarcrona, Henric, ståthållare 12, 31, 49, 70, 113, 145, 170, 190, 191.
Ankarcrona, Julia, f. Ankarcrona, g. m. föreg. 31, 144.
Ankarcrona, Theodor, godsägare 142, 242.
Ankarcrona, Hilma, f. Tengmark, g. m. föreg. 142, 242.
Ankarcrona, Victor, överhovjägmästare 7, 60.
Arborelius, Olof, målare 111, 179, 225, 293, 294.
Armfelt, Magnus, frih., krigshovrättsråd 245.
Arsenius, John, överstelöjtnant, målare 120, 125, 137—139, 157, 285, 287, 288, 307.
Arsenius, J. A. F., torpedingenjör 287.
Arsenius, Sam, ryttmästare 138.
Asker, G. F., landshövding, talman 16.
Astrup, Hans, norskt statsråd, industriidk. 210.
Aubert, Otto, norsk lärare för Oscar I:s äldre söner 128.
Augusta, kejsarinna av Tyskland 73.
Aumale, Henri, fransk hertig av A. 290, 291.

Bache, Otto, dansk professor, målare 306.
Backman, Alexis, överste, direktör för Kungl. teatrarna 285.
Barck, Mathilde, g. m. greve J. Sparre 15.
Barck, Nils, greve, affärsman 170.
Barne, miss, engelsk akvarellist 100, 102.
Barnekow, Adolf, greve, konsul 22.
Barnekow, Lotten, f. Duwall, g. m. föreg. 22.
Barnekow, Edvard, frih., kommendör 217.
Barnekow, Eva, f. Gyllenkrok, g. m. föreg. 217.

Barnekow, Eva, g. m. agronom G. Genberg 69.
Barnekow, Fredrik, frih., riksdagsman 69.
Barnekow, Robert, frih., kammarherre 21.
Barnekow, M. L., f. Lewenhaupt, g. m. föreg. 21.
Bastien-Lepage, Jules, fransk målare 25, 68, 119.
Beck-Friis, Lave, frih., envoyé 29, 69.
Beerstraten, J. A., holländsk målare 118.
Behm, Vilhelm, målare 55.
Beijer, Carl, generaldirektör 17.
Benczur, Gyula, ungersk målare 297.
Benedicks, Carl, generalkonsul 12, 13, 14.
Bennet, F. V., frih., kommendörkapten 21, 22.
Bennet, B. Ch. S. L., f. Thott, g. m. föreg. 22.
Bennet, Stefan, frih., kammarherre, målare 286.
Bennich, N. A., generaltulldirektör 117.
Berg, K. J., statsråd, president 31, 52, 54.
Bergen, Karl v., fil. doktor, litteratör 242.
Bergenstråhle, Gustaf, generalmajor 310.
Bergh, Richard, överintendent, målare 59, 131, 156, 167, 226, 248, 292, 303, 305, 309.
Bergling, Klara Olivia, målarinna 151.
Bergman, C. G., rektor, folkskoleinspektör 282, 295.
Bergman, Evald, kyrkoherde 186.
Bergman, Eufrosyne, f. Sjöcrona, g. m. föreg. 41.
Bergslien, Knut, norsk målare 297.
Bergström, Alfred, professor, målare 151, 266, 294.
Bergström, Axel, statsråd, landshövding 31, 53, 172, 182, 210.
Bergström, David, statsråd, envoyé 270.
Berlin, N. J., generaldirektör 172.
Bernadotte, Oscar, prins 7, 22, 37, 46, 175, 194, 195, 203, 302.
Bernadotte, Ebba, f. Munck, g. m. föreg. 7, 150.
Beskow, A. B., byrådirektör 214.
Bexell, E. G. D. A., godsägare, riksdagsman 196.
Bildt, Gillis, frih., statsminister, riksmarskalk 16, 37, 46, 54, 58, 65, 203, 236, 237, 239, 250.
Bildt, Rosa, f. Dufva, g. m. föreg. 237.
Bildt, Knut, general 265.
Bille, Sarah, f. Zabriskie, g. m. danske envoyén Frantz B. 132.
Bille-Brahe, Camille, f. Harmens, g. m. danske baronen F. B.-B. 23, 24.
Billing, Gottfrid, biskop 195.
Birger, Hugo, målare 18.
Bischoffstein, tysk bankir 100.
Bismarck, Herbert v., furste, tysk statsminister 33, 34.
Bismarck, Otto v., furste, tysk rikskansler 34, 77, 78, 124, 297.
Björck, Oscar, professor, målare 38, 119, 120, 126, 136, 145, 248.
Björlin, Gustaf, generallöjtnant 290.
Björnson, Björnstjerne, norsk skald 19, 20, 177, 269, 277, 279.
Björnstjerna, C. M. G., greve, generalkonsul 120.
Björnstjerna, G. M. O. R., greve, överste 259.
Björnstjerna, Oscar, minister för utr. ärendena 17, 37, 58, 151.
Björnstjerna, Roger, generalmajor 12, 13.
Björnstjerna, Martina, f. Ankarcrona, g. m. föreg. 13.
Blair Bruce, W., engelsk målare 290.
Blair Bruce, Carolina, f. Benedicks, g. m. föreg. 290.
Blanch, Theodor, kaféinnehavare 37, 245.
Blehr, Otto, norsk statsminister i Sthlm 151, 152, 167, 195, 203.
Blixen-Finecke, Carl v., frih., major 288.
Blixen-Finecke, Gustaf v., frih., ryttmästare 173.
Blixen-Finecke, Sophie v., f. Ankarcrona 30, 110.
Blomstedt, Otto, kammarherre 141.
Boberg, Ferdinand, arkitekt, målare 225.
Boije, Ludvig, frih., revisionssekr. 258.
Boklund, J. K., professor, målare 118, 132, 133, 281.

Boklund, Carola, f. Stuttgardter, g. m. föreg. 125, 132.
Bol, Ferdinand, holländsk konstnär 141.
Boltenstern, Gustaf Adolf, överste 204, 205, 267, 309.
Boltenstern, Amelie, f. v. Dardel, g. m. föreg. 15, 21, 23, 27, 144, 164, 230, 300.
Boltenstern, T. G., major 157.
Boltenstern, Charlotta, f. v. Boltenstern, g. m. föreg. 157.
Boltenstern, Thyra, g. m. tyske ryttmästaren R. Lindenau 157.
Boltenstern, Vilhelm, major 240, 241.
Boman, E. A., byggmästare, konstsamlare 9, 38, 73.
Bonaparte, Roland, fransk prins 61, 233.
Bonde, Carl Jedward, frih., överstekammarherre 12, 182, 249.
Bonde, Mina, f. Lewenhaupt, g. m. föreg. 309.
Bonde, Carl Carlson, frih., överstekammarjunkare 227, 309.
Bonde, Carl Trolle-B., greve, godsägare, bibliofil 233.
Bonde, Fredrik, greve, godsägare 117.
Bonde, Florence, f. Robinson, g. m. frih. Knut B. 266, 274.
Bonde, Julie, f. Banér, g. m. greve G. Trolle-B. 273.
Bonheur, Rosa, fransk målarinna 245.
Bonifazio di Pitati, italiensk målare 104.
Bonnat, Léon, fransk målare 25, 245, 291.
Borg, Axel Leonard, målare 206.
Bornstedt, Ernst v., överste 32.
Bornstedt, Adèle v., f. Wästfelt, g. m. föreg. 32.
Boström, E. G., statsminister 160, 162, 167, 173, 181, 189, 217, 234, 240, 252, 275, 311.
Boström, Filip, landshövding 192.
Boucher, François, fransk målare 11, 118, 131.
Boulanger, Georges, fransk general, krigsminister 49, 61.
Bouveng, Gustaf, överste 205.
Boy, Anna, g. m. komm.kapt. G. de Brun 145, 200.
Boy, Frithiof, överste 206, 207, 250.
Brahe, Magnus, greve, överstekammarherre 218, 276.
Brambeck, Axel Edvard, skulptör 118, 174.
Brandelius, Gustaf, kapten, målare 18.
Brangwyn, Frank, engelsk målare 297.
Branting, Agnes, textilkonstnärinna 156.
Branting, Hjalmar, statsminister 47, 147, 190, 269, 274.
Breda, C. F. v., målare 398.
Bredberg, H. V., statsråd, president 29.
Breton, Jules, fransk målare 245.
Bring, J. Chr., teol. d:r, hovpredikant 187, 255.
Broman, C. J. N., kapten 254.
Bruzelius, Janne, tidningsredaktör 117.
Bråkenhielm, Gustaf, generallöjtnant 7, 172, 243, 264.
Bråkenhielm, Hedvig, f. Lewenhaupt, g. m. föreg. 243, 264.
Bråkenhielm, Per Johan, landshövding 49.
Bukowski, H., konsthandlare 51, 131.
Bukowski, Maria, g. m. W. Harajewicz 15.
Burén, Axel, kammarherre, teaterchef 190, 255.
Burén, Axelina, f. Burén, g. m. godsägare C. G. B. 256.
Burén, Bernhard, major 256
Burén, C. T. U., kanslisekreterare 256.
Bünzow, W., bruksägare 147.
Bäckström, Johan, fabrikör 47, 223.
Böcklin, Arnold, schweizisk målare 248.
Börjeson, John, professor, skulptör 41, 45, 51, 54, 67, 75, 126, 133, 185, 194, 196, 221, 224, 225, 229.
Börjeson, Witte, f. Bartholin, g. m. föreg. 41, 51.
Böttiger, Frans G. O., med. doktor 115.
Böttiger, John, överintendent 131, 133, 180, 220.

Cadier, Régis, hotellägare 115.
Canrobert, F. C., fransk marskalk 98.
Caprivi, Georg Leo v., tysk rikskansler 162, 201.

Carl XV, konung av Sverige 6, 8, 10, 15, 16, 20, 35, 52, 56, 59, 73, 125, 128, 132, 136, 143, 163, 169, 183, 192, 201, 203, 228, 281, 284, 289.
Carl, hertig av Västergötland 7, 41, 48, 57, 65, 175, 176, 181, 203, 233, 239, 244, 267, 270, 273, 279, 291, 293, 294, 300, 308.
Carl, dansk prins, sedan konung Haakon av Norge 208.
Carleson, Edith, g. m. greve N. Bielke 14.
Carola, drottning av Sachsen 32.
Carolus Durant, fransk målare 25.
Carnot, Sadi, franska republikens president 61, 190, 231.
Carreño, Teresa, pianist 141.
Caserio, Santo, italiensk attentator 231.
Castenskiold, J. V. v. Grevenkop-, dansk legationssekr. 277.
Castenskiold, M., fru, f. de Moüy, g. m. föreg. 140, 145, 201.
Cazin, Jean Charles, fransk målare 156.
Cavour, Camillo di, italiensk statsman 163.
Cedercrantz, O. C. W., landshövding 114, 245, 249.
Cedercrantz, Elisabeth, f. Sjöcrona, g. m. föreg. 249.
Cederlund, Alice, g. m. överste L. Falkman 15.
Cederlund, Edvard, grosshandlare 15, 16, 36, 47, 223, 290.
Cederström, Anders, frih., godsägare 30.
Cederström, Bror, frih., generallöjtnant 69, 76, 129, 130, 137, 199, 200.
Cederström, Amelie, f. Ehrensvärd, g. m. föreg. 69, 76.
Cederström, Claes, frih., överste 309.
Cederström, Gustaf, frih., professor, målare 20, 41, 44, 50, 57, 61, 62, 74, 126, 128—130, 140—142, 152, 168, 192, 197, 213, 220, 225, 245, 261, 292.
Cederström, Amalia, f. Jæder, g. m. föreg. 41, 294.
Cederström, Thure, frih., kommendör 132.
Cederström, Sigrid, f. Sparre, g. m. föreg. 132.
Cederström, Thure, frih., målare 294.
Cervera, don Pascual, spansk amiral 311.
Charlotte, kejsarinna av Mexiko 107.
Chartres, Robert, fransk hertig av C. 232.
Chatelain, schweizisk läkare 110.
Christerson, Jarl, statsråd, viceamiral 266.
Claretie, Jules, fransk författare, teaterdirektör 298.
Clason, I. G., professor, preses, arkitekt 140, 198.
Connaught, Arthur, hertig av C. 270.
Connaught, Luise Margarethe av Preussen, den föreg:s gemål 270.
Coquelin, Constant, fransk skådespelare 67, 181.
Corot, Camille, fransk målare 245.
Coyet, Salomon, löjtnant, godsägare 110.
Cronhielm, Axel, greve, kommendör 183, 243, 310.
Cronhielm, Ebba, f. Kreüger, g. m. föreg. 243.
Cronhielm, Axel, greve, legationsråd 109.
Cumberland, Ernst, hertig av C. 244.
Curman, Carl, professor 45, 51, 74.
Curtoy y Anduaga, José, spansk envoyé 112.
Daguin, Sophie Marguérite, premiärdansös 285.
Dahl, F. G. A., professor, arkitekt 126.
Danielsson, A. P., vice talman 200.
Dantan, J. E., fransk målare 156.
Dardel, Alexandre de, överintendent 110, 186, 187, 255, 256, 258, 270, 272.
Dardel, Cécile, f. de Perregaux, g. m. föreg. 255—258, 270, 272.
Dardel, Augusta v., f. Silfverschiöld, g. m. Fritz L. v. D. 25, 47, 162, 164, 171, 224, 250, 291.
Dardel, Brita v., g. m. frih. A. De Geer 272.
Dardel, Carl v., generalkonsul 40, 49, 107, 108, 109, 178, 270, 274.
Dardel, Ebba v., f. de Dardel, g. m. föreg. 270.
Dardel, Carlo v., generalkonsul 271.

Dardel, Elsa v., flickskollärarinna 272.
Dardel, F. A. v., godsägare 42, 250.
Dardel, G. A. v., kammarherre, major 13, 57, 72, 80, 113, 142, 143, 203, 205, 224, 230, 247, 252, 254, 256, 271, 284.
Dardel, Lucie v., f. Palin, g. m. föreg. 224.
Dardel, Georges v., arkitekt 230, 271.
Dardel, Gustaf v., envoyé 230, 271.
Dardel, H. L. v., överste 169, 276, 300.
Dardel, James de, generalkonsul 186, 187, 271.
Dardel, Marie v., g. m. byråchefen C. Reuterskiöld 224.
Dardel, Marthe v., g. m. frih. K. Barnekow 178, 272.
Dardel, N. O. v., vice häradshövding 194, 271, 285.
Dardel, Nils v., målare 42, 43.
Dardel, Otto de, led. av Schweiz. nationalrådet 187, 255, 256.
Dardel, Marie de, f. Uggla, 1. fru till O. D. 187.
Dardel, Vivie de, f. Burén, 2. fru till O. D. 187, 255.
Dardel, Sophie v., g. m. frih. G. Funck 272.
Daubigny, Charles François, fransk målare 245.
Davidson, Henrik, generalkonsul 223, 232, 246.
De Geer, Carl, frih., generalkonsul 58, 298, 299.
De Geer, Henriette, f. Krieg, g. m. föreg. 58, 298.
De Geer, Gerard, frih., professor 168.
De Geer, Louis, frih., statsminister 58, 59, 75, 127, 168, 169, 175, 185, 192, 258.
De Geer, Caroline, f. Wachtmeister, g. m. föreg. 58, 59, 75, 185, 192.
De Geer, Louis, frih., statsminister, landshövding 59.
De Geer, Magda, f. Sörensen, g. m. föreg. 59.
De la Gardie, Casimir, greve, överstekammarjunkare 230.
De la Gardie, Ebba, fröken 15.
De la Gardie, Hedvig, fröken 15.
De la Gardie, Johan, greve, godsägare 249.
De la Gardie, Marianne, f. v. Rosen, g. m. föreg. 249.
De la Gardie, Magnus Gabriel, greve, landshövding 37.
De la Gardie, Malvina, f. v. Platen, överhovmästarinna 7.
De la Gardie, Mathilde, f. v. Kræmer, g. m. greve Robert D. 282.
De la Gardie, Pontus, greve, kammarherre 69.
De la Gardie, Augusta, f. Silfverschiöld, g. m. föreg. 69, 234.
De Laval, Gustaf, ingenjör, uppfinnare 250.
De Maré, Carl, major 253.
De Maré, Samuel, landshövding 252.
De Maré, Augusta, f. Ahlgren g. m. föreg. 252.
Desideria, drottning av Sverige 52, 118.
Dickson, J. F., stallmästare 10, 37, 38, 156, 227.
Dickson, Oscar, frih., grosshandlare 41, 117, 126, 197, 250, 297.
Didier, fransk skådespelare 135.
Dietrichson, Lorentz, norsk professor 142, 153, 154.
Dixon, hypnotisör 89—91.
Dou, Gerard, holländsk målare 294.
Douglas, Carl, greve, överstekammarjunkare 257, 306.
Douglas, Louise, f. grevinna av Langenstein und Gondelsheim, g. m. föreg. 257, 306.
Douglas, Ludvig, greve, utrikesminister 252, 256, 257, 301, 306.
Douglas, Anna Lovisa, f. Ehrensvärd, g. m. föreg. 257.
Douglas, V. L. K., greve, preussisk major 306.
Dreyfus, Alfred, fransk officer 307.
Drouai, fransk jordbrukare 94.
Due, C. W. C., norsk överste 183.
Dufour, G. H., schweizisk general 58.
Dumas, Alexandre, fils, fransk författare 213, 291.
Durand (Duran), C., fransk målare 25.
Dyck, Anton van, flamländsk målare 109, 281.
Dyfverman, K. J., skulptör 7.
Dyrssen, Gerhard, statsråd, landshövding 273.

Eckermann, Sophie-Louise v., g. m. danske baronen J. Plessen 124.

Edelfelt, Albert, finsk målare 176, 177, 191, 235, 292.
Edelstam, C. F., regementsskrivare 38, 51.
Edholm, Edvard, överfältläkare 27, 31, 32, 36, 223, 243, 267, 281, 286, 288, 310.
Edholm, Erik af, förste hovmarskalk 31, 32, 36, 52, 75, 148, 165, 183, 227—229, 250, 285, 286, 288.
Edholm, Emma af, f. Braunerhielm, g. m. föreg. 306.
Edholm, Erik af, överste 306.
Edison, Thomas, amerikansk uppfinnare 69, 250.
Ehrenheim, Fredrik v., artist 83.
Ehrenheim, Pehr v., statsråd 260, 261, 311.
Ehrenstrahl, David Klöker, målare 149, 275.
Ehrensvärd, Albert, greve, landshövding, utrikesminister 32, 33, 35, 37, 50, 56.
Ehrensvärd, Albert, greve, utrikesminister, envoyé 270.
Ehrensvärd, Jörgen, greve, löjtnant 142.
Eichhorn, Chr., biblioteksman 117.
Ekenæs, John, norsk målare 297.
Eketrä, Märta, kammarfröken 233.
Eketrä, Stanislas, f. Tersmeden, g. m. överste J. G. E. 132.
Ekman, Carl, bruksägare, riksdagsman 180.
Ekman, Emil, kommendörkapten 68.
Ekman, Sophie, f. Kurck, g. m. föreg. 68.
Ekman, Johan, grosshandlare 68.
Ekman Martina, f. v. Heideman, g. m. föreg. 68.
Ekman, Oskar, konsul 62.
Ekström, Per, målare 111, 119, 120, 227, 249, 292.
Elchingen, Michel Ney, duc d'E., fransk general 7.
Elchingens dotter, Rose Blanche Ney 7.
Elliot, Hampus, generallöjtnant 304.
Elworth, Hjalmar, överdirektör 55.
Engeström, Johan v., vice häradshövding 165.
Ennes, Herman, hovmarskalk 110, 243.
Ericson, Carl, frih., generallöjtnant 200.
Ericson, Nils, frih., överste 55.
Ericsson, John, ingenjör, uppfinnare 52, 55, 113.
Eriksson, Christian, skulptör 118, 120, 153, 161, 290, 309.
Essen, Elisabeth v., hovfröken 110.
Essen, Fredrik v., frih., statsråd, riksmarskalk 16, 31, 54, 143, 160, 223, 228, 229, 240, 250, 268, 288, 299.
Essen, Aurore v., f. Brahe, g. m. föreg. 12.
Essen, Gustaf v., greve, kammarherre 143.
Essen, G. A. v., greve, överhovstallmästare 309.
Essen, Hans v., frih., ryttmästare 205.
Eugen, hertig av Närke 7, 39, 41, 46, 48, 50, 57, 65, 66, 75, 120—122, 126—129, 131, 133, 135, 136, 142, 153, 156, 175, 181, 189, 198, 199, 202, 203, 205, 206, 222, 226, 232, 240, 244, 259, 261, 262, 270, 291, 293, 294, 298, 303, 305.
Eugénie, svensk prinsessa 52, 54.
Eugénie, kejsarinna av Frankrike 141.

Falkenberg, Ebba, f. Åkerhielm, g. m. frih. Henrik F. 164.
Falkenberg, Vilhelm, frih., kapten 249.
Falkenberg, Cecilia, f. Lewenhaupt, g. m. föreg. 249, 307.
Falkman, Ludvig, överste 185.
Falkman, Waldemar, överste 254.
Farup, William, bruksägare, riksdagsman 185.
Faure, Félix, president i franska republiken 243, 244.
Féron, Carl, hovjuvelerare 118.
Fleetwood, Carl, frih., kansliråd 172.
Fleetwood, Clara, f. Sandströmer, g. m. föreg. 145.
Flodman, Karl, målare 139, 294.
Fock, Nils, ryttmästare, riksdagsman 137, 138.
Folcker, E. G., överintendent 66, 193.
Forbes, Archibald, engelsk journalist 297.
Forsberg, Nils, målare 37, 39, 50, 59, 66, 72.
Forssell, Hans, statsråd, president 279.
Fox, engelsk överstelöjtnant 150.
Francke, Hedvig, f. Möller, 2. g. m. greve Adam Lewenhaupt 309.

Franklin, Benjamin, amerikansk vetenskapsman 141.
Frans Josef, kejsare av Österrike 107.
Fredrik I, kejsare av Tyskland 29.
Fredrik VII, konung av Danmark 8.
Fredrik VIII, konung av Danmark 27, 45—47, 199, 201, 223, 232, 264, 279, 281.
Fredrik, storhertig av Baden 54, 55.
Fryxell, Eva, författarinna 58.
Fränckel, Edvard, maskindirektör 47.
Fränckel, Harriet, g. m. häradshövdingen W. Philipson 37.
Frölich, Oscar, greve, major 107.
Funck, G. O., frih., överstelöjtnant 12, 145, 146, 191.
Funck, Lotten, f. v. Möller, g. m. frih. Thomas F. 272.
Fürstenberg, Pontus, grosshandl., mecenat 42, 68, 111, 153, 154, 156, 157, 161, 202, 205, 206, 240, 248, 296.
Fürstenberg, Götilda, f. Magnus, g. m. föreg. 153.
Fåhræus, O., godsägare 42.

Gadd, Hemming, general 190, 191.
Gambetta, Léon, fransk ministerpresident 20.
Garnier, Charles, fransk arkitekt 100.
Gegerfeldt, Vilhelm v., målare 206.
Geijer, Gottschalk v., kabinettskammarherre 30.
Geijer, Palæmona v., f. Treschow, g. m. föreg. 30.
Geijer, Karl v., kammarherre, leg.-sekr. 108.
Gellerstedt, Albert, överintendent, konstnär 38, 302, 303.
Genberg, Anton, målare 112, 151.
Georg II, hertig av Sachsen-Meiningen 57.
Gérôme, Jean Léon, fransk målare o. skulptör 25.
Gervais, Alfred, fransk viceamiral 159 160.
Giers, Nicolaus, rysk utrikesminister 220.
Gilljam, G. F., statsråd 168, 238.
Giron, Emil, bokförläggare 283.
Gisberg, Sofia, konstmönsterriterska 231, 232.
Giöbel, Selma, konstväverska 156.
Gladstone, W. E., engelsk premiärminister 69, 190.
Goldschmidt, Otto, tonsättare 148.
Grabow, Carl, dekorationsmålare 241.
Gram, G. W., norsk statsminister i Sthlm 217.
Granberg, Olof, intendent, konsthistoriker 209.
Grey, Charles, engelsk earl, premiärminister 190.
Groll, Lennart, statsråd, landshövding 65, 178, 274, 276.
Grubb, Fredrik, konsul 85, 97.
Grundström, C. A. A., professor, arkitekt 148.
Gröben, von der, pommersk greve 97.
Gude, Hans, norsk professor, målare 294, 297.
Guëll y Bourbon, markisinna, g. m. markis F. de G. 140.
Gumælius, Arvid, telegrafkommissarie, publicist 50, 141.
Gustaf V, konung av Sverige 19, 36, 38, 41, 66, 150, 165, 172, 173, 191, 196, 200, 221, 226, 227, 234, 236, 242, 246, 260, 265, 266, 269, 273, 284, 291, 307, 308, 310, 311.
Gustaf, hertig av Uppland 128.
Gyldenstolpe, Gustaf, greve, överhovstallmästare 183, 288, 310.
Gyldenstolpe, Nils, greve, kammarherre 273.
Güldenstern-Sehested, dansk officer 8.
Gyllenhaal, Herman, frih., akademiräntmästare 138.
Gyllenkrok, Axel, frih., kammarherre 217.
Gyllenkrok, Fredrik, frih., kabinettskammarherre 69, 137, 217.
Gyllenram, Henrik, generalmajor 10, 13, 15, 19, 30, 36, 49, 113, 124, 125, 142, 170, 239, 267, 281.
Gyllenram, Diamantine, f. Theotoky, g. m. föreg. 13, 144.
Gyllenstierna, Amelie, f. Ramel, g. m. frih. Erik G. 76.
Gärtner v. Griebenow, G. v., baron, tysk legationssekreterare 140.
Göthe, Georg, intendent, konsthistoriker 11, 147, 166, 183, 193.

Hafström, J. L., livmedikus 162.
Hagborg, August, målare 37, 214, 249.
Hagdahl, Johan Emil, kapten 194.
Hagerup, Francis, norsk statsminister 260.

Haglund, Robert, tecknare 183.
Hagman, Sophie, hertig Fredriks mätress 215.
Hallenborg, Magnus, ryttmästare, riksdagsman 186, 187, 214.
Hallwyl, Walter v., greve, industriidkare 292, 309.
Hamilton, Adolf, greve, landshövding 138.
Hamilton, A. P., greve, hovjägmästare 272.
Hamilton, Amelie, f. Lewenhaupt, g. m. greve Gustaf H. 270.
Hamilton, Henning, greve, statsråd 132.
Hamilton, Hugo, greve, statsråd, landshövding 210.
Hamilton, Malcolm, greve, general 252—254.
Hamilton, William, greve, överste 204.
Hammer, Christian, guldsmed 9, 123, 130, 185, 211, 212.
Hane, August, ryttmästare vid Skånska husarregementet 151.
Hans, prins av Glücksburg 46, 199, 200, 279.
Hansen, K. F. S., norsk målare 294.
Hansen-Grut, Edmund, dansk professor, ögonläkare 69.
Hartman, Ellen, f. Hedlund, skådespelerska 181, 247.
Hasselberg, Per, skulptör 20, 50, 175, 185, 189, 202, 206, 221, 222, 224, 232.
Havrisse, fransk skådespelerska 213.
Hazelius, Artur, fil. doktor, museichef 15, 139, 140, 177, 207, 212, 214.
Hederstierna, Carl, utrikesminister, överståthållare 165, 272.
Hederstierna, Augusta, f. v. Dardel, g. m. föreg. 14, 39, 245, 272.
Hederstierna, Fredrik, statsråd, landshövding 127, 137, 147, 170, 305.
Hedin, Adolf, riksdagsman, författare 148, 152, 160, 177, 179, 190, 210, 214, 245, 264, 265, 268, 311.
Hedin, Ludvig, stadsarkitekt 38.
Hedin, Sven, fil. doktor, upptäcktsresande 108, 291, 307.
Hegermann-Lindencrone, Johan, dansk envoyé 123, 133, 141, 199, 284.
Hegermann-Lindencrone, Lillie, f. Greenough, g. m. föreg. 133, 141, 145, 199, 284.
Heidenstam, Oscar, kammarherre 142.
Heidenstam, Leila, f. Boyd, g. m. föreg. 142, 185.
Heidenstam, Verner v., författtare 100, 187, 188, 215.
Heidenstam, Emilie, f. Uggla, g. m. föreg. 187.
Heijkenskjöld, E. G., kommendörkapten 57.
Heiman, dansk slakteriägare 88, 89, 96.
Heiman, fröken, dotter till föreg. 89.
Hellberg, kommendör i frälsningsarmén 147.
Hellqvist, Carl Gustaf, målare 139, 147.
Henrik, prins av Preussen 32, 232, 241.
Herkomer, Hubert, engelsk målare 297.
Hermelin, Olof, frih., målare 153.
Herslow, Karl, fil. doktor, talman 56, 195, 275.
Hertford, engelsk markis, konstsamlare 170.
Hertzman, Ph. W., kapten 254.
Heyerdahl, Hans, norsk målare 294.
Hilleström, Per, målare 11, 286.
Hochschild, Carl, frih., utrikesminister 29, 60, 120, 182, 234, 240.
Hoet, Gerard, holländsk målare 118.
Hohenzollern-Sigmaringen, Carl Anton, prins 110.
Holbein, Hans d. y., tysk målare 294, 297.
Holm, Per Daniel, professor, målare 51, 74, 180.
Holmberg, Cecilia, f. Bååth-, författarinna 73, 124, 128, 132, 163.
Holterman, Oscar, kabinettskammarherre 65.
Horn, Henning v., kammarherre 264, 266.
Horn, Krister, greve, kaptenlöjtnant 290.
Horn, Hélène, f. Haber, g. m. föreg. 290.
Hugo, Victor, fransk författare 26, 303.
Huitfeldt, Arild, svensk-norsk minister 120.
Humble, J. L., lektor 295.

Hwasser, Elise, f. Jacobsson, skådespelerska, g. m. Daniel Hw. 132.
Håkansson, John, stadsmäklare 38, 51.
Hårleman, Carl, överintendent 275.
Hägg, A. H., etsare 174.
Hägg, Jakob, konteramiral, målare 247.
Höpken, Clothilde v., fröken 180, 307.
Höpken v. Lantingshausen, Nils v., frih., 30, 111, 140, 141, 180, 233.
Höpken, Greta v., f. Dahlqvist, g. m. föreg. 140, 180.
Hörlin, Hugo, arkitekt 232.

Ibsen, Henrik, norsk författare 294, 308.
Ingeborg, hertiginna av Västergötland 279, 291, 294, 300.

Jacobsen, Carl J., dansk bryggare, mecenat 24, 27, 223.
Jacobsen, J. Ch., dansk bryggare, mecenat 27.
Jameson, sir Leander Starr, sydafrikansk läkare 263.
Jansson, Eugène, målare 292.
Johan Casimir, konung av Polen 131.
Johansson, K. L., kyrkoherde i St. Mellby 178.
Jolin, Ellen Maria, målarinna 196, 275.
Jolin, Johan, författare, skådespelare 275.
Jordaens, Jacob, flamländsk målare 209, 297.
Josefina, drottning av Sverige 52, 132.
Josephson, Ernst, målare 203—206, 227, 293.
Judic, Anne, fransk operettsångerska 134, 135.
Juel, Nils, kommendör i norska marinen 280.
Jungstedt, Axel, professor, målare 118, 120, 126, 130.

Kallstenius, Gottfrid, professor, målare 266.
Kantzow, Edvard, baron, kammarherre 14, 295.
Kantzow, Emilia, f. Perestrello de Vasconcellos, g. m. föreg. 14.
Kassatkin, N. A., rysk målare 297.
Kaulum, Haakon, norsk målare 297.
Keen, Oscar, tecknare 253.
Kemble, E. W., engelsk konstnär 297.
Keyser, Elisabet, målarinna 156—158.
Khoulalonkorn, konung av Siam 298, 299.
Killburn, engelsman 82, 83.
Killburn, miss, dotter t. föreg. 82.
Kindborg, John, målare 179.
Kjellberg, Agnes, skulptris, g. m. kapten G. Frumerie 112.
Kleen, Emil, med. doktor 226.
Klemming, G. E., överbibliotekarie 119.
Klinckowström, Rudolf, frih., överste 179, 245, 267.
Klinger, Max, tysk målare och etsare 297.
Klingspor, Carl, frih., hovmarskalk 67, 164, 179, 272.
Klingspor, Louise, f. Silfverschiöld, g. m. föreg. 164, 234, 272.
Klingspor, K. A., underlöjtnant, dövstumlärare 48.
Klint, Erik af, generallöjtnant 132.
Knudsen, Gunnar, norsk statsminister 226.
Koch, C. G. v., vice häradshövding 25.
Koechlin, schweizisk fru 87.
Kolstø, Fredrik, norsk målare 297.
Konstantinos, konung av Grekland 288.
Koskull, Anna, hovfröken, g. m. major B. A. G. Ridderborg 12.
Koskull, Ulrich, frih., kapten 230, 231.
Kræmer, Henriette v., f. v. Holst, g. m. frih. R. v. K. 224.
Krafft, Per, d. y., målare 308.
Kramer, Henri, schweizisk konsul, språklärare 283, 295.
Kreuger, Nils, målare 249, 309.
Kristian IX, konung av Danmark 56, 201.
Kristian X, konung av Danmark 29, 142, 143, 145, 199—201, 264, 281, 308.
Kronberg, Julius, professor, målare 37, 61, 120, 121, 127, 128, 130, 131, 133, 164, 175, 180, 189, 192, 202, 223, 224, 245, 302—305.
Krusenstjerna, J. E. v., statsråd 65, 274.

Krüger, Paul, president i Transvaal 263.
Krøyer, P. S., dansk målare 222, 223, 292.
König, Louise, f. Wrangel, g. m. kammarherre E. K. 144.
Köstered, norsk affärsman 83, 87.

Labori, Fernand, fransk advokat 307.
Lagerberg, Claes, greve, kammarherre 301.
Lagerberg, Anna, f. Leuhusen, g. m. föreg. 301.
Lagerberg, Gösta, greve, överste 301.
Lagerberg, Sven, greve, general 7, 8, 16, 46, 54, 70, 143, 144, 169, 170, 191, 206, 268, 293, 301, 302, 310.
Lagerbielke, Axel, frih., löjtnant 23, 25.
Lagerbielke, Henrik, frih., kapten 50.
Lagerbielke, Lucie, f. Smith, g. m. föreg. 50.
Lagerbjelke, Gustaf, greve, landshövding, talman 19, 20, 50, 247.
Lagerbring, Gustaf, frih., landshövding 302.
Lagercrantz, Carl, överste 254, 268, 276, 302.
Lagercrantz, Erik, överste 14, 169, 311.
Lagercrantz, Constance, f. Kantzow, g. m. föreg. 14, 169, 185, 311.
Lagercrantz, Herman, envoyé 147.
Lagercrantz, Jakob, viceamiral 32, 57, 180, 306, 307.
Lagercrantz, Mia, g. m. frih. A. Löwen 205.
Lagerheim, Alfred, utrikesminister 55, 178.
Lagerheim, Ina, f. Manderström, g. m. föreg. 58.
Lagerheim, H. G. W. E., frih., överstelöjtnant 138.
Lamm, C. M., fil. doktor, donator 191.
Lamm, Gustaf, ingenjör 204.
Landberg, Carlo, italiensk greve 61, 64.
Landberg, Gabriele, f. Hallberger, g. m. föreg. 64.
Landtmanson, Isak, professor 66.
Lange, Julius, dansk professor, konsthistoriker 153, 156.
Larsson, Carl, konstnär 44, 45, 50, 51, 57, 74, 111, 149, 152—154, 156, 168, 202, 213, 227, 238, 240, 275, 276, 309, 310.
Larsson, Liss Olof, vice talman 273.
Larsson, Nils, i Tullus, talman 11, 16.
Lefebvre, fransk skådespelare 213.
Leijonhufvud, Abraham, frih., kapt. 80, 81, 83, 97, 288.
Leijonhufvud, A. G., frih., generalmajor 299.
Leijonhufvud, Broder Abraham, frih., statsråd, generallöjtnant 17.
Leijonhufvud, Carl Greger, frih., överste 31, 143, 169, 304.
Leijonhufvud, Carl Victor, frih., generallöjtnant 240.
Leijonhufvud, Sten, frih., överstelöjtnant 42, 43.
Lenbach, Franz v., tysk målare 297, 305.
Lennstrand, Viktor, utilistisk agitator 195.
Leopold II, konung av Belgien 298.
Leuhusen, Alexander, frih., generalmajor 268.
Lewenhaupt, Adam, greve, överkammarherre 32, 40, 41, 122, 143, 148, 183, 227, 229, 247, 250.
Lewenhaupt, Axel, greve 243.
Lewenhaupt, Carl, greve, utrikesminister 37, 58, 60, 65, 72, 120, 160, 161, 172, 178, 209, 221, 239, 242, 252, 298.
Lewenhaupt, Augusta, f. Wirsén, överhovmästarinna, g. m. föreg. 65, 160, 176.
Lewenhaupt, Claes, greve, överstekammarjunkare 108.
Lewenhaupt, Claes, greve, ryttmästare, författare 116.
Lewenhaupt, Lily, f. Wilson, g. m. föreg. 116.
Lewenhaupt, Gustaf, greve, envoyé 120.
Lewenhaupt, Ida, f. Gosling, g. m. greve Emil L. 185.
Lewenhaupt, Sten, greve, amanuens 221.
Liedberg, Augusta, f. v. Knorring, g. m. ryttm. Per L. 30.
Liedberg, C. G., löjtnant 30.
Liljefors, Bruno, målare 136, 137, 156, 192, 248, 293, 309, 310.

Lilliehöök, C. J. W., kapten 187.
Lilliehöök, Elin, f. Uggla, g. m. föreg. 187.
Lilliehöök, John, generalmajor 288, 289, 310.
Lilliehöök, Malcolm, förste hovmarskalk 265.
Lilliestråhle, Richard Vilhelm, ryttmästare 138.
Lilljekvist, Fredrik, byggnadsråd, arkitekt 112, 115, 116, 191, 194, 241, 286.
Lind, Jenny, sångerska, g. m. pianisten Otto Goldschmidt 148.
Lindberg, Adolf, professor, medaljgravör 41, 75, 126, 130, 183, 193.
Lindberg, Erik, professor, medaljgravör 296.
Lindberg, W. M. G., skulptör 292.
Linder, Ernst, generalmajor 205, 309.
Lindholm, B. A., finsk målare 179, 292.
Lindman, K. A., målare 193, 291.
Lindstrand, Theodor, envoyé 85, 86, 97.
Lindström, A. F., skulptör 112.
Linsingen, E. M., f. Horn, g. m. franske baronen A. L. 290.
Lionardo da Vinci, italiensk målare 104.
Lithander, Per E., grosshandlare 16, 234.
Ljungdahl, D. V., etsare 253.
Ljunglöf, Knut, fabrikör 223.
Looström, Ludvig, överintendent 148, 167, 193, 198, 295.
Louise, drottning av Danmark, Kristian IX:s gemål 28, 244.
Louise, drottning av Danmark, Fredrik VIII:s gemål 27—29, 36, 45—48, 54, 142—144, 199, 200, 232, 233, 264, 279, 280, 294.
Louise, prinsessa av Danmark, g. m. prins Fredrik av Schaumburg-Lippe 142, 199, 244.
Louise, storhertiginna av Baden 55.
Lovén, Henrik, statsråd 65.
Lovén, O. Ch., professor 210, 288.
Lovisa, drottning av Sverige 6, 169, 261.
Ludvig, prins av Baden 18.
Luini, Bernardino, italiensk målare 104.
Luiz I, konung av Portugal 73.
Lundberg, Gustaf, målare 11.
Lundberg, Robert, målare 37.
Lundberg, Teodor, skulptör, 37, 126, 137, 210, 221, 224, 290.
Lundberg, Vincent, förste livmedikus 148.
Lundin, Augusta, modesömmerska 239.
Lundström, Georg Filip (Jörgen), tidningsredaktör 117.
Lundström, Isidor, kungl. sekter 32.
Luttichuys, S. och I., holländska målare 55.
Lönegren, G. V. L., statsråd 33.
Löwenskiold, Fanny, norsk hovfröken, g. m. F. Treschow 12.
Lövland, Jörgen, norsk politiker 204.
Madsen, Karl, dansk konsthistoriker och museiman 184.
Malmsten, Carl, med. doktor 115, 281, 282.
Malmström, August, professor, målare 11, 15, 20, 36, 39, 45, 51, 74, 128, 179, 229, 245.
Manderström, Fredrik, frih., lantbrukare 43.
Mankell, Julius, kapten, författare 152, 182, 199, 269.
Marks von Würtemberg, E. T., frih., utrikesminister, president 282.
Marks von Würtemberg, Olga, f. Kotzian, g. m. föreg. 295.
Margherita, drottning av Italien 100.
Maria Feodorovna, kejsarinna av Ryssland 173.
Marie, prinsessa av Orléans, g. m. prins Waldemar av Danmark 232, 233, 244.
Martin, Elias, målare o. gravör 286.
Mattson, A. L., antikvitetshandlare 11.
Maurik, P. van, holländsk vice konsul, cigarrhandlande 283.
Maximilian, kejsare av Mexico 106, 107.
Meissonier, Ernest, fransk målare, 55, 245.
Melba, Nellie, australisk operasångerska 213.
Meldahl, Ferdinand, dansk professor, arkitekt 115.

Mellin, G. H., överste, chef för Älvsborgs reg:te 68.
Menzel, Adolf v., tysk målare 297.
Mercié, Antonin, fransk skulptör 26.
Mercier, Henri, fransk envoyé i Sthlm 123.
Mesdag, Hendrik, holländsk målare 297.
Michelet, Carl Johan, norsk amtman 248.
Millet, Jean-François, fransk målare 245.
Millet, René, fransk envoyé 67, 147, 160.
Millet, Louise, f. Urbain, g. m. föreg. 147, 160, 185.
Mohn, Alfred, reform. pastor, kansliråd 301.
Mohn, Leona, g. m. förg. 301.
Molin, Johan, skulptör 126, 194.
Moltke, J. L., greve, dansk hovchef 144.
Monaco, Albert, furste av M. 91, 92.
Monaco, Alice, f. Heine, d. föreg:s gemål 91.
Monrad, D. G., dansk konseljpresident 8.
Monrad, J. F., norsk kammarherre 261.
Montan, E. V., professor, redaktör 32.
Montelius, Oscar, riksantikvarie 304.
Morgenstierne, Oscar, norsk kammarherre 154, 155.
Morra di Lavriano, Robert, italiensk generallöjtnant 165.
Mosander, Hulda, f. Forsström, g. m. professor C. G. M. 34, 35.
Moulton, Charles, amerikansk affärsman 141.
Moursund, norsk stortingsman 176.
Munch, Edvard, norsk målare 235, 236.
Munsterhjelm, Hjalmar, finsk målare 26.
Munthe, Axel, förste livmedikus 244.
Munthe, Gerard, norsk målare 220, 221, 294.
Müller, Joseph, lektor, språklärare 160.
Möller, Adolf v., godsägare, riksdagsman 39, 40, 162, 165.
Möller, Carl, generaldirektör, arkitekt 148, 179, 191, 195.
Mörner, Anna Gustava Sofia, f. Sundius, g. m. frih. Otto M. 255.

Nægler, M. B. de, dansk generalmajor, hovchef 27.
Nansen Fridtjof, norsk professor, envoyé 272, 288, 291.
Napoleon III, kejsare av Frankrike 237.
Netscher, Caspar, tysk målare 55.
Nicander, K. A., skald 194.
Nilsson, Kristina, sångerska, g. m. greve de Casa Miranda 85.
Nilsson, Sven, i Everöd, vice talman 11, 15, 16, 19.
Nissen, Erika Lie, norsk pianist 294.
Nobel, Alfred, ingenjör, uppfinnare 250, 273, 278.
Norberg, Hildegard, målarinna 50.
Norbin, Fredrik, grosshandlare 141.
Nordenberg, C. H., målare 45.
Nordenfalk, Anna, hovfröken, g. m. greve M. Brahe 218, 276.
Nordenfalk, Johan, frih., preses 27, 51, 74, 127, 128, 133, 153, 154, 166, 168, 180, 182, 193, 198, 211, 238, 295, 303.
Nordenfeldt, Gerda, hovfröken 7, 9.
Nordenskiöld, Adolf, frih., professor 160, 196, 210, 304.
Nordenson, Erik, med. doktor 69, 167.
Nordgren, Axel, målare 18.
Nordhagen, Johan, norsk etsare 294.
Nordlander, Daniel, generaldirektör 31, 32, 36, 76.
Nordqvist, Conrad, hovkapellmästare, teaterchef 190.
Nordström, Karl, målare 174, 249, 292—294, 309, 310.
Norlin, Elias, major, godsägare 40.
Norstedt, Reinhold, målare 179.
Nyberg, Ivar, målare 119.
Nyblom, Carl Rupert, professor, 47, 206.
Nyström, Alfred, skulptör 10, 18, 19, 36, 53, 194, 195, 221, 222, 224, 229, 239, 267, 282.

Odhner, Clas, fil. doktor, prost i Medelplana 280.
Odhner, Clas Theodor, riksarkivarie, historiker 280.
Ohlsson, Anton, bruksägare 165.
Ohlsson, Johan, fabrikör 214.
Ohlsson, Jonathan, riksdagsman 265.

Orléans, Philippe, hertig av O. 78, 213.
Oscar I, konung av Sverige 10, 215.
Oscar II, konung av Sverige 7—10, 17, 23, 29, 35, 36, 41, 45, 46, 48, 52, 54, 57, 60, 64, 68, 72, 75, 110, 113, 116, 121, 127—129, 133, 134, 137, 143, 150, 159, 161, 163, 171, 175, 177, 183, 188, 189, 192, 195, 196, 201, 207, 221, 223, 232, 233, 239, 246, 257, 259—261, 268—270, 272—275, 277—280, 282, 284, 291, 295, 298, 300, 303, 308.
Oskar, prins av Preussen 35.
Oselio, Gina, alias Ingeborg Aas, norsk operasångerska, g. m. Björn Björnson 186.
Ossbahr, Carl-Anton, kammarherre, intendent 140.
Osterman, Rodolphe, reformert pastor 282, 283, 295.
d'Otrante, Gustave, fransk hertig, förste hovstallmästare 32, 66, 143, 144, 223, 228, 268, 288, 289, 293, 310.
Otter, Fredrik v., frih., amiral, statsminister 92, 203, 235, 259.
Otto, tysk museidirektör 90, 100.

Palander av Vega, Louis, amiral, statsråd 126.
Palin, Aurore, f. Koskull, g. m. kapten R. P. 66, 116, 119, 120, 123, 132, 224.
Palm, Anna, målarinna 111, 115.
Palm, G. V., professor, målare 114, 115, 139, 156.
Palme, Henrik, bankdirektör 165.
Palmstierna, C.-Fr., frih., envoyé 264.
Palmstierna, Hjalmar, frih., statsråd, landshövding 179, 188.
Pasch, Lorens, målare 308.
Pasteur, Louis, fransk kemist och biolog 176.
Pauli, Georg, målare 149, 150, 180, 310.
Périer, Casimir, president i franska republiken 231, 243, 244.
Perséus, Edward, målare 118.
Petersens, Fritz af, major 113.
Petersens, Herman af, förste hovjägmästare 30, 31.
Petersens, Hjalmar af, kansliråd 304.
Petersens, Iva, f. de Tzikos de Mezzowo, g. m. föreg. 304.
Petrini, avses trol. Gianpietrino, italiensk målare 104.
Peyron, Adolf, konsul 295.
Peyron, Carl, affärsman 82, 90, 98.
Peyron, Fredrik, förste hovmarskalk 82, 90, 98.
Peyron, G. O., frih., statsråd, generallöjtnant 58, 264.
Peyron, Katinka, f. Due, g. m. viceamiral Knut P. 178.
Pfusterschmid von Hardtenstein, Carl, baron, österrikisk envoyé 123.
Pihlgren, Johan, kommerseråd 32.
Piloty, Carl v., tysk målare 118.
Piper, Alfred, greve, överhovstallmästare 30, 310.
Piper, Ebba, f. von Haffner, g. m. föreg. 30.
Piper, Ch. Em., greve, kammarherre 38.
Piper, Ebba, f. Coyet, g. m. greve Erik P. 30.
Piper, Edvard, greve, envoyé 37.
Piper, Fritz, greve, hovstallmästare 181, 298.
Piper, Thom, greve, underlöjtnant 298.
Platen, Carl v., greve, överstekammarherre 12, 14.
Platen, Stephanie v., f. Hamilton, g. m. föreg. 12, 234, 239.
Platen, C. G. v., frih., förste hovstallmästare 39.
Platen, Kristoffer v., generallöjtnant 40.
Plessen, Wulf Scheel-, greve, dansk envoyé 123, 236.
Plessen, Augusta, f. Lewenhaupt, g. m. föreg. 122, 123.
Plessen, Augusta, g. m. tyske greven F. v. Schwerin 123.
Plessen, Joseph, dansk baron 124.
Plessen, Louise, g. m. greve C. G. Scheel-Plessen 123.
Plessen, Magnus v., tysk student 123.
Plessen, Otto v., tysk officer 124.
Posse, Arvid, statsminister 13, 284, 309.
Posse, Augusta, f. Hägerflycht, g. m. föreg. 13.
Prat de Nantouillet, Pedro, italiensk markis, spansk envoyé 262.
Précorbin, comtesse de, fransk filantrop 58.

Prozor, Maurice, greve, rysk diplomat 273.
Prozor, Märtha, f. Bonde, g. m. föreg. 273.
Puvis de Chavannes, Pierre, fransk målare 134, 180.

Qvanten, Emil v., bibliotekarie 56, 132.
Qvarnström, radikal agitator 170.

Raben, Lillie, f. Moulton, g. m. länsgreve F. R. 145, 199, 201.
Radziwill, Anton, furste, preussisk general 54.
Rafael Sanzio, italiensk målare 103.
Ramel, Augusta, f. v. Dardel, g. m. frih. Hans R. 24, 29, 30, 110, 272.
Ramel, Ch.-E., frih., envoyé 23, 24, 29, 69, 266.
Ramel, Hildur, f. Ekström, g. m. föreg. 29, 244, 266.
Ramel, Hans, frih., förste hovjägmästare 30, 200.
Ramel, Fanny, f. Cederström, g. m. föreg. 200.
Ramel, Henrik, frih., kammarherre 30, 110.
Ramel, Louise, f. Thyselius, g. m. föreg. 30, 111.
Ramel, Otto, frih., ryttmästare 30, 110, 268.
Ramel, Charlotte, f. v. Blixen-Finecke, g. m. föreg. 30.
Rappe, Axel, frih., statsråd, general 188, 196, 265, 290, 311.
Rehn, Abraham, hovintendent 85, 97.
Rembrandt van Rijn, holländsk målare 109, 184, 204, 293.
Renault, P. H. P., fransk divisionsgeneral 237.
Repin, Ilja, rysk målare 297.
Retzius, Gustaf, professor 304.
Reuter, Paul Julius v., frih. 120.
Reuterskiöld, Axel, överste 310.
Reuterskiöld, Lennart, envoyé 139.
Reuterskjöld, Axel, frih., hovmarskalk 51.
Reutersvärd, Patrik, hovmarskalk 275, 280.
Reutersvärd, Anastasia, f. Rouget de S:t Hermine, g. m. föreg. 282.
Rhodes, Cecil, premiärminister i Kapkolonien 263.
Ribbing, Erling, överste, ståthållare 32, 54, 207, 208.
Ribbing, Sven, överstelöjtnant 165.
Ribbing, Ebba, f. Silfverschiöld, g. m. föreg. 165.
Richter, Ole, norsk statsminister i Sthlm 29.
Ringenson, C. A. V., lektor 295.
Ringenson, Anna, g. m. föreg. 295.
Rodin, Auguste, fransk skulptör 26.
Rogberg, Carl, professor, kanslersekreterare 66.
Romin, G., målare 166, 167.
Roosval, Gerda, målarinna, g. m. G. Kallstenius 55, 112.
Rosen, Adolf v., greve, överste, järnvägsbyggare 55.
Rosen, August v., greve, förste hovmarskalk 184, 185.
Rosen, Axel v., greve, generalmajor 249.
Rosen, Conrad v., greve, överstekammarherre 310.
Rosen, Georg v., greve, professor, målare 11, 15, 35, 50, 51, 74, 113, 126, 128, 130, 133, 134, 140, 156, 166, 168, 194, 197, 198, 209, 214, 222, 225, 229, 261, 266, 293, 305, 307.
Rosen, Nils v., greve, förste hovmarskalk 60, 166, 181.
Rosen, Reinhold v., greve, generallöjtnant 66, 205.
Rosenberg, A. E. J., målare 66.
Rosenquist, H. A., major 158.
Roslin, Alexander, målare 308.
Rossander, Carl, professor, läkare 38.
Rouvier, Maurice, fransk konseljpresident 94.
Rudolf, kronprins av Österrike 49, 50.
Rupprecht, kronprins av Bayern 300.
Ryan, dansk fru 87.
Ryberg, Klas, journalist 227.
Rydberg, Gustaf, målare 225.
Rydberg, Viktor, professor, författare 45, 51, 74, 120, 128, 129, 133, 134, 150, 168, 191, 240, 259, 260.
Ryding, B. T. G., landshövding, talman 137, 280.
Röhss, August, konsul, mecenat 42, 66, 72, 156, 174.

Sachsen-Meiningen, Georg, hertig av S.-M. 57.

Sager, Mimi, f. Moltke, g. m. envoyén Robert S. 181, 224.
Sahlgren, Niklas, kommerseråd 67.
Salmson, Hugo, målare 20, 37, 49, 50, 59, 62, 111, 232, 294.
Sandberg, Christer, ingenjör 172.
Sander, Fredrik, kansliråd, skald 45, 51, 74, 128, 129, 151, 153, 166, 169, 170, 184, 202, 225, 238, 293, 303.
Sandströmer, Anna, g. m. hovstallmästaren C. Hallenborg 15, 145.
Sandströmer, Dagmar, g. m. generallöjtnanten frih. L. Sparre 15.
S:t Cyr, Stina o. hennes dotter m. polske baron Rocycki, Constance R. 58, 273.
Schack, W. A. Brockenhuus, dansk greve, diplomat 277.
Schale, Ernst, kommendörkapten 272.
Scharp, J. H., grosshandlare, donator 127, 135.
Scheele, Carl Wilhelm, apotekare, kemist 196.
Schildt, Bengt v., ståthållare 173.
Schildt, E. M., kapten 88.
Schlumberger, Pierre F. E., fransk chargé d'affaires 185.
Schneider, Viktor, borgmästare i Örebro 158.
Scholander, F. W., professor, konstnär 38.
Schröder, G. E., målare 308.
Schulthess, Ferdinand, språklärare, lexikograf 283, 301.
Schulthess, Anna, f. Alströmer, g. m. föreg. 283, 301.
Schultzberg, Anshelm, målare, 112, 193, 205.
Schulzenheim, Ida v., målarinna, 14, 151.
Sergel, J. T., skulptör, 149, 238.
Serlachius, finsk fabrikant 87, 88.
Seth, O. A., uppbördskommissarie 255.
Silfverschiöld, C. O., frih., kabinettskammarherre 25.
Silfverschiöld, N. A., frih., godsägare 67.
Silfverschiöld, Ebba, f. Frölich, g. m. N. A. S. 68.
Silfverschiöld, Sophie, f. Ramel, g. m. N. A. S. 37, 65, 67.
Silfverschiöld, Nils, frih., godsägare, bibliofil 67, 68, 112, 162, 164, 165, 173, 178, 179.
Silfverschiöld, Otto, frih., godsägare, riksdagsman 179, 264, 272, 273.
Silfverschiöld, Ingeborg, f. v. Horn, g. m. föreg. 264, 272, 273.
Sinding, Otto, norsk målare 61.
Sinding, Stefan, norsk skulptör 294.
Sinovjev, Jean, rysk envoyé 193, 220.
Sirén, Oswald, professor 11.
Sjöqvist, Anna, g. m. byggmästare S. 22.
Skjöldebrand, August, greve, ståthållare 60.
Skånberg, Carl, målare 204, 293.
Smidt, Vilhelm, målare 266.
Smith, L. O., grosshandlare 31, 35, 50, 120.
Snoilsky, Carl, greve, överbibliotekarie, skald 73, 119, 146, 148, 166, 196, 235, 269.
Snoilsky, Ebba, f. Ruuth, g. m. föreg. 119, 235.
Snoilsky, G. F., greve, landshövding 153, 301, 302.
Sophia, drottning av Sverige 7, 28, 29, 33, 36, 37, 45, 46, 50, 61, 110, 132, 134, 169, 175, 189, 234, 266, 277, 278, 300.
Soto Major, Antonio, portugisisk envoyé 13, 218, 219.
Sparre, Gustaf, greve, talman 264.
Sparre, Josephine, g. m. norske kammarherren Bredo Stang 169.
Sparrgren, Lorens, professor, målare 141.
Stang, Emil, norsk statsminister 162, 177, 189, 207, 220.
Stang, Georg, norsk statsminister i Sthlm 33.
Steen, Johannes, norsk statsminister 162, 177, 189.
v. Stein, tysk general 97.
Stenbock, A. M. C. O. P., greve, envoyé 120.
Stenbock, Clémence, f. de Reuter, g. m. föreg. 120.
Stephanie, g. m. kronprins Rudolf av Österrike 107.
Stern, M:me, tysk pianist 141.
Stierncrona, Charlotta Thomasine, hovfröken 7.
Stillesen, fröken, dotter till norske generalmajoren J. G. M. St. 145.

Stjernstedt, A., frih., riksheraldiker 35.
Stjernstedt, Wilhelm, frih., generallöjtnant 241.
Stjernstedt, Viveka, f. Gyllenstierna, g. m. frih. A. S. 41.
Strandberg, Paul, kanslisekreterare 36.
Strindberg, August, författare 188.
Strøm, Halfdan, norsk målare 294.
Studach, Jakob Lorentz, katolsk biskop 132.
Sundberg, Anton Niklas, ärkebiskop 190, 307.
Sundberg, C. G., premiäraktör 306.
Svedelius, W. E., professor 51.
Sverdrup, Johan, norsk statsminister 19.
Söderman, C. A., skulptör 36, 222.
Södermark, Johan Per, målare 139.
Söderqvist, P. O., sjökapten 21.
Sörensen, Niels, grosshandlare 59, 220.

Tallberg, Axel, etsare 174.
Tamm, Gustaf, frih., statsråd, överståthållare 45, 47, 171, 223, 233, 248.
Tamm, Hugo, godsägare, riksdagsman 268.
Tammelin, Philip, revisor, diktare 60.
Taraval, G. Th., fransk målare 11.
Taube, Edvard, greve, överste, kommendant 183.
Tegnér, Elof, bibliotekarie, kulturhistoriker 119.
Teniers, David, d. y., flamländsk målare 118.
Tersmeden, C. J. A., godsägare 250.
Tessin, C. G., greve kanslipresident 11, 149, 275.
Tham, Anna Greta, f. Alströmer, g. m. major P. T. 138, 276.
Tham, Pehr, tjänsteman i Sv. telegrambyrån 138.
Thaulow, Fritz, norsk målare 153, 154, 177, 178, 294, 297.
Thaulow, fru, f. Morgenstierne, g. m. föreg. 154.
Thegerström, Robert, målare 121, 249.
Themptander, Oskar Robert, statsminister 117, 178, 208, 210, 221, 281.
Therèse, hertiginna av Dalarna 33, 109, 243, 298.
Thiers, Adolphe, president i franska republiken 190.
Thomas, W. W., envoyé för U. S. A. 140.
Thomas, Dagmar, f. Törnebladh, g. m. föreg. 140.
Thomasson, Eskilander, justitieråd 56.
Thorell, Hildegard, f. Bergendahl, målarinna 166.
Thorell, Otto, professor 32.
Thorén, A. A., generalintendent 265.
Thorne, J. H. P., norsk politiker 258.
Thott, Ebba, f. Sparre, g. m. greve Otto Th. 189.
Thun, Leo, greve, österrikisk officer 107.
Thyselius, Carl Johan, statsminister 111.
Thyselius, Augusta, f. Melart, g. m. föreg. 86.
Tidemand, Adolf, norsk målare 297.
Tiepolo, Giovanni Battista, italiensk målare 293.
Tietgen, Carl, danskt etatsråd, mecenat 27.
Tintoretto, J. R., italiensk målare 104.
Tirén, Johan, målare 66, 185.
Trapp, O. F., konsul 157, 158.
Treffenberg, Curry, landshövding 245, 266, 296.
Treschow, Christian, dansk hovjägmästare, g. m. Catharina Ryan.
Treschow, Fritz, norsk överstekammarjunkare 108, 109.
Troilius, Carl, generaldirektör 293.
Trolle, Erik, utrikesminister, riksmarskalk 280.
Trolle, Nils, frih., överhovjägmästare 233.
Trolle, Anna, f. Leijonhufvud, g. m. föreg. 282.
Törnå, Oscar Emil, målare 232.

Uggla, Evald, frih., kapten 187.
Uggla, Elisabeth, f. Bång, g. m. föreg. 187.
Uggla, Sigrid 187.
Ugglas, Gustaf af, frih., överståthållare 120, 121, 127, 148, 246.
Ugglas, Ludvig af, frih., överstekammarjunkare 201.
Ulmgren, Per, expeditionssekreterare, konstvän 55.

Upmark, Gustaf, intendent vid Nat. museum 25, 38, 45, 51, 74, 116, 133, 140, 147, 168, 180, 210, 211.
Upmark, Eva, f. Kindstrand, g. m. föreg. 41.

Wachtmeister, Anna, f. Rosenblad, g. m. greve Hans Trolle-W. 282.
Wachtmeister, Fredrik, greve, utrikesminister 38, 86, 301.
Wachtmeister, Louise, f. af Ugglas, g. m. föreg. 280.
Wachtmeister, Gotthard, greve, landshövding 178.
Wachtmeister, Hans, greve, landshövding 14, 76, 80, 81, 84, 97, 105, 182, 229.
Wachtmeister, H. G. Trolle-, greve, justitiekansler 56, 71.
Wachtmeister, Hans Hanson, greve, statsråd, generaldirektör 14, 299.
Wachtmeister, Rutger, greve, tysk löjtnant 77.
Wadström, K. B. F., komminister 194, 230.
Wærn, C. F., statsråd, president 278.
Wærn, Ivar, grosshandlare 156.
Wærn, Jonas, professor 223.
Wahlberg, Alfred, professor, målare 60, 62, 67, 128, 133, 140, 174, 189, 194, 203, 225, 235, 249, 294.
Waldemar, prins av Danmark 217.
Waldenström, P. P., lektor 196, 208, 248.
Wallander, Alf, målare 66, 119, 136, 137, 179.
Wallander, Wilhelm, professor, målare 18.
Walldén, Vilhelm, redaktör 127, 148,
Vallin, J. E., hovpredikant 52.
Warburg, Karl, professor 153.
Watts, G. F., engelsk målare 297.
Wedel, Carl v., tysk furste, riksståthållare 193, 202, 220, 234, 239.
Vegesack, Ernst v., frih., generalmajor 12.
Vegesack, Oscar v., frih., kabinettskammarherre 7, 9, 270.
Weidenhielm, Dagmar, hovfröken 23, 233.
Weidenhielm, Ernst, kabinettskammarherre 169, 270.
Weidenhielm, Gerda, f. Wijk, g. m. föreg. 270.
Wennberg, Alfred, kansliråd 178.
Wennerberg, Astrid, g. m. frih. E. Fleetwood 41.
Wennerberg Gunnar, statsråd, tonsättare 11, 15, 16, 19, 20, 36, 37, 41, 42, 56, 119, 124, 125, 128, 129, 137, 146, 167, 180, 202, 206, 219, 238, 245, 266, 280, 296, 306.
Werenskiold, Erik, norsk målare 177, 294, 297.
Vermehren, Fredrik, dansk målare 135.
Werner, Gotthard, målare 150.
Wersäll, Claes, statsråd, landshövding 206, 240, 299.
Wertmüller, A. U., målare 308.
Westerlind, J. A., kyrkoherde 42.
Westin, Henrik, överintendent 153.
Vetsera, Marie, österrikisk baronessa 50.
Wetterstrand, O. G., med. lic., hypnotisör 125.
Wickhoff, amerikanare 82, 87.
Wickhoff, miss, dotter till föreg. 82, 89, 90, 100.
Victoria, drottning av England 295, 298.
Victoria, drottning av Sverige 12, 18, 19, 48, 51, 165, 189, 218, 221, 223, 233, 234, 244, 276.
Victorin, Alfred, bibliotekarie 178.
Widmark, C. O., förste lantmätare 182.
Widmark, Johan, professor 167.
Wieselgren, Harald, förste bibliotekarie 119, 293.
Wijk, Olof, affärsman, talman 126.
Wikblad, Herman, statsråd, president 65, 209.
Wikner, Pontus, professor 266, 293.
Viktor Emanuel II, konung av Italien 163.
Viktor Emanuel III, konung av Italien 165.
Wilhelm I, kejsare av Tyskland 78.
Wilhelm II, kejsare av Tyskland 33, 54, 161, 189, 201, 211, 239, 257, 263, 285.
Wilhelm, konung av Holland 56.
Willman, Anders, teaterchef, sångare 306.
Wilson, Johan, grosshandlare 156.
Winge, Mårten, professor, målare 44.

Virchow, Rudolf, professor, preuss. geheimeråd 233.
Virgin, K. F., viceamiral 31.
Wirsén, C. D. af, fil. doktor, skald 20, 31, 32, 168, 193, 194, 276, 307.
Vladimir, rysk storfurste 298.
Wrangel, Augusta, g. m. generallöjtnant G. W. 30.
Wrangel, C. G., frih., kammarherre 30.
Wrangel, F. U., greve, författare 203, 230, 286, 287.
Wrangel, Herman, greve, utrikesminister 287.
Wrangel, Charlotte, f. Bauer, g. m. föreg. 287.
Wrangel, Mauritz, frih., kammarherre 169.
Wrangel von Brehmer, W., frih., överstekammarjunkare 32, 310.
Wrede, Louis, frih., kabinettskammarherre, ministerresident 69, 206.
Wrede, Thomasine, f. Gyllenkrok, g. m. frih. Fabian W. 217.
Wretman, Waldemar, justitieråd 54.
Wästfelt, Ingeborg, målarinna 157.
Zannini, Alessandro, italiensk envoyé 185, 202.
Zettervall, Helgo, överintendent, arkitekt 16, 115, 127, 198, 302.
Zola, Émile, fransk författare 307.
Zorn, Anders, konstnär 111, 127, 156, 174, 248, 293, 309.

Åberg, Gunnar, målare, akademistipendiat 230.
Åkerhielm, Axel, frih., kabinettskammarherre 280.
Åkerhielm, Gustaf, frih., statsminister 56, 58, 65, 120, 124, 142, 148, 149, 151, 181, 240, 311.
Åkerman, Henrik, envoyé 108.
Åkerman, Louise, f. Liljencrantz, g. m. föreg. 108.
Åkerman, Werner, skulptör 118, 166.

Örbom, Axel, statsråd 56.
Östergren, August, statsråd 56, 209.
Österlind, Allan, målare 120, 204.
Österman, Bernhard, hovintendent, målare 214, 226, 296.
Österman, Emil, professor, målare 226, 230.

P. A. Norstedt & Söners Förlag

UR
LOUIS DE GEERS
BREVSAMLING

Häft. kr. 9: —; inb. 11: —; halvfranskt band 16: —.

»— — — Säkerligen skall många läsare av De Geers *Minnen* med största förväntan taga del av hans brev, och deras förhoppning skall sannerligen icke komma på skam — — —»
Edvard Thermænius i Svenska Dagbladet.

»Dessa brev äro en samling viktiga dokument, vilka låta oss innerligare än förr stifta bekantskap med en man, som i sällsynt grad ägde både huvudets och hjärtats begåvning, en av de finaste personligheterna i svensk politik, och de skänka oss på samma gång levande insikt i de händelser, som han var med om att dana. De äga ett värde, som alltid kommer att hålla sig.» *Alfred Fjelner i Sydsv. Dagbl. Snällp.*

Gunnar Olof Hyltén-Cavallius

UR MITT FRAMFARNA LIF
Hågkomster och anteckningar

Häft. kr. 8: 75; inb. 10: 75.

»— — — Den svenska memoarlitteraturen har i dessa dagar ökats med ett verk av bestående värde — — — hans vittra ära har nu fått ett nytt och solitt stöd genom utgivandet av *Ur mitt framfarna lif* — — — En ypperlig berättare — — — Han är icke mångordig, men samtidigt ger han sig god tid; lugnt, välöverlagt rundar han av minnesbilderna, tecknar omsorgsfullt några få, klara detaljer, som ge färg och liv åt tavlan. — — — De göra hans bok ytterst lättläst och lättöverskådlig.» *Fredrik Böök i Svenska Dagbladet.*

»— — — Man kan inte annat än vara tacksam för detta offentliggörande av de gamla papperen, ty det är en frisk och fängslande bild de ge av en mångfrestande mans öden — — — en vinnande och intresseväckande berättare.» *Olle Holmberg i Dagens Nyheter.*

Pris: häft. 8 kr.; inb. 10 kr.

Kungl. Boktr. Stehn 1951
311306